

๖๖ 1๕๐๙๔

๓๑๖๖

๑ ๓

ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม
ด้านสัปปุริสธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

ปริญญานิพนธ์

ของ

กมล ประทีปธีรานันต์

20 ค.ศ. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 187222

175747

ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม
ด้านสัปปุริสธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ
ของ
กมล ประไพธำรณันต์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2530

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ปีการศึกษา 2529 จำนวน 464 คน ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 116 คน สัมภาษณ์ความสนใจในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้นักเรียนจำนวน 70 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ สอนกลุ่มละ 21 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หลังการทดลองให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้ t - test

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF USING INSTRUCTIONAL PACKAGE OF GUIDANCE ACTIVITIES BY
SAPPURISADHAMMA PRINCIPLE ON DEVELOPING SAPPURISADHAMMA VIRTUE
OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS AT WAT RAIKHINGWITTAYA SCHOOL
IN CHANGWAT NAKORNPATHOM

AN ABSTRACT

BY

KAMOL PRATEEPTEERANUN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
September 1987

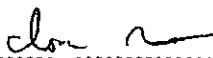
The Purpose of this experimental research was to study the effect of using instructional package of guidance activities by sappurisdhamma principle on developing sappurisdhamma virtue of Mathayom Suksa III students at Wat Raikhingwittaya School in Changwat Nakornpathom.

The subjects were selected from 464 Mathayom Suksa III students at Wat Raikhingwittaya School in the academic year 1986. There were 116 students getting score from sappurisdhamma virtue questionnaire lower than 25th percentile. The experimenter interviewed this group to make sure that they were willing subjects of the experiment, and then the experimenter randomized 70 students from the group. The subjects were divided into an experimental group and a control group, each group consisted of 35 students. The experimental group was taught with instructional package of guidance activities by sappurisdhamma principle and the control group was taught with conventional instruction. The time spent on each group was 21 fifty - minute periods. After the experiment both groups were post - tested by the same questionnaire. T - test was used in testing hypotheses.

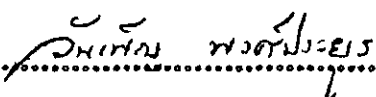
The results were as follows. The sappurisdhamma virtue of the Experimental group and the control group were statistically higher than before the Experiment at 01 level of significance. The sappurisdhamma virtue of the experimental group was higher than of the control group at 01 level of statistical significance.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์
ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองหล่อ วิภาวิน ที่ได้สละเวลา
ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพวรเวที รองเจ้าคณะภาค 14
เจ้าอาวาสวัดไร่ขิง พระราชวรรมณี วัดพระพิเรนทร์ พระโสมภณภวณัฏฐ วัดบวรนิเวศ
พระมหาไฉยม์ กิตติธโร พระมหากมสันต์ ขวนปญฺโญ พระมหาทองดี อาทิจฺจโชโต
พระมหาแผน ปัญฺฑวโร วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือใน
การสร้างเครื่องมือและตรวจแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเพื่อใช้ในการทดลอง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ที่กรุณาร่วมเป็น
กรรมการสอบปากเปล่าและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เป็รื่อง กุมุท รองศาสตราจารย์
ดร. ชัยยงค์ หรหมวงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือในการ
สร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์อำภา ถนัดช่วง หัวหน้าโครงการแนะแนวอาชีพ
กรมวิชาการ ที่นับเป็นบูรพจารย์แก่ผู้วิจัยในการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลัก
สัปปุริสธรรม

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ประสก มนุญวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน
วัดไร่ขิง และอาจารย์องอาจ ตรีชั้น อาจารย์ประภาพรรณ จินต์จันทรวงค์ ที่กรุณาให้-
ความสะดวกและช่วยเหลือในการดำเนินการทดลอง ตลอดจนการโรเนียวปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพีรวัจน์ คุณพิลลดา ตั้งวัฒนะกุล คุณธีรพรพรรณ ประทีปธีรานันต์
ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาและการจัดพิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกท่าน และนักเรียนในโครงการ "สัปปุริสธรรม คุณธรรม
นำชีวิต" ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการดำเนินการทดลอง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่พึ่งได้จากปณิธานพันธฉบับนี้ให้แก่ กุณย่า บิคา
มารดา และพี่ ๆ น้อง ๆ ตระกูล "ประทีปธีรานันต์" ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ
และสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

กมล ประทีปธีรานันต์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า/.....	4
3	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
4	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า/.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	8
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการสอน	14
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม	30
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	33
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
	ประชากร	34
	การสุ่มตัวอย่าง	34
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
	การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม	35
	โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับ	
	การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม	38

โปรแกรมการลงกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับ

การลงแบบปกติ	50
แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม	61
แบบแผนการทดลอง	64
วิธีดำเนินการทดลอง	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	74
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	74
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	74
กลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	75
การดำเนินการทดลอง	75
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	76
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	95

ภาคผนวก ก.	ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมและโปรแกรม การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับการสอน แบบปกติ	96
ภาคผนวก ข.	แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมและแบบทดสอบคุณธรรม ด้านสัปปุริสธรรม	295
ภาคผนวก ค.	การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลัก สัปปุริสธรรมและคุณภาพของแบบสอบถามคุณธรรมด้าน สัปปุริสธรรม	327

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปบุริสธรรม	37
2	เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปบุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและ หลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปบุริสธรรม	71
3	เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปบุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ	72
4	เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปบุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองภายหลัง การสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปบุริสธรรมกับ นักเรียนกลุ่มควบคุมภายหลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ	73

ภูมิหลัง

หลักสูตรมัธยมศึกษาในปัจจุบันกำหนดให้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ ต่อสัปดาห์ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในด้านการเรียน การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตทั่วไปนั้น ปรากฏว่าการดำเนินกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว ยังมีปัญหาหลายประการที่ทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้ผลสมตามความมุ่งหมายได้ ปัญหา หนึ่งในหลาย ๆ ปัญหาก็คือ การไม่มีวิธีการที่คิดที่จะทำให้นักเรียนสนใจและได้รับประโยชน์ ตามจุดมุ่งหมายที่แท้จริง (สวัสดี สุวรรณอักษร 2527 : 5) อนึ่งเมื่อพิจารณาสภาพ สังคมและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ทุก ๆ ฝ่ายเริ่มหันมาสนใจเกี่ยวกับคุณภาพของ คนในสังคมมากขึ้น มีการระดมกำลังความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพของคนให้ดีขึ้น โดยคิดว่าหากการที่จะสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณภาพนั้น ควรเริ่มปลูกฝังและให้พื้นฐานที่ดีมา ตั้งแต่ยังเด็ก ทั้งในด้านวิชาความรู้ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตในสังคมและด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงาม (สมุทร วรรณพงษ์ 2528 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับ อมร อนันตชัย กล่าวว่า คุณภาพของคน มี องค์ประกอบสำคัญสองประการที่จะขาดไม่ได้คือ ความรู้ความสามารถต้องงานในหน้าที่ และ ความสำนึกต่อหน้าที่หรือการมีคุณธรรมประจำใจ (อมร อนันตชัย 2528 : 2) คุณธรรม เป็นคุณลักษณะที่เป็นความดีงามที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย และ เป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป (สาโรช บัวศรี 2526 : 18 - 19) และการสร้างให้เยาวชนมีคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต นับเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้อง มีการปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน (ภิญโญ สาร 2521 : 348)

ในการจัดกิจกรรมแนะแนว ปัญหาสำคัญที่เป็นปัญหาเร่งรัดควรปรับปรุงและส่งเสริม แก่เยาวชนในปัจจุบันก็คือ เรื่องจริยธรรมและการประกอบอาชีพ (วิเวก บางพุฒิพงศ์ 2528 : คำนำ) ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กล่าวถึง

การปรับปรุงกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงโดยเน้นความสำคัญของการศึกษา
ต่อเนื่องตลอดชีวิตและการฝึกฝนพัฒนาตนเอง เพื่อการมีงานทำโดยเฉพาะการประกอบอาชีพ
อิสระ มีการรู้จักประมาณ มีความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
(อาภา ทัศนช่วง 2528 : 2) การศึกษาเพื่ออาชีพในแผนฯ 6 ควรมีการปรับปรุงใน
ด้านบริการกิจกรรมแนะแนวอาชีพ การปลูกฝังและพัฒนาจิตนิสัยที่ดี คุณธรรมในตนเองและ
การทำงาน เจตคติที่ดีต่องานสุจริต ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลงานด้วยตนเอง
(สวัสด์ สุวรรณอักษร 2527 : 8) อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5
(พ.ศ. 2525 - 2529) ได้ตระหนักถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จึงได้
กำหนดเป็นแผนส่วนรวมในการส่งเสริมและการพัฒนากิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของสังคมไว้ในแผนพัฒนาฯ เป็นครั้งแรก โดยเน้น
การใช้หลักพระพุทธศาสนาในการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 2) ซึ่ง
สอดคล้องกับท่านพุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวไว้ว่า ตัวแท้ของพระพุทธศาสนาก็คือ การปฏิบัติตาม
หลักพุทธศาสนานั้นเอง (พุทธทาสภิกขุ 2516 : 282) ในการที่จะปลูกฝังให้นักเรียน
มีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีนั้น พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาจิตใจ
เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็กเรียน เพราะหลักธรรมของพระพุทธศาสนา
มุ่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม (พิน ดอกบัว 2521 : 3)

หลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่จะช่วยพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นนั้นมี
มากมายทั้งในระดับบุคคล กลุ่มและสังคม (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2525 : 124) ทั้งนี้
เพราะหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์มีความเป็นเลิศเป็นสัจจะประมัตตเป็นวิธีการที่
ทันสมัยและใหม่อยู่เสมอในยุคนี้ โดยเฉพาะหลักการและกระบวนการที่พระพุทธองค์ใช้สั่งสอน
และเผยแผ่หลักธรรม มีความสอดคล้องกับวิธีการแห่งการแนะแนวในปัจจุบัน (สมมติ
ชูชีพชัย 2527 : 20)

ผู้วิจัยสนใจธรรมะในระดับบุคคลเพราะถ้าบุคคลมีคุณธรรมดีแล้วจะอยู่ในกลุ่มหรือ
สังคมใดก็จะเกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่กลุ่มหรือสังคม โดยเฉพาะคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม
อันเป็นธรรมของสัตบุรุษ เป็นคุณสมบัติของคนดี เป็นธรรมที่แสดงออกถึงการรู้จักเหตุ รู้จัก
ผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบุคคลและรู้จักชุมชนที่ตนในสังคมนั้นถือเป็นเกณฑ์

ในการประพฤติปฏิบัติ (บรรจง หมายมั่น 2520 : 11) ผู้มีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมจะ
 ช่วยในการพิจารณาตัดสินเหตุการณ์ของคนก่อนลงมือกระทำ (อาภรณ์ หุกกะมาน 2526 :
 379) หลักธรรม 7 ประการสำหรับคนดี เป็นหลักธรรมที่ครอบคลุมการประพฤติปฏิบัติทาง
 สังคม เกื้อสำรวมอันธพาลได้มากที่สุด (นวลใหญ่ วิเชียรโรติ 2526 : 101) อีกทั้ง
 สร้างสง่าราศรีให้เกิดผลดีทั้งทางโลกและทางธรรม นำความสงบมาสู่บุคคลและสังคม
 (พระราชวรการณ 2526 : 49) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชวรมณี กล่าวว่า เพุทธจริยธรรม
 เพื่อชีวิตที่ดีงาม ทำให้เราเป็นคนที่มีสมบูรณ์แบบพร้อมมนุษย์โดยสมบูรณ์ มีการปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
 ตามสถานภาพบุคคลในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างดียิ่ง เห็นจะได้แก่ สัปปุริสธรรม 7 นั้นเอง
 (พระราชวรมณี 2528 : 5)

อนึ่งการจัดกิจกรรมแนะแนวในทางปฏิบัติ ต้องมีจุดมุ่งหมายเป็นที่ตั้งโดยเน้นเรื่อง
 ของข่าวสารการศึกษา การประกอบอาชีพ การประพฤติปฏิบัติตน การปรับตัวให้เข้ากับสังคม
 และสภาพแวดล้อมทั้งปัจจุบันและอนาคต กำหนดกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจ
 ด้วยตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ครูเป็นเพียงผู้เสนอแนะและควบคุม
 ให้กิจกรรมนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (มะเคื้อ เสมา 2528 : 80) ด้วยเหตุนี้
 ผู้วิจัยจะทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ซึ่งเป็นชุดของสื่อประสม (Multi - Media)
 ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย (เป็เรื่อง กุมุท
 2517 : 1) ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย
 (ฮุสตัน และคนอื่น ๆ Houston and Other. 1972 : 10 - 12) ดังที่ เลขา
 ปิยะอัจฉริยะ ได้ชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ของชุดการสอนว่า เด็กที่เรียนตามระบบชุดการสอนแบบ
 กิจกรรมกลุ่มนี้จะช่วยพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามของนักเรียนได้ทางหนึ่ง
 (เลขา ปิยะอัจฉริยะ 2523 : 43) ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้กล่าวว่า
 การพัฒนาบุคคลให้มีคุณธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นมีหลายวิธี เช่น การใช้บทเรียนด้วย
 ตนเอง ใช้การอภิปรายเป็นกลุ่ม ใช้การแสดงบทบาทสมมติและการพัฒนาไปพร้อมกับการให้
 ความรู้ในหลักธรรมะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2528 : 54 - 55) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้
 จะนำหลักการดังกล่าวมาสร้างเป็นชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมชั้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความรู้และวิธีการใหม่ ๆ ในการเสนอแนะการแก่แก่นักเรียน สำหรับการใช้อยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมนั้น เป็นวิธีการหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียน ดังที่พระโสภณคณาภรณ์ กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณธรรมที่ดีงามให้เกิดแก่ผู้มารับการแนะแนวนั้น ควรใช้เทคนิคการแนะแนวตามพุทธวิธีซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม 7 (พระโสภณคณาภรณ์ 2528 : 27 - 28 อ้างอิงมาจาก พระไตรปิฎก ภาษาไทยฉบับหลวง ที.ปา.11/331/264 ; 439/312 ; อง.ลตตท.23/65/114) ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่าการใช้อยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม จะสามารถพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างอยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอน โดยใช้อยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการสอนโดยใช้อยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมกับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้อยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นหรือไม่
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูแนะแนวในการนำเอาอยู่การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมไปพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนให้เกิดการรู้จัก เหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบุคคลและรู้จักชุมชน ควบคู่กับ เรื่องการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3. เพื่อเป็นแนวทางการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามยุทธวิธีแบบอื่น ๆ
ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียน
วัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 9 ห้องเรียน รวม 464 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย - (Simple
Random Sampling) จำนวน 70 คน โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม
35 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี
 - 3.1.1 การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัณฐานวิธีธรรม
 - 3.1.2 การสอนแบบปกติ
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรมด้านสัณฐานวิธีธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อการสอนประสมที่
สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอนและหัวเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน
คู่มือครู และคู่มือนักเรียน
2. กิจกรรมแนะแนว หมายถึง วิชาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีขึ้น โดย
กำหนดให้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และ
ดำเนินการสอนโดยครูแนะแนว เพื่อสอนให้นักเรียนเข้าใจตัวเองดีขึ้นทั้งด้านการศึกษา
อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

3. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อ การสอนประสมที่สอดคล้องกับวิชากิจกรรมแนะแนว ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียน

1 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย อันจะทำให้ผู้เรียน เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. 6 คุณธรรมด้านสืบปริสธรรม หมายถึง ธรรมของสัตว์รูปหรือธรรมของคนดี
7 ประการ ได้แก่ การรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบุคคล และ รู้จักชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การรู้จักเหตุ (อัมมัตถุตา) หมายถึง การรู้ว่าเหตุการณ์หรือปัญหา ที่ประสบอยู่นั้นมีสาเหตุจากอะไร ทำให้เป็นผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องและแก้ปัญหา ได้ตรงจุด ไม่เป็น()มวงมายไร้เหตุผล เป็นบุคคลที่รู้เหตุแห่งความเจริญ - ความเสื่อม รู้เหตุแห่งความสุข - ความทุกข์

4.2 การรู้จักผล (อัทธัตถุตา) หมายถึง การรู้ผลของการกระทำใน ปัจจุบัน รู้ว่าหากเกิดเหตุหรือกระทำพฤติกรรมใดขึ้นมาจะส่งผลในอนาคตอย่างไรบ้าง ทำให้เป็นผู้สามารถทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้อง มีวิจารณญาณในการตัดสินใจที่ดี

4.3 การรู้จักตน (อัตถัตถุตา) หมายถึง การรู้ว่าตนเป็นคนเช่นไร มีความสามารถแค่ไหน มีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างไร มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร มีค่านิยมและจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ฯลฯ ซึ่งจะทำให้สามารถวางตัวได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตน ไม่เป็นคนมองตัวเองสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

4.4 การรู้จักประมาณ (มัตถัตถุตา) หมายถึง การเป็นผู้รู้จักความพอดี ในการกิน การใช้จ่าย การเรียน การทำงานหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เป็นผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเอง

4.5 การรู้จักกาล (กาลัตถุตา) หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสม กับกาลเทศะและรู้จักใช้เวลาเป็น ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สามารถใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ คำนวณ

รู้จักหว่าที่เหมาะสมในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 การรู้จักบุคคล (บุคคลอุปถัมภ์) หมายถึง การรู้จักธรรมชาติของคนทั้งในส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกัน รู้จักลักษณะคนประเภทต่าง ๆ ทั้งดีและเลว ทำให้สามารถเลือกคนได้ถูกต้อง ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความสัมพันธ์ที่ดี แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทและการขัดแย้งเอาเปรียบกันได้

4.7 การรู้จักชุมชน (ปรีชาญาณ) หมายถึง การรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละท้องถิ่น ทำให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ความรังเกียจ การทะเลาะวิวาทและเหยียดหยามกัน

5. การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม หมายถึง การนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง โดยการใช้สื่อประสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีบรรยาย มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามอภิปรายด้วย

7. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อการสอนประสม ให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

8. เกณฑ์ 60/60 หมายถึง เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดในชุดการสอนถูกต้อง คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 60

60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังการเรียนชุดการสอนถูกต้อง คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 60

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการสอน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสัมปรีชธรรม
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสัมปรีชธรรม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

1. ความหมายของชุดการสอน

๑) ฮุสตัน และคนอื่น ๆ (Houston and Other. 1972 : 10 - 12) ให้ความหมายคำว่าชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอน คือ ชุดของประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย

เบรื่อง กุฎ (เบรื่อง กุฎ 2517 : 1) ได้กล่าวถึงชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสม (Multi - Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในนั้นจะมีคู่มือการใช้ที่ประกอบด้วยรายละเอียดและคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นสำหรับประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2521 : 55) ได้กล่าวถึงชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นสื่อประสมที่จัดอย่างมีระเบียบ มีระบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ที่จัดไว้ในแต่ละหน่วย เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ชุดการสอน คือ เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยการใช้สื่อการสอนประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอนและหัวเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แนวคิดในการผลิตชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา สิ้นสกุล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา สิ้นสกุล 2521 : 103 - 105) ได้กล่าวว่า แนวคิดในการผลิตชุดการสอนต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการนำจิตวิทยามาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
2. การพยายามเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนไปจากเดิมที่ครูเคยยึดเป็นหลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ
3. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งกระบวนการในกิจกรรมต่าง ๆ
4. การผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน เพื่อให้นักเรียนทบทวนใช้ได้ด้วยตนเอง
5. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเอง นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นคณะ
6. กระบวนการเรียนรู้ นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
7. การจัดสภาพการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทราบผลการตัดสินใจหรือการทำงานของตนว่าผิดหรือถูกได้ทันที มีการเสริมแรงทางบวกควบคู่ไปด้วย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดในการผลิตชุดการสอน คือ การจัดสื่อการสอนต่าง ๆ ไว้ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนโดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนที่จัดไว้ให้ด้วยตัวเอง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทั้งการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการทำงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอน สามารถรู้ผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนและกลุ่มได้

3. ส่วนประกอบของชุดการสอน

ฮุสตัน และคนอื่น ๆ (Houston and Other. 1972 : 10 - 12) ได้กล่าวถึง ส่วนประกอบของชุดการสอน มี 5 ส่วนคือ

1. คำชี้แจง อธิบายความสำคัญของบทเรียน ขอบข่ายของชุดการสอน สิ่ง que ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ก่อน และขอบข่ายของกระบวนการทั้งหมดของชุดการสอน
 2. จุดมุ่งหมาย คือข้อความที่กำหนดว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จอะไรหลังจากเรียน
 3. การประเมินผลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ระดับใดในการเรียนชุดการสอนนั้น
 4. การกำหนดกิจกรรม คือการกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
 5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย เป็นการทดสอบหลังจากที่ได้เรียนด้วยชุดการสอนแล้ว
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา สิ้นสกุล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา สิ้นสกุล 2521 : 105 - 106) ได้กล่าวว่า ชุดการสอนประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือและแบบฝึกปฏิบัติสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอนและผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน
 2. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้ผู้เรียน
 3. เนื้อหาสาระอยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบประสม และกิจกรรมทางการเรียนทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ที่กำหนดไว้ให้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้
 4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน การค้นคว้า ผลงานที่ทำสำเร็จซึ่งเป็นผลของการเรียนรู้
- จากส่วนประกอบของชุดการสอนที่ได้ศึกษามาแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนให้มีส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ คู่มือในการใช้ชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน โดยประยุกต์จากชุดการสอนของชัยยงค์ พรหมวงศ์ สำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4. วิธีสร้างชุดการสอน

ชุดการสอนเป็นสื่อประสมที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้หรือไม่ จำเป็นจะต้องนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบซึ่งเป็นวิธีวิทยาศาสตร์

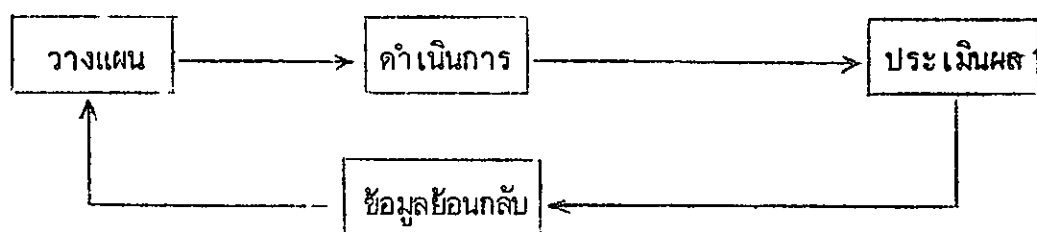
ที่สามารถกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน มีความต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติสามารถตรวจสอบและหาข้อบกพร่องแต่ละตอนได้โดยละเอียด

สมชัย วุฒิวิรัช (สมชัย วุฒิวิรัช 2516 : 128 - 129) กล่าวว่า วิธีวิเคราะห์ระบบเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เรียกว่า System Approach มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้นคืออะไร
2. ขั้นกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา โดยสามารถปฏิบัติหรือเห็นการกระทำได้
3. ขั้นการสร้างเครื่องมือ กระทำหลังจากตั้งเป้าหมายแล้วเพื่อใช้วัดได้ทุกระยะ
4. ขั้นการกำหนดทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญา เพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
5. ขั้นทดลอง เพื่อเลือกเอาวิธีที่ดีที่สุดใช้เป็นหนทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้
6. ขั้นวัดและประเมินผล โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาประเมินว่าสามารถใช้

ปฏิบัติงานตามเป้าหมายได้หรือไม่เพียงไร เพื่อปรับปรุงแก้ไข

7. ขั้นปรับปรุง นำข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำออกใช้

ภาพประกอบ 1 วิธีวิเคราะห์ระบบในการสร้างชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา สิ้นสกุล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา สิ้นสกุล 2521 : 134 - 135) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพจริงตามที่มุ่งหวังไว้ จึงต้องนำชุดการสอนไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

จากวิธีการสร้างชุดการสอนที่ได้ศึกษามานี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนโดยยึดหลักวิธีวิเคราะห์ระบบ คือสร้างชุดการสอนเสร็จแล้ว นำไปทดลองใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงเพื่อให้ได้ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ

5. ประเภทของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา ลีนสกุล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา ลีนสกุล 2521 : 53 - 54) กล่าวว่า ชุดการสอน จัดเป็นประเภทได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูได้ใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทของครูให้พูดน้อยลงและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น เรียกว่า ชุดการสอนสำหรับครู จะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งเป็นหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่จะใช้อาจเป็นแผ่นคำสอน แผนภูมิ แผนภาพ สไลด์ประกอบเสียงบรรยายในเทป ภาพยนตร์ โทรทัศน์และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายปัญหาตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม มีกระบวนการผลิตสื่อการสอนตามหน่วยและหัวข้อเรื่องที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอน สำหรับกิจกรรมกลุ่มประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนหน่วยที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละหน่วยมีสื่อหรือบทเรียนครบตามจำนวนผู้เรียนในกิจกรรมนั้น ๆ สื่อที่จะใช้จัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นสื่อรายบุคคลหรือสื่อสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มแรกเท่านั้น หลังจากนั้นผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ระหว่างประกอบกิจกรรมหากมีปัญหา สามารถซักถามครูได้

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่ระบุไว้ เมื่อมีปัญหาระหว่างการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถปรึกษากันได้ ผู้สอนก็พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน ชุดการสอนรายบุคคลสามารถฝึกฝนและส่งเสริมนิสัยของนักเรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

จากประเภทของชุดการสอนที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยได้เลือกชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม มาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เพราะเห็นว่าผู้เรียนสามารถใช้สื่อที่มีอยู่ในชุดการสอน ร่วมกัน หากมีปัญหาที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ และครู ประการสำคัญก็คือต้องการให้นักเรียนเรียนและทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสันุติธรรม

6. คุณค่าของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาวั เนตรประเสริฐ และ สุตา ลินสกุล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาวั เนตรประเสริฐ และ สุตา ลินสกุล 2521 : 54 - 55) ได้กล่าวถึง คุณค่าของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที
5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีความขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน ที่ได้ศึกษารวบรวมมาเห็นว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นอาศัยแนวคิด ส่วนประกอบ ประเภท วิธีการสร้างและคุณค่าของชุดการสอน ซึ่งสามารถสร้างขึ้นใช้สอนในวิชาต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของผู้สอน ผู้วิจัยจึงสร้างชุดการสอนโดยประยุกต์จากหลักการสร้างชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ให้ชุดการสอน

แต่ละหน่วยประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน เป็นชุดการสอน สำหรับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการสอน

ฮาร์เปอร์ (Harper. 1972 : 5669 - A) ได้ทดลองสร้างชุดการสอน ประกอบด้วยการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยฮาร์เร็น เมื่อสอนไปได้หนึ่งภาคเรียน จึงสรุปผลได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ ความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนมีความก้าวหน้ากว่านักเรียนกลุ่มปานกลาง

แมคโคลแมน (Maccoleman. 1975 : 109 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอนกิจกรรมกลุ่มในการสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนระดับ 9 จำนวน 24 ห้องเรียน โดยจัดสอนออกเป็นห้องละ 3 กลุ่ม รวม 72 กลุ่ม การแบ่งกลุ่มตามระดับสติปัญญา อายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนร่วมกับการอภิปรายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนเพียงอย่างเดียว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฟราเซียร์ (Frazier. 1975 : 2589) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน โดยใช้ชุดการสอนอบรมครูในโปรแกรมการอบรมครูประถมศึกษาระดับ 1 เพื่อให้ครูนำความรู้จากการอบรมไปใช้สร้างชุดการสอนสำหรับสอนเด็กระดับ 1 โดยทำการทดลองกับครูจำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 26 คน กลุ่มทดลอง 40 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ครูที่ได้รับการอบรมด้วยชุดการสอนสามารถนำความรู้ไปใช้สร้างชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2517 : 57) ได้ทดลองสอนภาษาไทยในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2516 ผลปรากฏว่า สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การกล้าแสดงออก การตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการเรียนด้วยตนเองได้อย่างชัดเจน

ณรงค์ สมพงษ์ (ณรงค์ สมพงษ์ 2519 : 35) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนประกอบหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาสังคมศึกษา ที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาในท้องถิ่นชนบทภาคกลาง ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่ได้วิเคราะห์ระบบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบ และนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิสุทธิ บุญเจริญ (พิสุทธิ บุญเจริญ 2522 : 80 - 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มของการสอนด้วยชุดการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 95 คน ในจังหวัดศรีสะเกษ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความคิด การประมาณค่า การนำไปใช้ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ญาณี ทองพลับ (ญาณี ทองพลับ 2525 : 58 - 59) ได้ทดลองสอนความมีวินัยทางสังคมด้วยชุดการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 60 คน ในจังหวัดทูลุลง ผลปรากฏว่า ความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนสัมพันธ์กันระหว่างความมีวินัยทางสังคมในสถานการณ์ในห้องเรียนกับความมีวินัยทางสังคมในสถานการณ์นอกห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประสิทธิ์ โตอ่อน (ประสิทธิ์ โตอ่อน 2526 : 51) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เกิดจากการใช้ชุดการสอนด้วยตนเองที่ให้ผลย้อนกลับแบบต่าง ๆ จาก

นักเรียนจำนวน 105 คน จังหวัดสิงห์บุรี ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผล การเรียนรู้ต่างกัน โดยกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำในกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนที่กล่าวมานี้ ชุดการสอนนำมาให้นักเรียน เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มได้ และจากการศึกษาการใช้ชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ยืนยันว่า การเรียนด้วยชุดการสอนสามารถสังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น การ กล้าแสดงออก การตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างชัดเจน อีกทั้ง ดวงเดือน พันธุมนาวัน (ดวงเดือน พันธุมนาวัน 2528 : 54 - 55) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา นักเรียนให้มีคุณธรรมนั้นมีหลายวิธี คือ ใช้บทเรียนด้วยตนเองหรือชุดการสอน ใช้การอภิปราย เป็นกลุ่ม ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการพัฒนาไปพร้อมกับการให้ความรู้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ชุดการสอนนี้จะนำมาใช้ในการฝึกให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้าน สัมปยุตธรรมได้ จึงนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

1. การสอนกิจกรรมแนะแนว

ธีระ ชัยยุทธธรรม (ธีระ ชัยยุทธธรรม 2525 : 48) ได้ให้ข้อคิดในการ จัดกิจกรรมแนะแนวว่า ปัจจุบันหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นั้นมีความสอดคล้องกับหลักการและเป้าหมายของการแนะแนวทั้งในแง่ กระบวนการและลักษณะการให้บริการ โดยมุ่งให้นักเรียนสำรวจตัวเองและตัดสินใจเลือกเรียน ตามความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้พัฒนาทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ วิชาชีพและการปรับปรุงบุคลิกภาพ โดยเฉพาะลักษณะนิสัยหรือความประพฤติ ชั่วโมงกิจกรรม แนะแนวเป็นชั่วโมงหนึ่งที่กำหนดไว้ 1 คาบต่อสัปดาห์ ฉะนั้นชั่วโมงนี้ครูแนะแนวควรจะใช้ กระบวนการและบริการแนะแนวเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนโดยยึดหลักการและเป้าหมาย ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เป็นหลัก ซึ่งครูแนะแนวจะต้องคิดว่าชั่วโมง นี้ควรจะต้องจัดกิจกรรมอย่างไรเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองทุกด้านทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำรงตน อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขหรือพูดง่าย ๆ ให้เป็นคนโดยสมบูรณ์

พิไล แยมงามเหลือ (พิไล แยมงามเหลือ 2521 : 6) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวว่า วิชากิจกรรมแนะแนว (Guidance Course) ว่าด้วยการบริการข่าวสารและให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสรู้จักตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ให้การบริการสำรวจและประเมินตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน วิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จักและเข้าใจตนเองเพื่อเตรียมการศึกษาและเลือกอาชีพในอนาคต เป็นต้น

2. จุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว

พิไล แยมงามเหลือ (พิไล แยมงามเหลือ 2521 : 7) ได้เสนอจุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว ไว้ว่า

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียน เช่น การเลือกวิชาเรียน
2. ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองอย่างถูกต้องทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

สติปัญญา และการแก้ไขปัญหาค่าต่าง ๆ

3. ช่วยให้ครูแนะแนวได้รู้จักนักเรียน ได้ใกล้ชิดและสังเกตนักเรียนมากขึ้น จะได้จัดบริการให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน และช่วยให้ครูแนะแนวได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา (สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา 2527 : 2)

ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักครูและครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น
2. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
3. ช่วยในการกรอกข้อมูลต่าง ๆ หรือแบบทดสอบต่าง ๆ
4. ให้บริการสนเทศด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน
5. ช่วยในการทำโฮมรูม (Home Room)
6. ช่วยในการแนะแนวหมู่และนำไปสู่ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน

3. กิจกรรมต่าง ๆ ในชั่วโมงแนะแนว

ประเสริฐ วิเศษกิจ (ประเสริฐ วิเศษกิจ 2524 : 2) ได้เสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชั่วโมงแนะแนว ไว้ดังนี้

1. การบรรยายเนื้อหาและสาระสำคัญต่าง ๆ ตามหัวข้อที่เรียนในแต่ละครั้ง
2. ไข่เกม การเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและมีความคิดกว้างไกลขึ้น
3. การอภิปรายและโต้วาที (โดยนักเรียนเป็นผู้แสดง อาจารย์สอนเป็นผู้ควบคุม)
4. การแสดงบทบาทสมมติ (คล้ายกับการแสดงละคร)
5. การชมภาพยนตร์ สไลด์ต่าง ๆ
6. การปฏิบัติหรือเลียนแบบความจริง เช่น การฝึกสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่าง ๆ
7. การรายงานทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล
8. การใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ

4. เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนว

จำเนียร ช่างโชติ (จำเนียร ช่างโชติ 2527 : 118 - 120) ได้เสนอแนะเทคนิคในการสอนกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

1. จัดบรรยายภาคให้เป็นกันเอง ให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ สบายใจในการแสดงออก
2. กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุดทั้งในด้านความคิด ความริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าในการพูดและความรู้สึกที่ต้องการระบาย
3. เปิดโอกาส กระตุ้นและช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้แก้ปัญหาและปฏิบัติงานร่วมกันให้ได้มากที่สุด
4. กระตุ้นและช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต่าง ๆ และมอบหมายความรับผิดชอบ ให้ทำงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ
5. ไม่ควรอย่างยิ่งในการสอนแบบปาฐกถา โดยครูพูดคนเดียวและนักเรียนจดเอา ๆ
6. เวลาของกิจกรรมแนะแนวควรเป็นเวลาของนักเรียนจริง ๆ และต้องใช้เวลาเหล่านั้นให้เกิดต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่

7. ครูผู้สอนต้องวางแผนและเตรียมตนเองในเรื่องเนื้อหา วิธีการให้ความรู้และ กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ เพื่อกระตุ้นจิตใจให้นักเรียน สนใจ

8. ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เรียนรู้หน้าที่ของตน มีพันธะต่อกัน

9. มีการนำเอาหลักการของขบวนการกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group process) และเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน

10. ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว ควรมีสบุคบันที่รายละเอียดต่าง ๆ ของการสอน ให้ทุกครั้ง

11. ในการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทำการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเองหรือเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยให้คำแนะนำเวลามีปัญหา

5. เค้าโครงการสอนกิจกรรมแนะแนว

สมเจตน์ อภิณฑร์รักษา (สมเจตน์ อภิณฑร์รักษา 2527 : 2) ได้เสนอ เค้าโครงการสอนกิจกรรมแนะแนวว่า ควรให้ครอบคลุมในหัวข้อใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิต และสังคม ตลอดจนการดำรงอยู่ในสังคมและการดำเนินชีวิตที่ดี

2. การมีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและหมู่คณะ เป็นต้น

3. การมีประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อและอาชีพ ซึ่งได้แก่ การรู้จัก เลือกสถาบัน คณะ การเตรียมตัวในการศึกษาต่อ การสำรวจอาชีพ การสำรวจตนเอง การวางแผนชีวิต การหางาน วิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

6. การประเมินผลการสอนกิจกรรมแนะแนว

สมเจตน์ อภิณฑร์รักษา (สมเจตน์ อภิณฑร์รักษา 2527 : 2) กล่าวว่า วิชากิจกรรมแนะแนวนั้นไม่มีหน่วยการเรียน การวัดผลเราจะพิจารณาในแง่การเกิดความรู้ ความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งถือเสมือนการวัดผลเชิงพฤติกรรมในตัวนักเรียน ว่าเรียนรู้ในข้อมูลเรื่องต่าง ๆ หรือไม่ นอกจากนี้ยังตรวจสอบจากเวลาเรียนที่นักเรียน เข้าเรียนว่าครบถึง 80% ของเวลาเรียน จึงจะนับว่าผ่านในชั่วโมงนั้น

นอกจากนี้ จำเนียร ช่างโชติ (จำเนียร ช่างโชติ 2527 : 119 - 120) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้สอนวิชานี้ จะต้องคำนึงถึงให้มาก และควรถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำ คือ การประเมินผลตนเองและ ผู้เรียน

การประเมินตัวผู้สอน เป็นสิ่งสำคัญมาก โดยพิจารณาจาก

1. ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระในการแสดงออกต่าง ๆ
2. ผู้สอนสามารถสอนผู้เรียนให้เรียนรู้จากการควบคุมตนเอง (Self Control)
3. ผู้สอนสามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและเกิดการพัฒนาตนในทางที่เหมาะสม
4. ผู้สอนสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมหรือคุณลักษณะนิสัยที่พึงปรารถนาให้

แก่ผู้เรียน

5. ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เข้าใจและปรับตัวได้กับโลกที่เขาอยู่ได้

เหมาะสม

6. ผู้สอนสามารถศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนต่อเนื่องกัน จนเห็นว่ามีการพัฒนาการไปในทางที่ดี

การประเมินตัวผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการฝึกทักษะและประสบการณ์ที่ดี แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะในการประเมินตัวผู้เรียน

1. กำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกประจำตัวสำหรับการเรียนวิชานี้ เพื่อฝึกให้นักเรียนโน้ตย่อเนื้อหาที่ควรจดจำและฝึกการประเมินผลตนเอง ซึ่งจะเป็นการฝึกทักษะในการเรียนที่ดีและการวิเคราะห์ตนเอง

2. กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เรียนได้ทราบ เช่น อาจมีการให้คะแนนเกี่ยวกับ

2.1 เวลาเรียน

2.2 ตรวจให้คะแนนสมุดบันทึกประจำวัน

2.3 ตรวจให้คะแนนโน้ตย่อ

2.4 ให้คะแนนการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2.5 ตรวจให้คะแนนการทบทวนย่อย ซึ่งผู้สอนกำหนดขึ้นเอง

สำหรับหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ไม่ควรเข้มงวดหรือหยาบเกินไป ให้เป็นเพียงอุปกรณ์ส่วนหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและใส่ใจต่อการเรียนวิชานี้เท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่า วิชากิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญมากในการวางแนวทางให้นักเรียนพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้หลักของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมในการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียน และให้ประสบการณ์ในด้านการศึกษา การเลือกอาชีพ เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจตนเอง ช่วยตนเอง นำตนเอง เลือกตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างฉลาด สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สอดตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

ปริญดา บุญศิลาเลิศ (ปริญดา บุญศิลาเลิศ 2520 : 45) ได้ทำการทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมลารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพแบบบรรยาย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญ และต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพโดยใช้วิธีบรรยายที่เคยได้รับอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จินตารณ อังสุวรรณชาติ (จินตารณ อังสุวรรณชาติ 2525 : 62) ได้ทำการทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีบรรยาย ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลลักษณ์, ตรีจันทปกรณ์ (วิไลลักษณ์, ตรีจันทปกรณ์ 2526 : 40 - 41) ได้ศึกษาถึงผลการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องการเลือกแผนการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยาศีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยใช้สไลด์เทป สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยวิธีบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤษฎา จันทรวีภา (กฤษฎา จันทรวีภา 2527 : 34) ได้ทำการทดลองสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีบรรยาย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมีคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวที่กล่าวมานี้ ได้มีการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวในลักษณะของชุดการแนะแนวอาชีพและมีการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนว ทำให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชานี้ นับว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่ผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวส่วนตัวและสังคม อันจะทำให้ผู้เรียนได้สำรวจและเข้าใจตัวเองมากขึ้น ซึ่งตรงกับหลักการของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจและความถนัดของตนเองอย่างแท้จริง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม

ความหมายของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 29) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมว่า หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี หรือธรรมของคนดี 7 ประการ คือ

1. อัมมัญญา	ความเป็นผู้รู้จักเหตุ
2. อัตถัญญา	ความเป็นผู้รู้จักผล
3. อิตถัญญา	ความเป็นผู้รู้จักตน
4. มัตถัญญา	ความเป็นผู้รู้จักประมาณ
5. กาลัญญา	ความเป็นผู้รู้จักกาล
6. บุคคลปโรปรัญญา	ความเป็นผู้รู้จักบุคคล
7. ปริสัณญญา	ความเป็นผู้รู้จักชุมชน

ในพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง (ที่.ปา.11/331/264 ; 439/312 ; อญ.สตุตทก. 23/65/114) ได้กล่าวถึงการสอนให้เกิดคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยเริ่มจากการรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักบุคคลและการรู้จักชุมชนตามลำดับ

จ.เปรียญ (จ.เปรียญ 2515 : 133) กล่าวว่า บุคคลที่มีสัปปุริสธรรมประจำใจอยู่เสมอว่า สัตบุรุษ ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจ โดยยึดเอาสัปปุริสธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต บุคคลที่ยึดสัปปุริสธรรมเป็นธรรมประจำใจยังได้ชื่อว่า เป็นผู้ดี เพราะเป็นผู้มีเหตุผลในการปฏิบัติตน เมื่อบุคคลรู้จักเหตุผลแล้ว การปฏิบัติตนก็พร้อมด้วยความดี ซึ่งสอดคล้องกับ หลวงกตินัตตโยธิน (หลวงกตินัตตโยธิน 2512 : 146) กล่าวว่า ถ้าบุคคลใดประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 7 ประการคือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชนและรู้จักบุคคลแล้ว บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้ดี คือ สัตบุรุษ จะเห็นได้ว่าผู้ที่ยึดสัปปุริสธรรมเป็นธรรมประจำใจแล้ว ทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นคนดี เพราะเป็นผู้รักสงบ รักความเที่ยงธรรม รู้จักหน้าที่ของตน รู้จักกาลเทศะ มีเหตุผลในการทำงาน และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข อีกทั้ง ชลอ อุทกภาชน์ (ชลอ อุทกภาชน์ 2514 : 403) แนะนำให้ใช้สัปปุริสธรรมมาสร้างบุคลิกภาพของเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ วิเวก ปางพุฒพงศ์ (วิเวก ปางพุฒพงศ์ 2528 : คำนำ) กล่าวว่า การผสมผสานการแนะแนวในด้านจริยธรรมและด้านอาชีพเข้าด้วยกัน โดยการนำหลักสัปปุริสธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นแกนกลางนี้ สามารถครอบคลุมลักษณะสำคัญทุกด้านในการพัฒนาบุคคลเพื่อให้เป็นคนที่ดีฉลาด สามารถปรับตัวได้เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

รายละเอียดเกี่ยวกับคุณธรรมด้านลัทธิปริสธรรม

1. การรู้จักเหตุ

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 29) อธิบายว่า อัมมัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ หมายความว่า เป็นผู้รู้จักธรรม รู้หลักความจริง รู้หลักการที่จะทำให้เกิดผลดีและผลเสีย ซึ่งสอดคล้องกับธรรมบรรยายของ พระราชวราภรณ์ (พระราชวราภรณ์ 2526 : 49) กล่าวว่า อัมมัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุแห่งความเสื่อมและความเจริญ อีกทั้ง พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี 2528 : 5) กล่าวว่า อัมมัญญาตา รู้หลักและรู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องดำเนินชีวิตในการปฏิบัติกิจหน้าที่และดำเนินกิจการต่าง ๆ รู้ เข้าใจในสิ่งที่ตนจะประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้ว่าตำแหน่งอาชีพ การงานของตนมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรจึงจะเป็นเหตุให้บรรลุผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ ดังนั้นเป็นต้น ตลอดจนขั้นสูงสุดคือ รู้เท่าทันกฎธรรมดาก็คือความจริงของธรรมชาติเพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง มีจิตใจเป็นอิสระไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิตนั้น นอกจากนี้ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 26) กล่าวว่า หลักธรรมข้อนี้ฝึกให้เป็นนิสัยได้โดยการฝึกคิดให้รอบคอบก่อนพูดหรือลงมือกระทำสิ่งใดทุกครั้งเสมอ เมื่อเราสามารถคิดได้ล่วงหน้าว่า ถ้าหากเราพูดเช่นนั้น ผลที่ตามมาจะเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลายมนุษยสัมพันธ์ เราก็ย่อมพูดหรือกระทำในสิ่งที่จะสร้างสัมพันธภาพอันดีงาม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข อีกทั้ง อาภา ทัศนช้าง (อาภา ทัศนช้าง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักเหตุ หมายถึง การรู้ว่าเหตุการณ์หรือปัญหาที่ประสบอยู่นั้นมีสาเหตุจากอะไร ทำให้เป็นผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องและแก้ปัญหาก็ตรงจุด ไม่เป็นคนงมงายไร้เหตุผล

2. การรู้จักผล

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 29 - 30) อธิบายว่า อัตถัญญาตา ความเป็นผู้รู้จักผล คือ รู้ความหมาย ความมุ่งหมาย รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการ

กระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 27 - 28) กล่าวว่า การกระทำที่เป็นผู้รู้จักผล โดยพึงรู้สึกตัวและพิจารณาเสมอว่าความสุข ความทุกข์ ความพอใจ ความไม่พอใจ ความดีใจและความเสียใจที่เราได้รับอยู่นี้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากสาเหตุอันใด

นอกจากนี้ พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี 2528 : 5) กล่าวว่า อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือ รู้ความหมายและความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ รู้ว่าหลักการนั้น ๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร รู้ว่าที่ตนทำอยู่นั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้นเพื่อประสงค์ประโยชน์อะไรหรือควรจะมีบรรลุถึงผลอะไรที่ให้มีหน้าที่ ตำแหน่ง ฐานะการงานนั้น ๆ เขากำหนดกันไว้เพื่อความมุ่งหมายอะไร ดังนี้เป็นต้น ตลอดจนถึงขั้นสูงสุดคือ รู้ความหมายของกถิธรรมและประโยชน์ที่เป็นสาระของชีวิต อีกทั้ง อามา ถนัดช่าง (อามา ถนัดช่าง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักผล หมายถึง รู้ว่าหากเกิดเหตุหรือกระทำพฤติกรรมใดขึ้นมาจะส่งผลในอนาคตอย่างไรบ้าง ทำให้เป็นผู้สามารถทำนายหรือคาดการณ์ภายหน้าได้ถูกต้อง มีวิจาร์ญาณในการตัดสินใจที่ดี

3. การรู้จักตน

การรู้จักตนนั้นนับว่ามีความสำคัญมาก ความผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว ต้นเหตุคือการไม่รู้จักตนนั่นเอง ปิ่น มุทุกันต์ (ปิ่น มุทุกันต์ 2508 : 270 - 271) อธิบายว่า การรู้จักตน คือ การรู้จักตัวของตัวเอง รู้ว่าตัวเรามีฐานะกำลังเป็นอย่างไร การรู้จักตน ควรรู้จักในเรื่องต่อไปนี้

1. รู้เรื่องที่ตนเป็น หมายความว่า รู้จักภาวะของตนว่า ตนเองเป็นอะไร จะได้ไม่ลืมตน เช่น เป็นพระ เป็นนักเรียน เป็นนิคามารดา เป็นบุตร ฯลฯ
2. รู้เรื่องที่ตนมี คือ รู้ฐานะตนเองว่า มีศีลธรรมประจำใจเพียงใด มีความรู้เพียงใด มีอำนาจ กำลัง รายได้เพียงใด ฯลฯ

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 30 - 31) อธิบายว่า อัตถัญญตา ความเป็นผู้รู้จักตน หมายความว่า รู้จักฐานะของตน แล้วประพฤติตนแก่ที่สมควรเป็นอยู่ ซึ่ง

สอดคล้องกับ นวลเหญี วิเชียรโชติ (นวลเหญี วิเชียรโชติ 2526 : 25) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักตน โดยพึงรู้สึกตัวและพิจารณาเสมอว่า ฐานะแห่งชาติกำเนิด วุฒิ ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอันแท้จริงนั้นมีประการใด การพูด การประพฤติและการปฏิบัติ เช่นนั้นเป็นการชอบและถูกต้องตรงตามฐานะและตำแหน่งหน้าที่อันแท้จริงที่ดำรงอยู่หรือไม่ ถ้าทุกคนทำหน้าที่และรับผิดชอบสิ่งอยู่ในหน้าที่ของตน ความสับสนวุ่นวายในสังคมจะลดลงทันที

สำหรับ พระราชวรมณี (พระราชวรมณี 2528 : 5) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ รู้จักตน คือ รู้ความเป็นจริงว่าตัวเรานั้นโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น บัดนี้เท่าไรอย่างไร แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม และรู้จักแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมทำการต่าง ๆ ให้สอดคล้องถูกต้อง ตรงทางที่จะให้เจริญงอกงามบังเกิดผลดี

นอกจากนี้ อภา ถนัดช่าง (อภา ถนัดช่าง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักตน หมายถึง รู้ว่าตนเป็นคนเช่นไร มีความสามารถแค่ไหน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร ซึ่งจะทำได้สามารถวางตัวได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตน ไม่เป็นคนมองตัวเองสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

4. การรู้จักประมาณ

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 31) อธิบายว่า วัตถุประสงค์ ความเป็นผู้รู้จักประมาณ หมายความว่า ให้รู้จักประมาณในการหาเครื่องเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ชอบ และรู้จักประมาณในการบริโภคแต่พอเหมาะพอควร อาชีพย่อมเป็นหน้าที่ประจำบุคคล แต่บุคคลผู้ไม่รู้จักประมาณคาคกิจการที่ตนจะพึงกระทำให้เหมาะสมจะ มุ่งแต่ได้ตกอยู่ในความหายนะ ฝ่ายบุคคลรู้จักประมาณคาคกิจการพอเหมาะพอเหมาะ ประกอบด้วยความอดุทธสาหะ และขวนขวาย ย่อมได้ทรัพย์สินทวีขึ้นมั่งคั่งบริบูรณ์ รู้จักประมาณในการแสวงหาแล้วยังต้องรู้จักประมาณในการบริโภค คือ รู้จักใช้จ่ายแต่พองามพอดี ไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ เพียวี กรีหงส์ (เพียวี กรีหงส์ 2526 : 237) กล่าวว่า พระพุทธเจ้าท่าน

ตรัสว่า ความรู้จักประมาณ คือ หอดี ยิ่งประโยชน์ให้สำเร็จ ต้องรู้จักแสวงหาเครื่อง เลี้ยงชีวิตแต่ในทางที่ชอบ อีกทั้ง พระราชวราภรณ์ (พระราชวราภรณ์ 2526 : 49) กล่าวว่า ความเป็นผู้รู้จักประมาณในโภคทรัพย์โดยกิจ 3 อย่างคือ การแสวงหา การรักษา ป้องกัน การใช้สอยจับจ่าย บริโภคให้พอเหมาะพอควร ไม่มากเกินไปจนสุรุ่ยสุร่าย ให้สมกับ รายได้และไม่อดคักคืดเคือง ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี 2528 : 5) กล่าวว่า มัตตัญญูตา รู้จักประมาณ คือ รู้จักพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภค รู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักพอเหมาะ พอเจาะในการพูด การปฏิบัติกิจและทำการต่าง ๆ ตลอดจนการพักผ่อนหลับนอนและการ สนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ

นอกจากนี้ อาภา ทัศนช่วง (อาภา ทัศนช่วง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักประมาณ หมายถึง การเป็นผู้รู้จักความพอดีในการกิน การใช้จ่าย การเรียน การทำงานหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สามารถดำเนินชีวิตตามหลัก สายกลาง ไม่ตึงและไม่หย่อนเกินไป และเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเอง

5. การรู้จักกาล

พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี 2528 : 5) กล่าวว่า กาลัญญูตา รู้จักกาล คือ รู้กาลอันเหมาะสมและระยะเวลาที่พึงใช้ประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน ปฏิบัติการ ต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไรและทำให้ตรงเวลา ให้เป็น เวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา ให้ถูกเวลา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 28) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จัก กาล โดยพึงรู้สึกตัวและพิจารณาเสมอว่า กาลเวลาใดไม่ควรจะประพฤติกฎปฏิบัติอย่างไรจึงจะ เป็นการเหมาะสมถูกต้อง และกาลเวลาใดไม่ควรจะประพฤติกฎปฏิบัติอย่างไร รวมทั้งรู้จัก ค่าของเวลาและรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ด้วย อีกทั้ง กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 31 - 32) อธิบายว่า กาลัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักกาล คือ รู้จักเวลาอันสมควร ในอันจะประกอบพิธีนั้น ๆ ทำธุระให้ได้ตรงเวลาพอเหมาะ ได้ชื่อว่า เป็นปฏิรูปการบุคคล คือ

เป็นผู้ทำสมควรตามเวลา ย่อมจะได้บรรลุคุณคือความเจริญด้วยวิมุตตผลดังที่ตนปรารถนา อีกประการหนึ่งคือ ความเป็นผู้รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในแต่ละวันก็ย่อมได้ชื่อว่า กาลัญญตาเช่นกัน

นอกจากนี้ อาภา ฌนคชาัง (อาภา ฌนคชาัง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักกาล หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะและรู้จักใช้เวลาเป็น ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สามารถใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ คุ้มค่า รู้จังหวะที่เหมาะสมในการ ประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การรู้จักบุคคล

การรู้จักบุคคล คือ การที่รู้ว่าคนใดควรคบคนใดไม่ควรคบ คนใดควรเคารพ กราบไหว้ ควรให้คนใดทำงานจึงจะเหมาะสม การรู้จักบุคคลนี้มีได้หมายความว่าเฉพาะการ เลือกคบมิตรเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการสังคัมกับบุคคลทั่วไปด้วย พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ เลือกคบคนที่มีความประพฤติดี มีศีลธรรมดี มีอาชีพสุจริต มีเกียรติยศชื่อเสียงดี ซึ่งเขาจะ ชักนำเราไปในทางที่ดี ชลอ อุทกภาณ (ชลอ อุทกภาณ 2514 : 527) ในการ เลือกคบบุคคล พระราชวรารณ (พระราชวรารณ 2526 : 49) กล่าวว่า ควรรู้จัก เลือกสรรบุคคลที่ควรคบหรือไม่ควรคบ เลือกคบกับบัณฑิตซึ่งเป็นคนดีมีศีลธรรม รู้จักเสี่ยง ไม่คบคนพาลไร้ศีลธรรม เพราะท่านกล่าวไว้ว่า "คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล" อีกทั้ง อาภา ฌนคชาัง (อาภา ฌนคชาัง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักบุคคล หมายถึง การรู้จักธรรมชาติของชน ทั้งในส่วนที่เหมือนและส่วนที่ แตกต่างกัน รู้จักลักษณะคนประเภทต่าง ๆ ทั้งดีและเลว ทำให้สามารถเลือกคบคนได้ถูกต้อง ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความระมัดระวังที่ดี

นอกจากนี้กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 33) อธิบายว่า บุคคลปโรปริยตา ความเป็นผู้รู้จักเลือกคบบุคคลควรคบ คุณธรรมข้อนี้ นับเป็นประโยชน์ใน กิจนั้น ๆ หลายสถานตามฐานะแห่งบุคคล การคบมิตรเป็นกิจที่บุคคลจะพึงเลือกแต่บุคคลที่ สมควร เพราะมิตรนั้นมีทั้งดีทั้งชั่ว ถ้าเลือกกล้วยด้วยมิตรชั่วก็จะพาให้ตนช่วลงไปด้วย

ต่อเมื่อได้ยกเลิกยาฉัตรจึงจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 29 - 30) ได้เน้นถึงการเป็นผู้รู้จักบุคคลโดยพึงรู้สึกตัว และพิจารณาเสมอว่า

1. เราควรรู้จักคบคนดี หลีกหนีการคบคนชั่ว ทั้งนี้เพราะ "คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย"
2. เราควรรู้จักเลือกเคารพคน คนไหนที่มีคุณธรรมเราก็ควรเคารพ คนไหนชั่วไรคุณธรรมเราก็ไม่ควรเคารพ
3. เราควรรู้จักเลือกในการไว้วางใจคน คนที่เราจะไว้วางใจได้คือผู้มีศีลธรรม ใจซื่อถือคำสัตย์และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
4. เราควรรู้จักเลือกคนในการให้ความเชื่อถือ คนที่น่าเชื่อถือได้มักเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมอันเป็นประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่น
5. เราควรรู้จักเลือกว่าคนไหนเราควรจะให้ความช่วยเหลือ คนไหนไม่ควรให้ความช่วยเหลือ ผู้ที่เราสมควรให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่งก็คือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยมีหลักในการช่วยเหลือเขาเพื่อให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้ในที่สุด
6. เราควรรู้จักเลือกประเพณีปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับฐานะ โอกาส และสถานที่ และในบางครั้งเราก็จำเป็นต้อง "ชมคนที่ควรชม และชมคนที่ควรชม"
7. ในการบริหาร เราจำเป็นต้องรู้ว่าคนชนิดใดเหมาะสมกับงานอะไร แล้วพยายามเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน โอกาสและสถานที่ ก็จะช่วยให้การบริหารงานต่าง ๆ ลุล่วงไปด้วยดี

7. การรู้จักชุมชน

หลวงภณินอัศโยธิน (หลวงภณินอัศโยธิน 2512 : 147) อธิบายว่า การรู้จักชุมชน คือ การรู้จักการสมาคมและกริยาที่ต้องประพฤติกในการสมาคมนั้น ไม่ขัดต่อวัฒนธรรม มีการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้ ดังที่ พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี 2528 : 5) กล่าวว่า

ปรีสณฺฑตา รู้จักชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักที่ชุมชน รู้จักกาลอันควรประพฤติปฏิบัติในถิ่นที่ชุมชน และต่อชุมชนนั้นว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหาควรต้องทำกรียาอย่างนี้ควรจะทำอย่างนี้ ชุมชนนี้มีระเบียบอย่างนี้ มีวัฒนธรรมประเพณีอย่างนี้ มีความต้องการอย่างนี้ ควรเกี่ยวข้อง ควรต้องสงเคราะห์ ควรรับใช้ ควรบำเพ็ญประโยชน์ให้อย่างนี้ เป็นต้น อีกทั้ง อากา ถนัดช่าง (อากา ถนัดช่าง 2528 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักชุมชน หมายถึง การรู้จัก วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละท้องถิ่น ทำให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ความรังเกียจ การทะเลาะเบาะแว้ง

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2525 : 32 - 33) อธิบายว่า ปรีสณฺฑตา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน คือเป็นผู้รู้ชุมชนและกรียาที่จะต้องประพฤติต่อชุมชนนั้น ๆ ในคราวเข้าสู่การสมาคม ย่อมเป็นผู้องอาจไม่ขามขยาดและเก้อเขิน จักว่าเป็นผู้สง่าในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 28) กล่าวว่า การเป็นผู้รู้จักชุมชน โดยพึงรู้สึกตัว และพิจารณาเสมอว่าควรพูด ควรประพฤติ ควรปฏิบัติ ควรแสดงกริยามารยาทอย่างไรต่อชุมชนนั้น ๆ จึงจะเป็นการชอบทั้งทางโลกและทางธรรม อีกทั้ง พระราชวรารักษ์ (พระราชวรารักษ์ 2526 : 49) กล่าวว่า ความเป็นผู้รู้จักชุมชน สังคม เรียนรู้้อย่างถ้อย จารึประเพณี แล้ววางตนประพฤติให้เหมาะสม รู้จักใช้กริยาวาจาให้ถูกแก่ชุมชนนั้น ๆ นับว่าเป็นปฎิพาของสัตบุรุษโดยแท้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม

บรรจง หมายถึง (บรรจง หมายถึง 2518 : 72 - 78) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปริสธรรมกับสันโดษ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคุณลักษณะพระมาธิปไตยจากนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 200 คน เป็นชาย 120 คน หญิง 80 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) อุปลักษณะภายในของสัปปริสธรรมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งเกณฑ์มาตรฐาน สังคมและเกณฑ์ตามอัตภาพ (2) สัปปริสธรรมและอุปลักษณะภายในของสัปปริสธรรมแต่ละตัว

มีความสัมพันธ์กับสันโดษในทางบวกเช่นกัน (3) นิสิตแพทย์กับนิสิตครูมีสัมปฤทธิธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) นิสิตพยาบาลและนิสิตหญิงมีสัมปฤทธิธรรมและอุปลักษณะภายในของสัมปฤทธิธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งเกณฑ์มาตรฐานสังคมและเกณฑ์คนตามอัธภาพ

ไชยการ ทองแก้ว (ไชยการ ทองแก้ว 2520 : 61 - 62) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหิริ - โอตฺตปะ กับสัมปฤทธิธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมาธิปไตย จากนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 200 คน เป็นชาย 88 คน หญิง 112 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) หิริ - โอตฺตปะ กับสัมปฤทธิธรรม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งเกณฑ์มาตรฐานสังคมและเกณฑ์คนตามอัธภาพ (2) เพศหญิงมีทัศนคติต่อหิริ - โอตฺตปะ สูงกว่าเพศชายในเกณฑ์คนตามอัธภาพ (3) ในกลุ่มนิสิตแพทย์มีหิริ - โอตฺตปะ สูงกว่านิสิตครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) นิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 มีทัศนคติต่อหิริ - โอตฺตปะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งเกณฑ์มาตรฐานสังคมและเกณฑ์คนตามอัธภาพ

อาภา ถนัดช่าง (อาภา ถนัดช่าง 2528 : 47 - 49) ได้ทำการทดลองจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ/สัปดาห์ ชูช "พัฒนาด้านนิยมนิยมและเทคนิคในการปรับปรุงตนเองเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพโดยอาศัยหลักสัมปฤทธิธรรม" ระหว่างวันที่ 25 - 29 มีนาคม 2528 ณ โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครพนม กับนักเรียนที่กำลังขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 จำนวน 70 คน โดยแยกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชาย 9 คน หญิง 23 คน รวม 32 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชาย 19 คน หญิง 19 คน รวม 38 คน การดำเนินงานในการทดลองมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชุมคณะกรรมการที่เลี้ยงนักเรียน เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์การทดลอง บทบาทของครูที่เลี้ยงและลักษณะของกิจกรรมที่ทดลอง ตลอดจนการประเมินผล
2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 7 - 8 คน โดยละกันทั้งชายหญิง ให้กลุ่มเลือกประธานและชื่อกลุ่ม โดยให้สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันเองในกิจกรรมต่าง ๆ

3. นักเรียนเหล่านี้มาพักแรมที่โรงเรียน โดยแต่ละกลุ่มจะต้องจัดภาชนะสำหรับหุงต้มมาเอง ต้องจ่ายและประกอบอาหารในแต่ละวัน ตลอด 5 วันของการทดลอง

4. การดำเนินรายการประจำวัน มีดังต่อไปนี้

5.30 - 6.30 น. บริหารกาย-บริหารจิต

6.30 - 8.00 น. เตรียมและรับประทานอาหารเช้า อาบน้ำแต่งตัว

8.00 - 8.30 น. กิจกรรมหน้าเสาธง

8.30 - 16.30 น. ดำเนินรายการตามที่กำหนดในแต่ละวัน

16.30 - 17.30 น. พัฒนาโรงเรียนและทำความสะอาดสถานที่

17.30 - 19.00 น. เตรียมและรับประทานอาหารเย็น อาบน้ำ ซักผ้า แต่งตัว

19.00 - 22.00 น. กิจกรรมภาคค่ำ (เสริมฉันท์นันทนาการ)

ไว้พระ สวดมนต์ แผ่เมตตา เข้านอน

5. การประเมินผล มีการประเมินผลในหลายรูปแบบ คือ

5.1 ครูที่เลี้ยงประเมินพฤติกรรมผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

5.2 นักเรียนประเมินผลตัวเอง และประเมินรายการกิจกรรม

5.3 ประเมินรวบยอดจากวิทยากร ครูที่เลี้ยงและนักเรียน โดยการประกวด "สัปปุรุช" และการประกวดกิจกรรมดีเด่นของกลุ่ม

ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี และยังมีผลพลอยได้อื่น ๆ ติดตามมาอีกด้วย เช่น ความสามัคคีในหมู่คณะ ความรับผิดชอบ ความกล้าในการแสดงความสามารถ ฯลฯ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัปปุริสธรรมที่กล่าวมานี้ ชี้ให้เห็นว่าคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม อันเป็นธรรมของสัตบุรุษ เป็นคุณธรรมของกณดี 7 ประการ ได้แก่ การรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบุคคลและรู้จักชุมชน นับเป็นคุณธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม ทำให้เราเป็นคนที่มีสมบูรณ์แบบ มีการประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามสถานภาพบุคคลในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างดียิ่ง อีกทั้งสัปปุริสธรรมยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพธรรมาธิปไตยให้เกิดขึ้นต่อบุคคลอีกด้วย ฉะนั้นผู้วิจัย จึงใช้ชุดการสอนกิจกรรม

แนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม อันเป็นการผสมผสานการแนะแนวในด้านคุณธรรมและด้านอาชีพเข้าด้วยกัน โดยนำหลักคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นแกนกลาง ทั้งนี้เพราะหลักสัปปุริสธรรมนี้ครอบคลุมลักษณะสำคัญทุกด้านในการพัฒนาบุคคล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนจะมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
2. นักเรียนจะมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม จะมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการศึกษากันครัว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากันครัวตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม จำนวน 9 ห้องเรียน รวม 464 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ
 - 2.1 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด ตอบแบบสอบถามคุณธรรม ด้านสัปปุริสธรรม
 - 2.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
 - 2.3 นำคะแนนของนักเรียนทุกคน มาเรียงตามคะแนนจากสูงไปต่ำ แล้ว กดเลือกผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ออกมาไว้จำนวน 116 คน ซึ่งผู้วิจัยจัดให้เป็นกลุ่มที่มีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมต่ำ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น
 - 2.4 สัมภาษณ์นักเรียนที่มีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมต่ำ เพื่อสอบถามความ สัมครใจ ความพร้อมและความสะดวกในการเข้าร่วมกลุ่ม
 - 2.5 สุ่มนักเรียนที่มีความพร้อมกับการเข้าร่วมกลุ่ม ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้นักเรียนจำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน ด้วยวิธีจับฉลาก

กลุ่มทดลอง เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
 กลุ่มควบคุม เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
 2. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับการสอนแบบปกติ
 3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม
1. การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ผู้วิจัยกระทำ
 เป็นลำดับขั้น ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว ม.1, ม.2, ม.3 ของ
 หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
 - 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนว
 - 1.3 เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรแนะแนวหลักสูตรระบบพัฒนา
 ประสิทธิภาพการทำงานและเสริมสร้างค่านิยม จากอาจารย์วัชรีย์ ธวัชธรรม หน่วยงาน
 นิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
 - 1.4 เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ
 ต่อสัปดาห์ หลักสูตรพัฒนาค่านิยมและเทคนิคในการปรับปรุงตนเองเพื่อการทำงานและการ
 ประกอบอาชีพ โดยอาศัยหลักสัปปุริสธรรม จากอาจารย์อำภา ถนัดช่วง ศูนย์แนะแนวการ
 ศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
 - 1.5 ศึกษาหนังสือพุทธศาสตร์ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพและหนังสือ
 ทัศนาการด้านอาชีพของอาจารย์วรรณฯ พรหมบุญมย์ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
 กรมวิชาการ
 - 1.6 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สัปปุริสธรรม

- 1.7 ศึกษาโลดประกอบคำบรรยายชุดเบญจลักษณะเรื่อง การแก้ไข
ข้อบกพร่องตามหลักสัปปุริสธรรม ของอาจารย์นวลเพ็ญ วิเชียรโยติ
- 1.8 ศึกษาวิธีสร้างชุดการสอน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.9 ศึกษาชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ชุดการแนะแนวอาชีพ จากงาน
วิจัยและปรึกษาผู้วิจัยบางท่านเพื่อขอคำแนะนำในการสร้างชุดการสอนและโปรแกรมการฝึก
ตามจุดมุ่งหมาย
- 1.10 ปรึกษาผู้รู้และผู้ชำนาญเรื่องการสร้างชุดการสอน
- 1.11 ปรึกษาผู้รู้และผู้ชำนาญทางด้านการแนะแนว
- 1.12 ปรึกษาผู้รู้และผู้ชำนาญเรื่องคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม
- 1.13 กำหนดแผนการสอน ประกอบด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์
การเรียนรู้ เนื้อหา (เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ บัณฑิตงานหรือบัณฑิตกำลัง บัณฑิตรูปกิจกรรม)
วิธีการ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการประเมินผล
- 1.14 สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม โดยประกอบ
ด้วยคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน ภูมิ้อครู ภูมิอนักเรียน
- 1.15 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมที่สร้างขึ้น ไป
ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อ.สามพราน จ.นครปฐม
จำนวน 35 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไข โดยนำไปปรึกษาผู้รู้และผู้ชำนาญทาง
ด้านการแนะแนว การสร้างชุดการสอน คุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้
ได้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมที่มีประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

ตรวจแบบฝึกหัดในแต่ละชุดการสอนและตรวจสอบจากการทดสอบหลังจบบทเรียน
นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์
2525 : 247 - 253)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N} \times 100}{A}$$

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N} \times 100}{B}$$

- E_1 ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน
- $\sum X$ คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด
- N จำนวนนักเรียนทั้งหมด
- A คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
- E_2 ประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน
- $\sum F$ คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการสอนเมื่อจบบทเรียน
- B คะแนนเต็มของการสอนเมื่อจบบทเรียน

เกณฑ์ที่ต้องการคือ $E_1 \quad E_2 = 60 \quad 60$ เกณฑ์ที่ใช้นี้เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ ซึ่งกำหนดไว้ว่านักเรียนต้องทำข้อสอบได้คะแนนตั้งแต่ 60% ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่าน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสับุริสธรรม

N	X	A	E_1	N	F	B	E_2
35	479.42	15	91.31	35	307.28	10	87.79

จากตาราง 1 ปรากฏว่า $E_1 \quad E_2$ เท่ากับ 91.31 87.79 สูงกว่าเกณฑ์

ลักษณะของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม จะมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

โดยแบ่งออกเป็นครั้งที่ หัวข้อ วิธีการ จุดประสงค์ เวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

(๖)

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
1	<u>การรู้จักเหตุ</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้ที่รู้จักเหตุจะเป็นผู้ที่ฉลาด สามารถแก้ปัญหาก็ตรงจุด 2. ผู้ที่จะมีความสุขในชีวิต จะต้องประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับ ความถนัด ความสนใจ นิสัยและบุคลิภาพของตนเอง 3. ผู้ที่จะมีความสำเร็จในชีวิตและการงานจะต้องรู้จักเหตุที่จะทำให้ตนก้าวหน้า และรู้ว่าปัญหาที่ตนกำลังประสบอยู่มาจากสาเหตุใด	1. ฉายวีดิโอเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว" ให้นักเรียนชม 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ แล้วรายงานข้อที่ประชุม 3. ครูสรุปเพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม และการนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับชีวิตของตน 4. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ครูคนใหม่" 5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงาน โดยใช้รูปภาพแสดงการดำเนินเรื่อง ประกอบ	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุจากปัญหาในกรณีตัวอย่าง 2. เพื่อให้นักเรียนได้แนวในการวิเคราะห์วิจารณ์โดยอาศัยหลักคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเป็นแกน 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นว่าหากบุคคลใดประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับ นิสัยของตน จะเป็นผลร้ายอย่างไรบ้าง	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
2	การรู้จักเหตุ (ต่อจากครั้งที่ 1)	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ถูกหมอช่วยด้วย" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงาน 3. ทดสอบความเข้าใจในหลักคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม	1. เพื่อเสริมให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาจากกรณีตัวอย่างได้ดีขึ้น 2. เพื่อพิสูจน์ว่านักเรียนเข้าใจหลักสัปปริสธรรมเพียงใด	1 คาบ
3	การรู้จักเหตุ (ต่อจากครั้งที่ 2)	1. ฉายวิดีโอเทปการอภิปรายของนักเรียนโรงเรียนบ้านหินกลิ้งให้นักเรียนชม 2. ให้นักเรียนนำปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของตน มาวิเคราะห์สาเหตุและวิธีแก้ปัญหา 3. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนรายงานเกี่ยวกับปัญหาของตัวเอง โดยวิเคราะห์เหตุและเสนอทางแก้ไขเพื่อปรับปรุงตนเอง	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการอภิปรายที่ดี 2. เพื่อให้นักเรียนประยุกต์ใช้การวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อแก้ปัญหา มาใช้ปฏิบัติในเหตุการณ์จริง 3. เพื่อให้นักเรียนหัดวิเคราะห์ตนเอง อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตัวเองต่อไป	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
4	<u>การรู้จักผล</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักผลจะเป็นผู้ ที่สามารถคาดการณ์ ภายหน้าจากเหตุการณ์ ในปัจจุบันได้และ สามารถดำเนินชีวิต อย่างถูกต้อง เพื่อให้ ได้ผลตามต้องการ อีกทั้งมีวิจรรย์ญาณใน การตัดสินใจที่ดี	1. ให้นักเรียนอ่านจดหมายจาก เพื่อนถึงเพื่อน เรื่อง "ทำโดยไม่ คิด จะผิดมหันต์" 2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ จากเนื้อเรื่องในจดหมาย 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ความประทับใจที่ได้ทำแล้วรายงาน	1. เพื่อฝึกให้นักเรียน หัดทำนายผลจาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบัน 2. เพื่อให้นักเรียนเห็น ผลที่เกิดขึ้น จากการ แสดงบทบาทสมมติ	1 คาบ
5	การรู้จักผล (ต่อจากครั้งที่ 4)	1. ให้นักเรียนทำนายผลจาก สถานการณ์ตัวอย่าง เช่น (๐) สมพรเป็นคนขี้เกียจเรียน หนังสือและไม่ชอบทำการบ้าน เขา ชอบลอกการบ้านจากเพื่อนเป็น ประจำ (คำถาม) จะมีอะไรเกิดขึ้นกับ สมพรทั้งในปัจจุบันและอนาคต 2. ให้นักเรียนเขียนเหตุการณ์ ที่นักเรียนกำลังเผชิญในปัจจุบัน แล้วลองทำนายผลดูว่า ถ้ายังคง	1. เพื่อเสริมให้ นักเรียนทำนายผลจาก สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน 2. เพื่อให้ข้อคิดแก่ นักเรียนว่า หากกระทำ สิ่งใดโดยไม่คิดหรือ วางแผนให้ดี อาจก่อ ให้เกิดความเสียหาย ขึ้นภายหลัง 3. เพื่อกระตุ้นให้	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		ประพจน์เช่นนั้น ต่อไปจะเกิดอะไรขึ้นกับนักเรียนบ้าง 3. ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวของตนเอง 4. ครูสรุปและเพิ่มเติมความรู้ที่จำเป็นบางประการ	นักเรียนรู้จักวางแผนหรือเป้าหมายในชีวิต	
6	<u>การรู้จักเหตุ-รู้จักผล</u> <u>หลักการ</u> 1. เหตุส่งผล และผลส่งผลเหตุ 2. อุดมการณ์และคุณธรรมของคนดีมี คุณประโยชน์ต่อส่วนรวม คือ การเป็นผู้มีใจเอื้อเพื่อเสียสละ เพื่อประโยชน์สุขของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน	1. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด" 2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด" 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายแล้วรายงาน 4. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปโดยใช้ภาพวาดประกอบเรื่องเป็นตอน ๆ	1. เพื่อให้นักเรียนมีเหตุผลของตนเองในการที่จะตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทำให้มีความยึดมั่นในความตั้งใจของตน 2. เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมประจำใจในการกระทำความดีของตน	1 คาบ
7	<u>การรู้จักตน</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้รู้จักตนจะเป็นผู้	1. ให้นักเรียนเขียนประกาศหาเพื่อน โดยบอกคุณสมบัติของตนและของเพื่อนที่ต้องการ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะภายใน เช่น นิสัยใจคอ	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	รู้บทบาทหน้าที่ความสามารถ บุคลิกภาพฐานะและสถานภาพต่าง ๆ ของตนเองอย่างถูกต้อง 2. ผู้รู้จักตนเองมองตัวรอบรู้ปฏิบัติตนได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและการประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับตน	แล้วนำไปคิดไว้ที่ป้ายประกาศ 2. ให้นักเรียนเลือกเพื่อนที่ตนชอบจากใบประกาศ แล้วเขียนจดหมายนัดพบ โดยให้บอกรูปร่างหน้าตาของตนเอง เพื่อให้ผู้ที่นักเรียนนัดสามารถหาได้ถูกต้องและรวดเร็ว 3. ให้นักเรียนจับคู่เพื่อนกลุ่มละ 4 คน เพื่อเล่นเกมเขมือกตี่ขี้บุคลิกภาพ	ความสนใจ ฯลฯ ของตนได้ 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกลักษณะภายนอกของตนได้ถูกต้อง 3. เพื่อให้ นักเรียนรู้จักลักษณะของตนเองมากขึ้น	
8	การรู้จักตน (ต่อจากครั้งที่ 7)	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ชีวิตของดวงนา" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายแล้วรายงาน 3. ให้นักเรียนแต่ละคนวางแผนชีวิตว่า เมื่อจบชั้น ม.3 แล้ว จะเลือกศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอะไร พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ	1. เพื่อให้ นักเรียนเห็นตัวอย่างว่าผู้ที่รู้จักตนเองย่อมตัดสินใจได้เหมาะสมและนำประโยชน์มาให้แก่ตนไม่ว่าในเรื่องการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จักวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
9	การรู้จักตน (ต่อจากครั้งที่ 8)	- ให้นักเรียนดูประกาศเรื่องสมัครงาน จากหนังสือพิมพ์ แล้วฝึกเขียนใบสมัครงาน - ให้นักเรียนวางแผนเป้าหมาย เรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพ โดยวิเคราะห์งานและวิเคราะห์ตนเองตามตารางที่กำหนดให้ - ให้กลุ่มกำหนดกิจกรรมที่จะทำร่วมกัน แล้วให้สมาชิกแต่ละคนอาสาสมัครเข้าทำหน้าที่ต่าง ๆ โดยให้ผู้สมัครร่างหน้าที่และขั้นตอนในการทำงานนั้น ๆ เสนอต่อกลุ่ม	- เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเตรียมตัวในการเข้าสู่โลกแห่งงานและอาชีพ รวมทั้งได้สำรวจตนเองในด้านความสนใจทางอาชีพ - เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางแผนและเป้าหมายในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับตนและสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน - เพื่อให้นักเรียนฝึกจัดตัวเองให้เหมาะกับงานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรู้จักทำงานอย่างมีแผน	1 คาบ
10	<u>การรู้จักประมาณ</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักประมาณคือ ผู้ที่รู้จักใช้เงินและ ทรัพยากรอย่าง	- ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ประมาณ" - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายแล้วรายงาน - ให้นักเรียนช่วยกันสรุปโดย	เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างชีวิตของคนที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตที่เราจะไม่รู้จักประมาณ	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	ประหยัด และรู้จักความพอดีในการทำงานและการดำเนินชีวิตทั่วไป	ใช้ภาพวาดประกอบการดำเนินเรื่อง		
11	การรู้จักประมาณ (ต่อจากครั้งที่ 10)	1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ตนพบในชีวิตจริง ซึ่งได้รับผลดีและผลเสียจากการรู้จักประมาณและไม่รู้จักประมาณ 2. ให้นักเรียนอภิปรายสุภาษิตคำพังเพยหรือคำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ เช่น - มีสสิ่งหึงประจบให้กรบบาท... - อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน - รู้จักพอ ก่อสุขทุกสถาน	1. เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาจากตัวอย่างจริงจะได้เกิดความรู้สึกซึ่งยิ่งขึ้น 2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณประโยชน์ของการรู้จักประมาณ	1 คาบ
12	การรู้จักประมาณ (ต่อจากครั้งที่ 11)	1. ให้นักเรียนแก้ปัญหามาจากสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เพื่อจะได้รู้จักใช้น้ำ ใช้จ่ายเงิน และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัดและมีประโยชน์ เช่น (0) สมมติว่าขณะนี้หมู่บ้านกำลังขาดแคลนน้ำ ทุกคนได้รับน้ำเพียงวันละ 1 ปี๊บ ซึ่งทุกคน	1. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้เงิน สิ่งของ และทรัพยากรต่าง ๆ โดยใช้หลักประโยชน์สูงสุด ประหยัดสุด และแทนการเก็บเงินโดยไม่เกิดผลผลิต 2. เพื่อฝึกให้นักเรียน	1 คาบ

		จุดประสงค์	เวลา
	จะต้องใช้ให้เพียงพอสำหรับดื่ม อาบ ชักผ้า และทำกิจธุระส่วนตัว ทั้งหมด รวมทั้งรดน้ำผัก ซึ่งมี เนื้อที่ 4 ตารางเมตร (คำถาม) นักเรียนจะใช้น้ำ อย่างไรจึงจะพอกับความจำเป็น และสะอาดตามสมควร 2. ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึก รายการจ่ายในสัปดาห์ที่แล้วและ สัปดาห์นี้ แล้วพิจารณาว่าอะไร มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ 3. ฝึกให้นักเรียนทำบันทึก รายจ่ายประจำวัน ประจำ เดือน	รู้จักประมาณในการใช้ จ่ายเงิน และมีการ วางแผนในการใช้จ่าย จนเป็นกิจนิสัยที่ดี	
13 <u>การรู้จักกาล</u> <u>หลักการ</u> ผู้รู้จักกาลจะเป็นผู้ ที่ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับ จังหวะเวลา ยุคสมัย และรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่าง คุ่มค่า เพื่อให้เกิด	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ฤกษ์คืออยู่ที่ความพร้อม" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ตามประเด็นที่กำหนดให้ แล้ว รายงาน 3. ให้นักเรียนฝึกหัดเทคนิคการ สัมภาษณ์บุคคลในอาชีพที่นักเรียน สนใจ โดยพิจารณาถึงความเป็น	1. เพื่อให้นักเรียน ได้เห็นตัวอย่างว่าผู้ ประสบความสำเร็จ ในชีวิตและการทำงาน นั้น ส่วนสำคัญอย่าง หนึ่งมาจากการรู้จัก ทำงานให้เหมาะสมกับ ยุคสมัยและรู้จักจังหวะ	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	ความสำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ	ผู้รู้จักกาลในการประกอบอาชีพ เป็นสำคัญ	ใช้เวลาเป็น 2. เพื่อให้นักเรียน เห็นตัวอย่างการ สัมภาษณ์ที่ดี	
	การรู้จักกาล (ต่อจากครั้งที่ 13)	1. ให้นักเรียนวางแผนการใช้ เวลาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ 2. ให้นักเรียนวิเคราะห์การใช้ เวลาในแต่ละวันของตนว่า เหมาะสม คุ่มค่าหรือไม่ พร้อม กับวางแผนการใช้เวลาใน กิจกรรมประจำวันครั้งต่อไป	1. เพื่อฝึกให้นักเรียน รู้จักหักโหดใช้เวลาอย่าง มีประสิทธิภาพสูงสุด 2. เพื่อฝึกให้นักเรียน รู้จักวางแผนการใช้ เวลาแต่ละวันอย่าง มีประสิทธิภาพ	1 คาบ
15	การรู้จักกาล (ต่อจากครั้งที่ 14)	1. ให้นักเรียนเขียนกราฟชีวิต ของตนเอง ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต แล้วเล่าให้เพื่อน ในกลุ่มฟัง 2. ให้นักเรียนวางแผนชีวิตใน ระยะใกล้และระยะไกลคือ ใน ระยะ 1 ปี, 5 ปี, 10 ปี, 20 ปี, 60 ปี ว่าในแต่ละช่วง ของชีวิตจะกระทำสิ่งใดบ้าง แล้วพิจารณาความเหมาะสมที่	1. เพื่อให้นักเรียน พิจารณาถึงกาลเวลา ที่ผ่านมาที่กำลังเป็น อยู่ และกำลังจะดำเนิน ต่อไปว่า ตนเองได้ใช้ เวลาให้เป็นประโยชน์ มากน้อยเพียงใด 2. เพื่อฝึกให้นักเรียน หัดวางแผนเป้าหมายใน การดำเนินชีวิตอย่าง	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		จะเป็นไปได้ 3. ให้นักเรียนเขียนคำขวัญ เตือนใจตนเอง (โดยคิดเอง หรือนำคติเจนนที่ตนชอบมาปิด ประกาศไว้ให้เพื่อน ๆ ได้ ศึกษา)	ชัดเจนยิ่งขึ้น 3. เพื่อให้ให้นักเรียนมี หลักยึดเหนี่ยวในตนเอง เพื่อให้เกิดพลังขยันใน ทางสร้างสรรค์	
16	<u>การรู้จักบุคคล</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักบุคคลจะเป็น ผู้ที่ปฏิบัติตนเหมาะสม กับบุคคลที่มีฐานะ วัย นิสัยต่าง ๆ กันได้ และรู้จักทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ดี	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาท สมมติเรื่อง "กลเม็ดของ เซลล์แมน" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ความประเด้นที่กำหนดให้ แล้ว รายงาน 3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป โดยใช้ภาวาทประกอบการ ดำเนินเรื่อง	เพื่อให้ให้นักเรียนเห็น ตัวอย่างความสำเร็จ จากการงานเพราะ การรู้จักบุคคล	1 คาบ
17	การรู้จักบุคคล (ต่อจากครั้งที่ 16)	1. ให้นักเรียนนำตัวอย่างจริง ที่พบในชีวิตประจำวัน และข่าว จากหนังสือพิมพ์ที่แสดงถึงผล เสีย ของการรู้จักบุคคลและ ไม่รู้จักบุคคล มาอภิปราย 2. ให้นักเรียนแสดงความ	1. เพื่อให้นักเรียน รู้จักศึกษาจากสถานการณ์ และบุคคลแวดล้อมเพื่อ ป้องกันตนเองไม่ให้ เกิดปัญหาและส่งเสริม ให้รู้จักวิธีช่วยตนเอง	1 คาบ

หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	สามารถในการชักชวนให้ผู้อื่นร่วมมือ ทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ร่วมกัน	ในการเลือกบุคคล 2. เพื่อฝึกให้นักเรียน รู้จักวิธีติดต่อขอความ ร่วมมือจากผู้อื่น	
18 การรู้จักบุคคล (ต่อจากครั้งที่ 17)	1. ให้นักเรียนนำปัญหาที่อยู่ร่วมกัน ในกลุ่ม มาพิจารณาเพื่อหาทาง แก้ไข 2. ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อดูความ สามารถในการรู้จักบุคคลและ มนุษยสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม 3. ให้นักเรียนอภิปรายสรุปชาติ คำพังเพย ต่อไปนี้ เช่น - คบคนมาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัดจิตพาไปหาผล - คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอับราชัย	1. เพื่อฝึกให้นักเรียน รู้จักปรับตัวในการอยู่ ร่วมกัน 2. เพื่อฝึกให้นักเรียน สามารถทำงานร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามัคคี 3. เพื่อเสริมความ เข้าใจในการรู้จักบุคคล ให้ดียิ่งขึ้น	1 คาบ
19 การรู้จักชุมชน หลักการ ผู้ที่รู้จักชุมชนจะ เป็นผู้ที่รู้จักตน	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย	เพื่อให้นักเรียนเห็น ตัวอย่างของการไม่ รู้จักชุมชน คบคู่กับ คุณธรรมสับุริสธรรม	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	ธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานที่ และกลุ่มชนในท้องถิ่นนั้น ๆ	แล้วรายงาน 3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป โดยใช้ภาววาตประกอบ การดำเนินเรื่อง	ข้ออื่น ๆ ที่ศึกษามาแล้ว	
20	การรู้จักชุมชน (ต่อจากครั้งที่ 19)	ให้นักเรียนฝึกการแสดงออก ทางด้านมารยาทต่อบุคคล เช่น ต่อผู้ใหญ่ ต่อพระสงฆ์ ต่อเพื่อน โดยกำหนดสถานการณ์ให้	เพื่อให้นักเรียนรู้วิธี ปฏิบัติทางมารยาทที่ถูกต้องต่อบุคคลและสถานที่ที่ตนต้องพบในชีวิตประจำวัน อย่างถูกต้อง	1 คาบ
21	การรู้จักชุมชน (ต่อจากครั้งที่ 20)	ให้นักเรียนไปทัศนศึกษา สัมภาษณ์ในชุมชน เช่น สวนสามพราน ฟาร์มจระเข้ และสวนสัตว์สามพราน โรงงานถรีไพบูลย์หิมะฮ้อม สวนส้มโอคุณทิพย์ ไทยทวี แล้วให้สัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสถานที่นั้น	เพื่อให้นักเรียนหัดรู้จัก สัมภาษณ์ในชุมชนและ รู้จักปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อสถานที่สาธารณะหรือ สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนสถานประกอบการ ในชุมชนนั้น	1 คาบ หรืออาจใช้เวลา มากกว่านี้ก็ได้

2. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม สำหรับการสอนแบบปกติ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอนในกลุ่มควบคุม โดยยึดเนื้อหาจากหนังสือต่อไปนี้

2.1 หนังสือเรียนวิชา พระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 หนังสือ ธรรมวิภาควรรยาย สำหรับนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรีตอน 2

ของ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

2.3 คู่มือครูจริยศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ กรมการศาสนา กระทรวง
ศึกษาธิการ

เนื้อหาที่นำมาสอนจะมุ่งในเรื่องของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม โดยนำมาจัดทำเป็น

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม สำหรับการสอนแบบปกติ โดยแบ่ง
เป็นครั้งที่ หัวข้อ วิธีการ จุดประสงค์ เวลา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม
สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
1	<u>การรู้จักเหตุ</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้ที่รู้จักเหตุจะเป็นผู้ที่ฉลาดสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด 2. ผู้ที่จะมีความสุขในชีวิตจะต้องประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ นิสัย และบุคลิกภาพ	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูรูปภาพ ผู้ชายกำลังให้พระรตน์นามภักสะเดาะเคราะห์ 2. ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพที่เห็น และการเคยกระทำหรือไม่เคยกระทำพฤติกรรมเป็นนี้ 3. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญา) และยกตัวอย่างประกอบ	1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักเหตุได้ 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุจากสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างได้	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	3. ผู้ที่จะมีความสำเร็จในชีวิตและการทำงานจะต้องรู้จักเหตุที่จะทำให้ตนก้าวหน้า และรู้ว่าปัญหาที่ตนกำลังประสบอยู่มาจากสาเหตุใด	4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้		
2	การรู้จักเหตุ (ต่อจากครั้งที่ 1)	1. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความเจริญของชีวิต และยกตัวอย่างประกอบ 2. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต และยกตัวอย่างประกอบ 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้	1. เพื่อให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความเจริญของชีวิตได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิตได้	1 คาบ
3	การรู้จักเหตุ (ต่อจากครั้งที่ 2)	1. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความสุขของชีวิต และยกตัวอย่างประกอบ 2. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต และยกตัวอย่างประกอบ	1. เพื่อให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความสุขของชีวิตได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิตได้	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		3. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายวิธีจัดการความทุกข์ เพื่อความสุขของชีวิต 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้	3. เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีจัดการความทุกข์เพื่อความสุขของชีวิตได้	
4	<u>การรู้จักผล</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักผลจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ได้ หน้าจากพฤติกรรมในปัจจุบันได้ และสามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเพื่อให้ได้ผลตามต้องการ	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนาเกี่ยวกับพหุภาคีที่กล่าวว่า "ทำได้ก็ดี ทำชั่วได้ชั่ว" 2. ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น 3. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักผล (อัตถิภาณุตา) 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 5. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป	1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักผลได้ 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ผลจากสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างได้	1 คาบ
5	<u>การรู้จักผล</u> (ต่อจากครั้งที่ 4)	1. ครูให้นักเรียนอภิปรายคำกลอนของ สุนทรภู่ ที่กล่าวว่า "อันความรู้รู้กระจำงแม้อย่างเดียว แต่ให้เขี้ยวชาญเกิดจะเกิดผล"	1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ผลดีจากคำกลอนบทนี้ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		2. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป ประโยชน์ที่ได้ และการนำไปใช้ ในชีวิตจริง จากคำกลอนบทนี้	และการนำไปใช้ใน ชีวิตจริง จากคำกลอน บทนี้	
6	การรู้จักผล (ต่อจากครั้งที่ 5)	1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย เกี่ยวกับ ผลดี ผลชั่ว 2. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ พฤติกรรมในปัจจุบัน ที่เป็นผลดี และผลชั่ว 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังการเรียนรู้	1. เพื่อให้นักเรียน บอกได้ว่า ผลอย่างไร เรียกว่า ผลดี 2. เพื่อให้นักเรียน บอกได้ว่า ผลอย่างไร เรียกว่า ผลชั่ว 3. เพื่อให้นักเรียน วิเคราะห์พฤติกรรม ในปัจจุบันที่เป็นทั้งผลดี และผลชั่วได้	1 คาบ
7	<u>การรู้จักตน</u> <u>หลักการ</u> 1. ผู้รู้จักตนจะเป็นผู้ รู้บทบาทหน้าที่ความ สามารถ บุคลิกภาพ ฐานะและสถานภาพ ต่าง ๆ ของตนอย่าง ถูกต้อง	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้ นักเรียนดูบทกลอนอันเป็นข้อคิด จากพระเทพวิสุทธิเมธี (ท่าน พุทธทาสภิกขุ) ข้อความว่า "จงรู้จักตัวเอง" กำเนิดหมาย ว่าค้นพบแก้วได้ในตัวท่าน หาหนอแก้วทำไมให้ป่วยการ คอกษัตริย์อยู่ในเรอาอย่า	1. เพื่อให้นักเรียน อธิบายความหมายของ บทกลอนนี้ได้ 2. เพื่อให้นักเรียน วิเคราะห์ตนเองได้ จากบทกลอนนี้	1 คาบ

ครั้งที่

		วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	2. ผู้รู้จักคนย่อมวางตัวหรือปฏิบัติตนได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับตน	เขลาไป ในคอกบัวมีเม็ดที่เอากุ้ม เพื่อนมนุษย์กันหามาให้ได้ การตรัสรู้หรือรู้สิ่งใดใด ล้วนมาจากความรู้ตัวเอง" 2. ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น 3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากบทกลอนนี้		
8	การรู้จักตน (ต่อจากครั้งที่ 7)	1. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักตน (อัตตัญญา) 2. ครูอธิบายถึงคุณประโยชน์ที่ได้รับจากการรู้จักตน 3. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป	1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของคำว่า การรู้จักตนได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการรู้จักตนได้	1 คาบ
9	การรู้จักตน (ต่อจากครั้งที่ 8)	1. ครูให้นักเรียนอภิปรายถึงข้อความที่ว่า "ความรักเสมอด้วยตนไม่มี" 2. ครูให้นักเรียนอภิปรายถึง "วิธีชนะตนเอง"	1. เพื่อให้นักเรียนตอบคำถามที่ว่า "ความรักเสมอตนไม่มี" ได้ 2. เพื่อให้นักเรียน	1 คาบ

หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
<u>การรู้จักประมาณ</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักประมาณ คือ ผู้ที่รู้จักใช้เงินและ ทรัพยากรอย่างประหยัด และรู้จักความพอดีใน การทำงาน และการ ดำเนินชีวิตทั่วไป	3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังการเรียนรู้ 1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดย ยกคำถามของสุนทรภู่ ที่ว่า "มีสิ่งหนึ่งประจบให้กรบาท อย่าให้ชาคลังของต้องประสงค์ เมื่อมีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน" 2. ให้นักเรียนอภิปรายแสดง ความคิดเห็นจากคำถามนี้ 3. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จัก ประมาณ (มัตตัญญูตา) และ ยกตัวอย่างประกอบ 4. เปิดโอกาสให้นักเรียน ชักถาม 5. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป	อธิบาย วิธีตนเอง ได้	1 คาบ
11 การรู้จักประมาณ (ต่อจากครั้งที่ 10)	1. ครูยกตัวอย่างคำพังเพย เกี่ยวกับการรู้จักประมาณ ให้ นักเรียนช่วยกันอภิปราย เช่น	1. เพื่อให้นักเรียน อธิบายคำพังเพยเกี่ยวกับ การรู้จักประมาณได้	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		"รู้จักพอ ก่อสุข ทุกสถาน" "ไม่ควรซื้อของไปฟุ้งเฟ้อ ให้เป็นมือเป็นคราวยังความหวาน" 2. ครูให้นักเรียนช่วยกันอธิบาย ความแตกต่างระหว่าง "กินเพื่ออยู่ กับ อยู่เพื่อกิน" 3. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	2. เพื่อให้นักเรียน อธิบายคุณสมบัติของ การรู้จักประมาณได้	
12	การรู้จักประมาณ (ต่อจากครั้งที่ 11)	1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบันทึก รายจ่ายในสัปดาห์ที่แล้วและ สัปดาห์นี้ แล้วพิจารณาว่าอะไร ไม่มีประโยชน์และมีประโยชน์ 2. ครูให้นักเรียนทำบันทึก รายจ่ายประจำวัน ประจำเดือน 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ดังกล่าว	เพื่อฝึกให้นักเรียน รู้จักประมาณในการ ใช้จ่ายเงิน และมี การวางแผนในการ ใช้จ่ายเงินเป็นกิจนิสัย	1 คาบ
13	การรู้จักกาล หลักการ ผู้รู้จักกาลจะเป็นผู้ ที่ปฏิบัติตนได้เหมาะ กับจังหวะเวลา	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยยก พุทธภาษิตของพระพุทธองค์ที่ทรง กล่าวว่า "วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้ เรากำลังทำอะไรอยู่" 2. ให้นักเรียนอภิปรายแสดง	1. เพื่อให้นักเรียน อธิบายความหมายของ พุทธภาษิตดังกล่าวได้ 2. เพื่อให้นักเรียนมอง ความหมายของการ	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
	ยุคสมัย และรู้จักใช้ เวลาให้เป็นประโยชน์ อย่างคุ้มค่า	ความคิดเห็นจากพุทธภาษิตนี้ 3. ให้นักเรียนพิจารณาการใช้ เวลาของนักเรียนในอดีต และ ปัจจุบัน ว่าใช้เวลาได้คุ้มค่าและ มีประโยชน์หรือไม่เพียงใด	รู้จักกาลได้	
14	การรู้จักกาล (ต่อจากครั้งที่ 13)	1. ครอบคลุมถึงความเป็นผู้รู้จัก กาล (กาลัญญูตา) และยก ตัวอย่างประกอบ 2. ครอบคลุมถึงคุณประโยชน์ ของความเป็นผู้รู้จักกาล 3. เปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม	1. เพื่อให้เด็กเรียนนอก ความหมายของการรู้จัก กาลได้ 2. เพื่อให้เด็กเรียนนอก คุณประโยชน์ของความ เป็นผู้รู้จักกาลได้	1 คาบ
15	การรู้จักกาล (ต่อจากครั้งที่ 14)	1. ครอบคลุมอย่างกว้างเพย เกี่ยวกับการรู้จักกาล ให้ นักเรียนช่วยกันอภิปราย เช่น - ช้าเป็นกาล นานเป็นคุณ ด่วนเร็วสาม เผลอมักจะ พลิกแพลง - หายเกิดนะเห่พ่าย ตลาดจะวายสายบัวจะเน่า	1. เพื่อให้เด็กเรียน อธิบายกว้างเพยเกี่ยวกับ การรู้จักกาลได้ 2. เพื่อให้เด็กเรียน อธิบายประโยชน์และ ความสำคัญของความ เป็นผู้รู้จักกาลได้	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		2. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 3. ครูให้นักเรียนอธิบายถึง คุณประโยชน์และความสำคัญของ ความเป็นผู้รู้จักกาล จากคำพังเพย ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง 4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังการเรียน.		
16	<u>การรู้จักบุคคล</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักบุคคลจะ เป็นผู้ปฏิบัติตน เหมาะสมกับบุคคล ที่มีฐานะ วัย นิสัย ต่าง ๆ กันได้ และ รู้จักทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยยก มงคลสูตรของพระพุทธองค์ที่ว่า "คบคนพาลพาลนาไปหาผิก คบบัณฑิตบัณฑิตนาไปหาผล" 2. ครูให้นักเรียนอภิปรายแสดง ความคิดเห็น 3. ครูให้นักเรียนมอบประโยชน์ ในการนำไปใช้ของมงคลสูตรนี้ 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป	เพื่อให้ให้นักเรียน อธิบายความหมายของ มงคลสูตร ที่ยกมาเป็น ตัวอย่างได้	1 คาบ
17	การรู้จักบุคคล (ต่อจากครั้งที่ 16)	1. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จัก บุคคล (บุคคลปโรปรัญญา) และยกตัวอย่างประกอบ 2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย	1. เพื่อให้ให้นักเรียนออก ความหมายของการรู้จัก บุคคลได้ 2. เพื่อให้ให้นักเรียน อธิบายความสำคัญและ	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	เวลา
		ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการรู้จักบุคคล 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป	ประโยชน์ของการรู้จักบุคคลได้	
18	การรู้จักบุคคล (ต่อจากครั้งที่ 17)	1. ครูยกตัวอย่างคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักบุคคล ให้นักเรียนอธิบายแสดงความคิดเห็น เช่น "คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ" 2. ครูให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากคำพังเพยดังกล่าว 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้	เพื่อให้นักเรียนอธิบายคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักบุคคลและประโยชน์ที่มีต่อตนเองได้	1 คาบ
19	<u>การรู้จักชุมชน</u> <u>หลักการ</u> ผู้ที่รู้จักชุมชนจะเป็นผู้ที่รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานที่และกลุ่มชนในท้องถิ่นนั้น ๆ	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้รูปภาพเกษตรอำเภอที่กำลังแนะนำให้ชาวมุสลิมเลี้ยงสุกรอย่างน้อยกรอบครัวละ 1 ตัว 2. ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนจากรูปภาพที่เห็น 3. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักชุมชน (ปรีชาญาณ) และยกตัวอย่างประกอบ	1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักชุมชนได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกสาเหตุว่าทำไมเราต้องเป็นผู้รู้จักชุมชนด้วย	1 คาบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วิธีการ	จุดประสงค์	คาบ
		4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 5. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป		
20	การรู้จักชุมชน (ต่อจากครั้งที่ 19)	1. ครูยกตัวอย่างคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักชุมชน ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม" 2. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปและบอกจุดประสงค์ของการรู้จักชุมชน	1. เพื่อเสริมให้นักเรียนเข้าใจการรู้จักชุมชนดียิ่งขึ้น 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าประโยชน์ของการรู้จักชุมชน	1 คาบ
21	การรู้จักชุมชน (ต่อจากครั้งที่ 20)	ให้นักเรียนไปทัศนศึกษาสำรวจอาชีพในชุมชน เช่น สวนสามพราน หอระฆังและสวนสัตว์สามพราน โรงงานกรีโกลุยหิมโซม สวนส้มโอ ภูตมิม ไทยทวี แล้วให้สัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสถานที่นั้น	เพื่อให้นักเรียนหัดรู้จักสำรวจอาชีพในชุมชนและรู้จักปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนสถานประกอบการในชุมชนนั้น	1 คาบ หรืออาจใช้เวลามากกว่านี้ก็ได้

3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม

แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม ของ บรรจง หมายมั่น (บรรจง หมายมั่น 2518 : 85 - 100) ไชยการ ทองแก้ว (ไชยการ ทองแก้ว 2520 : 75 - 82) และ อาภา ฤกษ์ขำ (อาภา ฤกษ์ขำ 2528 : 8 - 10) ให้มีภาพรัดกุมเหมาะสมต่อกลุ่มตัวอย่างยิ่งขึ้น ในการปรับปรุงและสร้างข้อคำถามเพิ่มเติม ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัปปริสธรรม

2. สืบหาแหล่งข้อมูลโดยใช้วิธี Critical Incident Technique จาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา เพื่อหาองค์ประกอบของคุณลักษณะ (Traits) ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม เช่น แจกแบบสำรวจข้อมูลเรื่อง การรู้จักเหตุ

ตัวอย่าง ก. ผู้ที่รู้จักเหตุ คือ ผู้ที่รู้ว่า

1. ความยากจนเกิดจากการเล่นการพนัน

2.

3.

ข. ผู้ที่ไม่รู้จักเหตุ คือ ผู้ที่คิดว่า

1. ความร่ำรวยเกิดขึ้นได้จากการถือโกง

2.

3.

3. วิเคราะห์คุณลักษณะ (Traits) ภายในของคฤธรรมด้านสัปปริสธรรม จากเอกสารและงานวิจัยเพื่อสร้างนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition)

4. ศึกษาแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม ของ บรรจง หมายมั่น ไชยการ ทองแก้ว และ อาภา ฤกษ์ขำ

5. ปรับปรุงและคัดเลือกข้อคำถามจากแบบสอบถามของ บรรจง หายมัน และ วาภา ถนิตย่าง ให้มีภาษารักกลมและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งสร้างคำถามเพิ่มเติม และตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและการแนะแนวตามทฤษฎี ได้ แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม จำนวน 100 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 100 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 100 คน

7. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ใช้เทคนิค 25% สูง - 25% ต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาจัดเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุด มายังต่ำสุด แล้วแยกนักเรียนออกเป็น 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำ ค่าเฉลี่ยรายข้อของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตร $t - test$ ได้ ค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ขึ้นไป จำนวน 80 ข้อ

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม เท่ากับ 0.88

ลักษณะของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยสร้างสถานการณ์ที่พบเห็น อยู่เสมอ ๆ ในชีวิตประจำวัน

1. ลักษณะแบบสอบถาม สถานการณ์ในข้อหนึ่ง ๆ จะเป็นคำถามที่ถามถึงความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำของตัวผู้ตอบว่า คุณจะตัดสินใจอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ โดยตอบตามความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เคยประพฤติปฏิบัติของตนเอง ว่า เหมือนกับบุคคลในสถานการณ์แต่ละข้อของแบบสอบถามหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ให้ตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

แบบสอบถามในข้อหัง ๑ มีข้อให้เลือกตอบ 5 ข้อ ตั้งแต่ 1 - 5 มีจำนวน

80 ข้อ แบ่งออกได้ดังนี้

- แบบสอบถาม การรู้จักเหตุ	11 ข้อ
- แบบสอบถาม การรู้จักผล	11 ข้อ
- แบบสอบถาม การรู้จักตน	13 ข้อ
- แบบสอบถาม การรู้จักประมาณ	11 ข้อ
- แบบสอบถาม การรู้จักกาล	11 ข้อ
- แบบสอบถาม การรู้จักบุคคล	12 ข้อ
- แบบสอบถาม การรู้จักชุมชน	11 ข้อ

ตัวอย่าง (๐) ปรีชาเห็นว่าตนเองมีสติปัญญปานกลาง ถ้าต้องการให้ผลการเรียนดีเท่ากับ
คนที่มีความดี ก็ต้องขยันและตั้งใจเรียนให้มากขึ้นกว่าคนที่มีความดี
อีกเท่าตัว

ถ้าท่านเป็นปรีชา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

(๐๐) วาสนาเห็นสามีซื้อข้าวของเตรียมตัวไปรดน้ำขอพรจากญาติผู้ใหญ่ใน
วันสงกรานต์ วาสนาจึงห้ามว่า "วันนี้ไม่ว่าง ไม่จำเป็นต้องไปวันนี้
ควรไปวันไหนก็ได้"

ถ้าท่านเป็นวาสนา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

วิธีตอบพิจารณาดังนี้

ข้อหมายเลข 1 หมายความว่า กระทำน้อยที่สุด

ข้อหมายเลข 2 หมายความว่า กระทำน้อย

ข้อหมายเลข 3 หมายความว่า กระทำปานกลาง

ข้อหมายเลข 4 หมายความว่า กระทำมาก

ข้อหมายเลข 5 หมายความว่า กระทำมากที่สุด

2. เกณฑ์การตรวจให้คะแนน แบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ สถานการณ์ทางบวก
คือ สถานการณ์ที่สมควรกระทำ ผู้ตอบเลือกข้อหมายเลขใด ก็ให้คะแนนตามเลขนั้น ๆ

สถานการณ์ทางลบ คือ สถานการณ์ที่ไม่สมควรกระทำ ผู้ตอบเลือกข้อ
หมายเลขใดก็ให้คะแนนดังนี้

เลือกข้อหมายเลข 1 ให้คะแนน 5

เลือกข้อหมายเลข 2 ให้คะแนน 4

เลือกข้อหมายเลข 3 ให้คะแนน 3

เลือกข้อหมายเลข 4 ให้คะแนน 2

เลือกข้อหมายเลข 5 ให้คะแนน 1

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized
Control - Group Pretest - Posttest Design (พจน์ สะเพียรชัย และคนอื่น ๆ
2519 : 201 - 203) มีแบบแผนการทดลองดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
☐ R E	T_{E_1}	X	T_{E_2}
☐ R C	T_{C_1}	$\sim X$	T_{C_2}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
E	แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C	แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)
T_{E_1} , T_{E_2}	แทน การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามลำดับ
T_{C_1} , T_{C_2}	แทน การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมตามลำดับ
X	แทน การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
$\sim X$	แทน การสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529

2. ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 21 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้วิธีสอนต่างกัน ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ในวันจันทร์และวันพุธ หลังจากเลิกเรียน

2.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี หลังจากเลิกเรียน

3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบ (Posttest) นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียน มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลอง โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent measure

2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent measure

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม ภายหลังการทดลอง ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t - test แบบ Independent measure

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หากำสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 หาคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 71)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หากความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 77)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนรวมแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หากำหนดจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม

โดยใช้ t - test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 187 - 188)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\left[\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L} \right]}}$$

- เมื่อ t แทน ค่ากำหนดจำแนกของแบบสอบถาม
 $\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 $\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 N_H, N_L แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

2.2 หากำความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสับปุริสธรรม โดยใช้สูตร

(ลัวน สายยก และอังคณา สายยก 2524 : 171 - 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_1^2}{s_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน หากำความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 s_1^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมด้านสับปุริสธรรม ก่อนและ

หลังการทดลอง โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent measure จากสูตร

(ลัวน สายยก และอังคณา สายยก 2524 : 99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

- เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 n แทน จำนวนคู่

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมด้านสัมปรีศธรรม ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t - test แบบ Independent measure จากสูตร (ล้วน สายยต์ และอังคณา สายยต์ 2524 : 96)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{x}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
 $\bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
 s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
 s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
 n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
 n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม
2. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	s^2	t
ก่อนทดลอง	35	276.20	344.46	21.47 ^{**}
หลังทดลอง	35	345.54	513.78	

^{**}มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมสามารถทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้น

2 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{x}$	s^2	t
ก่อนทดลอง	35	276.74	319.84	13.026 [*]
หลังทดลอง	35	320.23	585.83	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การสอนแบบปกติเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสามารถทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงขึ้น

3 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองภายหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม กับนักเรียน กลุ่มควบคุมภายหลังการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_D$	S^2_D	t
กลุ่มทดลอง	35	69.34	365.11	5.68**
กลุ่มควบคุม	35	43.09	382.90	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรมสามารถทำ ให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงกว่าการสอนแบบปกติ

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
- 3 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ เรื่องคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม
- 4 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมกับการสอนแบบปกติ เรื่องคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

- 1 นักเรียนจะมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
- 2 นักเรียนจะมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม
- 3 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม จะมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2529 จำนวน 70 คน โดยสุ่มมาจากนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมที่ได้คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา แล้วแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อจำแนกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- 1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม
- 2 โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม สำหรับการสอนแบบ
3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม

ปกติ

การดำเนินการทดลอง

1. ขึ้นเลือกกลุ่มตัวอย่าง ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม แล้วนำคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่มอย่างง่ายเพื่อจำแนกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน และเก็บคะแนนคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2 ขึ้นการทดลอง ดำเนินการสอนโดยการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรมกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม โดยใช้เวลาสอนหลังจากเลิกเรียน ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง สอนทุกวันจันทร์และพุธ เวลา 15.10 - 16.10 น

จำนวน 21 คาบ รวม 11 สัปดาห์

2.2 กลุ่มควบคุม สอนทุกวันอังคารและพฤหัสบดี เวลา 15.10 - 16.10 น

จำนวน 21 คาบ รวม 11 สัปดาห์

3 หลังจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ให้แก่กลุ่มทดลอง และการสอนแบบปกติให้แก่กลุ่มควบคุมแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมอีกครั้งหนึ่ง และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

4 นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม ก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้ -

- 1 ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1
- 2 ภายหลังการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติเรื่องคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1
- 3 เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม มีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงกว่่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อำเภอสามหร่าน จังหวัดนครปฐม ปรากฏผลดังนี้

1. คุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนภายในกลุ่ม

1.1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม มีการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ

จินตารณ์ อังสุวรรณชาติ (จินตารณ์ อังสุวรรณชาติ 2525 62) ที่ได้ทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทรายโอรส กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีบรรยาย ผลการศึกษพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพทั้งด้านการรู้จักตัวเองเรื่องการเลือกอาชีพ ด้านข้อเสนองานอาชีพและตลาดแรงงาน ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพและการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รังษี เอี้ยวสุวรรณ (รังษี เอี้ยวสุวรรณ 2527 64) ที่ได้ทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนพินิจศึกษาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาคณะครู โดยที่ใช้ชุดการสอนสื่อประสมกับวิธีสอนแบบปกติ กับนักศึกษาคณะครูโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จำนวน 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนพินิจจากชุดการสอนแบบสื่อประสม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษพบว่า 1 การใช้สื่อประสมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากกว่าการสอนแบบปกติ 2 การใช้ชุดการสอนแบบสื่อประสมสามารถประหยัดเวลาในการเรียนและทำให้การสอนบรรลุเป้าหมายได้รวดเร็วด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้น 3 สื่อประสมสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้นักศึกษาที่เรียนพินิจศึกษาโดยใช้ชุดการสอนแบบสื่อประสมมีอัตราความเร็วและระดับความแม่นยำในการพินิจศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษารังษีแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สามารถพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนได้สูงขึ้น ซึ่งคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมนี้ประกอบด้วย 1 การรู้จักเหตุ โดยเป็นผู้ที่รู้ว่าเหตุการณ์หรือปัญหาที่ประสบอยู่นั้นมีสาเหตุจากอะไร ทำให้เป็นผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องและแก้ปัญหาได้ตรงจุด ไม่เป็นคนงมงายไร้เหตุผล เป็นบุคคลที่รู้เหตุแห่งความเจริญ - ความเสื่อมรู้เหตุแห่งความสุข - ความทุกข์ 2 การรู้จักผล โดยเป็นผู้ที่รู้ผลของการกระทำในปัจจุบัน

รู้ว่าหากเกิดเหตุหรือกระทำพฤติกรรมใดขึ้นมาจะส่งผลในอนาคตอย่างไรบ้าง ทำให้เป็นผู้สามารถทำนายหรือคาดการณ์ภายหน้าได้ถูกต้อง มีวิจารณญาณในการตัดสินใจที่ดี

3 การรู้จักตน โดยเป็นผู้ที่รู้ว่าตนเป็นคนเช่นไร มีความสามารถแค่ไหน มีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างไร มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร มีค่านิยมและจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ซึ่งจะทำให้สามารถวางตัวได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง 4 การรู้จักประมาณ โดยเป็นผู้ที่รู้จักความพอดีในการกิน การใช้จ่าย การเรียน การทำงานหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะคำให้เป็นผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเอง 5 การรู้จักกาล โดยเป็นผู้ที่รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะและรู้จักใช้เวลาเป็น ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สามารถใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ กู้มกำ ฐึงหวัที่เหวาะสมในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ 6. การรู้จักบุคคล โดยเป็นผู้ที่รู้จักธรรมชาติของคนทั้งในส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน รู้จักลักษณะคนประเภทต่าง ๆ ทำให้สามารถเลือกคบคนได้ถูกต้อง ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความสัมพันธ์ที่ดี 7 การรู้จักชุมชน โดยเป็นผู้ที่รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่มแต่ละท้องถิ่น ทำให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ทั้งนี้เพราะการใช้ชุดการสอนแบบสื่อประสมประกอบด้วยกระบวนการกลุ่ม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง วีดีโอเทป การอภิปรายกลุ่ม การสำรวจพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดขึ้น มีการวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขตนเอง ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนและทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์แก่กันเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง อันจะช่วยพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้น

1 2 นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ มีการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤษณา จันทรวีภา

(กฤษฎา จันทรวิภากร 2527 : 34) ที่ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติมีคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ

ปทุมมาศ พูนเกษม (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 56) ได้ศึกษาผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาจิตภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติมีจิตภาวะทางอาชีพสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้วิธีการสอนแบบปกติเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงขึ้นกว่าเดิม ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม ในกลุ่มควบคุมนั้นผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจในการเรียนดี สังเกตจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เล่าสู่กันฟังและให้ความร่วมมือในการซักถามและตอบคำถามดี หลังจากการบรรยายครั้งสุดท้ายได้มีการให้นักเรียนไปทัศนศึกษาสำรวจอาชีพในชุมชน แล้วให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสถานะนั้น เมื่อสรุปผลการเรียนนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม และตั้งใจที่จะนำความรู้นี้ไปปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองที่ยังบกพร่องอยู่ในบางเรื่องให้ดีขึ้น ในการทดลองครั้งนี้ นักเรียนกลุ่มควบคุมให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดีโดยเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง

2 คุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่ม

ภายหลังการทดลองพบว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรมและการสอนแบบปกติ ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงขึ้น แต่เมื่อ

เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า การสอนโดยการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญาณี ทองพลับ (ญาณี ทองพลับ 2525 : 58) ที่ได้ทดลองสอนความมีวินัยทางสังคมด้วยชุดการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนฝึกวินัยทางสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปริญา บุญฤทธิลาเล็ก (ปริญา บุญฤทธิลาเล็ก 2520 : 48) ที่ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมสารคาม 'พนมอดุลวิทยา' จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพต่ำกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการศึกษาของ ปทุมมาศ พูนเกษม (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 57) ได้ศึกษาผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาจิตภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยคู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีจิตภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้นมากกว่าการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ แสดงว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ สาเหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1 การเตรียมเนื้อหากิจกรรมและสื่อประสมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของชุด

การสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ได้มีการจัดเตรียมเป็นอย่างดีโดยมีการทดลองเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพให้สูงขึ้นจนเชื่อได้ว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมที่ผ่านการทดลองแล้วนี้ เมื่อนำไปทดลองทำการสอนจริง ๆ

สามารถจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมที่ใช้สื่อการสอนประสมมาจัดในรูปของชุดการสอนกิจกรรมกลุ่ม ให้นักเรียนได้มีการแสดงบทบาทสมมติหรือกรณีตัวอย่าง มีการอภิปรายกลุ่ม ทำงานกลุ่มร่วมกันแล้วสรุปผลนี้ทำให้การเรียนกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เมื่อนักเรียนเข้าใจขั้นตอนในการเรียนแล้วนักเรียนจะสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง

2 การเรียนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเป็นวิธีการ

สอนแบบใหม่ของการแนะแนว ทำให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน เนื้อหาที่เรียนมีการบูรณาการระหว่างคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเข้ากับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพซึ่งสอดคล้องกับชีวิตประจำวันในสังคมปัจจุบัน นักเรียนได้มีการแสดงบทบาทสมมติตามขั้นตอนโดยได้เรียนเรื่องที่กำหนดขอบเขตเนื้อหาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมไว้ มีการหาตัวผู้แสดง เตรียมตัวผู้แสดง ผู้แสดงได้อ่านจากเอกสารบทบาทสมมติ ได้แสดงบทบาทสมมติ วิเคราะห์เรื่องที่แสดงร่วมกันทุกกลุ่มแล้วอภิปรายกลุ่มตามบัตรงานและสรุปผล ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้ฝึกการคิดแบบมีเหตุผล ฝึกการวิเคราะห์จากผลไปหาเหตุ ฝึกการทำงานกลุ่มร่วมกันซึ่งช่วยเกื้อหนุนการเรียนรู้มากขึ้นจากสมาชิกในกลุ่มและช่วยพัฒนาความสามารถทางปัญญาและมนุษยสัมพันธ์ โดยช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่น ช่วยให้นักเรียนมองเห็นปัญหา ขั้นตอนการทำงานและวิธีแก้ปัญหาร่วมกันที่เหมาะสม อีกทั้งสามารถประเมินผลการเรียนรู้ ผลการทำงานของตนเองและสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย ประกอบกับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมนี้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ โดยจัดเป็นกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม มีสมาชิกกลุ่มละ 5 คน เพื่อฝึกการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาร่วมกันตามคุณลักษณะของคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยเฉพาะเน้นการฝึกให้อยู่ร่วมกันแบบอารย-ประชาธิปไตยถือการอยู่กันแบบประชาธิปไตยโดยอาศัยธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจจึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

3 การเรียนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองจริง ๆ ตลอดเวลา กิจกรรมในแต่ละคาบเร้าความสนใจให้นักเรียนตอบสนอง นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองได้เต็มที่ อีกทั้งนักเรียนมีโอกาสดูสำรวจและค้นหาพฤติกรรมที่ถูกต้องในการศึกษา ประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้มีการอภิปรายและวิเคราะห์ถึงคานิยม ได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคมแล้วฝึกปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งได้รับความสนุกสนานในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าคิด พูด กระทำและยอมรับความผิดเห็นของผู้อื่นที่มีเหตุผลดีกว่าโดยยึดหลักแห่งประชาธิปไตย

4 การเรียนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เป็นการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนการสอนแบบเดิมซึ่งยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของชั้นเรียนอันเป็นการลดบทบาทของครูจากผู้สอนมาเป็นผู้แนะนำและสรุปเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ที่มีจุดหมายปลายทางสำคัญที่สุดคือฝึกให้นักเรียนฝึกเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีคุณธรรมสามารถที่จะนำความรู้ความสามารถของตนเองไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่ดีได้

5 การเรียนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้นในเรื่องของการคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ คือคิดแบบหาเหตุผลหาความเหมาะสมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรู้ว่าอะไรเป็นเหตุ เป็นผล รู้จักคน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบุคคลและรู้จักชุมชน และเรียนรู้ที่จะปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมแบบอารยประชาธิปไตย ตลอดจนการเก็บหาและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำความสุขความเจริญมาสู่ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติตามหลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อ้างพระพุทธภาษิตที่ว่า "อัมมจาร์ สุขี เสติ" ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข

อนึ่ง วิธีสอนแบบปกติที่ได้ผลในการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมต่ำกว่าวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สาเหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้

1 วิธีสอนแบบปกติ เนื้อหาที่เรียนเน้นหนักไปในทางทฤษฎี ข้อควรประพฤติปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม คำแนะนำการสอนโดยมีการอธิบาย ยกตัวอย่างประกอบ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม อภิปรายแล้วช่วยกันสรุป ซึ่งเมื่อนักเรียนได้เรียนไปนาน ๆ จะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย

2 วิธีสอนแบบปกติ เป็นการเรียนการสอนแบบเก่าโดยมีครูเป็นศูนย์กลางในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมน้อยมากและไม่ค่อยมีโอกาสทำกิจกรรม ร่วมกัน

3 ความรู้สึกตั้งแต่เริ่มทำการสอนของนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ โดยมีครูบรรยายตามเนื้อหาแผนการสอนที่เตรียมไว้ แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและ สรุปผลการเรียน ซึ่งไม่มีกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสื่อการสอนในการสร้างความสนใจ ในการเรียนรู้ของนักเรียนเท่าที่ควร

4 นักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย จึงขาดทักษะใน การทำงาน ทำให้เสียเวลาของสมาชิกดังเห็นได้จากการอภิปรายกลุ่มย่อย ประเด็นสำคัญคือ นักเรียนกลุ่มควบคุมส่วนมากไม่ชอบแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็น ของสมาชิกบางคนมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม ทำให้ขาดการวิเคราะห์ถึงหลักของคุณธรรมด้าน สัปปุริสธรรม ในการเป็นศรีจุลกฤต ผล ตน กาล ประมาณ บุคคลและชุมชน ในการอยู่ร่วมกัน แบบอารยประชาธิปไตย

5 ถึงแม้ว่าครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มควบคุมแสดงความคิดเห็น แต่ นักเรียนก็คิดว่าครูมีอำนาจเหนือกว่าจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสมาชิกในกลุ่ม ส่วนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็ไม่แสดงออกเพราะกลัวครูตำหนิ จึงทำให้เกิดการเพิกเฉยคุณธรรม ด้านสัปปุริสธรรมในตนเองได้น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสัปปุริสธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ครูผู้สอนควรได้ มีการจัดเตรียมห้องเรียน สื่อการสอนประสมให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนจะได้มี โอกาสทำกิจกรรมได้โดยสะดวกและ เกิดประสิทธิภาพ

2 ในการนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมนี้ไปใช้ควรมีการ ยืดหยุ่นเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ ถึงคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมอย่างแท้จริง

3 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมมีการใช้สื่อประสมควบคู่กับ กิจกรรมกลุ่มโดยใช้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันควบคู่กับการทักทายและการประกอบ อาชีพ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเข้าใจง่าย เกิดการเรียนรู้ได้ดี เหมาะแก่การนำไปใช้สอนกิจกรรม แนะแนวแก่นักเรียนในปัจจุบัน โดยครูแนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถนำชุดการ สอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำไปใช้สอนนักเรียนในชุมนุมกิจกรรม ศุภศาสนาและวัฒนธรรมไทยได้อีกด้วย

4 การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมจะช่วยแก้ปัญหาการ ขาดบุคลากรทางการแนะแนว เพราะครูผู้สอนสามารถใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตาม หลักสัปปุริสธรรมได้ตามกำลังแรงในการใช้ชุดการสอน กลุ่มครูและคู่มือนักเรียน ตลอดจนสื่อ ประสมที่จัดเตรียมไว้แล้วได้ด้วยตนเอง

5 ในการอภิปรายกลุ่มหลังการทำกิจกรรมที่กำหนดในบัตรงาน ครูผู้สอนควรแนะนำ ให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนตัวแทนในกลุ่มที่ส่งมา ร่วมอภิปรายทุกครั้ง

6 ในการสอนแบบปกติ ถ้าครูผู้สอนรู้จักจัดกิจกรรมเสริมเติมให้เร้าความสนใจของ นักเรียนที่สอนได้ นักเรียนจะมีการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเพิ่มมากยิ่งขึ้น

7 ผลการทักทายครั้งนี้จะอำนวยความสะดวกให้แก่ครูแนะแนวตลอดถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการทักทายและการสอนคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการทักทายครั้งนี้ จะเป็นหลักฐานชี้แจงให้ผู้ศึกษาหลักธรรม เชื่อถือได้ง่าย

8 ควรมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนแต่ละคนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมว่าในชีวิตจริงได้นำหลักคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมไปใช้ให้เป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษากันครั้งต่อไป

1 เนื่องจากการศึกษากันครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนเพียงด้านเดียว ในครั้งต่อไปควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2 ควรสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามพุทธวิธีอื่น ๆ เพิ่มอีก

3 ผู้ที่จะทำการศึกษากันครั้งต่อไป ควรนำวิธีการอื่น ๆ มาใช้ควบคู่กับสื่อทัศนูปกรณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวต่อไป

4 ควรมีการส่งเสริมให้สร้างและใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวให้มากกว่านี้และพัฒนาให้เป็นระบบในรูปของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาด้วยตนเองได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5 ควรมีการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เน้นเรื่องบุคลิกลักษณะซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กตินัตถโยธิน, หลวง อธิบายธรรมวิภาค น.ธ.ตรี โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง 2512,
182 หน้า
- กฤษณา จันทรวีภาค ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
กรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ ธรรมวิภาคบรรยายสำหรับนักธรรมและธรรม
ศึกษาชั้นตรีตอนี่ 2 โรงพิมพ์การศาสนา 2525, 87 หน้า
- _____ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ 11 พระสุตตันตปิฎก เล่ม 3 ทีฆนิกาย
ปาฏิกวรรค โรงพิมพ์การศาสนา 2514, 356 หน้า
- _____ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก เล่ม 23 อังคตตรนิกาย
สัตตก-อฏฐก-นวกนิบาต โรงพิมพ์การศาสนา 2514, 450 หน้า
- คมเพชร ฉัตรฤกุล "พลวัตแห่งกลุ่ม (Group Dynamics)" แนะแนว 19(99) :
39 - 43 มิถุนายน - กรกฎาคม 2528
- จ.เปรีญ พุทธวิธีเทกนาสอนประชาชน 3 เดือน โรงพิมพ์ธรรมบรรณาการ 2515;
564 หน้า
- จำเนียร ช่างโชติ การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3
รุ่งศิลป์การพิมพ์ 2527, 283 หน้า
- _____ "ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนว" แนะแนว 15(74) : 47 - 48 เมษายน -
พฤษภาคม 2524
- จินดาภรณ์ อังสุวรรณาติ การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 186 หน้า อัดสำเนา
- ชลอ อุทกภาชน พุทธศาสนากับสังคมศาสตร์ แพร์พิทยา 2514, 952 หน้า

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "การประเมินผลสื่อการสอน" เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน
ระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 11 - 15 โรงพิมพ์สามเจริญพานิช 2525, 304 หน้า
นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล ไทยวัฒนาพานิช
 2521, 181 หน้า
- _____ "ศูนย์การเรียนรู้ - แนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน" ครูศาสตร์
 6(7) : 54 - 62 ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุภา สิ้นสกุล ระบบสื่อการสอน
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 194 หน้า
- ไชยการ ทองแก้ว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี - โอท็อปปะ กับสัปปริสธรรมเพื่อ
เป็นแนวทางในการค้นหาคุณลักษณะที่ดีโดย ปรินญาณินท์ กต.ม. มหาวิทยาลัย
 กรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 88 หน้า อัดสำเนา
- ญาณี ทองพลับ การทดลองสอนความมีวินัยทางสังคมด้วยชุดการสอนในกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรินญาณินท์ กต.ม. มหาวิทยาลัยกรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2525, 230 หน้า อัดสำเนา
- ณรงค์ สมพงษ์ การศึกษาระสัทธิฐานการชุดการสอนประกอบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
วิชาสังคมศึกษา ที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหา
ในห้องเรียนชนบทภาคกลาง ปรินญาณินท์ กต.ม. มหาวิทยาลัยกรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2519, 215 หน้า อัดสำเนา
- ดวงเดือน พันธุมนาวัน "การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ" การวัดผลการศึกษา 7 : 19
 พฤษภาคม - สิงหาคม 2528
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง "ข้อคิดในการจัดกิจกรรมแนะแนว" แนะแนว 16(82) : 48 -
 53 สิงหาคม - กันยายน 2525
- นวลเกี๋ย วิเชียรโชติ ปัญหาการพัฒนามูลึกภาา กีกนิตสยาม 2514, 18 หน้า
 _____ ปริศนาธรรมเรื่องไครตติ กีกนิตสยาม 2527, 94 หน้า

- นันทนา เหลืองเจริญ การทดลองใช้บทเรียนโปรแกรมในการสอนวิชากิจกรรมแนะแนว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2525, 133 หน้า อัดสำเนา
- บรรจง หมายมั่น การศึกษความสัมพันธ์ระหว่างสัปรีสธรรมกับสันโดษ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมชาติโดย ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2518, 84 หน้า อัดสำเนา
- ปทุมมาศ พูนเกษม ผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาจิตภาวะ
ทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กต.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 137 หน้า
- ประสิทธิ์ โตอ่อน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้
วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เกิดจากการใช้ชุดการเรียน
ด้วยตนเองที่ให้ผลป้อนกลับแบบต่าง ๆ ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2526, 84 หน้า อัดสำเนา
- ประเสริฐ วิเศษกิจ การจัดการเรียนการสอนในช่วงโมงแนะแนว เอกสารประกอบการ
อบรมแนะแนวมัธยม 2524, 12 หน้า อัดสำเนา
- ปรัชญา ใจสอาด การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน วิชาภูมิศาสตร์
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย 2519, 237 หน้า อัดสำเนา
- ปริญดา บุญศิลาเลิศ การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา ปรินญาณิพนธ์ กต.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 148 หน้า อัดสำเนา
- ปัญญาันท์หมณี, พระราช "บทบาทของพระพุทธรูปศาสนาที่มีต่อการแนะแนว" แนะแนว
 10 : 41 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2518
- ปิ่น มุทุกันต์ พุทธศาสนาภาคที่ 3 คลังวิทยา 2508, 496 หน้า
- เป็รื่อง กุมุท ชุดการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518,
 44 หน้า อัดสำเนา

พจน์ สะเพียรชัย และคนอื่น ๆ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2519, 210 หน้า

นเยาว์ ศรีหงส์ เมืองแห่งฟ้าอากาศศาสตร์ โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2526, 389 หน้า

พระโสภณคณาภรณ์ "เทคนิคการแนะแนวความทุกข์วิธี" แนะแนว 19(97) กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2528

พิไล แยมงามเหลือ คู่มือครูวิชากิจกรรมสำรวจ โรงพิมพ์สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 128 หน้า

พิสุทธิ บุญเจริญ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นกลุ่มของการสอนด้วยชุดการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนปกติ ในวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรินญาทิเนธ กทม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 326 หน้า อัดสำเนา

พุทธทาสภิกขุ บรมธรรม การพิมพ์ระนอง 2516, 864 หน้า

พิน ดอกบัว "คนไทยกับพระพุทธศาสนา" วัฒนธรรมไทย 9 กันยายน 2521

ปัญญา สาร หลักการกีฬา สำนักพิมพ์สุภา 2521, 394 หน้า

มะเคื้อ เสมอ "คุยกันเรื่องแนะแนว" แนะแนว 19(97) กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2528

ระวี สาคริก "จริยศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต" การศึกษาแห่งชาติ 17(6) สิงหาคม - กันยายน 2526

รังษิ เอียวสุวรรณ เปรียบเทียบผลการเรียนพิมพ์ดีดภาษาไทย สำหรับนักกีฬาผู้ใหญ่ โดยใช้วิธีสอนแบบใช้สื่อประสมกับวิธีสอนแบบปกติ ปรินญาทิเนธ กทม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 124 หน้า อัดสำเนา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช 2522, 276 หน้า

_____ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 หวีกิจการพิมพ์ 2524, 286 หน้า

เลขา ปิยะอัจฉริยะ "การสอนตามเอ็กมุกคัล" ครูศาสตร์ 9(3) : 43 - 51

พฤษภาคม - มิถุนายน 2523

วรมณี, พระราช (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (A Dictionary of Buddhism) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2527, 374 หน้า

_____ ธรรมบัญญัติ สำหรับทุกคน สันประสิทธิ์การพิมพ์ 2527, 82 หน้า

วราภรณ์, พระราช พระธรรมเทศนาเรื่องเทวธรรม โครงการส่งเสริมการสมาทานถือ
นัยธรรมของข้าราชการครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2526,
97 หน้า

วัชร ทรัพย์มี 'การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มแก่วัยรุ่น' แนะแนว 36 : 38 - 43
ธันวาคม 2517 - มกราคม 2518

วารุณี ธนวรานิษ "งานแนะแนวของโรงเรียน" แนะแนว 72 : 30 - 39 ธันวาคม
2523

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ/สัปดาห์
สู่พัฒนาค่านิยมและเทคนิคในการปรับปรุงตนเองเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ
โดยอาศัยหลักสัปปริสธรรม สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 โรงพิมพ์การศาสนา
2528, 63 หน้า

_____ คู่มือแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น นุทธการาช 2521 ยูไนเต็ค
โปรดักชั่น 2521, 89 หน้า

_____ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย นุทธการาช 2524 รุ่งศิลป์การพิมพ์
2524, 103 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3
เรือนอักษรการพิมพ์ 2524, 153 หน้า

วิไลลักษณ์ เกรียงทพกรณ์ ผลการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องการเลือก
แผนการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปริณานิพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
กรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 99 หน้า อัดสำเนา

วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ศึกษากาลตร์ความแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 2
ระบบการเรียนการสอน กราฟิการ์ต 2526, 100 หน้า

วิรัช วิเชียรโชติ และ นวลเหนื วิเชียรโชติ ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 3

จิตวิทยาการศึกษา กราฟิกอาร์ต 2526, 122 หน้า

ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 7 การแนะแนวการศึกษา กราฟิกอาร์ต
2526, 110 หน้า

ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 8 การพัฒนาหลักสูตร กราฟิกอาร์ต
2526, 110 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนพัฒนาจริยศึกษา ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) โรงพิมพ์การศาสนา 2525, 61 หน้า

สมุทร วรณพงษ์ "บรรณาธิการแถลง" มิตรครู 27(12) : 3 30 มิถุนายน 2528

สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา แนะแนว 317 การสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

(Teaching Guidance Activities in School) ภาควิชาการแนะแนวและ

จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2527, 164 หน้า

สมบัติ ชูชีพชัย "พุทธองค์บรมครูแห่งการแนะแนว" มิตรครู 26(19) : 19 - 22
15 ตุลาคม 2527

สมพร นาคณาคินทร์ การศึกษาเปรียบเทียบนวัตกรรมการสอนวิชากิจกรรมแนะแนว ของครู
แนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 7 ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 83 หน้า อัดสำเนา

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "ทิศทางพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพในแผนฯ 6" สยามรัฐ
24 ธันวาคม 2527

สันศักดิ์ สินธุพันธุ์ประทุม การศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเชื่อและการปฏิบัติ
ตามพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน

กรุงเทพมหานครและจังหวัดชัยภูมิ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2523, 104 หน้า อัดสำเนา

สาโรช บัวกริ จริยธรรมศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2526, 114 หน้า

สุชีพ บุญญาภาพ พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน พิมพ์ครั้งที่ 4 มหาเมฆวรรณวิทยาลัย
2524, 820 หน้า

สุนันท์ ปัทมาคม "ชุดการสอน" เอกสารประกอบการบรรยายแผนกโสตทัศนศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 48 หน้า

สุภาลักษณ์ พงษ์สุธรรม การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
เรื่องเมตริกซ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบหน่วยการเรียนรู้
ปริญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 194 หน้า
อัดสำเนา

อมร อนันต์ชัย "พัฒนาคน - พัฒนาจิตใจ" เทวภิบาล 80(1) : 2 - 4

1 มกราคม 2528

อัครวิน พรหมโสภา การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยใช้
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในวิชาเทคโนโลยีทางการสอน ปริญาณิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 58 หน้า อัดสำเนา

อาภา ถนัดช่าง "การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้หลักสี่ปฐุทธธรรม" แนะแนว

19(100) : 20 - 24 สิงหาคม - กันยายน 2528

_____ "การบริหารงานแนะแนวให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่" แนะแนว 54 :

13 - 17 ธันวาคม 2520 - มกราคม 2521

อาภรณ์ พุกกะมาน สมาธิพุทธ โรงพิมพ์มูลนิธิธรรมสันติ 2526, 495 หน้า

อุฎฐายี, สมเด็จพระสังฆราช ธรรมเป็นที่พึ่ง บริษัทประชาชนจำกัด 2513, 313 หน้า

Brawley, Oletha Danials. "A Study to Evaluate the Effects of
Using Multimedia Instructional Modules to Teach Time Telling
to Retarded Learners," Dissertation Abstracts. 35(7) 4280A,
January, 1975.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychological and
Education. New York, McGraw - Hill Book Company Inc., 1971.
492 p.

Frazier, Jenice Gregory. "Effect of Systematic Inservice Training
Model on Teaching Performance and Skill of a Group of First
Grade Teacher," Dissertation Abstract International. 36(5)
2589A, 1975.

- Gulford, Joy Paul. Fundamental statistics in psychology and education. 3d. ed., New York, McGraw - Hill, 1956. 565 p.
- Jodoin, L.M. & Samson, J M. "Kohlberg's Theory applied to the moral and sexual development of adults," Journal of Moral Education. 11(4) 247 - 258, 1982.
- Harper, Martha Jane Armstrong. "The Development and Evaluation of Multi-Media Self-Instructional Packages in Beginning French of Tarent Country Junior College," Dissertation Abstract International. 32 5669 - A, April 1972.
- Hopkins, Kenneth D. and Gene V. Glass. Basic Statistics for the Behavioral Science. New York, Prentice - Hall Inc., 1978, 436 p.
- Houston, W Robert and Other. Development Instructional Modules A Modular System for Writing Modules. Houston, College of Education University of Houston, 1972 188 p.
- Maccoleman, James Wistey "Relationship Between the Use of Instruction Media Package, Group Activities and the Preference of Student toward the School Study Course," Dissertation Abstracts. 36(1) 109 - A, July, 1975.
- Reid, Ramon R. "Moral and Spiritual Values To Teach or Not to Teach?," Journal of Secondary Education. 40 2, February, 1965.

ภาคผนวก

๘

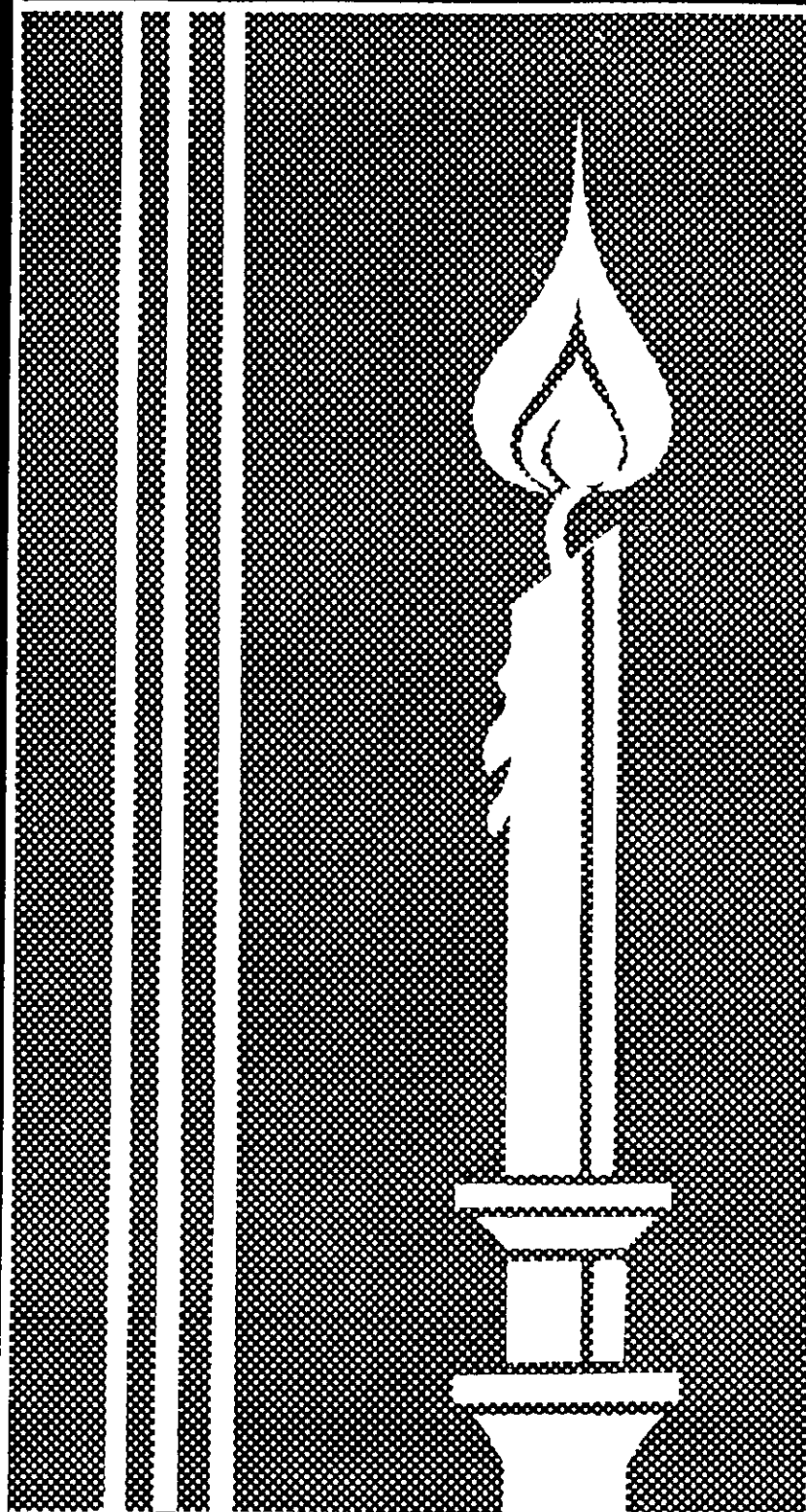
ภาคผนวก ก.

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสี่ปฐพีธรรม

และ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสี่ปฐพีธรรม

สำหรับการสอนแบบปกติ

**สัปบุริสธรรม
คุณธรรมนำชีวิต**

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 1

เรื่อง "การรู้จักเหตุ"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักเหตุ"
ชุดการสอนนี้ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1 คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก การเตรียมตัวของครู

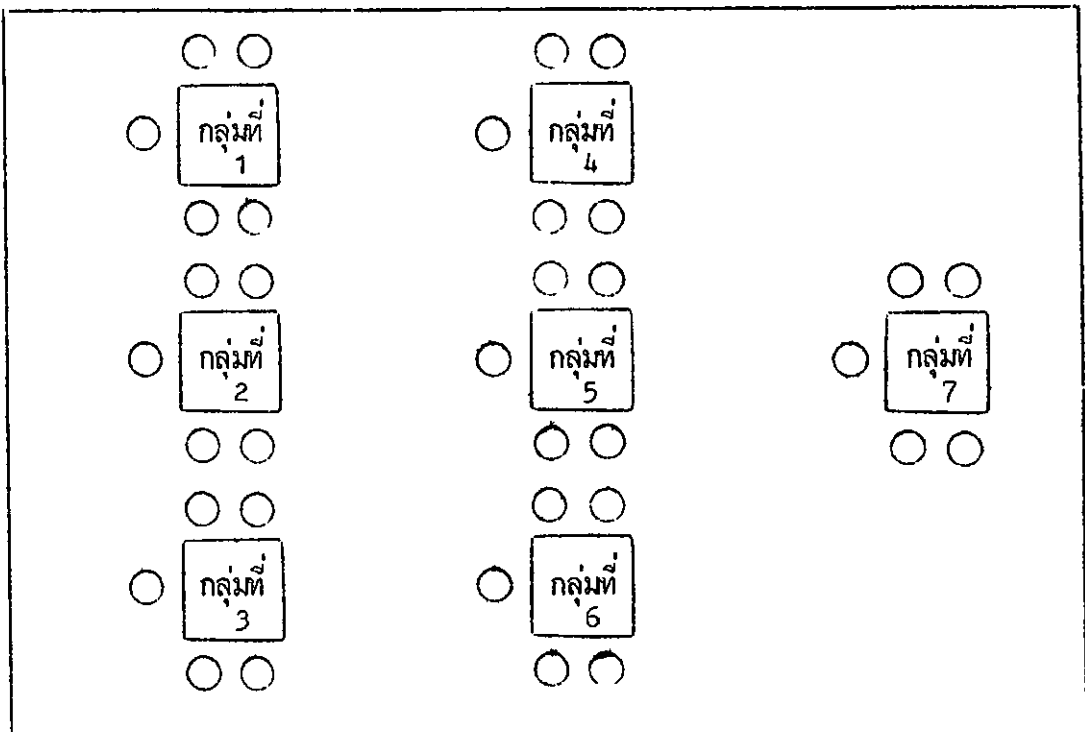
1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนใช้เวลา 3 คาบ

ข การจัดกิจกรรม

- 1 ชุดการสอนนี้เน้นการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการใช้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์หาสาเหตุ การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล
- 2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 3 ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง
- 4 ต้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งที่เปลี่ยนหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

5 ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้ากันทั่ว โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม ของนักเรียนได้อย่างสะดวก ถูกต้อง

6 การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ก การรายงานกลุ่ม

- 1 ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
- 2 เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
- 3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง บทบาทของครู

1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ให้
นักเรียนเข้าใจ

2 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว

3 เสนอกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักเหตุ"
ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1

1 1 ครูนำวิดีโอเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว" มาให้
นักเรียนชม

1 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรงาน แล้ว
รายงานกลุ่ม

1.3 ครูสรุปเพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญของหลักสัปปุริสธรรมและการนำหลัก
สัปปุริสธรรมมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับชีวิตของตน

1 4 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ครูคนใหม่" แล้วแบ่งกลุ่มอภิปราย
และรายงานกลุ่มโดยใช้รูปภาพแสดงการดำเนินเรื่องประกอบ

คาบที่ 2

2 1 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "คุณหมอช่วยด้วย"

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรงาน แล้วรายงาน
กลุ่ม

2 3 ทดสอบความเข้าใจในหลักสัปปุริสธรรม โดยใช้รูปภาพที่สอดคล้องกับคำถาม
ประกอบกับแบบทดสอบ

คาบที่ 3

3 1 ฉายวิดีโอเทปการอภิปรายของนักเรียนโรงเรียนบ้านหินกลิ้ง เพื่อให้นักเรียน
ได้เห็นตัวอย่างการอภิปรายที่ดีและมีประสิทธิภาพ

3 2 ให้นักเรียนนำปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของตนมาวิเคราะห์หาสาเหตุและ
แนวทางการแก้ปัญหา

3 3 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนรายงานเกี่ยวกับปัญหาของตนเอง โดยวิเคราะห์
เหตุ และเสนอแนวทางเพื่อปรับปรุงตนเอง

4 ครูสังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียน ในขณะที่แสดงบทบาทสมมติ การแบ่ง
กลุ่มอภิปรายและการรายงานผลต่อกลุ่ม

5 ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยดูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

6 สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม
เรื่อง "การรู้จักเหตุ" ตลอดจนปัญหาและวิธีแก้ไขเพื่อปรับปรุงในครั้งต่อไป

7 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักเหตุ"

จ สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนแบบประสม)

คาบที่ 1

1 1 วีดีโอเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว"

1 2 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ ครูคนใหม่

1 3 รูปภาพการดำเนินเรื่อง "ครูคนใหม่"

คาบที่ 2

2 1 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ "คุณหมอช่วยด้วย"

2 2 แบบทดสอบความเข้าใจในหลักสัปปุริสธรรม

2 3 รูปภาพที่สอดคล้องกับคำถามในแบบทดสอบสัปปุริสธรรม

คาบที่ 3

3 1 วีดีโอเทปการอภิปรายของนักเรียนโรงเรียนบ้านหินกลิ้ง

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละคาบ

1 บัตรงาน (บัตรคำสั่ง) ของแต่ละคาบ

2 บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละคาบ

- 3 เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เน้นที่ "จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
- 4 เทปเพลงและเนื้อเพลง "เด็กธรรม" และเพลง "หลักธรรมนำทาง"
- 5 แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักเหตุ"

2 คู่มือครู

- สำหรับคำเนื่งกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักเหตุ"

เวลาเรียน 3 คาบ

ความกิตฺรยบยอก

การรู้จักเหตุ (อัมมัญญา) เป็นลักษณะของบุคคลที่รู้ว่าเหตุการณ์หรือปัญหาที่ตนประสบอยู่นั้นมีสาเหตุจากอะไร ทำให้เป็นผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องและแก้ปัญหได้ตรงจุด ไม่เป็นคนงมงายไร้เหตุผล อีกทั้งเป็นบุคคลที่รู้เหตุแห่งความเสื่อม - ความเจริญ, รู้เหตุแห่งความทุกข์ - ความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่ 1

- 1 1 เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุจากปัญหาในกรณีตัวอย่าง
- 1 2 เพื่อให้นักเรียนได้แนวทางในการวิเคราะห์วิจารณ์โดยอาศัยหลักสัปปริสธรรม

เป็นแกน

- 1 3 เพื่อให้เห็นว่าหากบุคคลใดประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับนิสัยของตนจะ

เป็นผลร้ายอย่างไรบ้าง

คาบที่ 2

- 2 1 เพื่อเสริมให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาจากกรณีตัวอย่าง

ด้วยการแสดงบทบาทสมมติได้คล่องแคล่วขึ้น

- 2 2 เพื่อมิสูจน์ว่านักเรียนเข้าใจหลักสัปปริสธรรมเพียงใด

คาบที่ 3

- 3 1 เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการอภิปรายที่ดี
- 3 2 เพื่อให้นักเรียนประยุกต์ใช้การวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อแก้ปัญหา มาใช้ปฏิบัติ
ในเหตุการณ์ชีวิตจริง
- 3 3 เพื่อให้นักเรียนหัดวิเคราะห์ตนเอง อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตนเอง
ต่อไป
- 3 4 เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน
กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

- 1 จักนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน

คาบที่ 1

- 1 1 ให้นักเรียนชมวีดีโอเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว"
- 1 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายกลุ่มร่วมกัน
- 1 3 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์
หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1 4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุป เสนอแนะ
- 1 5 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์หา
เหตุ และวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1 6 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ครูคนใหม่"
- 1 7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายกลุ่มร่วมกัน
- 1 8 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์
หาสาเหตุและวิธีแก้ปัญหาคตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1 9 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุป เสนอแนะ

1 10 นักเรียนรู้สาเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์
หาเหตุและวิธีแก้ปัญหาตามหลักสืบปริศธรรม

ภาพที่ 2

- 2 1 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "คุณหมอช่วยด้วย"
- 2 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายกลุ่มร่วมกัน
- 2 3 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มม รายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์
หาสาเหตุและวิธีแก้ปัญหาตามหลักสืบปริศธรรม
- 2 4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุป เสนอแนะ
- 2 5 นักเรียนรู้สาเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์
หาเหตุและวิธีแก้ปัญหาตามหลักสืบปริศธรรม
- 2 6 ให้นักเรียนทดสอบความเข้าใจในหลักสืบปริศธรรม

ภาพที่ 3

- 3 1 ให้นักเรียนชมวีดีโอเกี่ยวกับการอภิปรายของนักเรียนโรงเรียนบ้านหินกลิ้ง
เพื่อให้เห็นตัวอย่างการอภิปรายที่ดี
- 3 2 ให้นักเรียนนำปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของตนมาวิเคราะห์หาสาเหตุและ
แนวทางการแก้ปัญหา
- 3 3 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนรายงานเกี่ยวกับปัญหาของตนเอง โดยวิเคราะห์
หาเหตุและเสนอแนวทาง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตัวเอง

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนประสมที่ครูเตรียมไว้

การประเมินผล

1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มและ
การรายงานผลต่อกลุ่ม

2 สังเกตความถูกต้องในกา รตอบคำถามของนักเรียนโดยใช้รูปภาพประกอบ

4 ใช้แบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับ
คุณธรรมค่านิยมสี่ประการ

5. ตรวจสอบทดสอบที่นักเรียนทำ

6 ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัมปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักเหตุ"

7 ตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนในการวิเคราะห์เหตุ และ
เสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงตนเอง

3 คำนวนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นที่กำหนดให้ ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ภาพที่ 1

1 1 นักเรียนชมวัดโอบอประณีตตัวอย่างเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว"

1 2 อภิปรายกลุ่มเพื่อตอบคำถามจากบัตรงาน

1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุและ

วิธีการแก้ปัญหาคตามหลักสัปปุริสธรรม

1 4 นักเรียนแสดงความกึกกั้น ข้อเสนอแนะ

1 5 นักเรียนช่วยกันสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดย

วิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาตามหลักสัปปุริสธรรม

1 6 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ครูคนใหม่"

1 7 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน

1 8 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ

และวิธีแก้ปัญหามาตามหลักสัปปุริสธรรม

19 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

1 10 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์หา

ดูแลวิธีการ มหาลักส์ปริศธรรม

ภาพที่ 2

- 2 1 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "คุณหมอช่วยด้วย"
- 2 2 นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 2 3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ

และวิธีแก้ปัญหาคามหลักสี่ปฐริสธรรม

- 2 4 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 2 5 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์

หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาคามหลักสี่ปฐริสธรรม

- 2 6 นักเรียนทำแบบทดสอบความเข้าใจในหลักสี่ปฐริสธรรม

ภาพที่ 3

- 3 1 นักเรียนนำปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมาวิเคราะห์สาเหตุและวิธีแก้ปัญหาคามหลักสี่ปฐริสธรรม
- 3 2 นักเรียนแต่ละคนเขียนรายงานเกี่ยวกับปัญหาของตนเอง โดยวิเคราะห์เหตุ

และเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงตนเอง

เนื้อเรื่องวีดีโอเทพกรณีตัวอย่าง

เรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว"

ผมไม่เคยนึกมาก่อนเลยว่าชีวิตของผมจะลงเอยแบบนี้

ครับ ผมกำลังถูกจับในข้อหาฉกรรจ์ ในขณะที่เพื่อน ๆ กำลังฉลองปริญญาแห่งความสำเร็จกัน ซึ่งผมเคยมั่นใจว่า ผมจะต้องเป็นคนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จพร้อมเพื่อน

ผมชื่อเมธา ผมก็เหมือนเด็กหนุ่มสาวในต่างจังหวัดมากมาย ที่หวังความก้าวหน้าในชีวิต โดยเส้นทางเข้ามาเรียนต่อที่วิทยาลัยแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร พร้อมเพื่อนสาวของผมคือ นิจ

ที่กรุงเทพฯ ผมพักอยู่หอพักซึ่งมีคนหลายประเภท หลายคนเป็นลูกคนร่ำรวย พวกนี้ดูโก้ สบู่หรี และชวนกันไปเที่ยวตามที่ต่าง ๆ

(เพื่อน เฮียเมธา จะมัวนั่งเหงาอยู่ทำไม ไปเที่ยวกับพวกเราดีกว่า
รับรองสนุก)

ผมกลัวเพื่อนจะหาว่าผมไม่ทันสมัยจึงต้องทำหน้าใหญ่ คบเพื่อนพวกนี้ แล้วผมก็พบกับดวงใจ เธอสวยมีเสน่ห์เหลือเกิน เพื่อนผมเลยยุส่ง

(เพื่อน จีบเลยสิวะ มัวอายอยู่ทำไม)

ผมก็เลยเข้าไปตีสนิทกับดวงใจ แล้วก็นัดเธอเที่ยวบ่อย ๆ ผมชักจะลุ่มหลง

หมกมุ่นอยู่กับการเที่ยวเตร่ ใช้ชีวิตเพลิดเพลินอยู่กับสุราและนารี

ไม่มีเวลาทบทวนสิ่งใด ในที่สุดก็สอบตก ซึ่งเป็นครั้งแรกในชีวิตของผม ผมไม่เคยคิดเลยว่า คนที่เคยเรียนเก่งอย่างผมก็มีสิทธิ์ที่จะสอบตกได้ ผมอายเพื่อนเหลือเกิน โดยเฉพาะนิจ

ที่ร้ายยิ่งกว่านั้นคือ ผมไม่มีเงินที่จะเที่ยวเตร่ได้อีก เพราะพ่อแม่ผมเขียนจดหมายมาบอกว่าเงินก้อนสุดท้ายที่ได้จากการจำนองที่น้านั้นได้ส่งมาให้ผมหมดแล้ว และถ้าแกก็ไม่ยอมให้ยืมเงินอีก

เงินก็หมดแล้ว

ผมเริ่มกลุ่มใจจริง ๆ เป็นครั้งแรก แล้วผมก็มีเพื่อนใหม่ซึ่งเข้ามาหาผมพร้อมกับ
สิ่งใหม่ที่เขารับรองว่าจะทำให้ผมหายกลุ่ม ล่องลอยอยู่ห่างแห่งความสุขยิ่งกว่าที่ผมเคยมี
ด้วยซ้ำ

ผมก็ลองดู จริงอย่างที่เขาวา ผมหายกลุ่มเหมือนกำลังแหวกว่ายอยู่ในสายน้ำ
โดยหารู้ไม่ว่าผมกำลังล่องไปด เมื่อน้ำตกซึ่งกระโจนลงไปสู่เหวลึกเบื้องล่าง

ในที่สุด "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว" ผมคิดผงขาวอย่างถอนตัวไม่ขึ้น เงินก็
ไม่มี แล้วจะทำอย่างไรล่ะ ถึงจะหาซื้อมาเสพได้

แล้วผมก็เกิดได้ นิยั้งใจละ เธอคงมีเงินพอที่จะให้ผมยืมได้ แต่ผมก็ต้องผิกหวัง
เพราะเธอปฏิเสธที่จะให้ยืม ผมโมโหเต็มที จึงผลักเธอล้มลงแล้วชักมือออกมาทางเธอ
ในที่สุด เรื่องของผมก็ต้องลงเอยอย่างที่เราเห็นนี้แหละครับ

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงานเรื่อง 'กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว'

คำสั่ง คลังจากนักเรียนได้ชมวีดีโอเทพกรณีตัวอย่างเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว" จบลงแล้ว ให้แบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- 1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ เมธา
- 2 ปัญหาสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร
- 3 เหตุใดชีวิตของเมธาจึงได้ชื่อว่า "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว"
- 4 เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นปัญหาอะไรบ้าง
- 5 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากเรื่องนี้
- 6 ถ้านักเรียนเป็นเมธา นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะไม่เกิดปัญหาดังกล่าว
- 7 ให้นักเรียนเสนอแนะแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหานี้ในทางสร้างสรรค์

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุปเรื่อง "กว่าจะรู้ตัวก็สายเสียแล้ว"

เมธาในเรื่องนี้ เป็นตัวแทนของเด็กหนุ่มสาวจำนวนไม่น้อยที่กำลังประหลาดใจ มัวเมาอยู่กับการเที่ยวเตร่ แสวงหาความเพลิดเพลินเกินขอบเขตของนักศึกษาที่ดี จนในที่สุดก็เสียอนาคตมหาทางก้าวหน้า เขาหลงไม่ถลำตัวลึกถึงขนาดนี้ หากเขามีเพื่อนที่ดีหรือมีไกรที่เป็นผู้ใหญ่คอยดูแล หรือเตือนสติเขาหรือถ้าหากเขาได้รับการฝึกในการควบคุมดูแลตัวเองให้ดีกว่า และมีความเข้มแข็งทางจิตใจมากพอที่จะไม่คล้อยตามอำนาจฝ่ายต่ำและหลงตัวไปตามกามานิยมผิด ๆ

ฉะนั้นหน้าที่ของสถาบันการศึกษา นอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ควรจะสนใจในการให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตและการปกครองตัวเอง การแก้ปัญหาให้กับตัวเองด้วยวิธีที่ฉลาด นำประโยชน์มาให้ตนเองและสังคมตามระดับวัยและความรู้ที่เพิ่มขึ้นนั้น

ปัญหาของเมธา เป็นปัญหาที่แก้ได้ ถ้าหาก

กรุ อาจารย์ของเมธา โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาจะเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของศิษย์

เนื้อเรื่องบทาสมมติ

เรื่อง 'ครูคนใหม่'

นิมิตรเป็นนักเรียนที่เรียนดี แต่ฐานะยากจน พ่อแม่เลี้ยงชีพด้วยการปลูกผักหักฟันขายได้เงินมาก็เก็บหอมรอมริบ เพื่อให้นิมิตรเรียนหนังสือ จะได้ไม่ต้องเหนื่อยยากเหมือนตน นิมิตรเป็นคนพุ่มนอยไม่สมกับรูปร่าง ซึ่งเป็นคนสูงใหญ่กว่าเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน เขาได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นมาตลอดตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เสียแต่เขามีนิสัยขมขื่น ใจร้อน ใครถามชอกช้ำไม่ได้ บ่อยครั้งที่เพื่อนขอให้อธิบายการบ้านให้ นิมิตรก็ย่นสมุดให้เพื่อนไปลอก เขาเป็นคนไม่ชอบให้ใครมาถูถูกเหยียดหยาม นิมิตรเคยถูกภาคทัณฑ์ในช่วงที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยสาเหตุที่เพื่อนล้อว่าเป็นลูกของตามียายมา ซึ่งไม่มาการศึกษา เขาถึงกับยกเพื่อนจนพบคามือคาเท้า ตั้งแต่นั้นมาไม่มีใครกล้าล้อเลียนเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่ของเขาอีกเลย

เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อน ๆ แนะนำให้เขาเรียนครูในวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัด โดยได้เหตุผลว่าเรียนแค่สองปีก็ออกมาทำงานหาเงินได้ แล้วค่อยลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งนิมิตรก็เห็นด้วยอย่างไม่มีทางเลือก ใจจริงแล้วนิมิตรอยากเรียนวิศวกรรมศาสตร์ แต่ก็มีสิทธิเพียงแค่ว่าความคิดเท่านั้น

เมื่อเรียนจบ นิมิตรก็สอบบรรจุเป็นครูในโรงเรียนประจำจังหวัด เพราะรูปร่างสูงใหญ่ของครูนิมิตรนี้เอง ครูใหญ่จึงแต่งตั้งให้เป็นครูปกครอง ชั่วโม่งโตที่เรียนกับครูนิมิตรแต่ละคนเหมือนกับเป็นไข่ จะตอบก็ต่อเมื่อครูถามเท่านั้น แต่จะไม่กล้าปริปากถามก่อน เพราะไม่อยากจะทักท้วงที่ครูนิมิตรพูดบ่อย ๆ ก็คือ "อะไรกันแค่นี้ก็ 모르เรื่อง ไปไถนาแทนเจ้าทุกข์ดีกว่ามึง ชี้เกียจสี่ซื่อให้ฟัง" นักเรียนที่เกรงเมื่อเจอกับครูนิมิตรก็ไม่กล้าสบตาด้วย ยกเว้นสุชาติ ซึ่งถึงแม้จะถูกครูนิมิตรทำโทษก็ไม่เคยเข็ดหลาบ เขายังมองครูด้วยสายตาอาฆาตไม่มีหระอีกด้วย "ผมว่าคุณอย่า ไปยุ่งกับเด็กคนนี้เลย ปล่อยแก่ไปซักกนเถอะ โรงเรียนเราต้องพึ่งพาพ่อของแกอีกเยอะ ผมไม่อยากมีเรื่องยุ่งยากใจ" ครูใหญ่เคยเตือนครูนิมิตรยิ่งทำให้ครูนิมิตรมีอคติต่อสุชาติมากขึ้น "ผมก็อยากรู้เหมือนกันว่าอะไรจะเกิดขึ้นถ้าผมทำตามหน้าที่" ครูนิมิตรเคยกล่าวกับเพื่อนครู

วันหนึ่งขณะที่นักเรียนเขาแถวเคารพธงชาติ และครูใหญ่กำลังอบรมนักเรียนอยู่ ครูนิกาก็ถือโอกาสเฝ้าตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนทุกแถว แล้วหยุดยืนตรงหน้าสุชาติ กวากสายตามองตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เพื่อดูว่าสุชาติแต่งกายผิดระเบียบบ้างหรือไม่ สายตา กรูนิมิตรพบกองอยู่ตรงเท้าที่สุชาติสวมอยู่ "เธอใส่รองเท้าหุ้มนီเขียวหรือ มันจะมากไปแล้วมั้ง เงเทองก็หา ยังไม่ได้ ขนาดค้นหาเงินเองได้ยังไม่ซื้อใส่เลย ทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน ๆ คน้อย ๆ จะได้เป็นประโยชน์กับโรงเรียนบ้าง" ซึ่งสุชาติก็ได้ตอบทันทีว่า "ผมไม่ได้ ทำผิดตรงไหนครับ ผมมีเงินซื้ออีกซื้อ ใครไม่มีก็ไม่ต้องซื้อ จะเอาตามผมได้อย่างไร" เท่านั้นเองกรูนิมิตรก็ผลักอกของสุชาติจนเข้ล้ลงไป กรูนิมิตรกรากเข้าไปถึงกองเสื้อให้ลุก ขึ้นมาแล้วมุ่งกำปั้นใส่หน้าเปรี๊ยะใหญ่ จนเลือดกำเดาไหล ขณะที่เข้าอีก ครูใหญ่และเพื่อน ครูก็ปราดเข้าจับแขนกรูนิมิตร สุชาติจึงได้โอกาสพุ่งกำปั้นใส่กรูนิมิตรบ้าง เพื่อน ๆ จึงต้อง กรูเข้าจับตัวสุชาติไว้ "กูจะบอกพ่อกูให้เขาเอาเลือดมึงออกให้ได้" "ก็ให้มันแน่ซิอะ" เสียงก่กั๊งกั๊งขึ้น เมื่อต่างฝ่ายต่างถูกจับแยกกันไปคนละทาง

บัตรงานเรื่อง "กรรณใหม่"

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

- 1 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้
- 2 อะไรเป็นเหตุให้คนทั้งคู่ คือกรรณมิตรและสุชาติชกต่อยกัน
- 3 การกระทำของทั้งสองฝ่าย ใครถูกใครผิด? และเหมาะสมกับบทบาทในฐานะ

ครูและนักเรียนหรือไม่?

4 นักเรียนคิดว่าผลที่จะตามมาจากเหตุการณ์นี้คืออะไรบ้าง? หรือจะมีผลเสียอะไรเกิดขึ้น กับกรรณมิตรและสุชาติบ้าง? และทั้งสองฝ่ายควรแก้ปัญหานี้อย่างไร?

5 นักเรียนคิดว่าสุชาติควรจะมีปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่ดี และควรจะทำอย่างไร เมื่อกรรณมิตรพูดจาเช่นนั้นในขณะที่เข้าแถวหน้าเสาธง

6. นักเรียนคิดว่ากรรณมิตรควรจะมีปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นครูที่ดี และควรตักเตือนนักเรียนอย่างไรจึงจะเหมาะสม

7 คุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมข้อใดที่บุคคลทั้งสองควรยึดเป็นหลักของตนเอง (โดยให้วิเคราะห์แยกเป็นรายข้อ)

คำตอบ ชื่อ นามสกุล

กลุ่ม .. .

แนวสรุปเรื่อง "ครูคนใหม่"

1 เรื่องกรรณิคนิมนี่ ประสงค์จะให้เห็นตัวอย่างว่า ถ้าหากบุคคลใดประจบประอาศัยหรือทำหน้าที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ นิสัยใจคอ ความถนัดและความสนใจที่แท้จริงของตนแล้ว จะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างไรบ้าง ทั้งแก่ตนเองและผู้เกี่ยวข้อง ดังเช่นกรรณิมนิทร ในเรื่องนี้

2 เหตุการณ์อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เป็นตัวอย่างเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหา ความหลักสับปฐมธรรม ดังต่อไปนี้คือ

<u>หัวข้อ</u>	<u>พฤติกรรมของกรรณิมนิทร</u>	<u>พฤติกรรมของสุชาติ</u>
1 การไม่รู้จักเหตุ	<u>เหตุพื้นฐาน</u> กรรณิมนิทรเป็นบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นครู เขาไม่ชอบอาชีพนี้อยู่แล้ว ทั้งเป็นคนใจร้อน และไม่ชอบครุณิมนิทรอยู่ก่อนแล้ว ไม่มีเทคนิคหรือจิตวิทยาในการสอนที่ดี จึงทำให้นักเรียนไม่ชอบ ประกอบกับเขามีมด้อยในเรื่องฐานะอยู่แล้ว	<u>เหตุพื้นฐาน</u> สุชาติเป็นเด็กที่ได้รับการตามใจจนมีนิสัยก้าวร้าวและไม่ชอบครุณิมนิทรอยู่ก่อนแล้ว
	<u>เหตุปัจจุบัน</u> กรรณิมนิทรก่อเหตุด้วยการหาเรื่องจับผิดนักเรียน และใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียน	<u>เหตุปัจจุบัน</u> สุชาติใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมโต้ตอบกรรณิมนิทร
2 การไม่รู้จักผล	กรรณิมนิทรไม่มีสติและไม่ไกร่กรรมคุณให้คิดว่า หากใช้คำพูดเช่นนั้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร ไม่รู้จักกาถการณ มีผลเสียหายเกิดขึ้นกับเขา ภายหลังว่า หากมีเรื่องชกต่อยกับนักเรียนอย่างนี้ จะทำให้เสื่อมเสีย	สุชาติก็ซำกสติและไม่รู้จักยังกิดว่าหากมีเรื่องกับกรรณิมนิทร จะก่อให้เกิดผลอย่างไร ไม่รู้จักกาถการณ มีผลเสียหายเกิดขึ้นกับเขา ภายหลังว่า หากมีเรื่องชกต่อยกับนักเรียนอย่างนี้ จะทำให้เสื่อมเสีย

หัวข้อพฤติกรรมของครูนิมิตรพฤติกรรมของสุชาติ

- ชื่อเสียงอย่างไร ทั้งอาจจะได้รับ
ความเสียหายหรืออันตรายอันเนื่องจาก
เหตุการณ์ครั้งนี้อะไรอีกบ้าง
- 3 การไม่รู้จักตน พฤติกรรมที่ครูนิมิตรกระทำกับ
- 4 การไม่รู้จักบุคคล นักเรียนเช่นนั้น แสดงว่าครูนิมิตร
เป็นผู้ไม่รู้จักตน ไม่ได้คิดว่าตนเป็น
ครูจะต้องวางตัวให้เป็นที่รักและ
เคารพของศิษย์และไม่รู้จักบุคคล
ว่าคนอย่างสุชาติซึ่งมีลักษณะ
ก้าวร้าวเช่นนั้นควรจะดักเตือนอย่างไร
- 5 การไม่รู้จักกาล คำพูดว่ากล่าวตักเตือนของครูนิมิตร
- 6 การไม่รู้จัก ที่กล่าวกับสุชาติในขณะที่เข้าแถว
ประมาณ เคารพธงชาติเป็นการไม่เหมาะสม
- 7 การไม่รู้จัก กับเวลา (ไม่รู้จักกาล) และ
ชุมชน สถานที่ (ไม่รู้จักชุมชน) และใช้
คำพูดรุนแรง (ไม่รู้จักประมาณ
ในการใช้คำพูด) ทำให้สุชาติ
เกิดอารมณ์ตอบโต้รุนแรงเช่นกัน
- สุชาติไม่รู้จักตน ไม่คิดว่าตน
เป็นนักเรียน ควรจะให้ความ
เคารพเกรงใจครูนิมิตร
และไม่รู้จักบุคคล ว่าคนอย่าง
ครูนิมิตร ซึ่งมักใช้อำนาจและ
มีปมด้อยในเรื่องฐานะนั้น
ควรจะแสดงท่าทีหรือกำพุด
อย่างไรจึงจะเหมาะสม
พฤติกรรมของสุชาติซึ่งตอบโต้
ครูนิมิตรเช่นนั้น ก็เป็นการ
รุนแรงเกินกว่าที่นักเรียนจะ
พึงกระทำกับครูในสถานที่
เช่นนั้น

สรุปแล้วถ้าหากบุคคลทั้งสอง (คือครูนิมิตร และสุชาติ) ใฝ่ปฏิบัติตนตามหลัก
สัปปริสธรรม เหตุการณ์ชกตอียดดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่นักเรียน
ทั้งหลายควรจะฝึกฝนตนเอง เพื่อให้สามารถเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่
ของตน และเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคลและระเบียบประเพณีต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งถือว่า
เป็นการปรับตัวที่ดีตามหลักสัปปริสธรรม

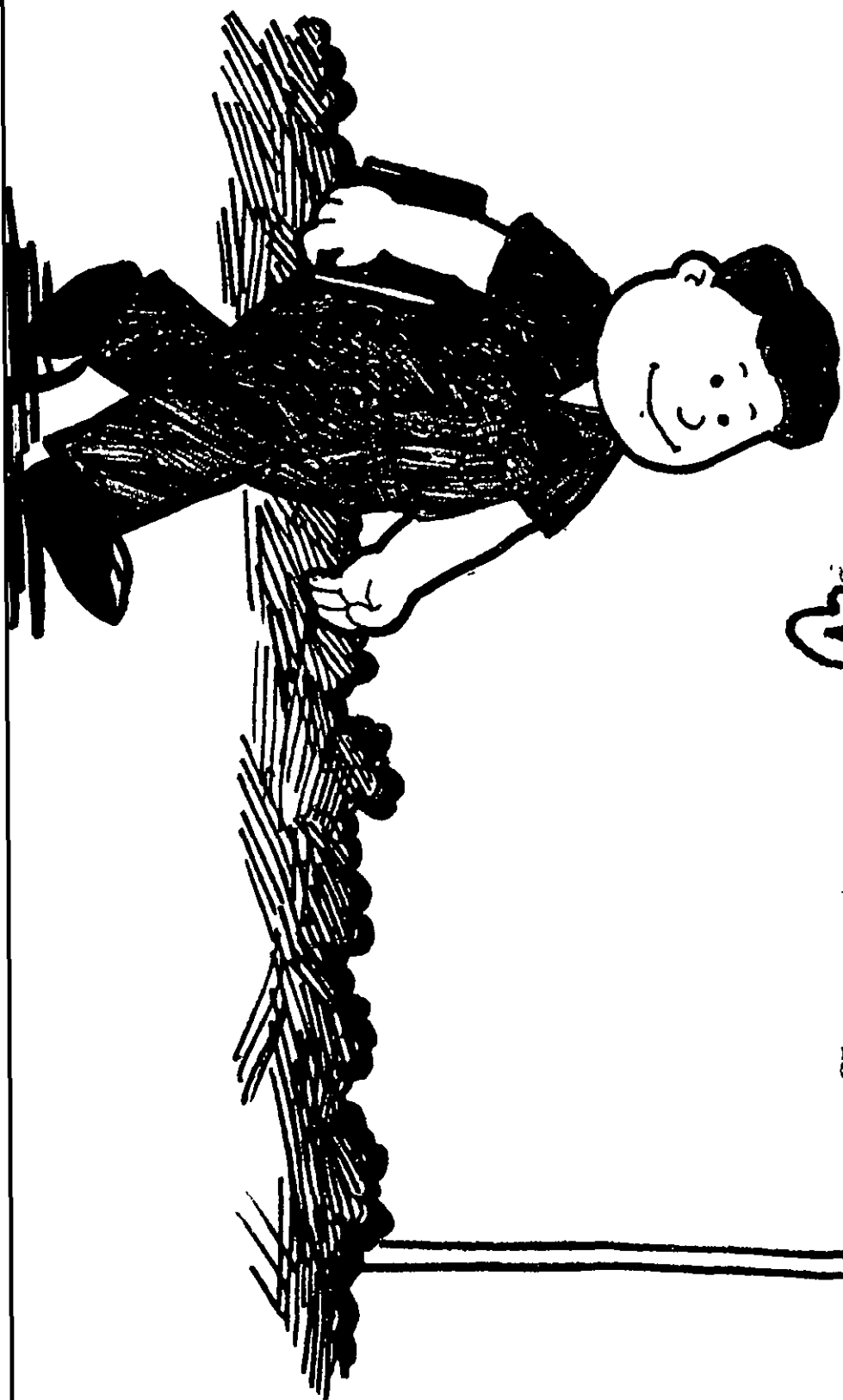
คำบรรยายประกอบภาพเรื่อง "ครูคนใหม่"

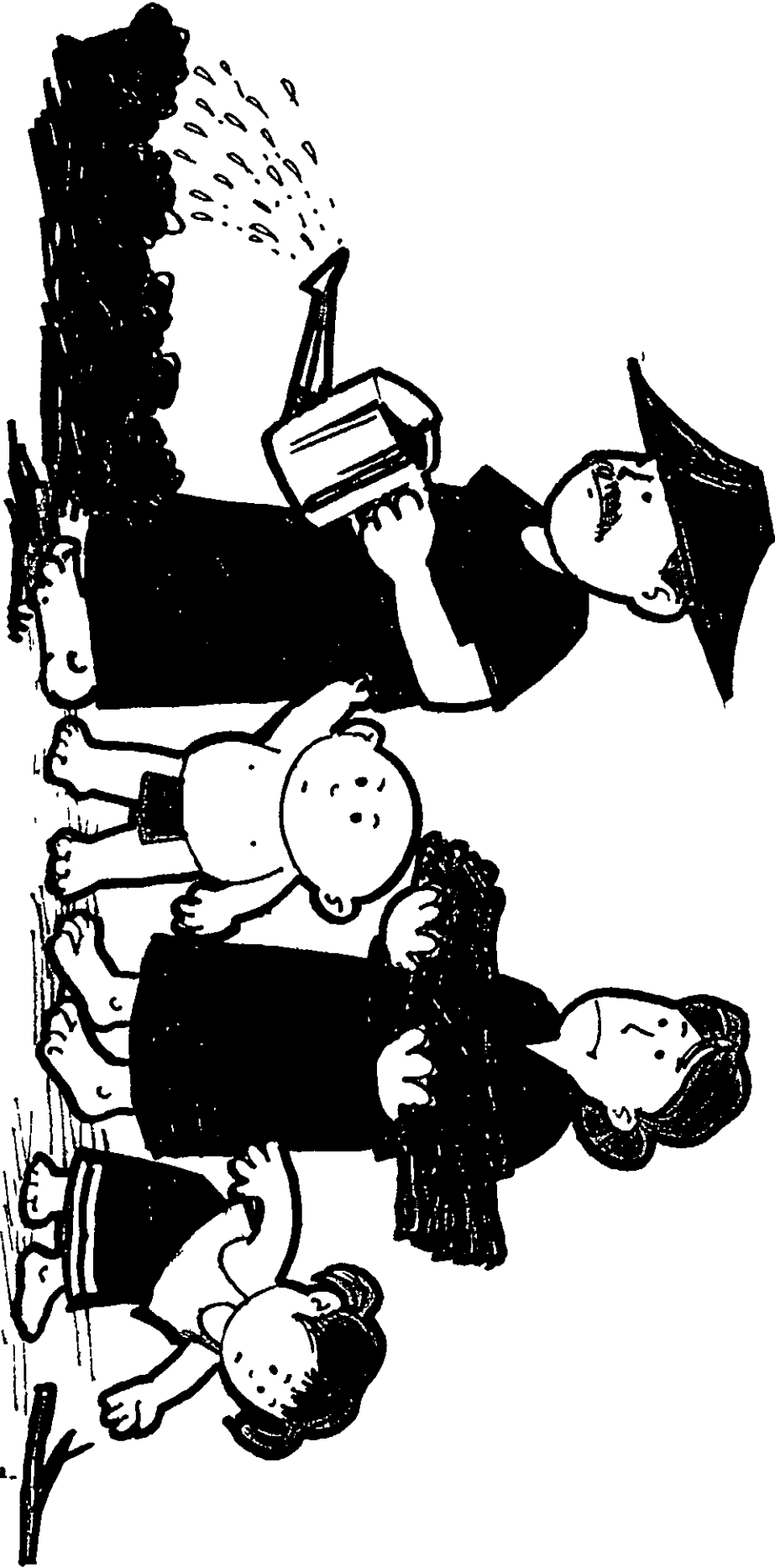
- รูปที่ 1 ครูนิมิตร ครูคนใหม่
- รูปที่ 2 นิมิตรเป็นนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน พ่อแม่เลี้ยงชีพด้วยการปลูกผัก
หักฟันขาย
- รูปที่ 3 นิมิตรมีนิสัยมทะลุ ใจร้อน ใครถามชอกแซกไม่ได้ นิมิตรเคยถูกภาคทัณฑ์
ในช่วงที่เรียนอยู่ชั้น ม 4 ด้วยสาเหตุที่เพื่อนล้อว่า เป็นลูกของตามีมายมา
ซึ่งไม่มีการศึกษา ฐานะยากจน เขาถึงกับชกเพื่อนจนพบคามือกาเท้า
- รูปที่ 4 นิมิตรตั้งใจจะเรียนวิศวกรรมศาสตร์ แต่ฐานะไม่อำนวย เขาจึงต้องมาเรียน
ครูโดยไม่มีทางเลือก
- รูปที่ 5 เมื่อนิมิตรเรียนจบ เขาได้สอบบรรจุเป็นครูในโรงเรียนประจำจังหวัดได้
ชั่วโมงใต้นักเรียนเรียนกับครูนิมิตร แต่ละคนเสมือนกับเป็นไข่ จะตอบก็ต่อเมื่อ
ครูสอนเท่านั้นแต่จะไม่กล้าปริปากถามก่อน เพราะไม่อย่างพึ่งคำพูดที่ครูนิมิตร
พูดบ่อย ๆ ก้อ "อะไรกันแค่นี้ก็ไม่รู้เรื่อง ไปไถนาแทนเจ้าพุดดีกว่ามั้ง
ซี่เกยจสีขอให้ฟัง "
- รูปที่ 6 ครูใหญ่พูดกับนิมิตรว่า "ผมว่าคุณอย่าไปยุ่งสิ่งกับเด็ก (สุชาติ) คนนี้เลย
ปล่อยแกไปซักคนเถอะ โรงเรียนเราต้องพึ่งพาพ่อของแกอีกเยอะ ผมไม่อยาก
มีเรื่องยุ่งยากใจ"
- รูปที่ 7 นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ ครูใหญ่อำลังบรมนักเรียนอยู่
- รูปที่ 8 ครูนิมิตรเดินตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนทุกแถว พบว่านิมิตรใส่รองเท้า
ราคาแพงมาก จึงพูดกับสุชาติว่า "เธอใส่รองเท้าที่หอนี่เชียวหรือ มันจะมากไป
แล้วมั้ง เงินทองก็ยังมีหาไม่ได้ ขนาดค้นหาเงินเองได้ยังไม่กล้าซื้อใส่เลย
ทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน ๆ หน่อยซิ จะได้เป็นประโยชน์กับโรงเรียนบ้าง"
สุชาติตอบครูนิมิตรทันทีว่า "ผมไม่ได้ทำผิดที่ไหนครับ ไกรไม่มีก็ไม่ต้องซื้อ
จะเอาตามผมได้อย่างไร "

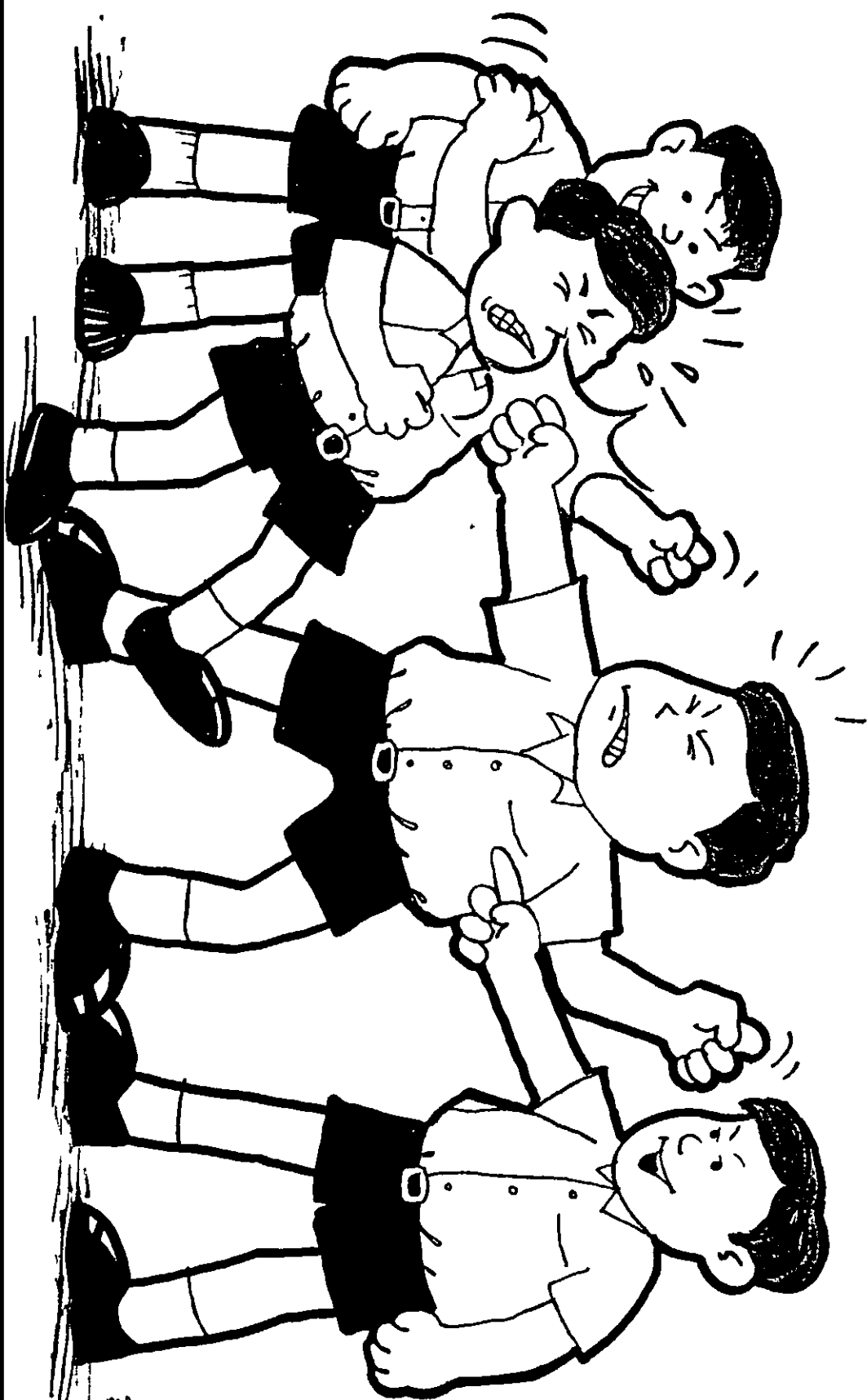
- รูปที่ 9 ครุณิมิตรผลักกอกของสุชาติจนเข้ล้มลงไป แล้วครุณิมิตรกรากเข้าไปกึ่งคอเสื้อให้ลุกขึ้นมาแล้วพุงก่าป็นใส่หน้าสุชาติเบรียงใหญ่ จนเลื้อดก่าเคาไหล
- รูปที่ 10 กรุใหญ่และเพื่อนกรูปราดเข้าไปจับแขนครุณิมิตร สุชาติจึงได้โอกาสพุงก่าป็นใส่ครุณิมิตรบ้าง เพื่อน ๆ จึงต้องกรุเข้าจับตัวสุชาติไว้ แล้วพูดว่า "กูจะบอกพ่อกูให้เอาเลื้อดมึงออกให้ได้" ครุณิมิตรตอบว่า "ก็ให้มันแนะชีวะ"

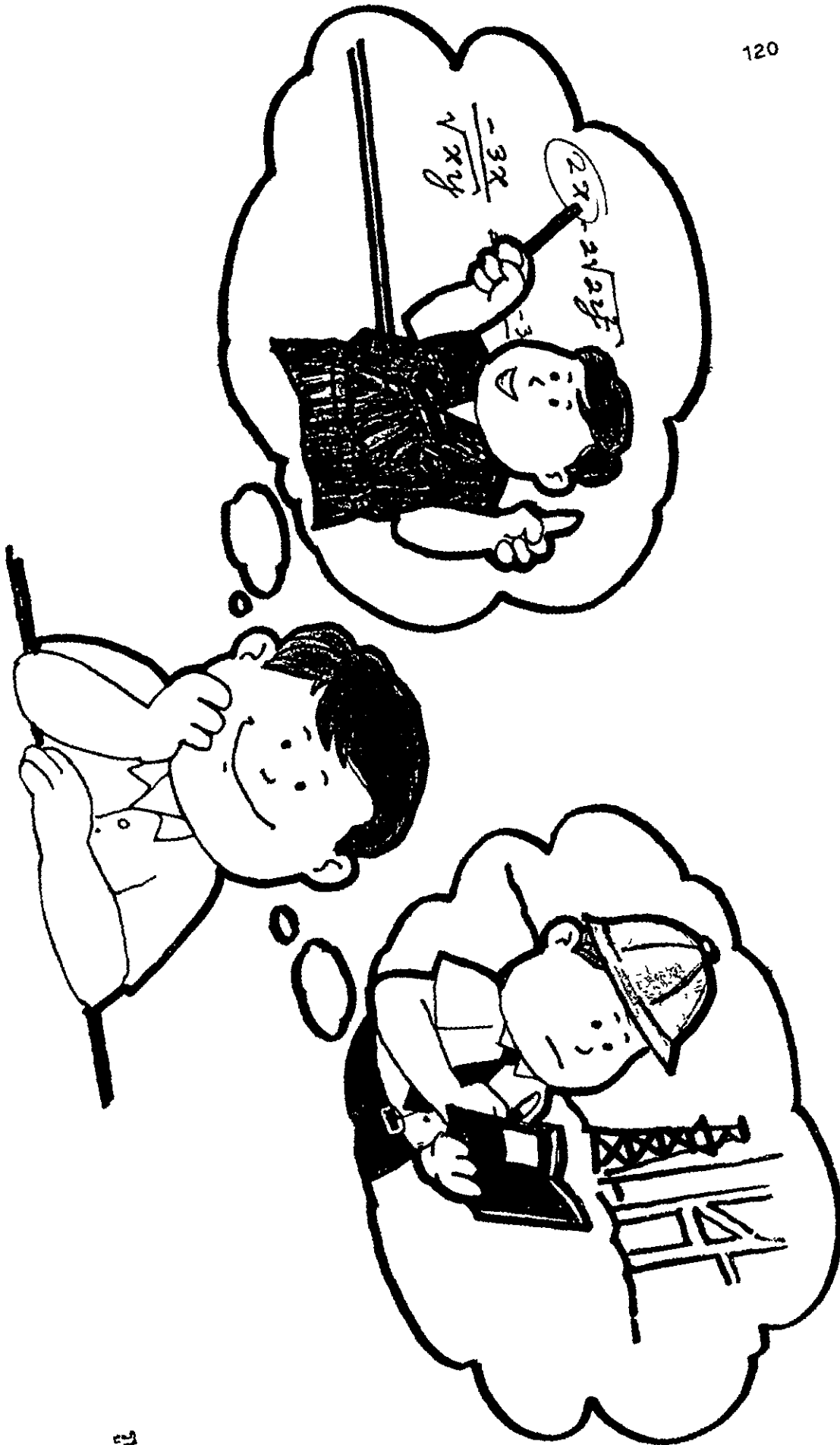
ទីស្នាក់នៅ

ទីស្នាក់នៅ

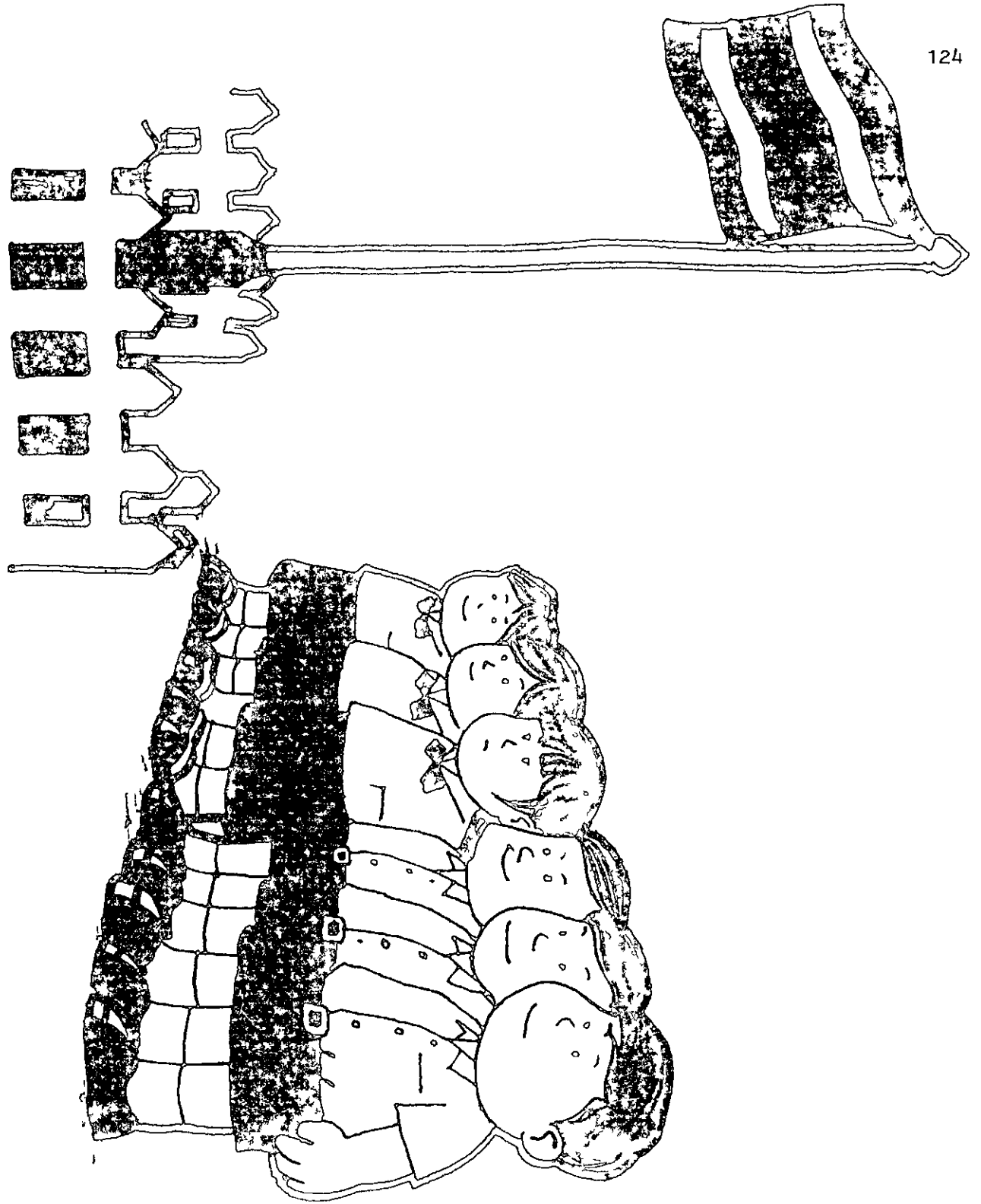

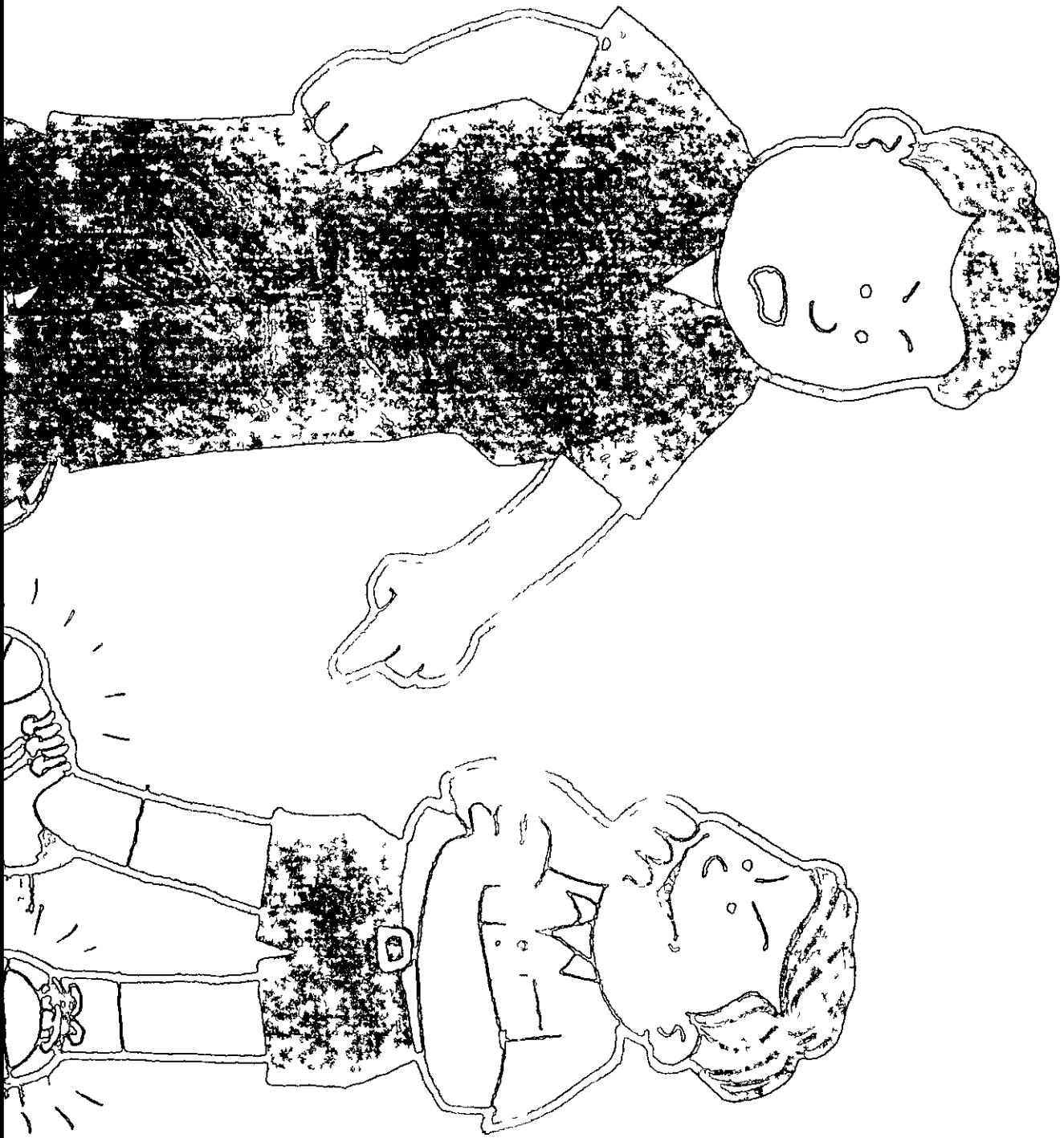

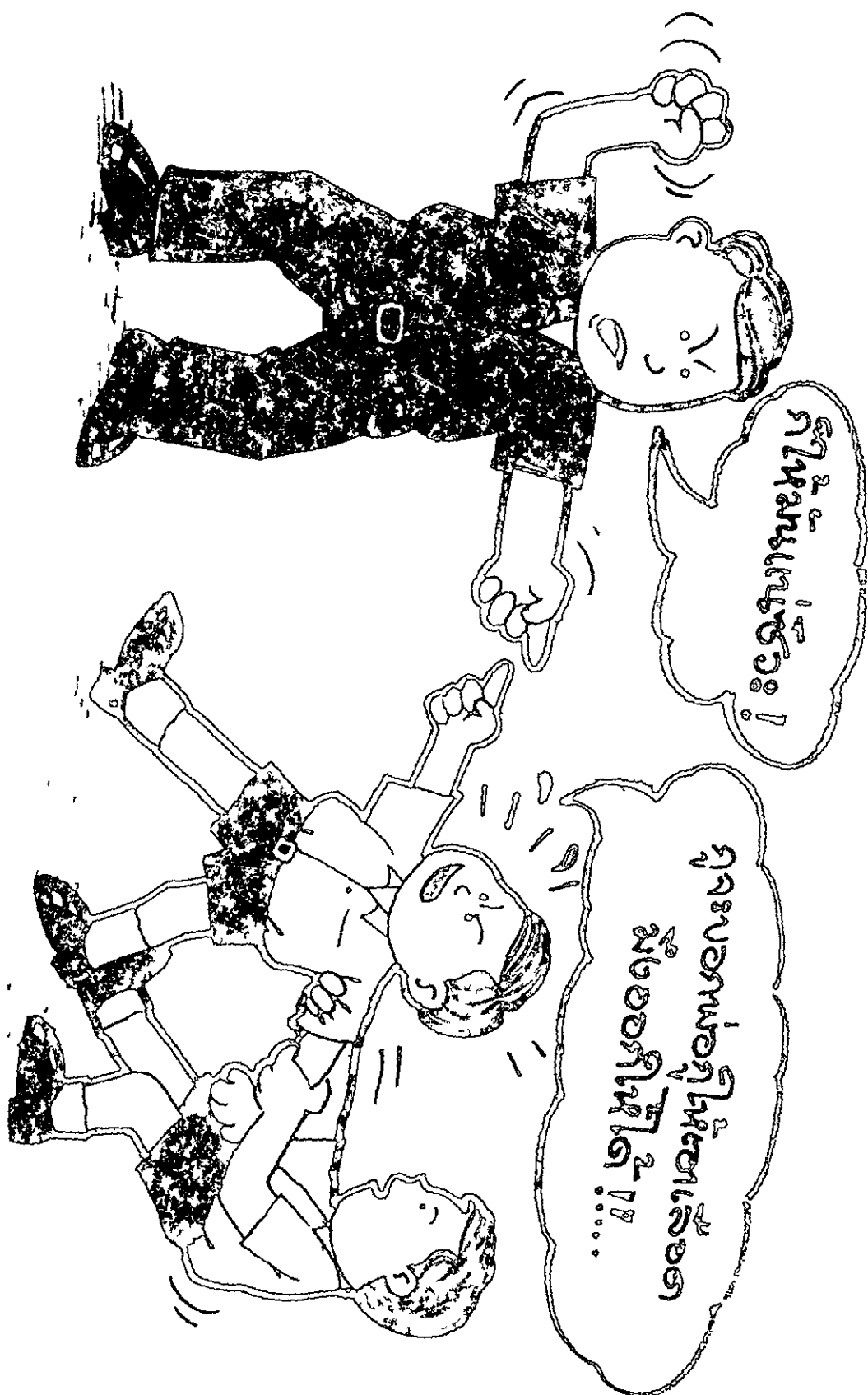
อธิบาย!... แต่
 ทำไมครูไม่
 มาดูที่หน้า
 ของนักเรียน...

เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ

เรื่อง "คุณหมอช่วยด้วย"

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ขณะที่หมอพัทธกิจกำลังจะเปลี่ยนเวรตอนดึก เมื่อนาฬิกาดังขึ้น แสดงว่าหมดเวลาอยู่เวรของเขาแล้ว เขาก็สลัดความง่วงทั้งและรีบกระวีกระวาดลุกเดินออกไปเพราะนัดแฟนไว้ดูหนังรอบดึกด้วยกัน เพื่อในขณะที่นั้นมีคนนำคนไข้ถูกแทงอาการสาหัสเข้ามาพอดี

- ญาติคนไข้ คุณหมอรับ ช่วยหน่อยเถอะครับ ไข้แดง ลูกผมมันถูกเพื่อนแทงเอา อาการสาหัสทีเดียว เราอยู่ไกลกว่ามาถึงที่นี่ได้เลือกไหลออกจนตัวซีดไปหมดแล้ว
- หมอ (คิดในใจ เอาอีกแล้ว อาชีพหมอนี้มันน่าเบื่อจริง ดึกคืนก็ต้องทำงาน ในขณะที่ใคร ๆ ก็หลับกันสบาย ร้อยยังงี้ไม่มาเรียนหมอหรอก ปากก็พูดว่า)
 "เดี๋ยวรอหมออีกคน เขากำลังจะมาผลัดเวร ผมต้องรีบไปก่อน เพราะมีธุระ"
 (ส่วนในใจ หมอกำลังคิดถึงแฟนสาวที่กำลังรออยู่ และคิดว่าขึ้นรับคนไข้รายนี้ไว้ นอกจากจะไปไม่ทันแล้ว เดี่ยวจะต้องไปให้ปากคำตำรวจเพราะเป็นคดีทำร้ายร่างกายกัน และหากคนไข้ซึ่งขณะนี้อยู่ในชั้นสาหัสตายลงก็ต้องตกอยู่ในความรับผิดชอบของเรา และนี่มันก็หมดหน้าที่ของเราแล้ว มันควรให้หมอธีระที่จะเข้าเวรต่อรับหน้าที่ต่อไป ถ้าหมอธีระมาช้า มันก็เป็นเวรกรรมของคนไข้เอง และดีเหมือนกันหมอธีระจะได้ถูกลงโทษเสียบ้างฐานไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่คิดแล้ว หมอพัทธกิจรีบสาวเท้าเดินออกไปโดยเร็ว)
- ญาติคนไข้ (จับแขนเสื้อหมอไว้ พยายามขอร้องระลึกระลึกว่า)
 "ได้โปรดเถิดครับคุณหมอ ผมมีลูกคนเดียว ถ้ามันตายไปใครจะช่วยผมทำงาน"
- หมอ (สับัดมืออย่างฉุนโกรธ พร้อมกับทวาดว่า)
 "นี่คุณ มันหมดเวลาทำงานของผมแล้วนะ บอกว่าผมมีธุระไม่ได้ยินหรือไง"
- ญาติคนไข้ (พูดสวนไปด้วยความโกรธว่า)
 "ธุระของหมอ กับชีวิตของคน ใครมันจะสำคัญกว่ากัน"

หมอ 'ชีวิตของพวกเขาแม้ยากก็แค่นี้ หาเรื่องเกรอะเลอะวิวาทกัน แล้วมาทำให้คนอื่น
เขาต้องพลอยเดือดร้อน"

ด้วยความโมโหสุดกลั้น ญาติคนไข้ก็เลยกระชากคอเสื้อหมอให้หันกลับมา พร้อมกับ
ฟาดกำปั้นลงบนใบหน้าอย่างสุดแรงจนหมอล้มลง พอลุกขึ้นมาได้หมอก็ฟาดกำปั้นกลับไปข้าง
ตอน^{๕๕}ทั้งสองฝ่ายก็ต่อสู้กันสุดลุต ด้วยเหตุที่หมอตัวเล็กกว่า ในที่สุดหมอก็พุบลงจมกองเลือดของ
ตัวเอง ซึ่งก็เป็นเวลาเดียวกับที่หมอธีระโผล่เข้ามารับเวรพอดี ฉะนั้นแทนที่หมอธีระจะมีคนใช้
หนักเพียงคนเดียว กลับมีเพิ่มอีกสองคน คือ ญาติที่นำคนไข้มาส่งและหมอพิทักษ์อีกคน และ
ในที่สุดคนแรกทนพิษบาดแผลไม่ไหวก็สิ้นใจตายในครู่ต่อมา

บัตรงานเรื่อง "คุณหมอช่วยด้วย"

- คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้
- 1 ทำไมหมอพิตักซ์กับญาติคนไข้จึงชกต่อยกัน
 - 2 ลองวิจารณ์ดูซิว่า เรื่องนี้ใครถูกใครผิดอย่างไร มีใครควรได้รับคำตำหนิหรือควรได้รับความเห็นใจบ้าง
 - 3 ถ้าจะวิเคราะห์หมอพิตักซ์ในเรื่องนี้ตามหลักมนุษยธรรมและหลักสัปปุริสธรรมแล้วเขабกพร่องอย่างไร
 - 4. ถ้านักเรียนเป็นหมอพิตักซ์ นักเรียนจะกระทำอย่างไรในเหตุการณ์ที่พบเช่นนี้
 - 5. ถ้านักเรียนเป็นญาติคนไข้ นักเรียนจะทำอย่างไรให้หมอพิตักซ์ยอมช่วยเหลือคนไข้
 - 6 นักเรียนคิดว่าผลการชกต่อยกับคนไข้ครั้งนี้ นอกจากหมอพิตักซ์จะได้รับบาดเจ็บแล้ว ผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไรอีกบ้าง?

คำตอบ ชื่อ นามสกุล กลุ่ม

แบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับสัปปุริสธรรม

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามในช่อง 3 ช่อง หายข้อความแต่ละข้อ

ช่องที่ 1 ให้ระบุพฤติกรรมนั้นจัดอยู่ในสัปปุริสธรรมข้อไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ช่องที่ 2 ถ้าเห็นด้วย กับพฤติกรรมนั้น ๗ ให้ใช้เครื่องหมาย ✓

ถ้าไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมนั้น ๗ ให้ใช้เครื่องหมาย x

ช่องที่ 3 ถ้าตน เคยทำ พฤติกรรมทำนองเดียวกันนั้นให้ใช้เครื่องหมาย ✓

ถ้าไม่เคยทำพฤติกรรมทำนองเดียวกันนั้นให้ใช้เครื่องหมาย x

ข้อที่	ตัวอย่างพฤติกรรม	สัปปุริสธรรม	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	เคยทำ ไม่เคยทำ
(๐)	นิดาชอบดูโทรทัศน์จนดึก จนทำให้ การบ้านไม่ทันเสมอ	ไม่รู้จักกาล	✓	x

ข้อที่	ตัวอย่างพฤติกรรม	สัปปุริสธรรม	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	เคยทำ ไม่เคยทำ
1	นายทองคำขายของขาดทุนเพราะ ขาดความเอาใจใส่ในกิจการ แต่ เขาคิดว่าเป็นเพราะดวงตนไม่ดี จึงไปรตน้ำมันต์สะเดาะเคราะห์			
2.	นายกำวอยากให้ร้านค้าตนเจริญ รุ่งเรืองจึงไปหานางกวักมาบูชา			

หัวข้อ	พฤติกรรม	สัปปุริสธรรม	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	เคยทำ ไม่เคยทำ
3	สุรียเป็นคนสวยอยากทำงานสบาย รายได้ดี จึงไปสมัครเป็น แอร์โฮสเตส ในที่สุดก็ถูกไล่ออก เพราะไปแสดงกริยาไม่สุภาพกับ ผู้โดยสาร			
4	สมศรีรู้ว่าตนฐานะยากจนเมื่อ จบ ม 3 จึงไม่คิดเรียนต่อ แต่ ออกมาเป็นลูกจ้างที่ร้านอาหาร เพื่อว่าจะได้ศึกษางานไปด้วย โดยคิดว่าสักวันหนึ่งเธอจะต้อง เป็นเจ้าของร้านอาหารให้ได้			
5	สมพรชอบเลี้ยงงานและขาดงาน บ่อย ๆ สิ้นปีจึงไม่ได้เงินเดือนขึ้น เธอโกรธหัวหน้าหาว่าหัวหน้า กลั่นแกล้งตน			
6	สมนึกอยากร่ำรวย จึงมุ่งมั่นทำ งานอย่างหนัก และพยายามศึกษา หาช่องทางที่จะปรับปรุงกิจการของ ตนให้ดีขึ้นเสมอ			
7	ยินดีมักหารายได้พิเศษจากเทศกาล วันสำคัญต่าง ๆ เสมอ เช่น ทำบัตรอวยพรขายในวันปีใหม่ ทำกระทงขายในวันลอยกระทง ทำขนมขายในเทศกาลต่าง ๆ			

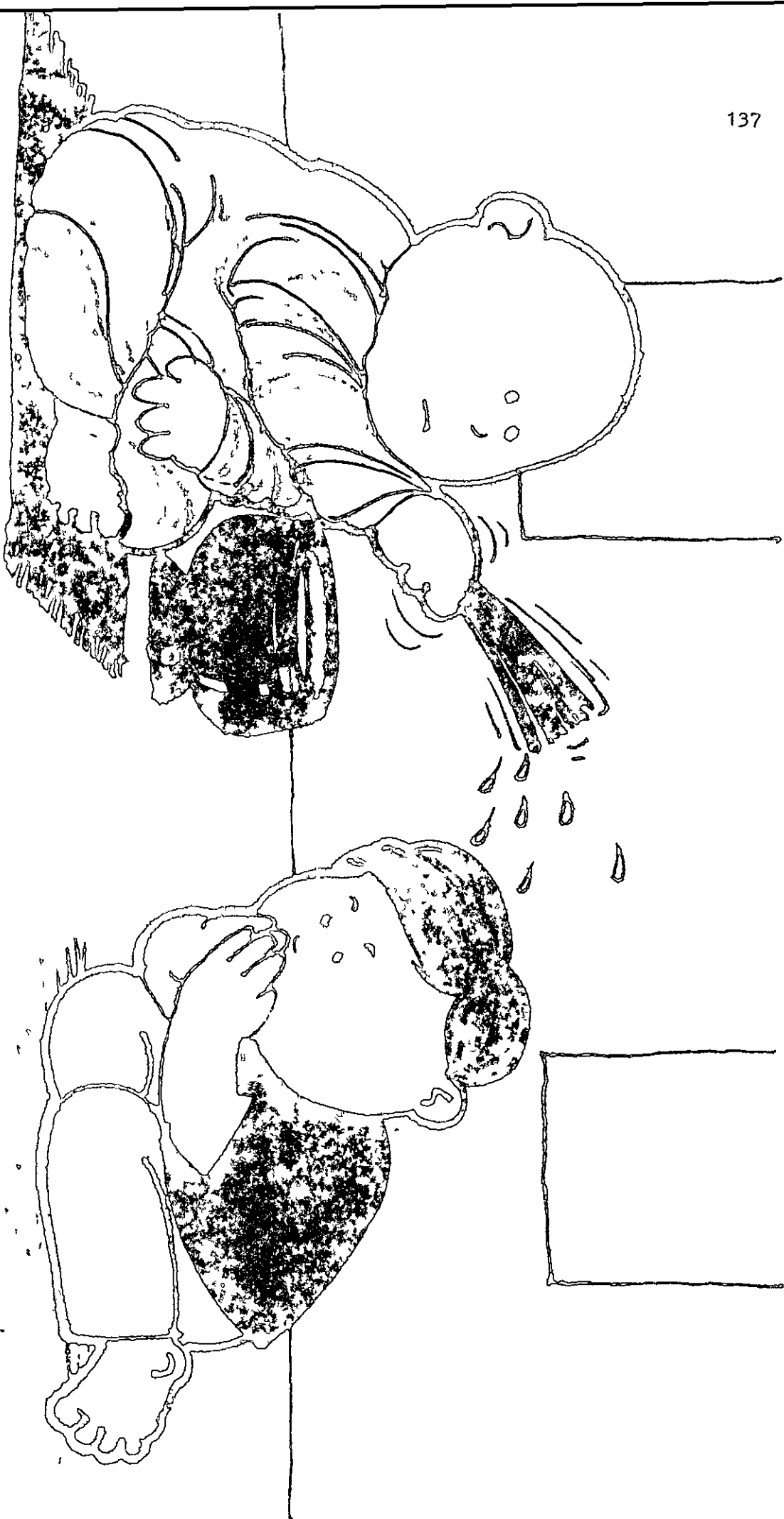
หัวข้อ	พฤติกรรม	สัปปุริสธรรม	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	เคยทำ ไม่เคยทำ
8	นายทองด้วงเป็นการโรง แต่เป็นคนรู้จักใช้รู้จักเก็บ เขามีเงินเหลือให้คนกู้			
9	กรุงเพทเป็นหนุ่มโสด เขาชอบใช้จ่ายอย่างไม่คิดหน้าคิดหลัง ชอบสุมบุหรี่ กินเหล้าเป็นนิจ เงินเดือนไม่พอใช้จ่ายจึงต้องขอกู้เงินจากนายทองด้วงประจำ			
10	ในร้านสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง คุณนายสายใจเข้าไปเลือกซื้อกระเป๋ เธอสั่งให้พนักงานหยิบกระเป๋ามาแล้ว ใบเล้ามาให้คุณนมหมดตุ้ยก็ยังไม่ตกลงใจซื้อสักที สุรีพร พนักงานอดโมโหไม่ได้จึงพูดว่า "คุณจะมาซื้อหรือจะมาดูคะ" ฝ่ายพิมพ์พร ซึ่งเป็นพนักงานขายร่วมกับสุรีพรเห็นเพื่อนพูดดังนั้นจึงรีบพูดขึ้นว่า "ขอโทษนะคะ เพื่อนเขาเหนื่อยนะคะ ดิฉันเห็นใจคุณคะ เพราะจะซื้อของดีทั้งทีก็ต้องให้ถูกใจใช่ไหมคะ ไม่เป็นไรค่ะ เรามีเวลาให้คุณพิจารณาจนพอใจค่ะ _ 10 1 พฤติกรรมของสุรีพร 10 2 พฤติกรรมของพิมพ์พร			

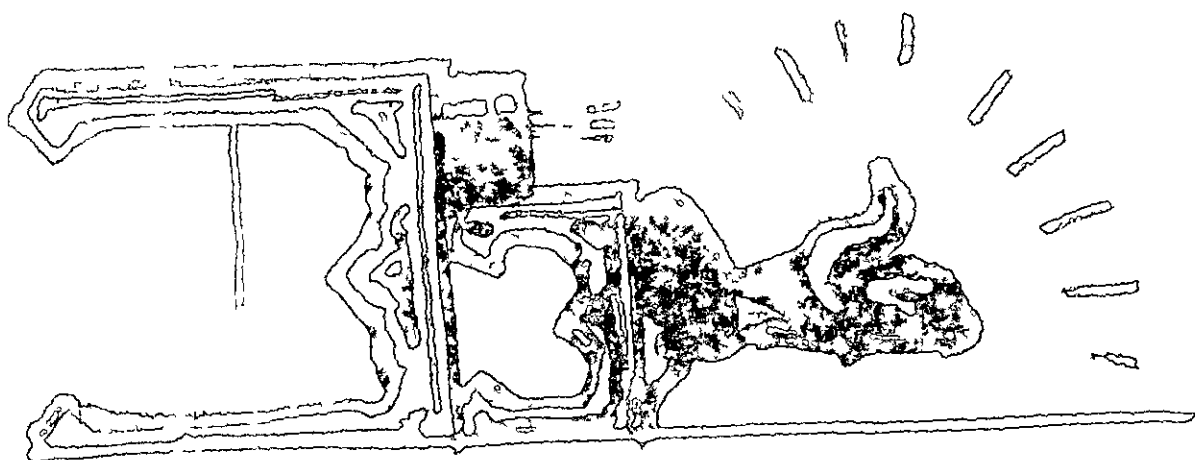
หัวข้อ	พฤติกรรม	สัปปุริสธรรม	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	เคยทำ ไม่เคยทำ
11	รุ่งศักดิ์เป็นพนักงานเกษตรตำบล ที่เพิ่งได้รับการบรรจุใหม่ใน ท้องถิ่นซึ่งคนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เขาได้รับนโยบายจากรัฐบาล ให้ส่งเสริมชาวบ้านปลูกผักและ เลี้ยงสัตว์ อาทิ เป็ด ไก่ สุกร เขาจึงไม่รอช้า ป่าวประกาศให้ ชาวบ้านทุกคนต้องเลี้ยงสุกร อย่างน้อยครอบครัวละ 1 ตัว			

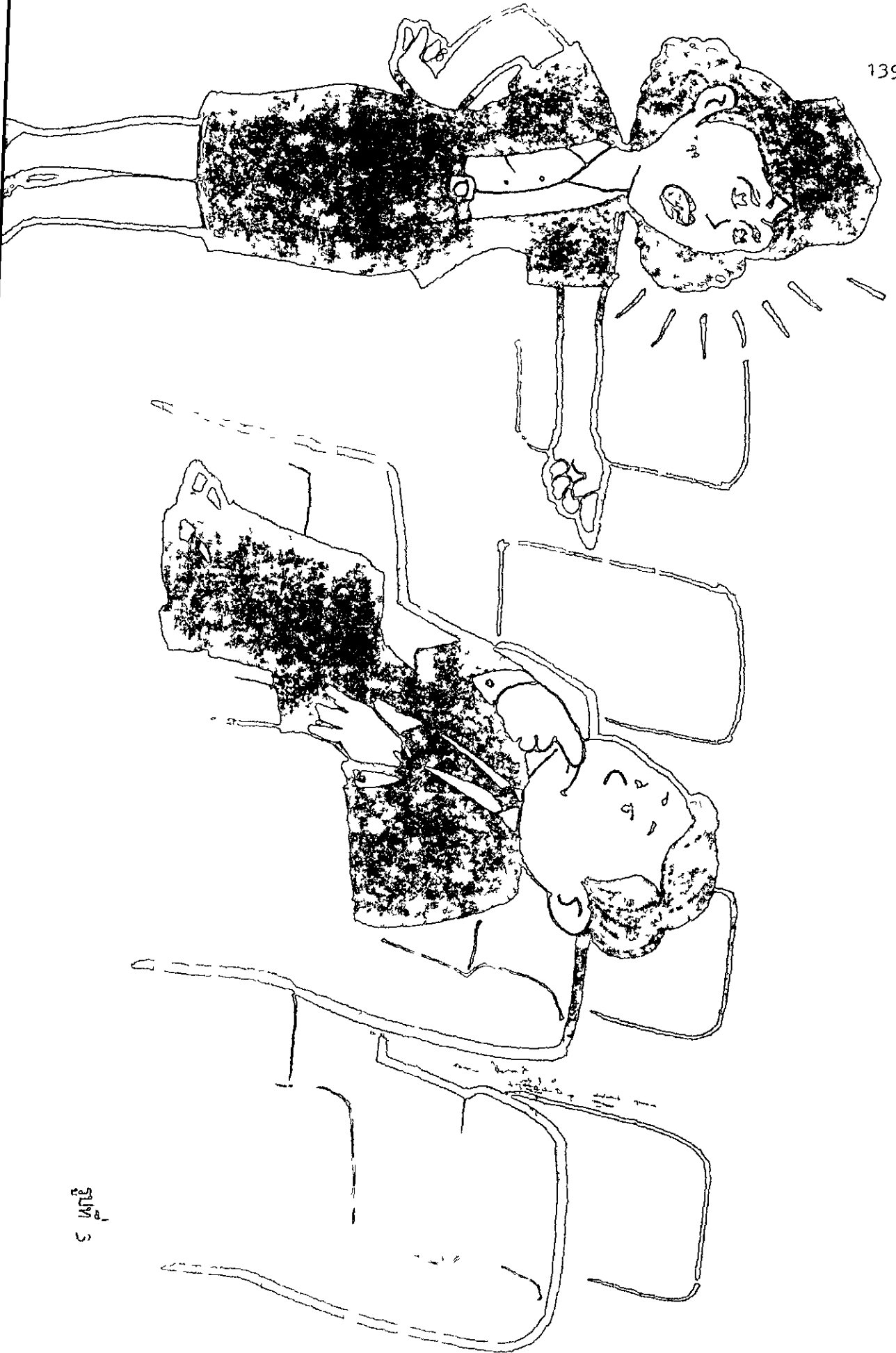
ถ้อยคำบรรยายประกอบภาพแบบทดสอบคุณธรรมด้าน "สัจจริยธรรม"

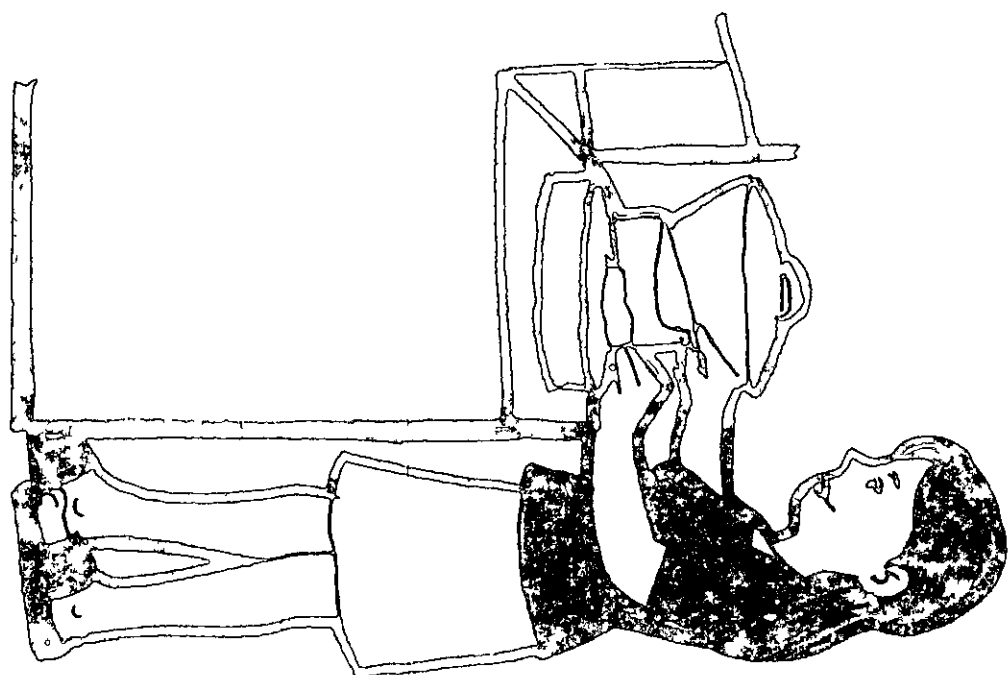
- รูปที่ 1 นายมานพค้าขายของชาตุนเพราะขาดความเอาใจใส่ในกิจการ แต่เขาคิดว่าเป็นเพราะดวงคนไม่ดี จึงไปรดน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์
- รูปที่ 2 นายสมทรงต้องการให้ร้านของตนเจริญรุ่งเรือง จึงไปหานางกวักมาบูชา
- รูปที่ 3 นารัตน์เป็นคนสวย ต้องการงานสบาย รายได้ดี จึงไปสมัครเป็นแอร์โฮสเตส ในที่สุดก็ถูกไล่ออกเพราะไปแสดงกริยาไม่สุภาพกับผู้โดยสาร
- รูปที่ 4 สมศรีรู้ว่าตนฐานะยากจน เมื่อจบ ม 3 จึงไม่คิดเรียนต่อ แต่ออกมาเป็นลูกจ้างที่ร้านอาหาร เพื่อว่าจะได้ก็ยกงานไปด้วย โดยคิดว่าสักวันหนึ่งเธอจะต้องเป็นเจ้าของร้านอาหารของตนเองให้ได้
- รูปที่ 5 สมพรชอบเลี้ยงงาน หลับเวลาทำงาน ขาดงานบ่อย ๆ สิ้นปีจึงไม่ได้เงินเดือนขึ้น เขาโกรธหัวหน้าหาว่าหัวหน้าก่อกวนแกล้งตน
- รูปที่ 6 สมนึกต้องการมีฐานะดีขึ้น จึงมุ่งมั่นทำงานอย่างหนัก และพยายามศึกษาหาช่องทางที่จะปรับปรุงกิจการของตนให้ดีขึ้นเสมอ
- รูปที่ 7 กานดาหมักรายได้พิเศษจากเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ เสมอ เช่นทำบัตรอวยพรขายในวันปีใหม่ ทำกระถางขายในวันลอยกระทง ทำขนมขายในเทศกาลต่าง ๆ
- รูปที่ 8 นายสุวรรณเป็นภารโรง แต่เป็นคนรู้จักใช้รู้จักเก็บออม เขาจึงมีเงินให้คนกู้
- รูปที่ 9 ครูพรเทพเป็นครูหนุ่มโสด เขาชอบใช้จ่ายอย่างไม่คิดหน้าคิดหลัง ชอบสูบบุหรี่กินเหล้าเป็นนิจ เงินเดือนไม่พอใช้จ่าย จึงต้องขอกู้จากนายสุวรรณเป็นประจำ
- รูปที่ 10-11 ในร้านสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง คุณนายสายใจเข้าไปเลือกซื้อกระเป๋าสาน เธอสั่งให้พนักงานหยิบกระเป๋าสานใบแล้วใบเล่า มาให้ดูจนหมดตู้ก็ยังไม่ตกลงซื้อสักที
- รูปที่ 12 สุรพร พนักงานขายอดโมโหไม่ได้ จึงพูดว่า "คุณจะมาซื้อหรือจะมาดูคะ" ฝ่ายพิมพ์พร ซึ่งเป็นพนักงานร่วมกับสุรพร เห็นเพื่อนพูดดังนั้นจึงรีบพูดขึ้นว่า "ขอโทษนะคะ เพื่อนเขาเหนื่อยนะคะ ดิฉันเห็นใจคุณนายคะ เพราะจะซื้อของดีทั้งทีก็ต้องให้ถูกใจใช้ไหมคะ ไม่เป็นไรค่ะ เรามีเวลาให้คุณพิจารณาจนพอใจค่ะ"

รูปที่ 12 รุ่งศักดิ์เป็นพนักงานเกษตรกรตำบลที่เพิ่งได้รับการบรรจุใหม่ในท้องถิ่นซึ่ง
 กนส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม รุ่งศักดิ์ได้รับนโยบายจากรัฐบาลให้ส่งเสริม
 ชาวบ้านปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ อาทิ เป็ด ไก่ สุกร เขาจึงไม่รอช้า ป่าวประกาศ
 ให้ชาวบ้านแต่ละครอบครัวต้องเลี้ยงสุกรอย่างน้อยครอบครัวละ 1 ตัว

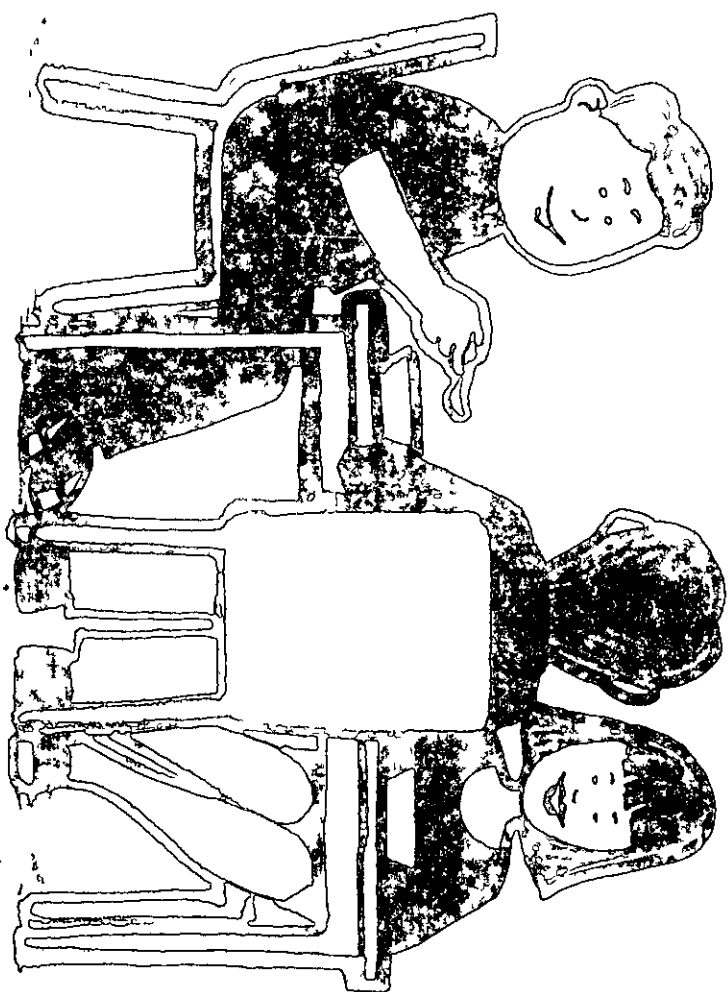

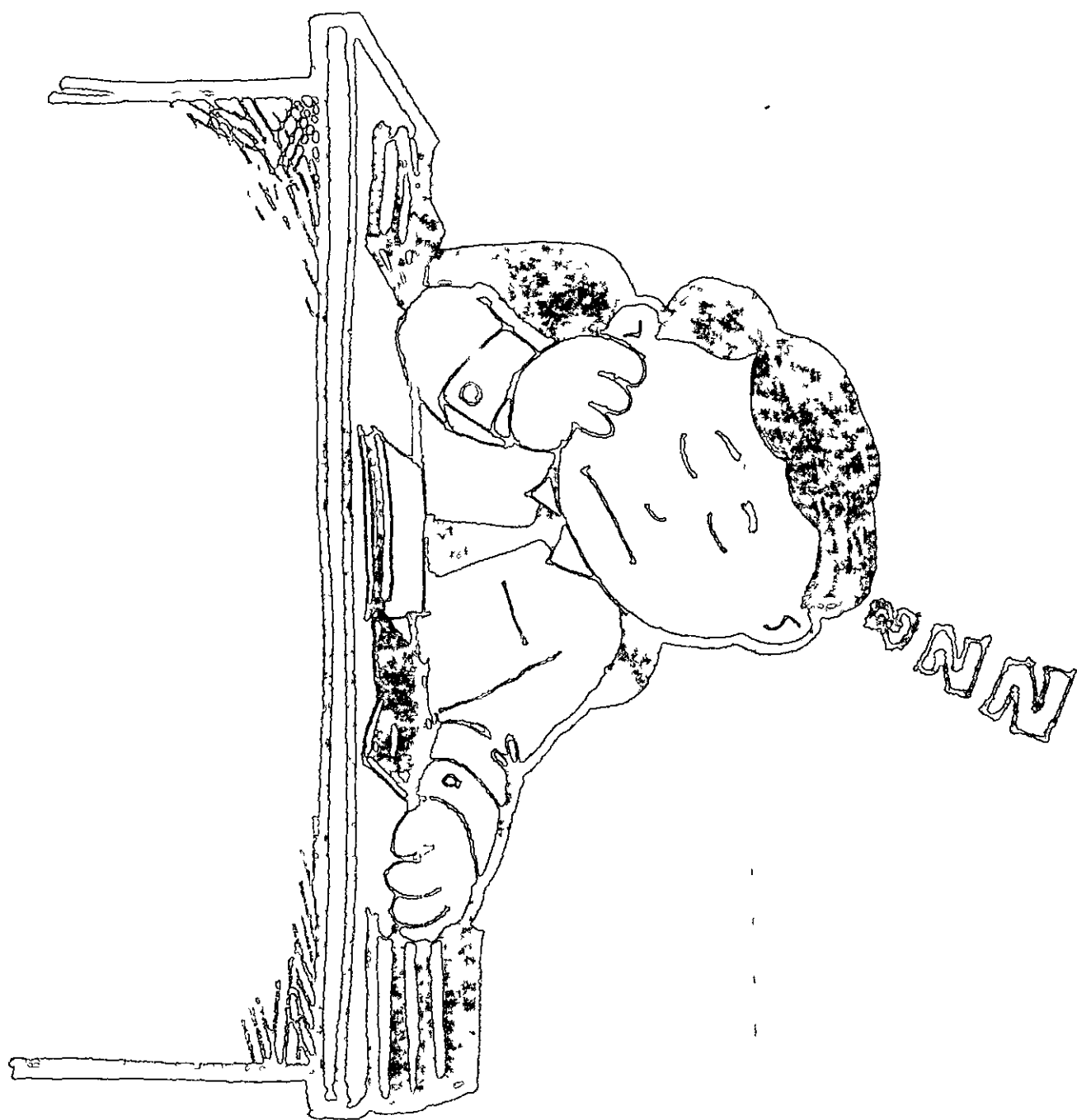

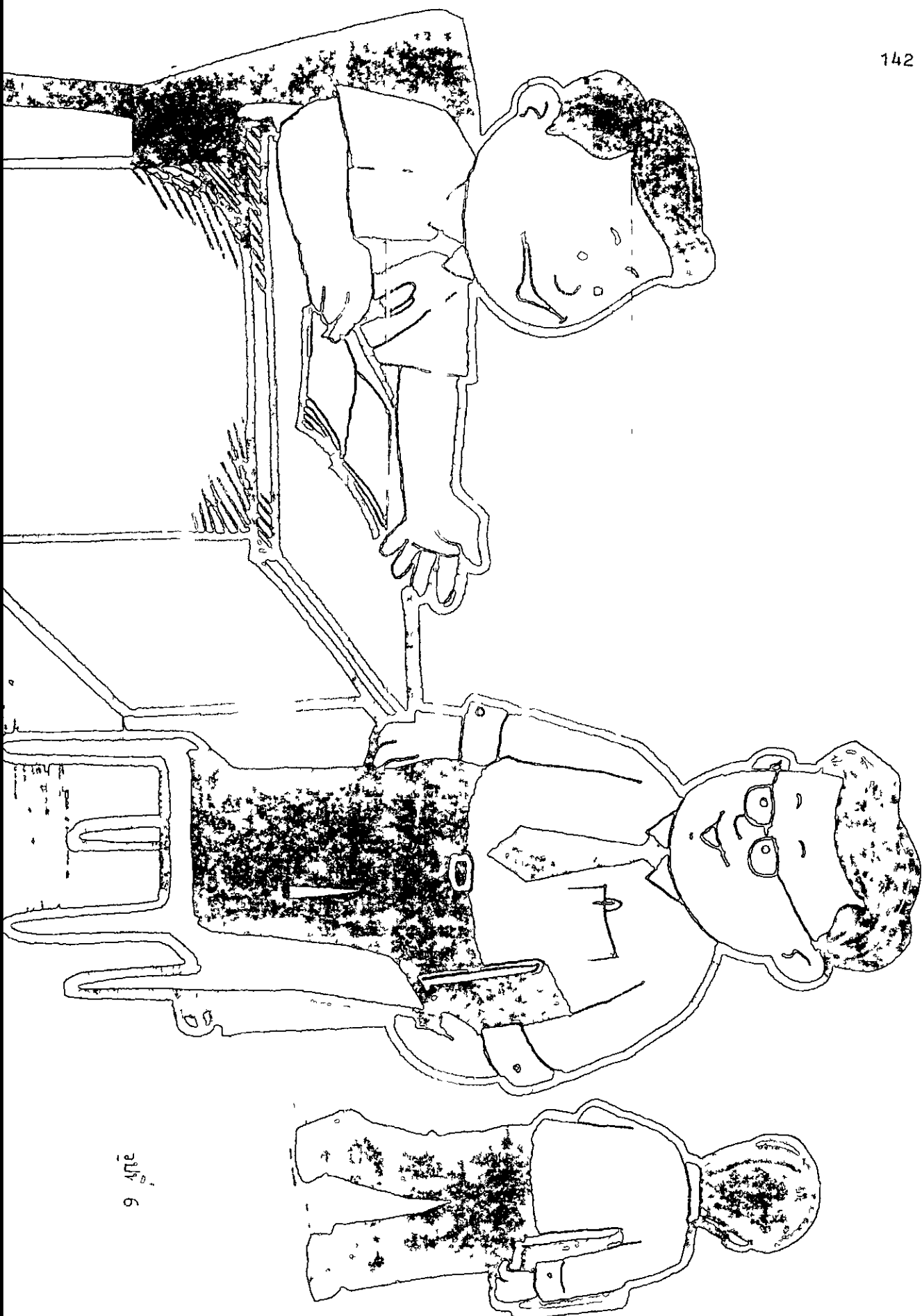

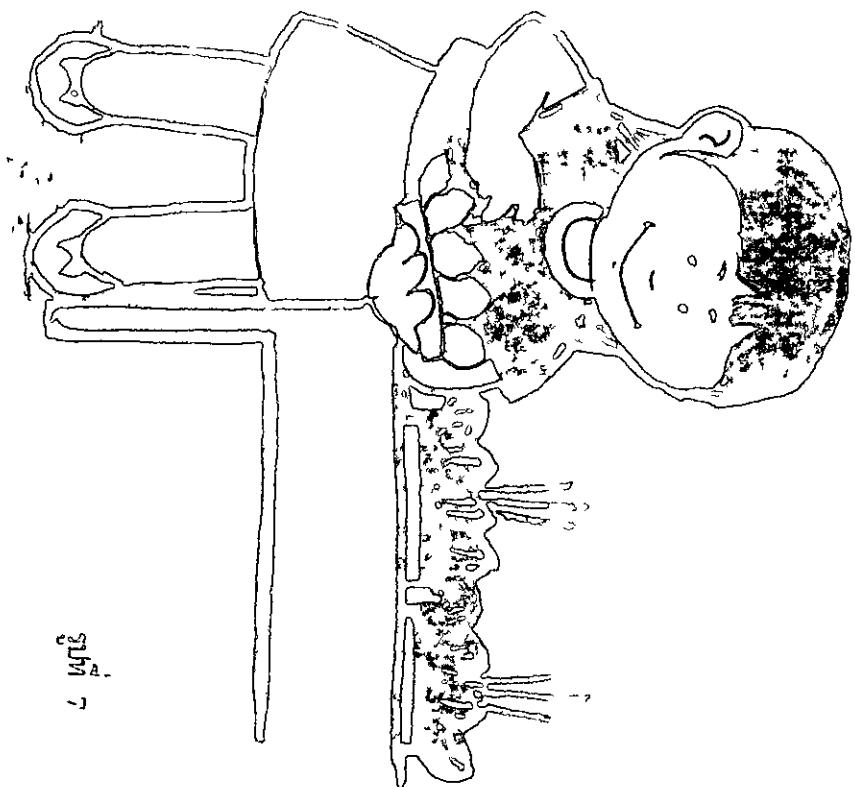
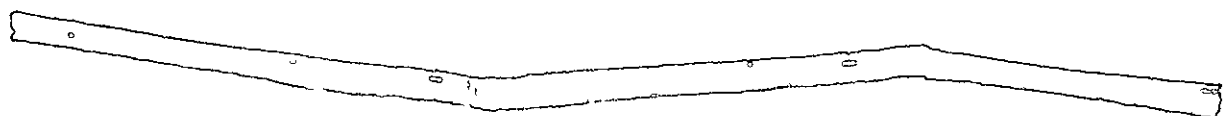
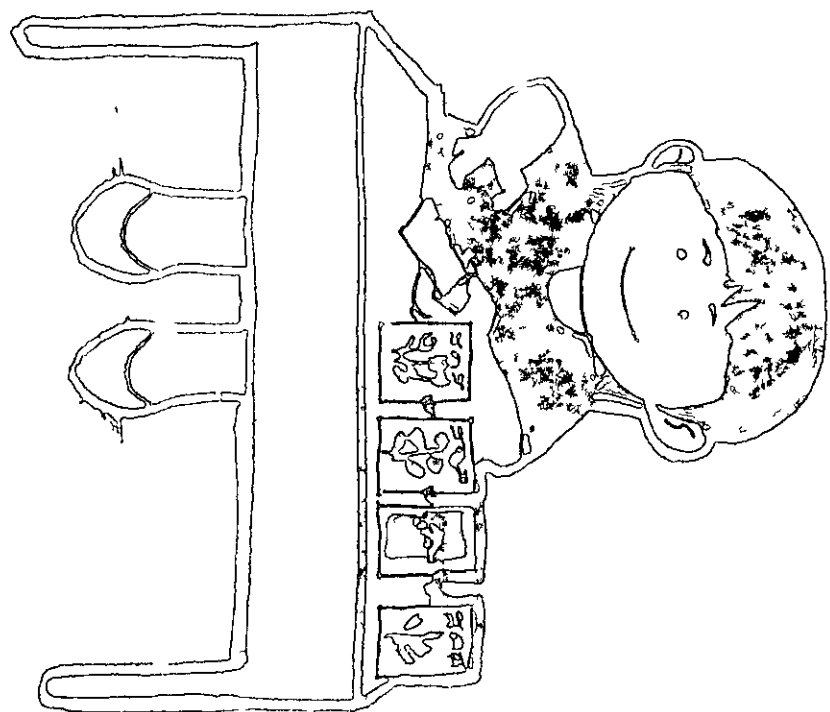

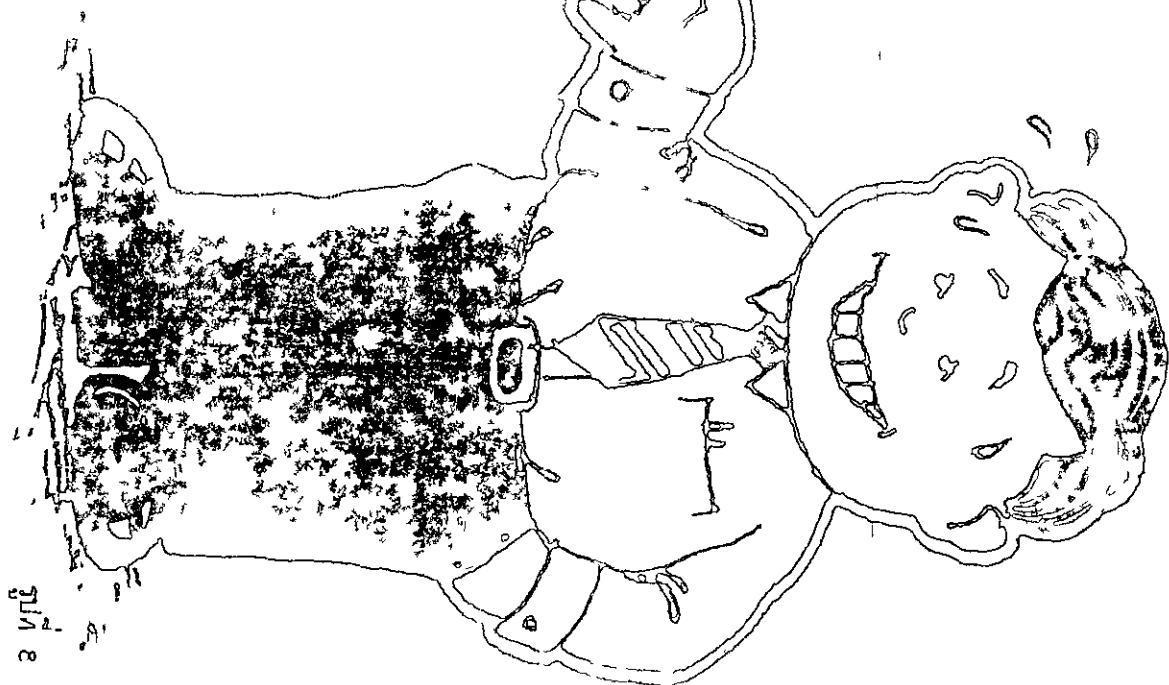
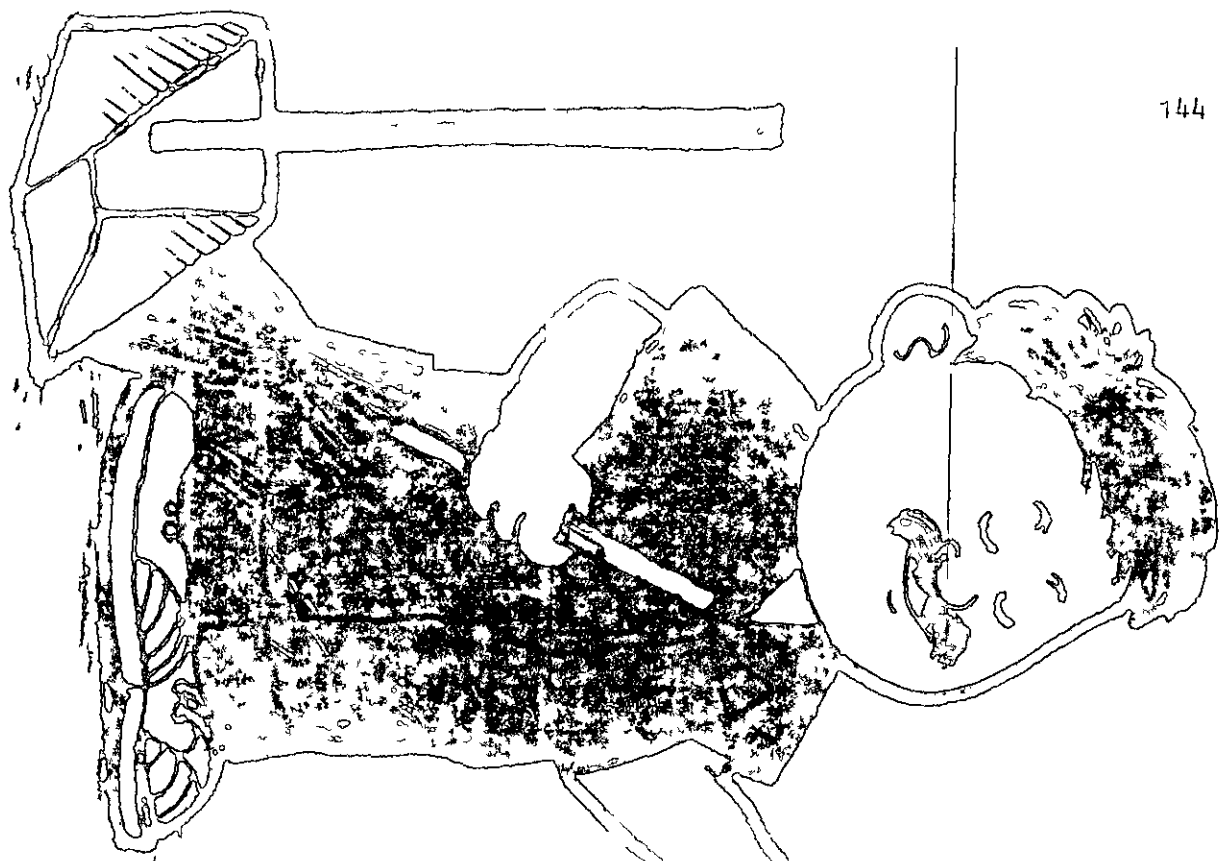
ବିଦ୍ୟା... ଶିକ୍ଷା

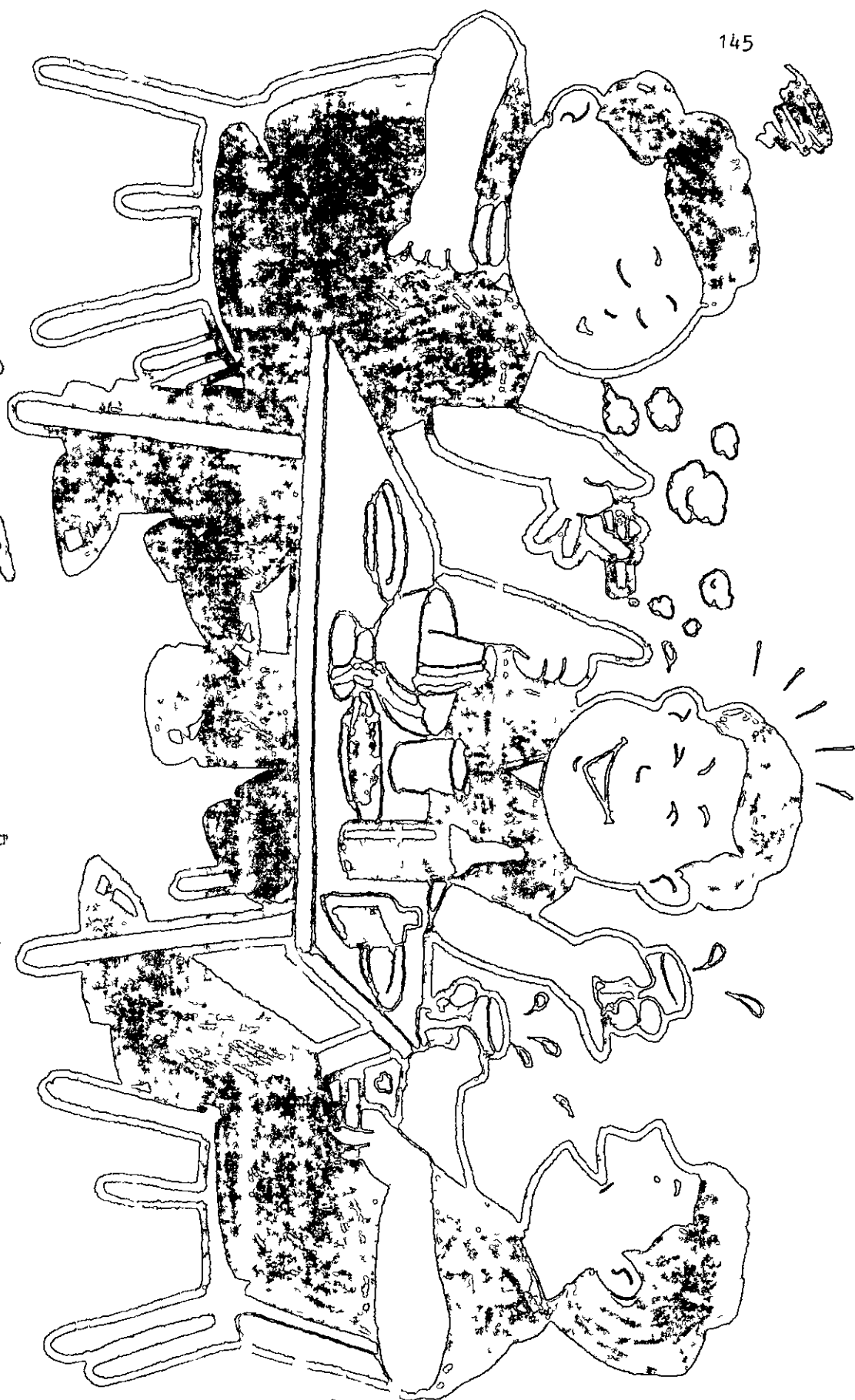

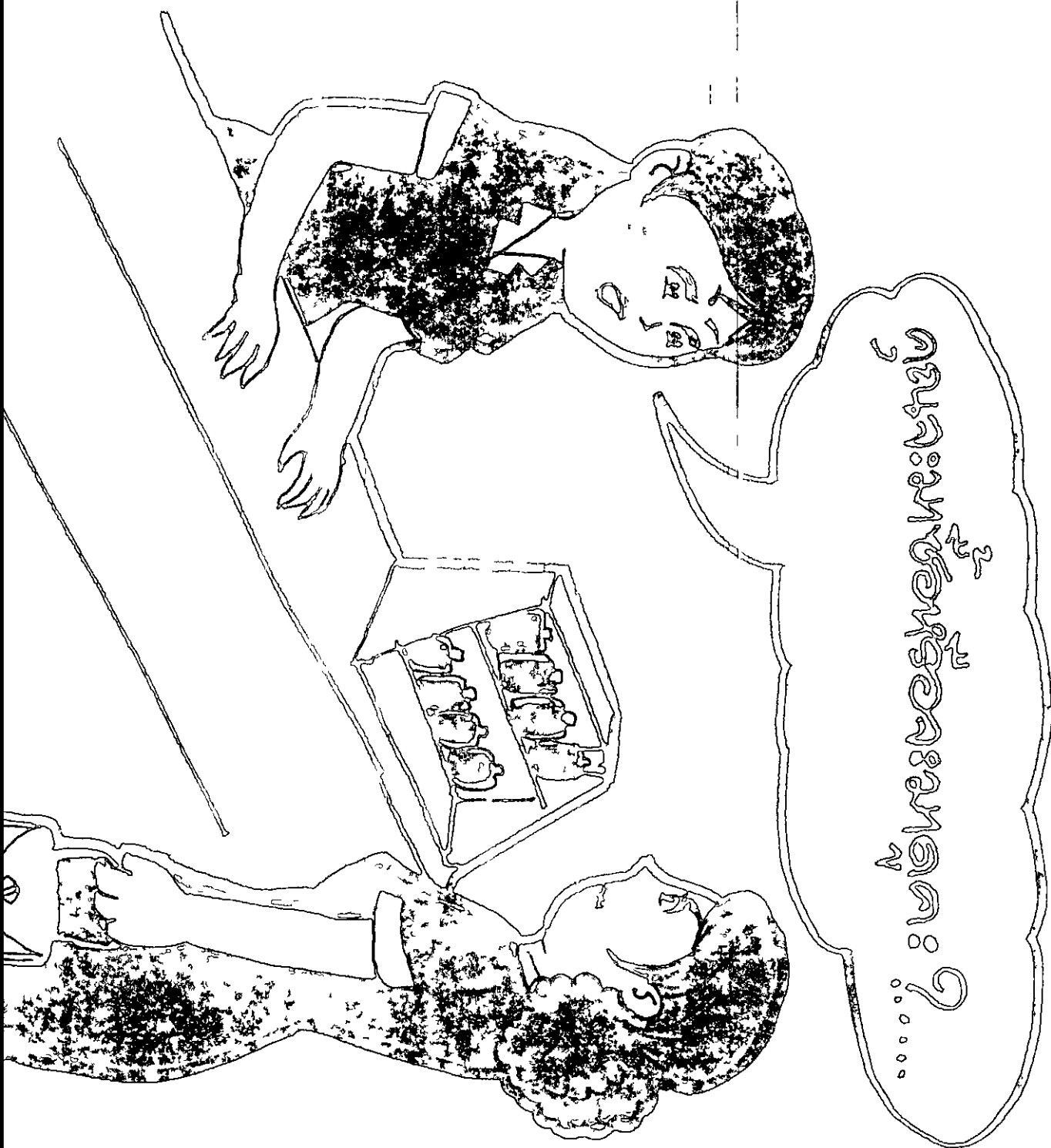

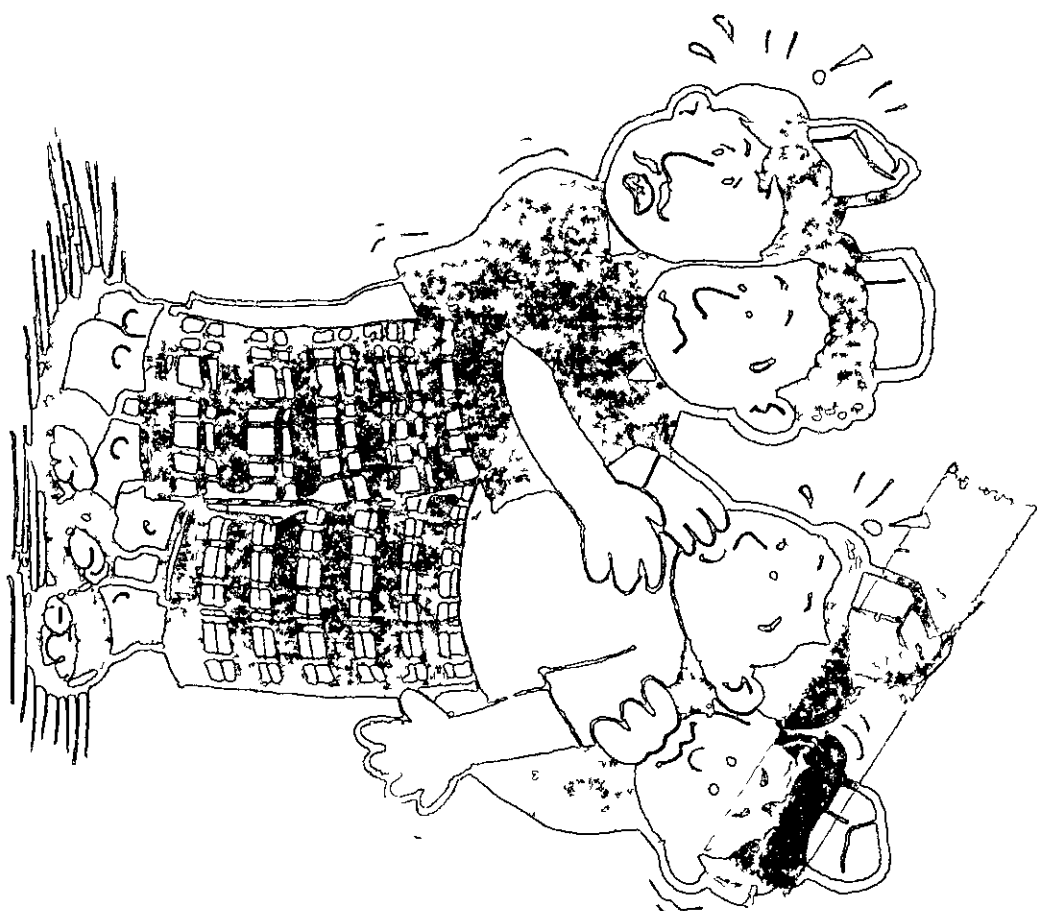
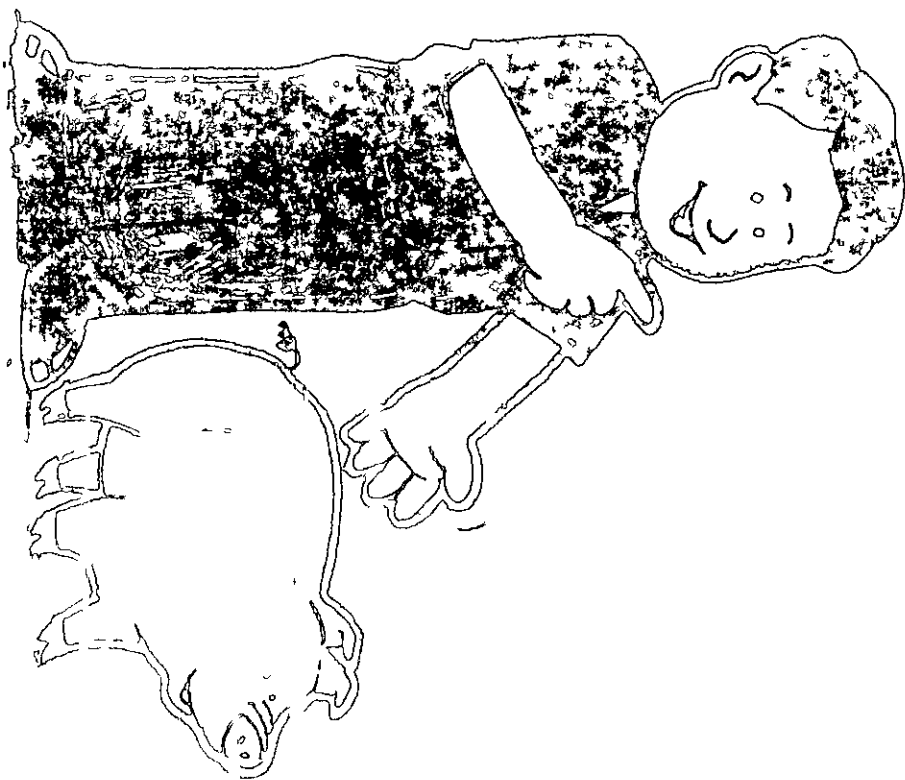

Ученые считают, что в будущем человек сможет общаться с компьютером на естественном языке.

โทษนะค่ะ: เขื่อนเทพเหนือค่ะ: ฮั่นเหินใจคุณค่ะ:
 เสร็จจะฮ้องอองทกฮักฮักในฮักใจโรไห้หมัก:
 1. ไม่เสียใจค่ะ: เสร็จเวลาในฮักหมักฮักฮักฮัก:

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 2

เรื่อง "การรู้จักผล"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักผล"
ชุดการสอนนี้ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1 คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก การเตรียมตัวของครู

1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน
ให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี

2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึด
คู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

3 ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ

ข การจัดกิจกรรม

1 ชุดการสอนนี้เน้นการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนว
ตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการใช้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียน
ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์หาสาเหตุ
การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล

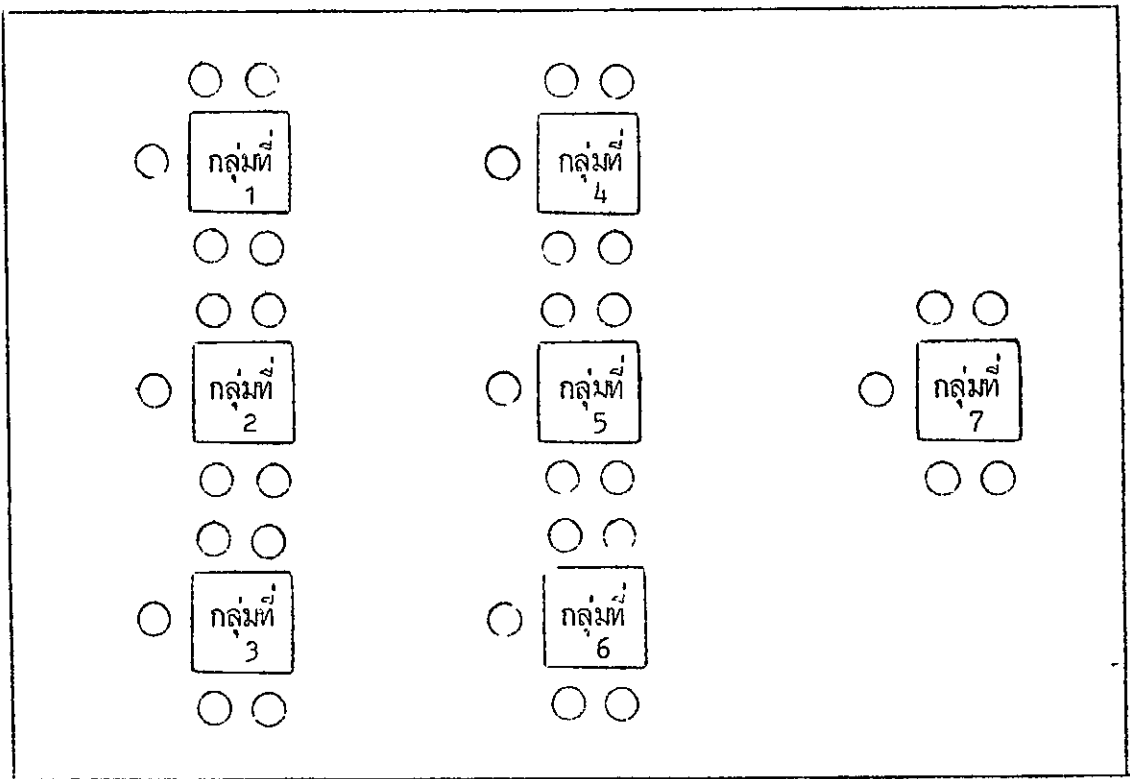
2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มา
รวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ๖ ละ 5 คน

3. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือ
ออกเสียง

4 ต้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งที่เปลี่ยนหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่
เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
ได้อย่างทั่วถึง

5 ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้ากันทั่ว โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนได้อย่างสะดวก

6 การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ค การรายงานกลุ่ม

- 1 ให้ตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
- 2 เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
- 3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง บทบาทของครู

- 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว
- 2 เสนอชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักผล" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1

1 1 ครูให้นักเรียนอ่านจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อนเรื่อง "ทำโดยไม่คิดจะผิดมหันต์"

1 2 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องในจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อน

1 3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในใบัตรงาน

แล้วรายงานกลุ่ม

1 4 ครูสรุปโดยใช้รูปภาพแสดงการดำเนินเรื่องประกอบ

คาบที่ 2

2 1 ครูให้นักเรียนทำนายผลจากสถานการณ์ตัวอย่าง เช่น

1) สมพรเป็นกษัตริย์เกียจเรียนหนังสือและไม่ชอบทำการบ้าน เขาชอบลอก

การบ้านจากเพื่อนเป็นประจำ

คำถาม จะมีอะไรเกิดขึ้นกับสมพรทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2) ในขณะที่ผลงานสมัยชอบอ้างาน เมื่อนายเผด็เขาจะขโมยของออก

มาเสมอ

คำถาม จะมีอะไรเกิดขึ้นกับสมัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3) ไพบูลย์เป็นคนที่เคยเรียนเก่ง แต่หลังจากเขาพบกับอันตรายแล้วเขาก็
เปลี่ยนไปก่อชอบเที่ยวกลับบ้านดึกทุกคืนเงินทองไม่พอใช้ ต้องแอบขโมยเงินที่บ้านเสมอ ฯ

คำถาม ลองทำนายชีวิตของไพบูลย์ดูซิว่า ถ้าเขายังคงประพฤติตนเช่นนี้
อีกต่อไปอะไรจะเกิดขึ้นกับเขา

2 2 ครูให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่นักเรียนกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน แล้วลองทำนาย
ผลดูซิว่า ถ้ายังคงประพฤติเช่นนั้นต่อไป จะเกิดอะไรขึ้นกับนักเรียนบ้าง

2 3 ครูให้นักเรียนเสนอแนะวิธีปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวของตนเอง แล้วรายงาน
ให้สมาชิกทราบ

2 4 ครูสรุปและเพิ่มเติมความรู้ที่จำเป็นบางประการแก่นักเรียน

ภาพที่ 3

- 3 1 ครูให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด"
- 3 2 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด"
- 3 3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในใบ้ทำงาน

แล้วรายงานกลุ่ม

3 4 ครูสรุปให้เห็นความสำคัญของเหตุผลและผลสองเหตุ การมีอุดมการณ์และอุดมธรรมของคนดีมีคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม คือการเป็นผู้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

3 ครูสังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการรายงานผลต่อกลุ่ม

4 ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยดูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

5 สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักผล" ตลอดจนปัญหาและวิธีแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

6 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักผล"

จ สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนประสม)

ภาพที่ 1

- 1 1 เนื้อเรื่องจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อนเรื่อง "ทำโดยไม่คิด จะผิดมหันต์"
- 1 2 รูปภาพการดำเนินเรื่อง "ทำโดยไม่คิด จะผิดมหันต์"

ภาพที่ 2

- 2 1 แผ่นชาร์ตสถานการณ์ตัวอย่าง การรู้จักผล -- การไม่รู้จักผล , พร้อมคำถาม
- 2 2 แผ่นชาร์ตตัวอย่างการวิเคราะห์เหตุการณ์ในปัจจุบันกับผลที่จะเกิดขึ้น

ภาพที่ 3

- 3 1 เนื้อเรื่องกรณีตัวอย่างเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด"

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละคาบ

1. บัตรงาน ' (บัตรคำสั่ง) ของแต่ละคาบ
2. บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละคาบ
3. เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เน้นที่ ' จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
4. เทปเพลงและเนื้อเพลง "เด็กธรรม" และเพลง "หลักธรรมนำทาง"
5. แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเรื่อง "การรู้จักผล "

2 คู่มือครู

สำหรับดำเนินกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักผล"

เวลาเรียน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรู้จักผล (อรรถกถา) เป็นลักษณะของบุคคลที่รู้ผลของการกระทำในปัจจุบัน
รู้ว่าหากเกิดเหตุหรือกระทำพฤติกรรมใดขึ้นมาจะส่งผลในอนาคตอย่างไรบ้าง ทำให้เป็นผู้
สามารถทำนายหรือคาดการณ์ภายหน้าได้ถูกต้อง มีวิจารณญาณในการตัดสินใจที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

กาบที่ 1

- 1 1 เพื่อให้นักเรียนหัตทำนายผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
- 1 2 เพื่อให้นักเรียนเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการแสดงบทบาทสมมติ

กาบที่ 2

- 2 1 เพื่อเสริมให้นักเรียนทำนายผลจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
- 2 2 เพื่อให้ข้อคิดแก่นักเรียนว่าหากกระทำสิ่งใดโดยไม่คิดหรือวางแผนให้ดี

อาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นภายหลัง

- 2 3 เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักหัดวางแผนหรือเป้าหมายในชีวิต

คาบที่ 3

- 3 1 เพื่อให้นักเรียนมีเหตุผลของตนเองในการที่จะตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด
 ทำให้มีความมุ่งมั่นในความตั้งใจของตน
- 3 2 เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมประจำใจในการทำความดีของตน

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

- 1 จัดนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน แล้วดำเนินกิจกรรมเรื่อง "การรู้จักผล" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1

- 1 1 ให้นักเรียนอ่านจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อนเรื่อง "ทำโดยไม่คิด จะผิดมหันต์"
- 1 2 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องในจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อน
- 1 3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1 4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมารายงานผลการอภิปรายโดยเน้นถึงการวิเคราะห์
 หาผลของการกระทำในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1 5 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุปเสนอแนะ
- 1 6 ให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์
 ถึงการรู้จักผล - การไม่รู้จักผล และวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปปุริสธรรม

คาบที่ 2

- 2 1 ให้นักเรียนทำนายผลจากสถานการณ์ตัวอย่างที่ครูยกมา
- 2 2 ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่นักเรียนกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน แล้วลองทำนายผล
 ว่าจะถ้ายังง่ประพฤดิเช่นนั้นต่อไปจะเกิดอะไรขึ้นกับตนเองบ้าง
- 2 3 ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวของตนเอง แล้วรายงาน
 ให้สมาชิกทราบ

ตอนที่ 3

- 3 1 ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด"
- 3 2 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ความฝันอันสูงสุด"
- 3 3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 3 4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์

หาผลของการกระทำในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปปริธรรม

- 3 5 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุป เสนอแนะ

3 6 ให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์ถึงการรู้จักผล - การไม่รู้จักผล และวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปปริธรรม

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนประสมที่ครูเตรียมไว้

การประเมินผล

- 1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม

- และการรายงานผลต่อกลุ่ม

- 2 สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามของนักเรียนโดยใช้รูปภาพประกอบ

- 3 ตรวจสอบคำตอบจากบัตรงานและบัตรสรุปกิจกรรม

- 4 ตรวจสอบการวิเคราะห์และทำนายผลจากสถานการณ์ตัวอย่างของนักเรียน

- 5 ตรวจสอบการวิเคราะห์พฤติกรรมที่นักเรียนกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน และการทำนายผล

พร้อมทั้งข้อเสนอแนะวิธีปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวของนักเรียน

- 6 ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปริธรรมเรื่อง "การรู้จักผล"

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นที่กำหนดให้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ภาพที่ 1

- 1 1 นักเรียนอ่านจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อนเรื่อง "ทำไมโดยไม่คิด จะผิดมหันต์"
- 1 2 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องในจดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อน
- 1 3 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1 4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผล โดยเน้นถึงการวิเคราะห์

หาผลของการกระทำในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปรีสีธรรม

- 1 5 นักเรียนแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ
- 1 6 นักเรียนช่วยกันสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยวิเคราะห์ถึงการรู้จักผล - การไม่รู้จักผล และวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปรีสีธรรม

ภาพที่ 2

- 2.1 นักเรียนทำนายผลจากสถานการณ์ตัวอย่าง
- 2 2 นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่ตนเองกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน แล้วลองทำนายผลดูว่าถ้ายังงประพฤติเช่นนั้นต่อไปจะเกิดอะไรขึ้นกับตนเองบ้าง
- 2 3 นักเรียนเสนอแนะวิธีปรับปรุงพฤติกรรมกังวลกลัวของตนเอง แล้วรายงาน

ให้สมาชิกทราบ

ภาพที่ 3

- 3 1 นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง "ความก้นอันสูงส่ง"
- 3 2 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ความก้นอันสูงส่ง"
- 3 3 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 3 4 นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์

หาผลของการกระทำในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปรีสีธรรม

- 3 5 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 3 6 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์ถึงการรู้จักผล - การไม่รู้จักผล และวิธีแก้ปัญหาตามหลักสัปรีสีธรรม

จดหมายจากเพื่อนถึงเพื่อน

เรื่อง 'ทำโดยไม่คิด จะผิดมหันต์'

ที่บ้าน

วินิจ เพื่อนรัก

นี่ก็เกือบประกาศผลสอบเข้ามหาวิทยาลัยแล้วสินะ กันขออวยพรล่วงหน้าให้นายสอบเข้าแพทย์ได้ตามที่หวังไว้นะ สำหรับกันสอบได้อะไรก็ รื่นอย่างนั้นแหละ คิดว่าคงจะได้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะกันเลือกสาขาที่สอบเข้ายากที่สุดและสอบ เข้าไม่ยากนักปะปนกันไป ให้มีที่เรียนก่อน เมื่อได้ปริญญาแล้วค่อยเลือกเอาว่าจะไปทำงานอะไร ถึงตอนนั้นพวกกันก็ ผากฝังให้ทำงานเองนั่นแหละ

ตอนนี้เพื่อนเราบางคนก็ทราบแล้วว่าสอบได้ที่ไหน นายจำเริญพลได้หรือเปล่าที่ รูปร่างบอบบางหน้ายังกะตุ้กต้าย้มยาก ที่เป็นหวัดกับ เป็นลมบ่อยตลอดปีนะ เขาสอบพยาบาล ได้สินะ แม้เขาคีใจใหญ่เลย เพราะถ้าไปสอบอย่างอื่นก็ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียน แต่พยาบาล เขามีทุนให้ แถมเรียนจบก็ได้ทำงานทันที กันก็ว่าเหมาะสมกับเธอหรอกนะ เพราะเธอเป็น เด็กอนามัยอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมจึงมีรูปร่างอย่างนั้น แต่นายก็ชอบหุ่นนางแบบ ไม่ใช่หรือ ไม่ทราบว่าเล่าแก่นี้ นายจะจำเธอได้หรือเปล่า เพราะตั้งแต่จากกันเมื่อจบชั้น ม 3 แล้วนายไม่เคยเจอกับเธอเลย ก็คนที่เคยโกรธนายอยู่ตั้งนาน ที่นายไปเล่าเรื่องคนถูกรถชนตายส่องกระจกกระจาผสมกับเลือดเหมือนน้ำหนองไหลออกมา จนเธอกินข้าวไม่ลงใจจะ ครวญให้นายต้องจำเธอได้แน่ ๆ

ส่วนเจ้าเกียรติที่เป็นนักบาสประจำโรงเรียน เขาอยากเรียนต่อวิทยาลัยพลศึกษา แต่พ่อของเขาไม่เห็นด้วย เพราะเดี๋ยวนี้มีครูตักงานอยู่เป็นจำวนมาก พ่อของเขายากให้ เรียนเกษตร เพื่อออกมาช่วยดูแลกิจการงานสวนแทนพ่อ ซึ่งก็ปรากฏว่าเพื่อนเราได้ทำชื่อเสียง ให้โรงเรียนที่สอบเข้าได้ใน 10 อันดับแรก ไม่ขายหน้าโรงเรียนเอน

นายกงจำพูดได้เนะ เขามีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง คือชอบนั่งอยู่
แถวหลังและหยอกล้อคนโน้นคนนี้อยู่เป็นประจำ เวลาครูสอนก็ไม่สนใจ กรองแชมป์การลอก
การบ้านอยู่ตลอด ไม่ยอมให้ใครลบสถิติได้ ถ้าครูถามยายพูดแล้วละก็พวกเรารีบหัวเราะ
กันได้เลย เพราะความไม่สนใจฟังของแกเข้าทำนอง "ถามไถ่ แต่ตอบเบ็ด" นั่นแหละ
นายรู้ไหมยายกนนี่แหละจะสอบเข้าเรียนครู เพราะแกกลัวสอบเข้าอย่างอื่นไม่ได้ และ
คิดว่าการเรียนครูนั้นใคร ๆ ก็เรียนได้ "เจ้าประจักษ์ ขออย่าให้ญาติพี่น้องของกันเป็นลูกศิษย์
ของยายพูดได้เลย"

รายสุดท้ายที่นายต้องสนใจแน่ ๆ แม่เพ็ญพักตร์ใจละ เห็นว่าเป็นคนสวยก็เลยทำหิ้ง
จะพูดที่กักแล้วออกพิกลจะล่องออกจากปาก คนอย่างเรา ๆ เธอไม่อยากเบียดด้วยหรอก
จะยืมแย้มแจ่มใสก็เฉพาะกับลูกคนรวย ๆ หรือนักดนตรีวงเคள்ของโรงเรียนเท่านั้น คุณเธอ
ตั้งปณิธานไว้แล้วว่าจะเป็นนักประชาสัมพันธ์ก็คงเหมาะกับคนสวย ๆ อย่างเธอหรอก
เอาละนะจบแค่นี้ก่อน แล้วกันจะเขียนมาคุยใหม่ อย่าลืมส่งข่าวบ้างก็แล้วกัน

คิดถึงเพื่อนเสมอ

สุรชัย

บัตรงานเรื่อง "ทำโดยไม่คิด จะผิดมหันต์"

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

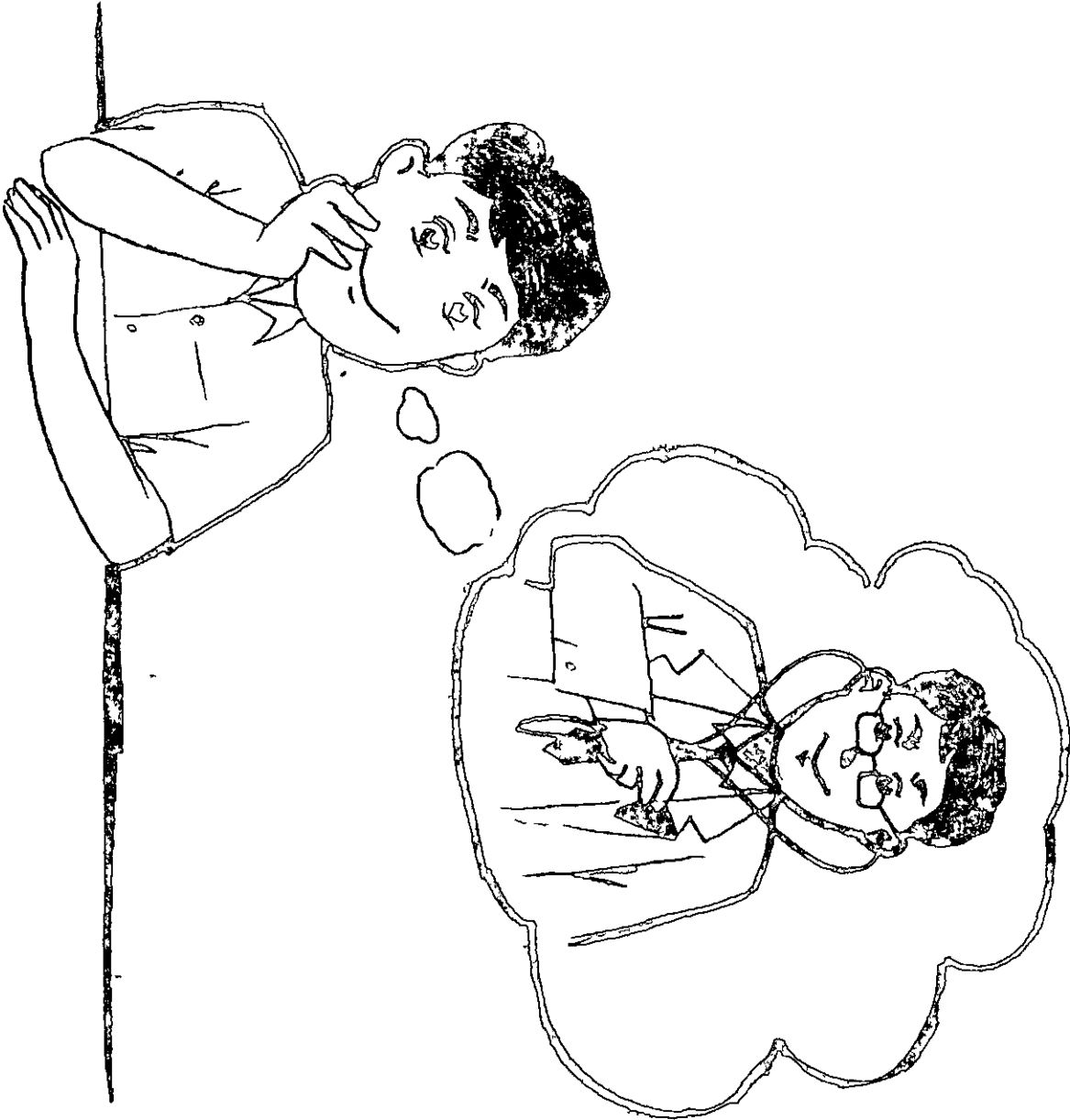
- 1 นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดของสุรชัยที่ว่า "เรียนอะไรก็ได้ ส่วนจะทำงานอะไรนั้นค่อยก่อก่หลัง" หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2 นักเรียนคิดว่านิมนวลจะมีความสุขในการเรียนพยาบาล และในการทำงานอาชีพพยาบาลของเธอหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3 นักเรียนเห็นด้วยกับการตัดสินใจของเกียรติหรือไม่ ในแง่ใดให้เหตุผลประกอบ
- 4 ถ้ายุติสอบเข้าครูได้ นักเรียนคิดว่ายุทธีที่เหมาะสมที่จะเป็นครูหรือไม่ เพราะเหตุใด และเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า "เรียนครูนั้นใคร ๆ ก็เรียนได้" หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 5 นักเรียนคิดว่าอาชีพประชาสัมพันธ์ เหมาะสมกับเกียรติหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 6 นักเรียนคิดว่าในการศึกษาต่อและการที่จะเป็นบุคลากรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต้องคำนึงถึงปัจจัยอะไรบ้าง

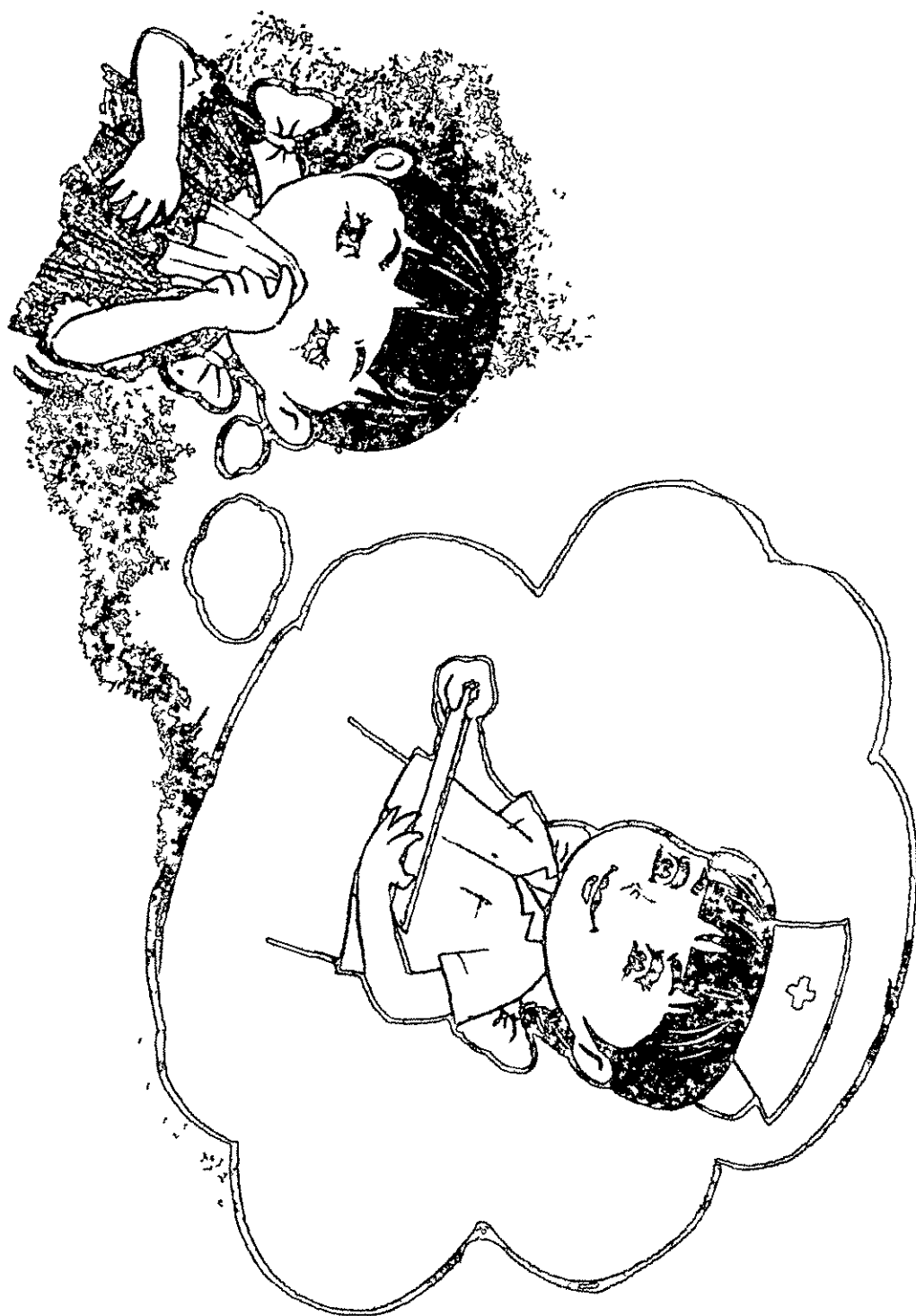
คำตอบ ชื่อ นามสกุล กลุ่ม

คำบรรยายประกอบภาพเรื่อง ทำโดยไม่คิด จะพิทมหันต์

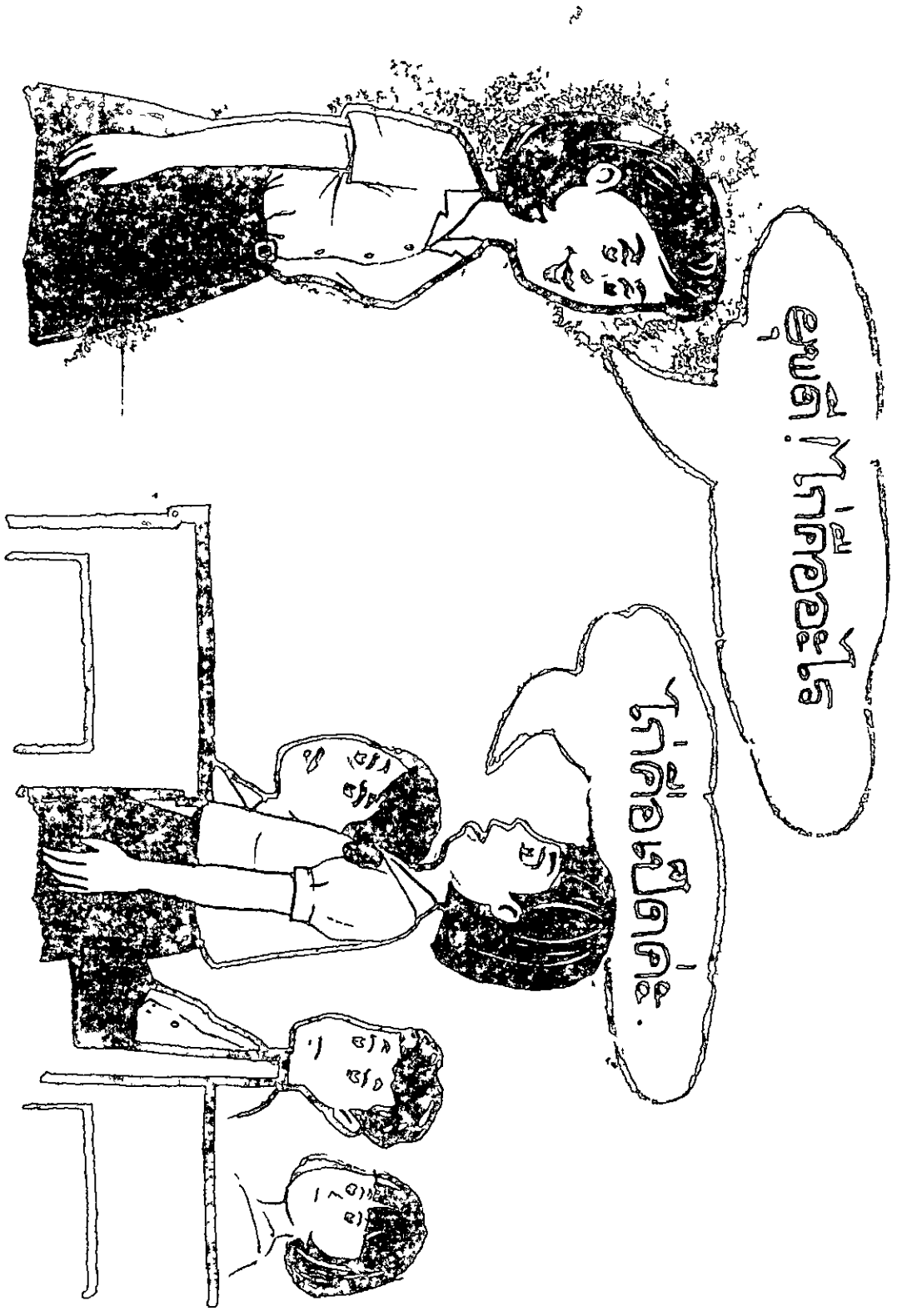
- รูปที่ 1 วันจวนจดหมายจากสุรชัย เล่าเรื่อง เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ไปตกขาต่อและประกอบอาชีพ
- รูปที่ 2 วิจินต์ถึงภาพที่สุรชัยเพื่อนรัก อวยพรให้เขาสอบ เข้าแพทย์ได้
- รูปที่ 3 มีมณฑลเพื่อนร่วมชั้นที่รูปร่างบอบบาง หน้ายังกะตุ๊กตาก็มีมากเป็นหัวดีเป็นลมบ่อย ๆ แต่สามารถสอบเข้าพยาบาลได้ ซึ่งวิจินต์เคยไปเล่าเรื่องคนถูกรถชนตาย สมองกระจายผสมกับเลือดเหมือนกับน้ำหนองไหลออกมา จนมีมณฑลทานข้าวไม่ลง
- รูปที่ 4 เกียรติที่เป็นนักบาสประจำโรงเรียน เขาอยากเรียนต่อวิทยาลัยเลกศึกษา แต่พ่อของเขาไม่เห็นด้วย เพราะเกียตมีกรูตงานอยู่เป็นจำนวนมาก พ่อของเขาอยากให้เรียนเกษตร เพื่อออกมาช่วยดูแลกิจการงานสวนแทนพ่อ ซึ่งปรากฏว่า เกียรติได้ทำชื่อเสียงให้โรงเรียนโดยสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเกษตรกรรมได้ใน 10 อันดับแรก
- รูปที่ 5 ยุพดี เพื่อนซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงคือชอบนั่งอยู่แถวหลัง และหยอกล้อคนโน้นคนนี้อยู่เป็นประจำ เวลาครูสอนก็ไม่สนใจ กรองแถมกับการลอกการบ้านอยู่ตลอด ถ้าครูถามยุพดีแล้วละก็พวกเราร่วมหัวเราะกันได้เลย เพราะความไม่สนใจฟังของแกเข้าทำนอง "ถามไ้ แต่ตอบเปิด" แต่เธอคิดจะสอบเข้าเรียนครู เพราะกลัวสอบเข้าอย่างอื่นไม่ได้ละยุพดีคิดว่า การเรียนครูนั้น ใกร ๆ ก็เรียนได้
- รูปที่ 6 เพ็ญพักตร์ ซึ่งถือตัวว่าเป็นคนสวยเลยหาหยิ่ง จะพูดก็กักตัวออกหูกูลจะร้องออกมาจากปาก คนอย่างเรา ๆ เธอไม่อยากจะคุยด้วยหรอก จะยิ้มแย้มแจ่มใสก็เฉพาะกับลูกคนรวย ๆ หรือนักดนตรีดวงเด่นของโรงเรียนเท่านั้น เพ็ญพักตร์ตั้งปณิธานไว้ว่าจะจะเป็นนักประชาสัมพันธ์

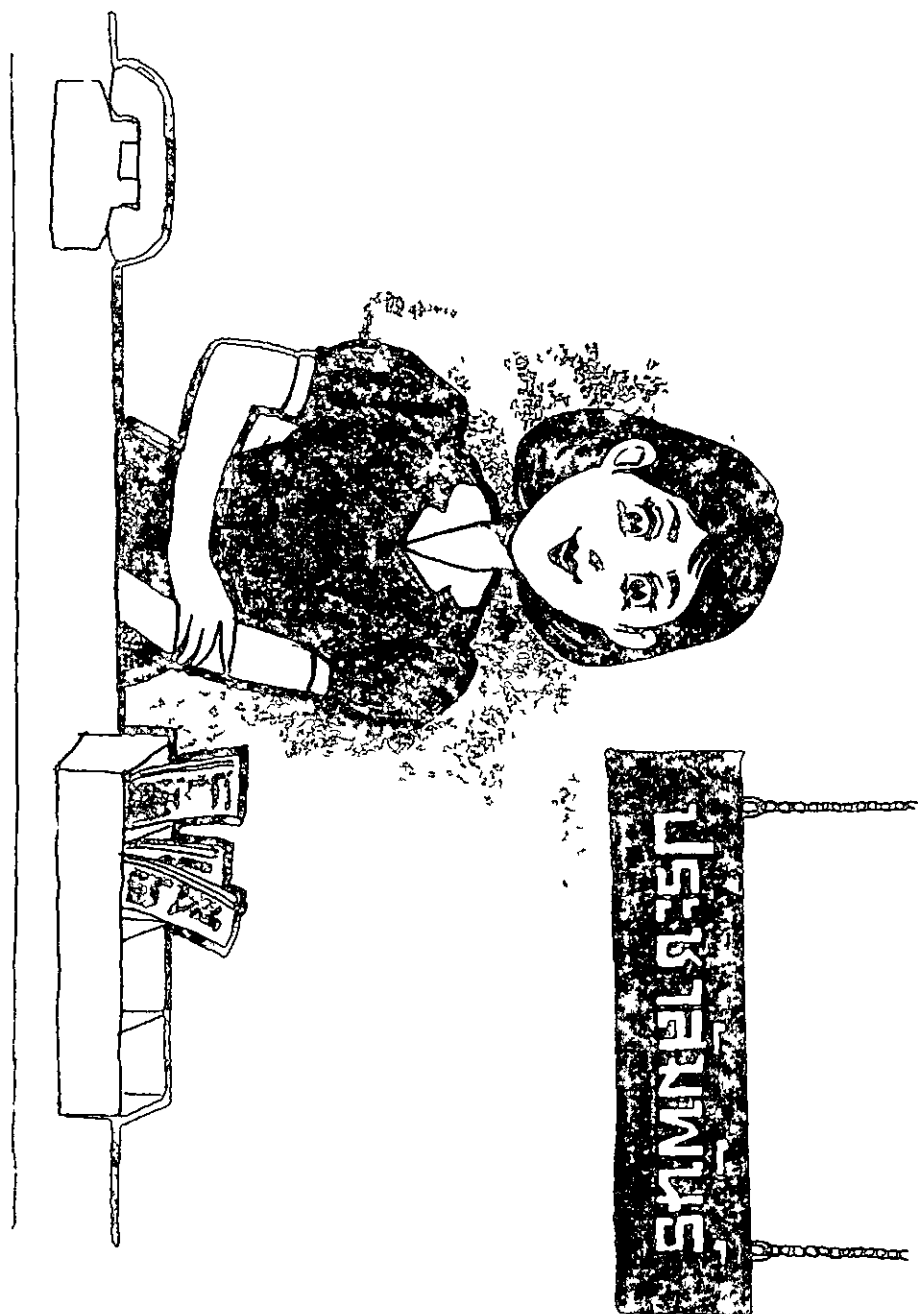

เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ

เรื่อง "ความฝันอันสูงสุด"

ด้อยเป็นเด็กผู้หญิงที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง เธอมีพี่น้อง 4 คน ด้อยเป็นบุตรคนที่ 2 เธอกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้อยดีใจมากที่เธอมีโอกาสนจะได้ไปทัศนศึกษาที่จังหวัดสงขลา ซึ่งเธอใฝ่ฝันมานานแล้ว ที่นั่นมีแหลมสะมิรา เขาว่าสวยงามนัก ด้อยได้พยายามเก็บหอมรอมริบจากเงินค่าอาหารกลางวันบ้าง เป็นลูกจ้างขายต้นไม้ที่ตลาดนัดในวันเสาร์ - อาทิตย์บ้าง จนกระทั่งเธอมีเงินเหลือใช้เพียงพอที่จะไปทัศนศึกษาได้ ด้อยโดยสารรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปสงขลาพร้อมกับนารีเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งเป็นคนจังหวัดสงขลา หลังจากสอบภาคปลายเสร็จแล้ว ขณะที่รถไฟลอดผ่านอุโมงค์เขาชุมทอง อำเภอยุ้งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในตอนเช้าสิ่งที่ด้อยมองเห็นจากรถไฟกว้างไกลมาก สวยงาม มองแล้วชื่นใจ ความคิดอย่างหนึ่งผุดขึ้นกับเธอ "ต้นข้าวเล็ก ๆ นี่หรือที่เลี้ยงโลก" "ต้นข้าวนี้หรือมีคุณค่าต่อโลกและมนุษยชาติอย่างล้นเหลือ" เหล็นเธอรลឹได้ว่า "แล้วคนอย่างเราละ เกิดมาทั้งทีได้ทำประโยชน์แก่โลกเทียบได้กับต้นข้าวนี้หรือยัง"

ความจริงเรื่องบุญคุณของข้าวนั้น ด้อยได้รับการสั่งสอนจากบิดามารดา ปู่ย่าตายาย เสมอ ให้อยากมือไหว้แสดงความขอบคุณแม่โพสพ ผู้ให้ข้าวเพื่อยังชีวิต ทุก ๆ ครั้งที่รับประทาน ซึ่งด้อยไม่เคยรู้สึกซาบซึ้งเลย แต่สิ่งที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าในขณะนั้นประทับใจด้อยมาก ด้อยซึ่งในบุญคุณของต้นข้าวถึงกับตั้งปณิธานว่า "ฉันจะต้องทำตนให้เป็นประโยชน์แก่โลก ให้สมกับที่ได้เกิดมาให้ได้ แม้จะไม่เสมอด้วยต้นข้าวเล็ก ๆ นี้ก็ตามเถิด"

ด้วยได้ปฏิบัติตนตามความตั้งใจโดยไม่ยอมเสียเวลาเลย เริ่มตั้งแต่ที่บ้าน เธอช่วยบิดามารดาทำงานบ้านโดยไม่ได้เกียจจนชักช้า นอกบ้านด้อยจะช่วยคนที่อ่อนแอกว่า เช่น เด็ก คนชรา เวลาข้ามถนน สละที่นั่งในรถโดยสารให้ แบ่งปันอาหารและเครื่องใช้ให้กับเพื่อน ๆ และเด็ก ๆ ที่ยากจนและอดคัดกว่า ช่วยถายหญ้าตัดต้นไม้ที่เกาะกบนถนนหน้าบ้าน และดูแลให้สะอาดเพื่อความสะดวก ปลอกภัยของบุคคลที่สัญจรไปมา ด้อยจะเก็บหนามแหลมหรือตะปู ซึ่งตกอยู่บนทางเดินไปทิ้งให้พ้นทาง เพื่อป้องกันอันตรายไม่ให้เกิดกับผู้ที่เดินผ่านไปมา

แม้คนบางคนจะมองคูต้อยอย่างตัวประหลาด ต้อยก็ไม่หวั่นไหว เธอจะทำต่อไป โตขึ้นต้อย
ตั้งใจประกอบอาชีพที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จะไม่กระทำสิ่งใดที่จะ
ทำให้เกิดทุกข์ เกิดโทษ แก่ผู้อื่น จะไม่เอาโรคเอาเปรียบผู้อื่น นี่คือนุคัมการณและอุคัมธรรม
อันเป็นความผ่องใสที่สุดของต้อย “ฉันจะต้องทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อโลกให้ได้”

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 3

เรื่อง "การรู้จักตน"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"
ชุดการสอนนี้ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1 คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก การเตรียมตัวของครู

1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี

2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

3 ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ

ข การจัดกิจกรรม

1 ชุดการสอนนี้เน้นการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการใช้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์หาสาเหตุ การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล

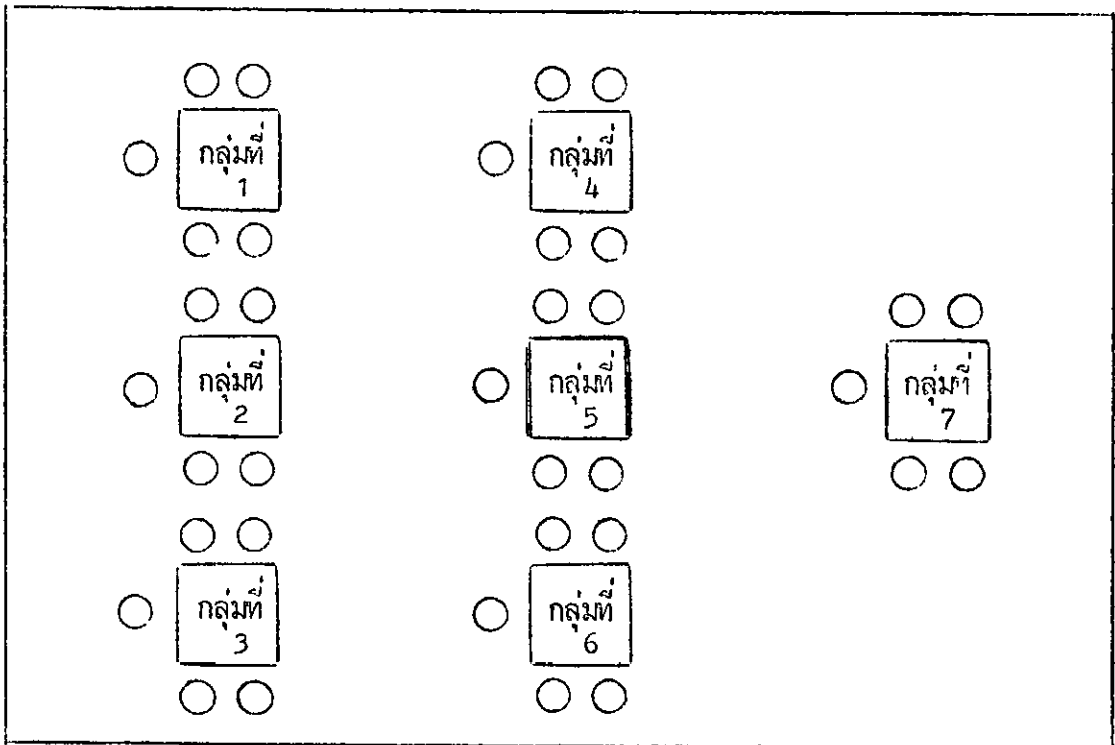
2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ละ 5 คน

3 ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง

4 ต้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งเพื่อบี่ยนหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

5 ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้ากันทั่ว โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสืบปริิธรรม ของนักเรียนได้อย่างสะดวก ถูกต้อง

6 การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ก การรายงานกลุ่ม

- 1 ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
- 2 เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสม เขิกทุกกลุ่มซักถาม
- 3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง บทบาทของครู

- 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว
- 2 เสนอชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"

ถามลำดับในแต่ละกาดังนี้

กาดที่ 1

- 1 1 ครูให้นักเรียนเขียนประกาศหาเพื่อน โดยบอกคุณสมบัติของตนและของเพื่อนที่ต้องการ แล้วนำไปติดไว้ที่บันประกาศ
- 1 2 ครูให้นักเรียนเลือกเพื่อนที่ตนเองชอบจากใบประกาศ แล้วเขียนจดหมายนัดพบ โดยให้บอกรูปร่างหน้าตาของตนเอง เพื่อให้ผู้ที่นักเรียนนัดสามารถหาได้ถูกต้องและรวดเร็ว
- 1 3 ครูให้นักเรียนจับคู่เพื่อนกลุ่มละ 4 คน เล่นเกมเข็มทิศจับคู่คลิกภาพ
- 1 4 ครูสรุปบุคลิกภาพของนักเรียนจากแท่งกราฟที่ได้จากแผนภูมิเกมเข็มทิศจับคู่คลิกภาพ

กาดที่ 2

- 2 1 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ชีวิตของดวงดาว"
- 2 2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรงาน แล้วรายงานกลุ่ม
- 2 3 ครูสรุปโดยใช้รูปภาพแสดงการดำเนินเรื่องประกอบ
- 2 4 ครูให้นักเรียนแต่ละคนวางเป้าหมายชีวิตว่า เมื่อจบชั้น ม 3 แล้วจะเลือกศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอะไร พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

กาดที่ 3

- 3 1 ครูให้นักเรียนดูประกาศเรื่องสมัครงานจากหนังสือพิมพ์ แล้วฝึกเขียนใบสมัครงาน
- 3 2 ครูให้นักเรียนวางเป้าหมายเรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ โดยวิเคราะห์งานและวิเคราะห์ตนเองตามตารางที่กำหนดให้

3 3 ครูให้กลุ่มกำหนดกิจกรรมที่จะทำร่วมกันแล้วให้สมาชิกแต่ละคนอาสาสมัครเข้าทำหน้าที่ต่าง ๆ โดยให้ผู้สมัครร่างหน้าที่และขั้นตอนในการทำงานนั้น ๆ เสนอต่อกลุ่ม

3. กรรณิการการทำงานกลุ่มของนักเรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่มอภิปราย และการรายงานผลต่อกลุ่ม

4 กรรณิการแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยครูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

5 สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักตน" ตลอดจนปัญหาและวิธีแก้ไขเพื่อปรับปรุงได้ดีขึ้น

6 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"

สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนประสม)

ภาพที่ 1

1 1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนประกาศหาเพื่อนและเขียนจดหมายนัดพบ

1 2 เกมเข็มทิศจับคู่รูปภาพ จำนวน 9 ชุด

1 3 แผนภูมิคำตอบเกมเข็มทิศจับคู่รูปภาพ

ภาพที่ 2

2 1 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติเรื่อง "ชีวิตของดวงนภา"

2 2 รูปภาพการดำเนินเรื่อง "ชีวิตของดวงนภา"

2 3 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนเป้าหมายชีวิตของนักเรียน

ขั้น ม 3

ภาพที่ 3

3 1 ตัวอย่างประกาศเรื่องสมัครงานจากหนังสือพิมพ์

3 2 ตัวอย่างการเขียนใบสมัครงาน

3 3 ตารางการวิเคราะห์งาน (เรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ)

และการวิเคราะห์ตนเอง

3 4 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนการรู้จักตนเองในการทำงานร่วมกัน

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละคาบ

- 1 บัตรงาน (บัตรคำสิ่ง) ของแต่ละคาบ
- 2 บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละคาบ
- 3 เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เนื้อหา "จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
- 4 เทปเพลงและเนื้อเพลง "เด็กธรรม" และเพลง "หลักธรรมนำทาง"
- 5 แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"

2 ภูมิอกุฏ

สำหรับดำเนินกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"

เวลาเรียน 3 คาบ

ความกิริยบยวด

การรู้จักตน (อัตตัญญา) เป็นลักษณะของบุคคลที่รู้ว่าตนเป็นกณอย่างไร มีความสามารถแค่ไหน มีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างไร มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร มีค่านิยมและจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ฯลฯ ซึ่งจะทำให้สามารถวางตัวได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตน ไม่เป็นคนมองตัวเองสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่ 1

1 1 เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะภายใน เช่น นิธิยใจกอ ความสนใจ ความถนัดของตนได้

1 2 เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกลักษณะภายนอกของตนได้ถูกต้อง

1 3 เพื่อให้นักเรียนรู้จักลักษณะของตนเองมากขึ้น

คาบที่ 2

2 1 เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างว่าผู้ที่รู้จักตนเองย่อมตัดสินใจเหมาะสมและนำประโยชน์มาให้แก่ตนไม่ว่าในเรื่องการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

2 2 เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางเป้าหมายของชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง

ภาพที่ 3

3 1 เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเตรียมตัวในการเข้าสู่โลกแรงงานและอาชีพ รวมทั้งได้สำรวจตนเองในด้านความสนใจทางอาชีพ

3 2 เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางแผนและเป้าหมายในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับตนและสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

3 3 เพื่อให้นักเรียนฝึกจัดตัวเองให้เหมาะกับงานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรู้จักทำงานอย่างมีแผน

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

1 จัดนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน แล้วดำเนินกิจกรรมเรื่อง "การรู้จักตน" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

ภาพที่ 1

1 1 ให้นักเรียนเขียนประกาศหาเพื่อนโดยบอกคุณสมบัติของตนเองและของเพื่อนที่ต้องการชวนนำไปคิดไว้ที่ป้ายประกาศ

1.2 ให้นักเรียนเลือกเพื่อนที่ตนเองชอบจากใบประกาศ แล้วเขียนจดหมายนัดพบโดยใส่บอกรูปร่างหน้าตาของตนเอง เพื่อให้ผู้ที่นักเรียนนัดสามารถหาได้ถูกต้องและรวดเร็ว

1 3 ให้นักเรียนจับคู่เพื่อนกลุ่มละ 4 คน เพื่อเล่น เกมเข็มทิศจับกลีกล้วย

ภาพที่ 2

2 1 ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนบทสนทนาเรื่อง "ชีวิตของดวงนก"

2 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน

2 3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์การรู้จักตนตามหลักสี่ปรัศธรรม

2 4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยสรุปเสนอแนะ

2 5 ให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์และเหตุการณ์ในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักตน

ตามหลักสี่ปฐิธรรม

ภาพที่ 3

3 1 ให้นักเรียนดูประกาศเรื่องสมัครงานจากหนังสือพิมพ์แล้ว เขียนใบสมัครงาน

3 2 ให้นักเรียนวางแผนเป้าหมายเรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ โดยวิเคราะห์งานและวิเคราะห์ตนเองตามการวางที่กำหนดให้

3 3 ให้กลุ่มกำหนดกิจกรรมที่จะทำร่วมกัน แล้วให้สมาชิกแต่ละคนอาสาสมัครเข้าทำงานหน้าที่ต่าง ๆ โดยให้ผู้สมัครร่างหน้าที่และขั้นตอนในการทำงานนั้น ๆ เสนอกลับกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนประสมที่กรุเตรียมไว้

การประเมินผล

1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม และการรายงานผลต่อกลุ่ม

2 สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามของนักเรียนโดยใช้รูปภาพประกอบ

3 ตรวจสอบคำตอบจากบัตรงานและบัตรสรุปกิจกรรม

4 ตรวจสอบการเขียนประกาศหาเพื่อนในการบอกคุณสมบัติของตนและของเพื่อนที่

ต้องการ

5 ตรวจสอบความนัดพบเพื่อนโดยการบอกรูปร่างหน้าตา ลักษณะภายนอกของนักเรียน

6 ตรวจสอบภูมิบุคลิกภาพที่นักเรียนทำจากการเล่นเกมส์เข็มทิศบุคลิกภาพ

7 ตรวจสอบจากการเขียนเป้าหมายชีวิตของนักเรียน

8 ตรวจสอบการเขียนใบสมัครงานของนักเรียน

9 ตรวจสอบการวิเคราะห์งานเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพกับการวิเคราะห์

ตนเองของนักเรียน

- 10 ทรວการ เขียนถึงหน้าที่และขั้นตอนในการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน
- 11 ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"

3 ก่อนนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติความลำดับขั้นที่กำหนดให้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ภาพที่ 1

- 1.1 นักเรียนเขียนประกาศหาเพื่อนโดยบอกคุณสมบัติของตนเองและของเพื่อนที่ต้องการ แล้วนำไปติดไว้ที่ป้ายประกาศ
- 1.2 นักเรียนเลือกเพื่อนที่ตนเองชอบจากใบประกาศ แล้วเขียนจดหมายนัดพบ ใ้ยกให้อกรูปร่างหน้าตาของตนเอง เพื่อให้ผู้ที่นักเรียนนัดสามารถหาได้ถูกต้องและรวดเร็ว
- 1.3 นักเรียนจับคู่เพื่อนกลุ่มละ 4 คน เพื่อเล่นเกมเขมือกไข่บดลูกภาพ

ภาพที่ 2

- 2.1 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง 'ชีวิตของนางนพ'
- 2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์ การรู้จักตนตามหลักสัปปุริสธรรม
- 2.4 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 2.5 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักตนตามหลักสัปปุริสธรรม

ภาพที่ 3

- 3.1 นักเรียนดูประกาศเรื่องสมัครงานจากหนังสือพิมพ์ แล้วเขียนใบสมัครงาน
- 3.2 นักเรียนวางแผนเป้าหมายเรื่องการเรียนรู้และการประกอบอาชีพโดยวิเคราะห์งานและวิเคราะห์ตนเองตามตารางที่กำหนดให้

3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มกำหนดกิจกรรมที่จะทำร่วมกัน แล้วให้สมาชิกแต่ละคน
อาสาสมัครเข้าทำงานหน้าที่ต่าง ๆ โดยให้ผู้สมัครร่างหน้าที่และขั้นตอนในการทำงานนั้น ๆ
เล่นกับกลุ่ม

เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ

เรื่อง "ชีวิตของดวงนภา"

เมื่อเอ่ยถึงดวงนภา ไม่มีใครในโรงเรียนที่จะไม่รู้จักเธอ เธอเป็นคนที่ขี้อายขี้อาย หน้าตาก็มีเสน่ห์น่าดูเป็นนิจ ไม่ละเลยที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส ความมีน้ำใจของเธอทำให้เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูงและครูอาจารย์ทุกคน โดยไม่มีเกรงใจในฐานะความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างยากจนของเธอ ตลอดเวลา 3 ปี ที่เธออยู่ในโรงเรียนมัธยมแห่งนี้ เธอทำขนมเล็ก ๆ น้อย ๆ ใส่ถุงมาขายเสมอ ทั้งนี้เพราะเธอชอบทำอาหารและขนมอยู่แล้วประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็เพื่อช่วยลดภาระของพ่อแม่ที่ต้องเลี้ยงดูน้อง ๆ ในวัยเรียนอีก 2 คน ช่วงที่ดวงนภามีความลำบากใจมากที่สุด คือการตัดสินใจเลือกหางานของเธอมืออาชีพชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเธอจำเป็นต้องเลือกเรียนในอาชีพที่ใช้เงินและใช้เวลาให้น้อยที่สุด เมื่อปรึกษาเพื่อน ๆ ก็ได้รับคำแนะนำมากมาย

"เรียนครูซี เธอชอบไม้ขีดหรือ" จินดาพูด

"แต่ต้องเรียนจบ ม 6 นะ จะไหวหรือ เรียนอีกตั้ง 3 ปี ใช้เงินไม่ใช่น้อย"

สุปรดาขัดขึ้น

"ถ้าฉันเธอไปเรียนพยาบาลกับฉันดีกว่า ทหารารับแขกอย่างเธอกงเป็นขวัญใจคนใช้แน่เลย แถมเรียนโดยไม่ต้องใช้เงินด้วย เขามีทุนให้ เกียงแต่เธอต้องเรียนที่อื่นอีก 3 ปี ฉันว่าเธอชวนโรงเรียนก็งได้ เธอเรียนเก่งออก ความประพฤติก็" ลีลาให้คำแนะนำบ้าง

"แต่ฉันไม่ชอบกลิ่นไอโรงพยาบาลเลย เข้าไปแล้วรู้สึกหายใจไม่ออกเลย เห็นคนไข้แล้วก็ท้อใจ กงยิ้มไม่ออกหรอก" ดวงนภาพูดขึ้น และกล่าวต่อว่า

"วันอาจเรียนทบทวนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่นี้ก็ได้ ไม่ต้องไปเรียนจังหวัดอื่น ฉันชอบทำอาหารอยู่เหมือนกัน"

"โอ๊ย เธอจะเป็นแม่กันหรือนี่ ไหนว่าอยากหารายการละ" จินดาโวยวายขึ้น ซึ่งดวงนาก็ให้เหตุผลว่า ถ้าจบอาชีวแล้วค่อยสมัครเรียนรามคำแหงหรือมหาวิทยาลัย สุขุขทัยธรรมมาธิราชภายหลัง เพราะระหว่างที่เรียนอาชีวะเธอจะได้ทำขนมให้เพื่อนนำไปขายที่โรงเรียนเป็นการหารายได้เพิ่มเติม ซึ่งก็ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

เมื่อเรียนจบ ดวงนาก็ทำขนมกรกและน้ำเต้าหู้ขายที่หน้าโรงเรียนเทศบาล
แห่งหนึ่ง ซึ่งก็ขายดิบขายดีเพราะบริเวณนั้นมีคนขายน้อย ประกอบกับความมีรสชาติอย่างพูด
ข้างคุดและความช่างประดิษฐ์ประดอยของเธอ ทำให้ขนมของเธอดูแปลกและน่ารับประทาน
กว่าที่อื่น ไม่ว่าจะทำอะไร ก็ชนิด ก็ขายหมดทุกวัน เมื่อมีทุนมากขึ้นดวงนาก็ไปเข้าบ้าน
หน้าโรงเรียนแห่งนั้นทำเป็นร้านอาหาร กิตติศัพท์ของ "ร้านอาหารดวงนากา" ได้รับความ
การเล่าขานปากต่อปากถึงความสะอาดสะอาดของร้าน ของภาชนะเครื่องใช้ การบริการ
และนิสัยใจคอของเจ้าของร้าน รวมทั้งรสชาติของอาหาร จึงทำให้กิจการร้านอาหารของเธอ
เจริญขึ้น เมื่อมีเงินเก็บมากขึ้นดวงนาก็ไปเช่าตึก เปิดร้านอาหารให้ใหญ่ขึ้น ฐานะของ
เธอต่างกับเก่าก่อนเหมือนพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ

และลเวียงคันส่วเหยาเพื่อฉลองความเป็นบัณฑิตในรุ่นของเธอก็มาถึง ดวงนากา
เป็นผู้รับจกอาหารให้ในงานเลี้ยงและได้มาร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็จในการศึกษา
ของเพื่อน ๆ ด้วย ในขณะที่ด้วยกันเพื่อน ๆ ต่างก็แสดงความยินดีและชื่นชมในความสำเร็จ
ของเธอ

"เดี๋ยวนี้ เขาไม่เป็นดวงนากาคนเก่าแล้ว เขาเป็นเต้าแก่เนี่ยแล้ว อย่าลืมนะเราก็แล้ว
กันนะ" เพื่อนสัสยก ดวงนากาภูมิใจในตัวเองมากที่ตัดสินใจถูก ถ้าเธอเรียนกรูตามที่ตั้งใจไว้
ตอนนี้อาจยังไม่มีงานทำเหมือนเพื่อนเธออีกหลาย ๆ คนก็เป็นได้

บัตรงานเรื่อง "ชีวิตของดวงภา"

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. ดวงภา รู้จักตนเองหรือไม่ในการตัดสินใจเรียนอาชีพ เพราะเหตุใด
2. เหตุใด "ดวงภา" จึงประสบความสำเร็จในอาชีพ จนเป็นที่กล่าวขวัญถึง

ของทุกคน

3. ให้นักเรียนแต่ละคนวางแผนอาชีพว่า เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
แล้วจะไปทำอะไรพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

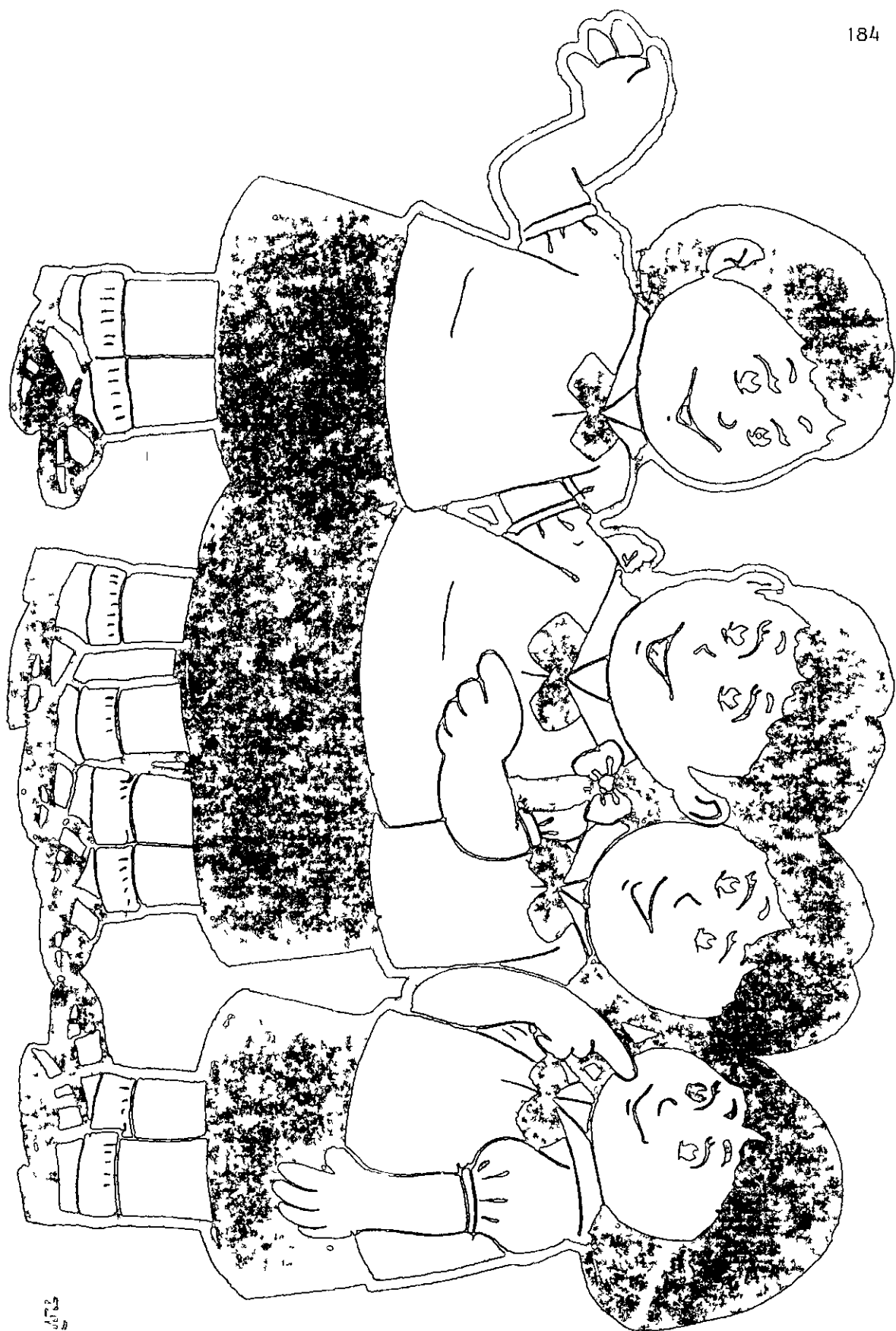
4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าอาชีพหรือการศึกษาที่นักเรียนวางแผนไว้นั้น มีลักษณะ
อย่างไร เหมาะสมกับตนหรือไม่ หรือตนควรจะปรับปรุงอะไรบ้าง เพื่อให้สามารถเรียนหรือ
ประกอบอาชีพนั้นให้ได้ผลดี โดยใช้ตารางวิเคราะห์ต่อไปนี้

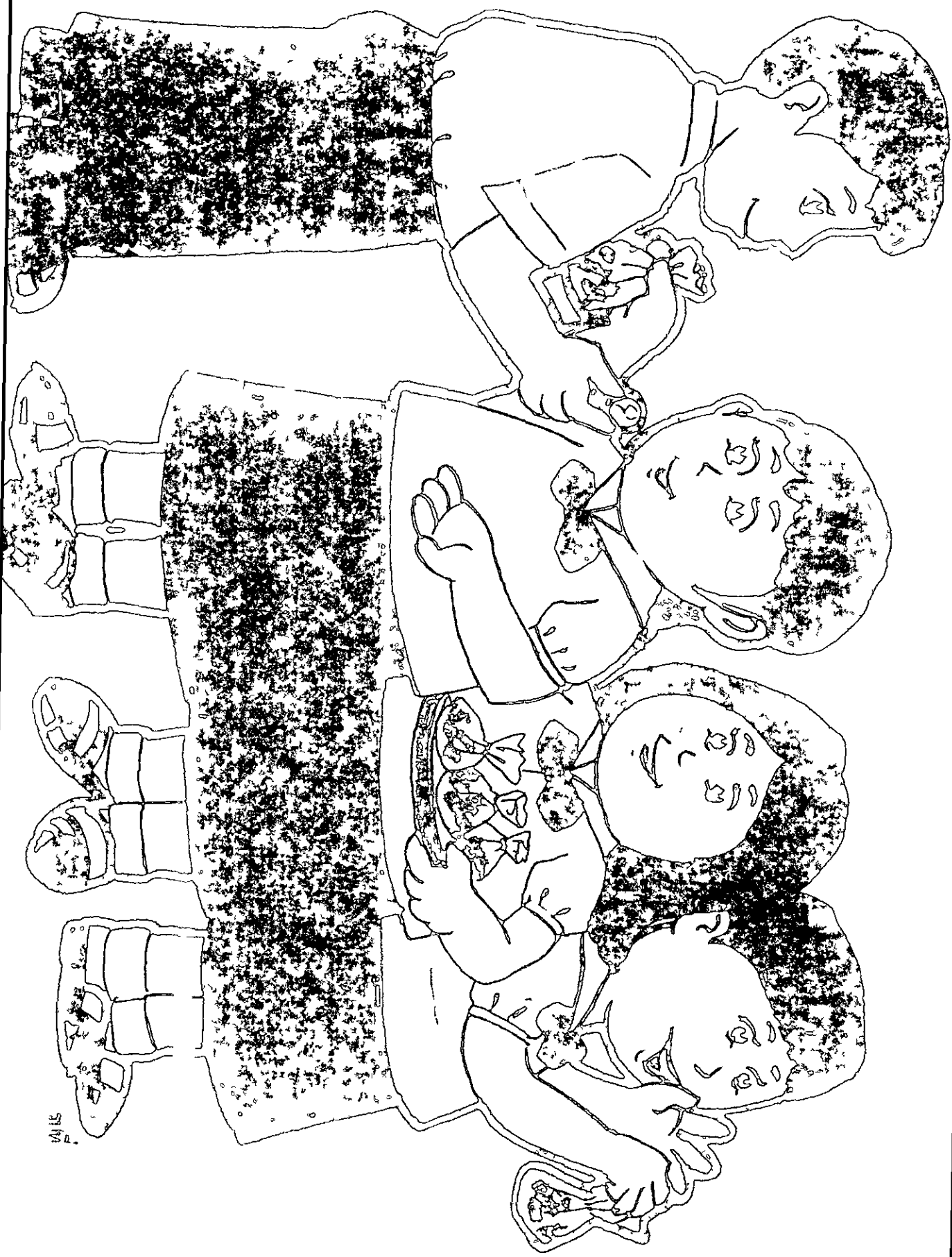
สาขาที่จะศึกษา	สถาบันที่เปิดรับ	ลักษณะการเรียนและ คุณสมบัติที่จำเป็น	อาชีพที่จะประกอบ	คุณสมบัติของตนเอง ที่มีเกี่ยวกับอาชีพนั้น

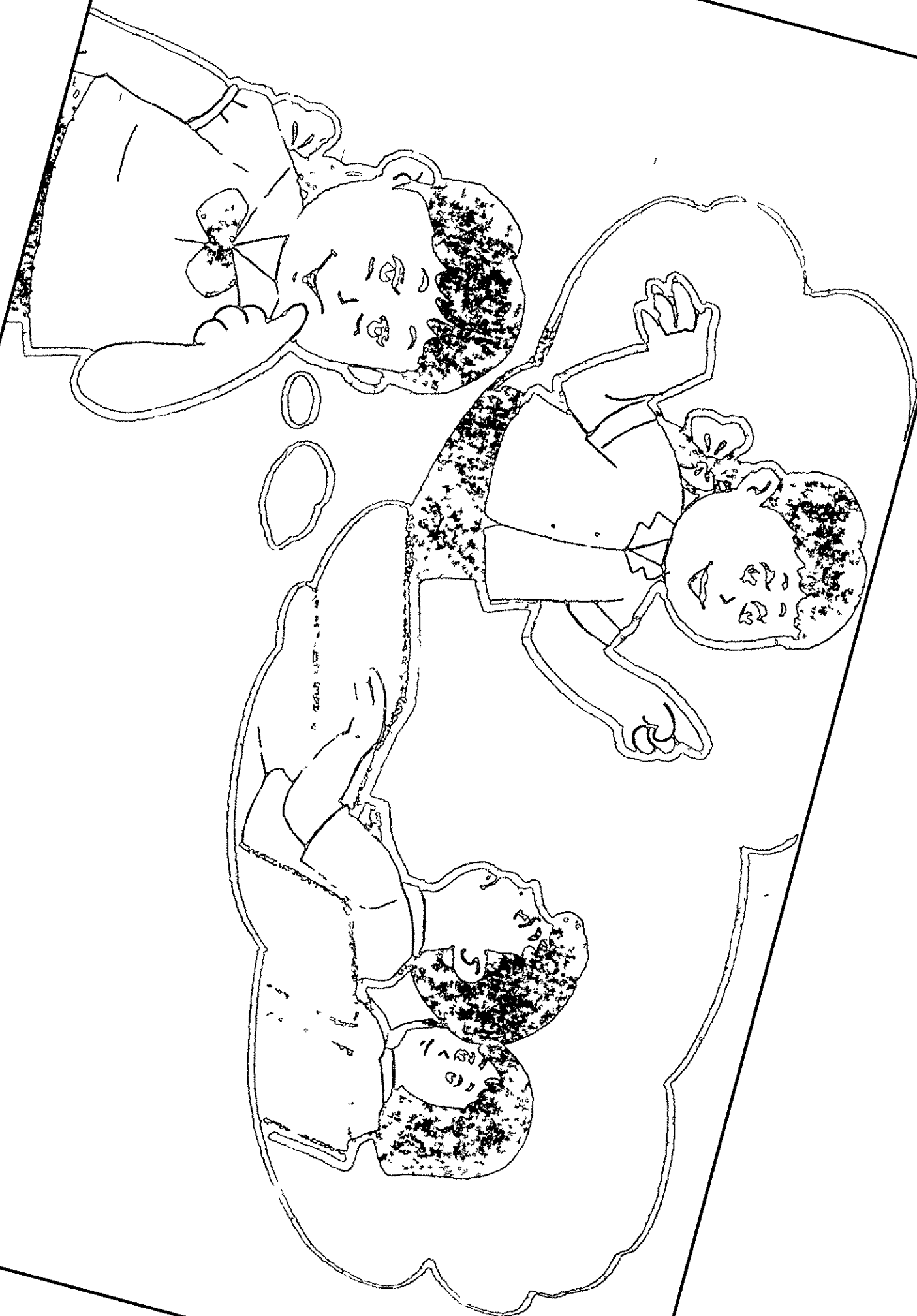
กำปรยายประกอบภาพเรื่อง "ชีวิตของดวงนภา"

- รูปที่ 1 ดวงนภาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอเป็นคนที่ช่างคิดช่างลุย หน้าที่า
มีมันแจ่มใสอยู่เป็นนิจ ไม่ละเลยที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส ความมีน้ำใจ
ของเธอทำให้เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูงและครูอาจารย์ทุกคน
- รูปที่ 2 ดวงนภาพื้นฐานความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างยากจน กังนั้นตลอดเวลา 3 ปี ที่เธอเรียน
อยู่ในโรงเรียนมัธยมแห่งนี้ เธอทำขนมเล็ก ๆ น้อย ๆ ใส่ถุงมาขายเสมอ
เพื่อเป็นการช่วยเหลือครอบครัว อีกทั้งยังทำอาหารและขนมอยู่ด้วย
- รูปที่ 3 เมื่อเธอกำลังจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอจึงปรึกษาเพื่อน ๆ ในการตัดสินใจ
เลือกทางศึกษาต่อโดยต้องเลือกเรียนในอาชีพที่ใช้เงินและเวลาให้น้อยที่สุด
จินดาแนะนำให้เรียนครู แต่ต้องเรียนจบ ม.6 เรียนอีกตั้ง 3 ปี ใช้เงินไม่น้อย
สุปรिताให้ความเห็น
- รูปที่ 4 จินดาแนะนำให้ดวงนภาเรียนพยาบาล จบ ม 6 แล้วสอบเข้าเรียนโดยไม่กัอง
ใช้เงินด้วย เขามีทุนให้ แต่ดวงนภาไม่ชอบกลิ่นไอโรงพยาบาล เข้าไปแล้วรู้สึก
หายใจไม่ออก เห็นคนไข้แล้วททหัวใจ
- รูปที่ 5 ในที่สุดดวงนภาจึงตัดสินใจเรียนศกกรรมที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา เพราะเธอชอบ
ทำอาหารและขนม แต่จินดาก้านขึ้นว่า "โธ้ย เธอจะเป็นแม่คนหรือนี่ ไหนว่า
อยากทำราชการละ"
- รูปที่ 6 ดวงนภาให้เหตุผลว่า ถ้าจบ ปวช อาชีวะแล้วค่อยสมัครเรียนมหาวิทยาลัย
รามคำแหงหรือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชภายหลัง เพราะระหว่างที่เรียน
อาชีวะเธอจะได้ทำขนมให้น้องนำไปขายที่โรงเรียนเป็นการหารายได้เพิ่มเติม
เพื่อน ๆ ทุกคนจึงเห็นด้วย
- รูปที่ 7 เมื่อดวงนภาเรียนจบ เธอก็ทำขนมกรอกและน้ำเต้าหู้ขายที่หน้าโรงเรียนเทศบาล
แห่งหนึ่ง ซึ่งก็ขายดีเพราะบริเวณนั้นมีขนมขายน้อย ประกอบกับความมีอัธยาศัย
ช่างพูดช่างคุยและความช่างประคับประคองของเธอ ทำให้ขนมของเธอแปลก
และน่ารับประทานกว่าที่อื่น

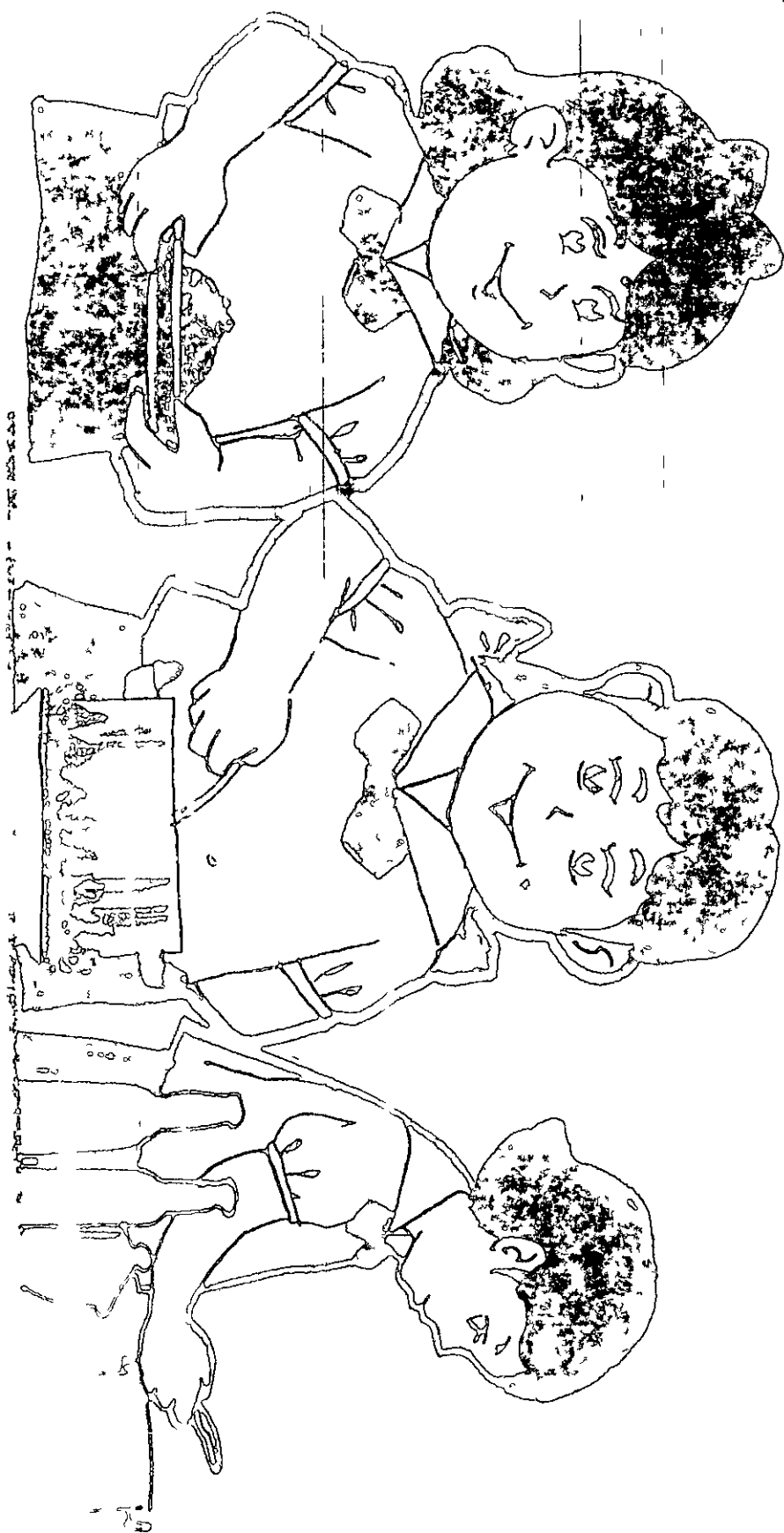
รูปที่ 8 จนปัจจุบันกิจการร้านอาหารดวงภาเจริญขึ้น เมื่อมีเงินเก็บดวงภา ก็ไปแข่งดีก
 เปิดร้านอาหารให้ใหญ่ขึ้น และแล้วในงานกินสุ่เถฮาเหื่อน ๆ ต่างแสดงความ
 ยินก็และชื่นชมในความสำเริบของเธอ ดวงภาภูมิใจในตัวเองที่คัดสำเริบได้
 ถูกต้อง

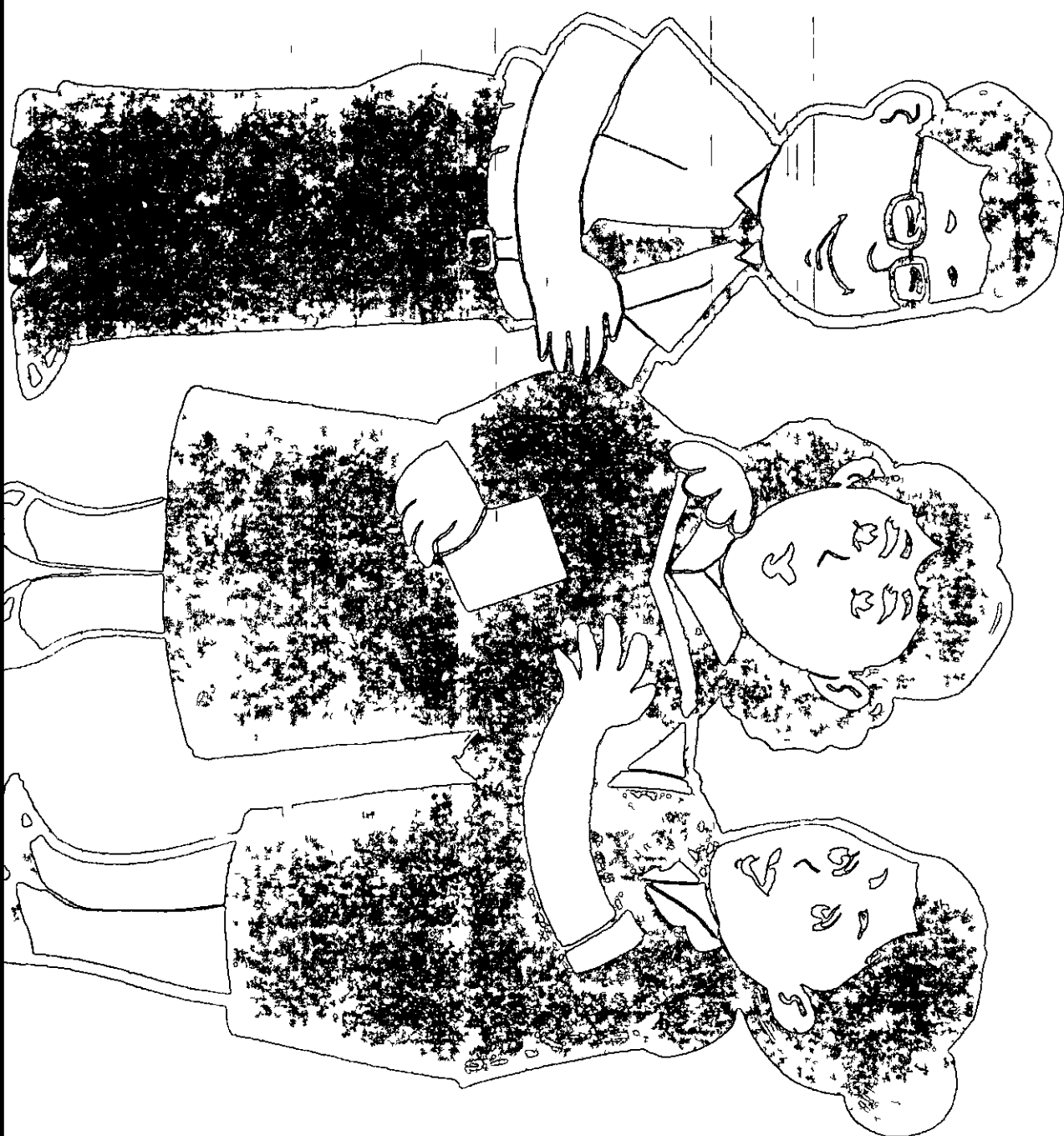

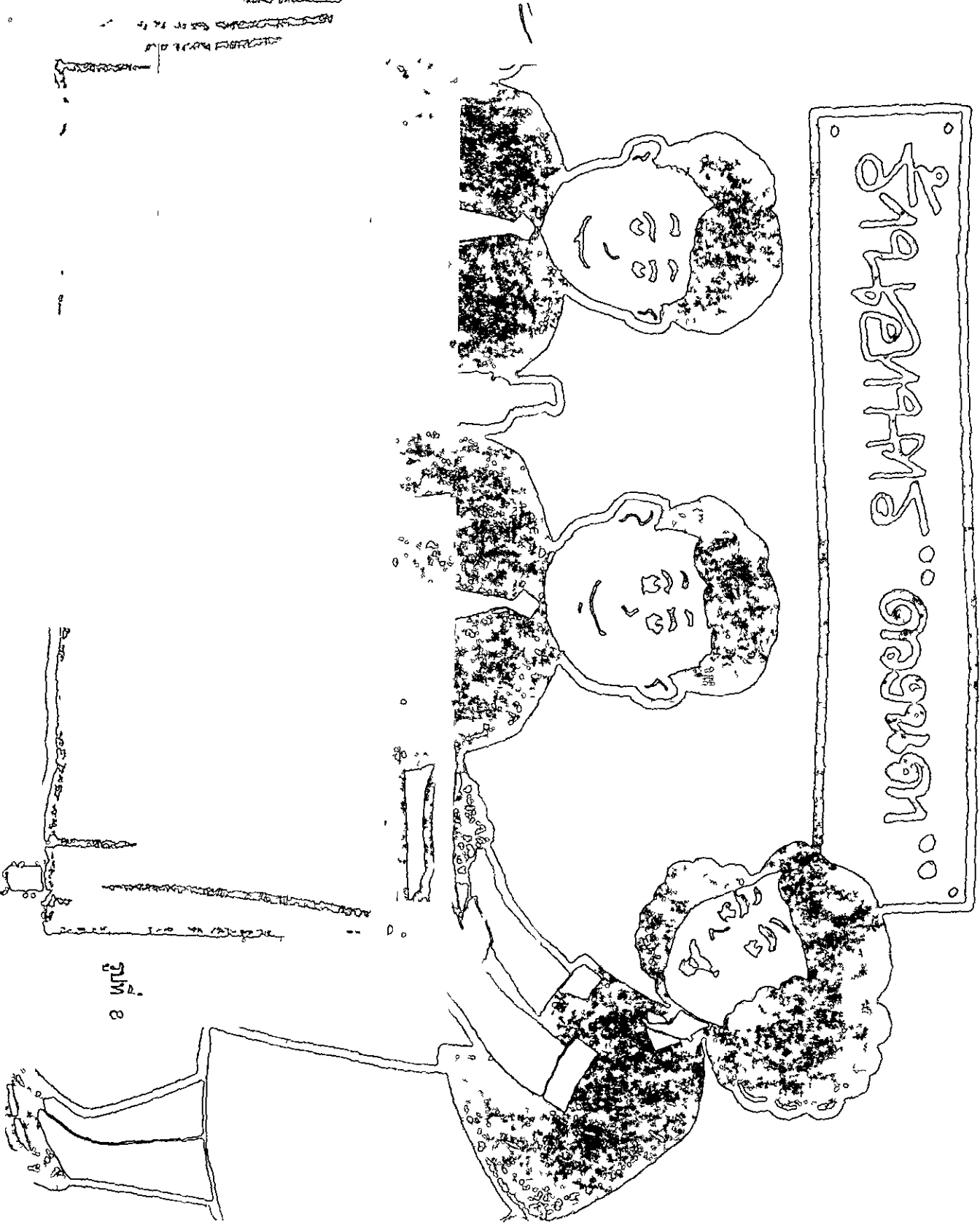

ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးအတွက်... အကျိုးရှိစေပါ...

ပုံ ၈

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 4

เรื่อง "การรู้จักประมาณ"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักประมาณ"
ชุดการสอนนี้ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก. การเตรียมตัวของครู

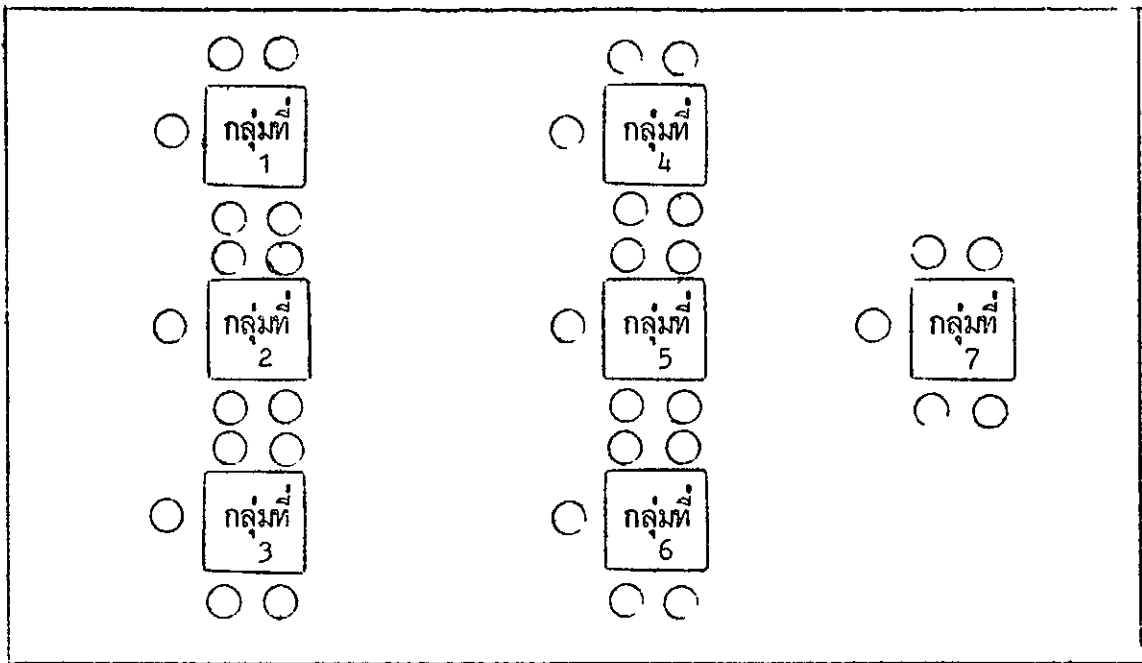
1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ

ข. การจัดกิจกรรม

1. ชุดการสอนนี้เน้นการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการให้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์หาสาเหตุ การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล
2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 ... คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
3. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง
4. ต้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งที่เปลี่ยนหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

5. ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้ากันทั่ว โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

6. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ก. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง. บทบาทของครู

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว
2. เสนอชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักประมาณ" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

- 1.1 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ประมาณ"
- 1.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรงาน แล้ว

รายงานกลุ่ม

- 1.3 ครูสรุปโดยใช้รูปภาพประกอบ เรื่อง

คาบที่ 2.

- 2.1 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ตนพบในชีวิตจริง ซึ่งได้รับผลดีและผลเสียจากการรู้จักประมาณและไม่รู้จักประมาณ
- 2.2 ครูให้นักเรียนอภิปรายสุภาษิต คำพังเพยหรือคำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ เช่น

- มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
- รู้จักพอ ก่อสุขทุกสถาน
- ไม่ควรซื้อของไปให้ไร้ชื่อ ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งควหาวน

คาบที่ 3.

- 3.1 ครูให้นักเรียนแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเพื่อจะได้รู้จักใช้น้ำ ใช้เงิน และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัดและมีประโยชน์ เช่น

1) สมมติว่าขณะนี้มีบ้านกำลังขาดแคลนน้ำ ทุกคนได้รับน้ำเพียงวันละ 1 ปี๊บ ซึ่งทุกคนจะต้องใช้ให้เพียงพอสำหรับดื่ม อาบ ชักผ้า และทำกิจธุระส่วนตัวทั้งหมด รวมทั้งรดน้ำผักซึ่งมีเนื้อที่ 4 ตารางเมตร

(คำถาม) นักเรียนจะใช้น้ำอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับความจำเป็นและสะอาดตามสมควร

2) ถ้านักเรียนต้องต้มน้ำดื่มวันละ 2 ลิตรเป็นประจำ แต่วันนี้อากาศหนาว

(คำถาม) นักเรียนจะอย่างไรจึงจะได้น้ำดื่ม 2 ลิตรเท่าเดิมและได้น้ำร้อนสำหรับอาบอีกด้วย โดยให้ต้มน้ำได้ครั้งเดียวเพื่อประหยัดเวลาและเชื้อเพลิง (ทั้งนี้ที่ต้มน้ำมีความจุ 2 ลิตรพอดี)

3) สมมติว่านักเรียนไปเข้าบ้านอยู่ร่วมกับเพื่อน 3 คน ซึ่งจะต้องหุงข้าวกินเอง โดยใช้งบประมาณคนละ 7 บาท เป็นอาหารทั้งวัน

(คำถาม) นักเรียนจะใช้เงินซื้ออะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด คือได้รับสารอาหารครบและมีปริมาณเพียงพอตามที่ร่างกายต้องการ

4) สมมติว่านักเรียนเก็บเงินไว้ได้ 10 บาท

(คำถาม) นักเรียนจะอย่างไร ให้เงิน 10 บาทนี้กลายเป็นเงิน 1,000 บาทภายใน 3 เดือน

3.2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกการจ่ายในสัปดาห์ที่แล้วและสัปดาห์นี้ แล้วพิจารณาว่าอะไรมีประโยชน์และไม่มีประโยชน์

3.3 ครูให้นักเรียนฝึกทำบันทึกการจ่ายประจำวัน ประจำเดือน

3. ครูสังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการรายงานผลต่อกลุ่ม

4. ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยดูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

5. สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสี่ปฐิธธรรม เรื่อง "การรู้จักประมาณ" ตลอดจนปัญหาและวิธีแก้ไขเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

6. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสี่ปฐิธธรรมเรื่อง "การรู้จักประมาณ"

จ. สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนประสม)

คาบที่ 1.

1.1 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติเรื่อง "ประมาณ"

1.2 รูปภาพสรุปเรื่อง "ประมาณ"

คาบที่ 2.

- 2.1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนตัวอย่างบุคคลที่พบในชีวิตจริง ซึ่งได้รับผลดีและผลเสียจากการรู้จักประมาณและไม่รู้จักประมาณ
- 2.2 แผ่นชาร์ตสุภาภิต คำพังเพยหรือคำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ '

คาบที่ 3.

- 3.1 เนื้อเรื่องสถานการณ์ตัวอย่างหรือคำถามที่ให้นักเรียนแก้ปัญหา เพื่อจะได้รู้จักใช้น้ำ ใช้จ่ายเงินและทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัดและมีประโยชน์
- 3.2 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 สำหรับบันทึกรายจ่ายประจำวัน ประจำเดือน

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละคาบ

1. บัตรงาน (บัตรคำสั่ง) ของแต่ละคาบ
2. บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละคาบ
3. เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เน้นที่ "จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
4. เทปเพลงและเนื้อเพลง "เด็กธรรม" และเพลง "หลักธรรมนำทาง"
5. เนื้อเพลง "อมสิน"
6. แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักประมาณ"

2. คู่มือครู

สำหรับคำเนิกรกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักประมาณ"

เวลาเรียน 3 คาบ

ความคิตรงบยอ

การรู้จักประมาณ (มัตตัญญตา) เป็นลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้รู้จักความพอดีในการกิน การใช้จ่าย การเรียน การทำงานหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำได้เป็นผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่ 1.

- 1.1 เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของคนที่ประสบความสำเร็จเพราะไม่รู้จักรัษฎา

คาบที่ 2.

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาจากตัวอย่างจริงจะเกิดความสุขซึ่งยั่งยืน
- 2.2 เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณประโยชน์ของการรู้จักรัษฎา

คาบที่ 3.

- 3.1 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้เงิน สิ่งของและทรัพยากรต่าง ๆ โดยใช้หลักประโยชน์สูง ประหยัดสุด และแทนการเก็บเงินโดยไม่เกิดผลผลิต
- 3.2 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักระมัดระวังในการใช้จ่ายเงิน และมีการวางแผนในการใช้จ่ายจนเป็นกิจนิสัยที่ดี

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

1. จัดนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน แล้วดำเนินกิจกรรมเรื่อง "การรู้จักรัษฎา" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

- 1.1 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ระฆัง"
- 1.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์การรู้จักรัษฎาตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุปเสนอแนะ
- 1.5 ให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักรัษฎาตามหลักสัปปุริสธรรม

ตอนที่ 2.

- 2.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ตนพบในชีวิตจริง ซึ่งได้รับผลดีและผลเสียจากการรู้จักประมาณและไม่รู้จักประมาณ
- 2.2 ให้นักเรียนอภิปรายสุภาษิต คำพังเพยหรือคำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ เช่น
- มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
 - รู้จักพอ ก่อสุขทุกสถาน
 - ไม่ควรซื้อของไปฟรุ้งฟริ้ง ให้เป็นมือเป็นกราวทั้งดาวหวาน

ตอนที่ 3.

- 3.1 ให้นักเรียนแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเพื่อจะได้รู้จักใช้น้ำ ใช้อย่างประหยัดและใช้เงินอย่างประหยัดและมีประโยชน์ เช่น
- 1) สมมติว่าขณะนี้หมู่บ้านกำลังขาดแคลนน้ำ ทุกคนได้รับน้ำเพียงวันละ 1 ปี๊บ ซึ่งทุกคนจะต้องใช้ให้เพียงพอสำหรับดื่ม อาบ ซักผ้า และทำกิจธุระส่วนตัวทั้งหมด รวมทั้งรดน้ำผักซึ่งมีเนื้อที่ 4 ตารางเมตร

(คำถาม) นักเรียนจะใช้น้ำอย่างไรจึงจะพอกับความจำเป็นและสะดวกตามสมควร

 - 2) ถ้านักเรียนต้องดื่มน้ำวันละ 2 ลิตรเป็นประจำ แต่วันนี้อากาศหนาว

(คำถาม) นักเรียนจะอย่างไรจึงจะได้ดื่มน้ำดื่ม 2 ลิตรเท่าเดิมและได้น้ำร้อนสำหรับอาบอีกด้วย โดยให้ดื่มน้ำได้ครั้งเดียวเพื่อประหยัดเวลาและเชื้อเพลิง (ทั้งนี้กาที่ดื่มน้ำมีความจุ 2 ลิตรพอดี)

 - 3) สมมติว่านักเรียนไปเข้าบ้านอยู่ร่วมกับเพื่อน 3 คน ซึ่งจะต้องหุงข้าวกินเอง โดยใช้งบประมาณคนละ 7 บาท เป็นค่าอาหารทั้งวัน

(คำถาม) นักเรียนจะใช้น้ำเงินซื้ออะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด คือได้รับสารอาหารครบและมีปริมาณเพียงพอตามที่ร่างกายต้องการ

4) สมมติว่านักเรียนเก็บเงินไว้ได้ 10 บาท

(คำถาม) นักเรียนจะทำอย่างไร ให้เงิน 10 บาทนี้กลายเป็นเงิน 1,000 บาท ภายใน 3 เดือน

3.2 ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกการจ่ายในสัปดาห์ที่แล้วและสัปดาห์นี้ แล้วพิจารณาว่าอะไรมีประโยชน์และไม่มีประโยชน์

3.3 ให้นักเรียนฝึกทำบันทึกการจ่ายประจำวัน ประจำเดือน

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนที่ครูเตรียมไว้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มและการรายงานผลการเรียน
2. สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามของนักเรียนโดยใช้รูปภาพประกอบ
3. ตรวจคำตอบจากบัตรงานและบัตรสรุปกิจกรรม
4. ตรวจการเขียนตัวอย่างบุคคลที่พบในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้รับผลดีและผลเสียจากการรู้จักประมาณและไม่รู้จักประมาณ
5. ตรวจความถูกต้องจากการอภิปรายสรุปภาค คำพังเพยหรือคำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักประมาณของนักเรียน
6. ตรวจความถูกต้องในการแก้ปัญหาสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเกี่ยวกับการใช้น้ำใช้เงิน และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัดและมีประโยชน์
7. ตรวจบันทึกการจ่ายประจำวัน ประจำเดือนของนักเรียน
8. ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักประมาณ"

3. คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นที่กำหนดให้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 1.

- 1.1 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ประมาณ"
- 1.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงานโดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึง

การวิเคราะห์ การรู้จักประมาณ ตามหลักสัปปุริสธรรม

- 1.4 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 1.5 นักเรียนสรุป เหตุการณ์และพฤติกรรมในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักประมาณ

ตามหลักสัปปุริสธรรม

คาบที่ 2.

2.1 นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ตนพบในชีวิตจริง ซึ่งได้รับผลดีและผลเสียจากการรู้จักประมาณและไม่รู้จักประมาณ

2.2 นักเรียนอภิปรายสรุปข้อคิด คำพังเพยหรือคำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ เช่น

- มีสติทั้งประจักษ์ให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
- รู้จักพอ ก่อสุขทุกสถาน
- ไม่ควรซื้อถ้อยคำไปพิไรซื้อ ให้เป็นมือเป็นกราวทั้งกาวหวาน

ตอนที่ 3.

3.1 นักเรียนแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเพื่อจะได้รู้จักใช้น้ำ ใช้จ่ายเงินและทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัดและมีประโยชน์ เช่น

1) สมมติว่าขณะนี้น้ำในบ้านกำลังขาดแคลนน้ำ ทุกคนได้รับน้ำเพียงวันละ 1 ปี๊บ ซึ่งทุกคนจะต้องใช้ให้เพียงพอสำหรับดื่ม อาบ ชักผ้าและทำธุรกิจส่วนตัวทั้งหมด รวมทั้งรดน้ำผัก ซึ่งมีเนื้อที่ 4 ตารางเมตร

(คำถาม) นักเรียนจะใช้น้ำอย่างไร จึงจะพอกับความจำเป็นและสะอาดตามสมควร

2) ถ้านักเรียนต้องดื่มน้ำวันละ 2 ลิตรเป็นประจำ แต่วันนี้อากาศหนาว

(คำถาม) นักเรียนจะทำอะไรจึงจะได้ดื่มน้ำดื่ม 2 ลิตรเท่าเดิมและได้น้ำร้อนสำหรับอาบอีกด้วย โดยให้ดื่มน้ำได้ครั้งเดียวเพื่อประหยัดเวลาและเชื่อเพลิง (ทั้งนี้ภาที่ดื่มน้ำดื่มมีความจุ 2 ลิตรพอดี)

3) สมมติว่านักเรียนไปเข้าบ้านอยู่ร่วมกับเพื่อน 3 คน ซึ่งจะต้องหุงข้าวกินเอง โดยใช้งบประมาณคนละ 7 บาท เป็นค่าอาหารทั้งวัน

(คำถาม) นักเรียนจะใช้จ่ายเงินนี้ซื้ออะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด คือได้รับสารอาหารครบและมีปริมาณเพียงพอตามที่ร่างกายต้องการ

4) สมมติว่านักเรียนเก็บเงินไว้ได้ 10 บาท

(คำถาม) นักเรียนจะทำอะไรให้เงิน 10 บาทนี้กลายเป็นเงิน 1,000 บาทภายใน 3 เดือน

3.2 นักเรียนแต่ละคนบันทึกรายการจ่ายในสัปดาห์ที่แล้วและสัปดาห์นี้ แล้วพิจารณาว่าอะไรมีประโยชน์และไม่มีประโยชน์

3.3 นักเรียนฝึกทำบันทึกรายการจ่ายประจำวัน ประจำเดือน

เนื้อเรื่องบทบาทสมมติ

เรื่อง "ประมาด"

"นี่คุณ อ่านข่าวนี้แล้วหรือยัง ลูกคุณธงชัยถูกจับแน่ๆ คุณเคยเห็นแกหรือเปล่า" ครูมาลีถือหนังสือพิมพ์ หน้าคาถีนมาถามข้าพเจ้า

"อ้อ อ่านแล้วกะ กำลังคิดถึงชีวิตของแกพอดี เสียหายที่ไม่สามารถช่วยแก้ไขได้ ทั้ง ๆ ที่ดิฉันเคยเป็นครูประจำชั้นแกมาก่อน" ข้าพเจ้าพูดอย่างเศร้า ๆ

"ชีวิตแกคงน่าสนใจมากนะกะ เป็นลูกคนเดียวเสียด้วย คุณธงชัยก็เป็นคนดี ชื่อเสียงวงศ์ตระกูลย่อยยับเพราะลูกแท้ ๆ เวนกรรม จริง ๆ" ครูมาลิกล่าวพร้อมทั้งถอนใจ "คุณเล่าเรื่องแกให้ฟังหน่อยได้ไหมกะ จะได้เป็นอุทาหรณ์สอนใจให้กับเด็กรุ่นหลัง ๆ บ้าง" ครูมาลีพูดต่อ

"ได้กะ เพราะชีวิตของแกดิฉันรู้ข่าวกราวมาโดยตลอด" เรื่องมันเป็นอย่างนี้กะ ประมาดเป็นลูกคนเดียวของคุณธงชัย แม่ของแกเสียชีวิตตั้งแต่แกอายุได้ 5 ขวบ คุณธงชัยจึงทุ่มความรักและตามใจแกมาตลอด ไม่ยอมแต่งงานใหม่จนกระทั่งประมาดมีงานทำ แต่งงานแต่งงานแล้วนี่แหละ คุณธงชัยจึงสละโสดอีกครั้งหนึ่ง ประมาดเรียนหนังสือที่โรงเรียนนี้ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แกเป็นเด็กหัวดี แต่ไม่ขยันดูหนังทุกเรื่องที่เข้ามาฉาย เพราะถือว่าพ่อเป็นเจ้าของโรงภาพยนตร์ไม่ต้องเสียสตางค์ค่าดูคอนเซ็ปต์ ๆ แกก็จะนั่งอยู่ใต้ต้นไม้ข้างเสาธง เล่าเรื่องหนังให้เพื่อน ๆ ฟัง เรียกเสียงเฮฮาได้เป็นระยะ ๆ เพราะแกเป็นคนมีมุขตลกอยู่แล้ว แกถูกทำโทษในชั้นเรียนบ่อย ๆ ก็เพราะไม่ทำการบ้านนี่แหละ จนครูก็เอื้อมระอาที่จะถามไถ่ ดิฉันเคยเรียกแกมาตักเตือนในคราวที่แกหนีโรงเรียนไปเล่นการพนัน แล้วถูกครูจับได้ ตอนนั้นแกถูกทำโทษหน้าเสาธง และทางโรงเรียนแจ้งเรื่องให้ทางบ้านทราบ ดู ๆ แล้วเหมือนแกจะสำนึกได้ ให้คำมั่นสัญญาเป็นคิบดีว่าจะไม่ทำอย่างนี้อีก ดิฉันเล่าเรื่องที่แกสัญญาให้ครูสมคิดฟัง ครูสมคิดยั้งหัวเราะดิฉันเลยว่า หลงคารมประมาดเข้าแล้ว คนที่ฝึการพนันสิงอยู่ในสายเลือดอย่างประมาดนี่หรือจะเลิกง่าย ๆ แม้จะถูกฟ้าสีในโรงเรียนยังพนันกันเลย ดิฉันยังว่าครูสมคิดว่ามองแกในแง่ร้ายเกินไป ไม่ให้โอกาสแกบ้าง แกจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ้วยเกรดที่ไม่ดีนัก แต่ก็สอบเรียนต่อเกษตรได้

นักเรียนที่นี้ไปสอบ เกษตรได้ก็จะกล่าวถึงแก่ทุกคนว่าเอาใจใส่น้อง ๆ ดี พาไปเลี้ยงเหล้า เลี้ยงยาบ้อย ๆ แก่ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมของวิทยาลัย จนบางครั้งไม่ได้หลับไม่ได้นอน ตั้ง 2 - 3 คืน และก็บ้อย ๆ เหมือนกันที่เอาเวลาไปเล่นการพนันกับเพื่อน ๆ ในหอพัก เพื่อน ๆ รุ่นเดียวกับแกจบจนไปหางานทำกันหมดแล้ว แกก็ยังเรียนไม่จบ เมื่อจบออกมา ก็รับราชการที่กรมป่าไม้ เรื่องความใจเติบของแกไม่ต้องถามถึง กราวที่ดิฉันไปทัศนารที่ เชียงใหม่พร้อมเพื่อนรุ่นที่นี้ก็ไปเจอแกโดยบังเอิญ แกพาไปเลี้ยงหมกตั้ง 2 - 3 วันมา ไม่ใช่ว่าแกมีเงินในกระเป๋านะ ต้องหยิบยืมจากเพื่อนคนโน้น คนนี้ ยังกะเรียไรกรฐิน ภรรยาของ แกก็เป็นลูกศิษย์ดิฉัน เคยเขียนจดหมายเล่าถึงความหนักใจในการจ่ายเงินเกินตัวของประมาณ ที่เอาไปเล่นการพนัน กินเหล้ากินยา เลี้ยงเพื่อนฝูงอย่างฟุ่มเฟือย ถึงไม่มีเงินก็ไปหยิบยืมจาก คนอื่น เสียดอกเบียก็เอา ลั่นเตือนภรรยาแกก็นั่งปวดหัวคอยต้อนรับเจ้าหนี้ที่มาเก็บดอกเบีย แก้วแหวนเงินทองของมีค่าก็ต้องเอาไปขายเพราะอายุที่เขามาทวงแล้วทวงอีก แกเคยขอเงิน มาที่อุดรชัย แต่เมื่อบ้อยเข้าอุดรชัยก็ปฏิเสธ เพราะต้องการตัดนิสัยแก และอุดรชัยก็ต้อง เลี้ยงลูกจากภรรยาใหม่ด้วย แกก็คงจะไม่มีทางเลือกอื่น จึงร่วมมือกับเพื่อนจนถูกจับได้ในที่สุดตามข่าวหนังสือพิมพ์นี้แหละ

"แหม พังแล้วก็เฝ้าใจนะคะ นี่แหละหน้าคนเรา ถ้าฝึกนิสัยอย่างนี้ตั้งแต่เล็ก ๆ ก็ จะติดตัวไปจนเป็นผู้ใหญ่ แก่ยาก ขอบุญมากนะคะที่ให้เรื่องที่เป็นข้อคิดไปสอนเด็ก กำลังนี้ก้อยู่เชื่อว่า จะสอนอะไรดี" ว่าแล้วครูมาลีก็เดินตัวปลิวจากไป

บัตรงานเรื่อง 'ประมาณ'

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. ชีวิตของประมาณให้ข้อคิดและบทเรียนอะไรกับนักเรียนบ้าง
2. ถ้านักเรียนเป็นครูมาลี จะสอนนักเรียนอย่างไรเพื่อมิให้เด็กมีความประพฤติ

อย่างประมาณ

3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างที่นักเรียนได้ประสบมาด้วยตนเองเกี่ยวกับคนที่รู้จัก

ประมาณและไม่รู้จักประมาณตนเอง

4. สมมติว่านักเรียนไปเข้าบ้านอยู่กับเพื่อน 3 คน ซึ่งจะต้องหุงข้าวกินเอง

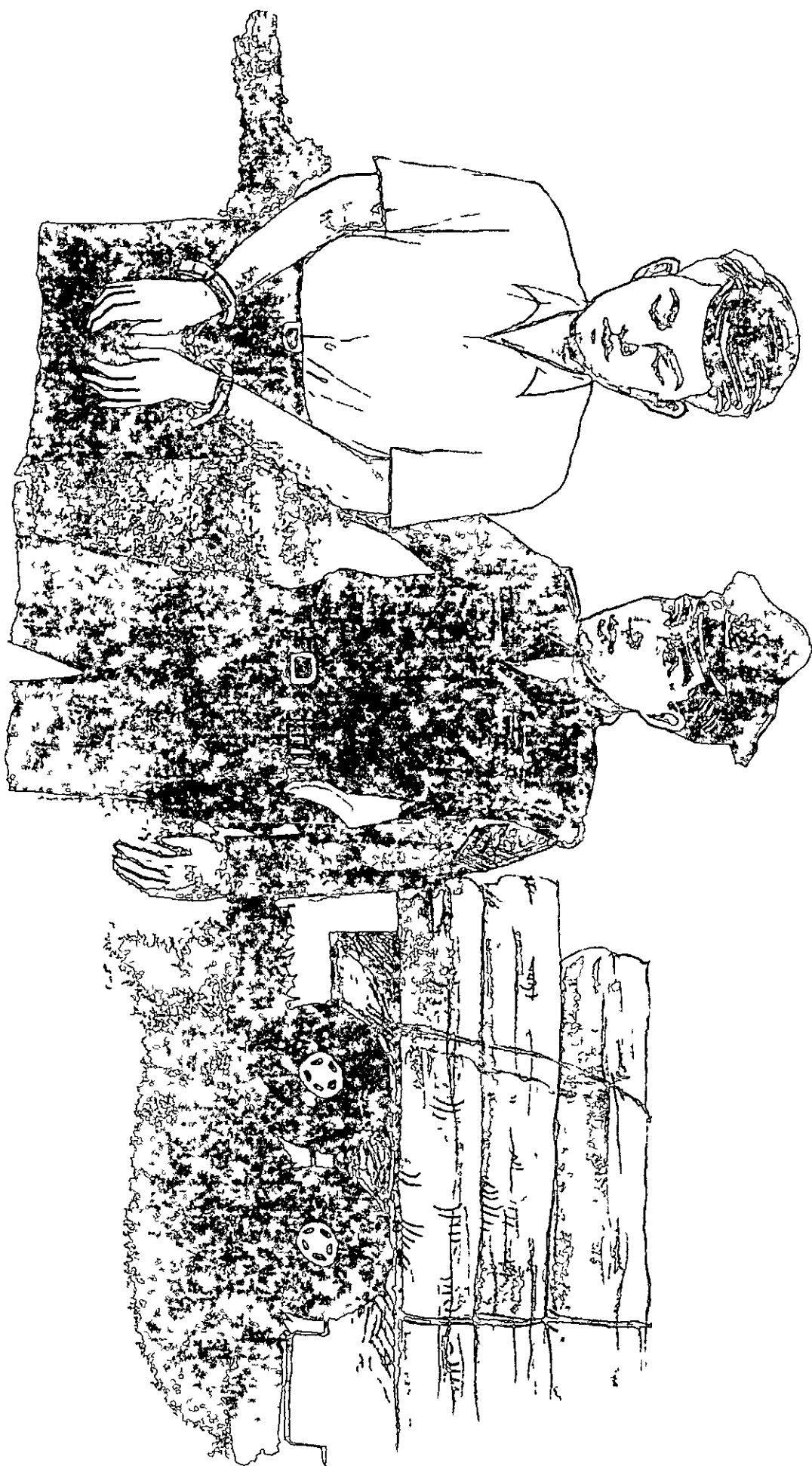
โดยใช้งบประมาณคนละ 7 บาท เป็นค่าอาหารทั้งวัน นักเรียนจะใช้เงินนี้ซื้ออะไรบ้าง จິงจะเป็นประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด คือได้รับสารอาหารครบและมีปริมาณเพียงพอตามที่ร่างกายต้องการ

5. สมมติว่านักเรียนเก็บเงินไว้ 10 บาท นักเรียนจะอย่างไร ให้เงิน 10 บาทนี้กลายเป็นเงิน 1,000 บาท ภายใน 3 เดือน

6. ถ้านักเรียนต้องต้มน้ำดื่มวันละ 2 ลิตรเป็นประจำ แต่ไม่มีอากาศหนาว นักเรียนจะอย่างไรจึงจะได้น้ำดื่ม 2 ลิตรเท่าเดิม และได้น้ำร้อนสำหรับอาบอีกด้วย โดยให้ต้มน้ำได้ครั้งเดียวเพื่อประหยัดเวลาและเชื้อเพลิง (ทั้งนี้กาที่ต้มน้ำมีความจุ 2 ลิตรพอดี)

คำตอบ ชื่อ นามสกุล.....กลุ่ม.....

รูปภาพประม. รวมก. : มีถือน ในพิศจิงอุกจี้ ได้ความขาวในหนังสือพิมพ์

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 5

เรื่อง "การรู้จักกาล"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักกาล"
ชุดการสอนประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก. การเตรียมตัวของครู

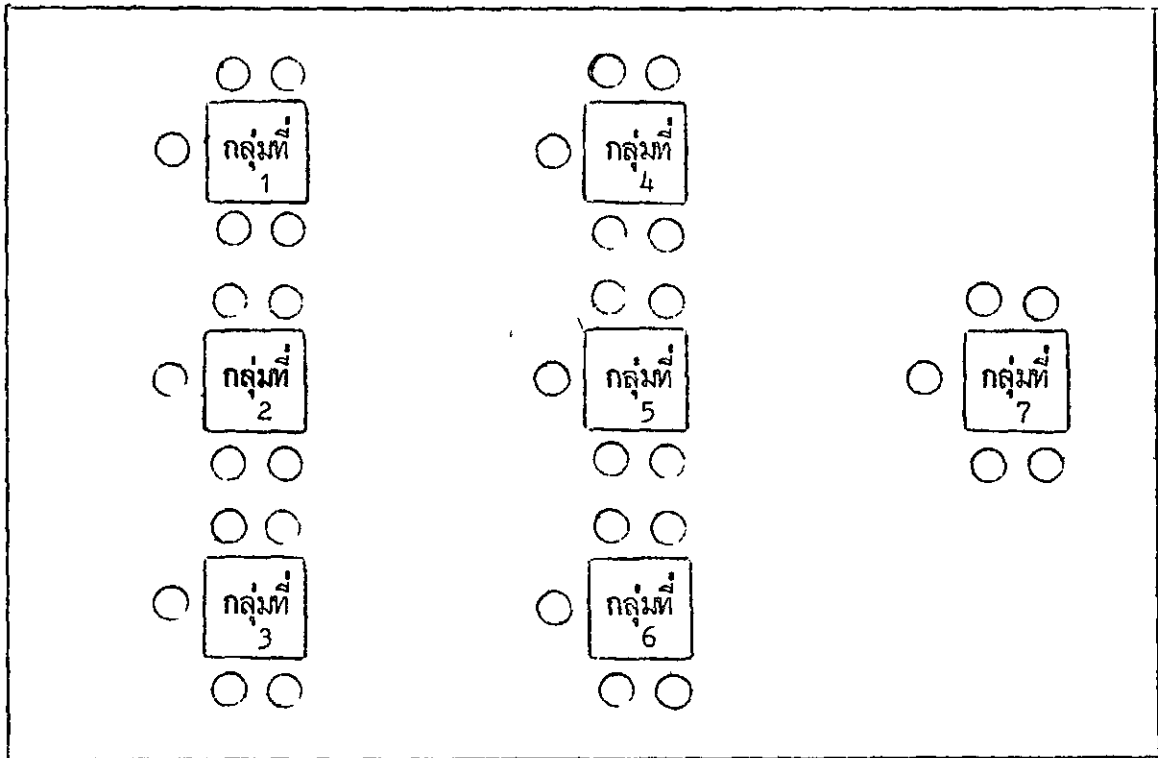
1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ

ข. การจัดกิจกรรม

1. ชุดการสอนนี้เน้นการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการใช้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์หาสาเหตุ การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล
2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 ... คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
3. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง
4. ต้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งที่ย้ายหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

5. ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้าทั่วกัน โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนได้อย่างสะดวก ถูกต้อง

6. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ค. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง. บทบาทของครู

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว
2. เสนอชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักกาล"

ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

- 1.1 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ฤกษ์ที่อยู่ด้วยความพร้อม"
- 1.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในใบ้ตรงงาน แล้ว
รายงานกลุ่ม
- 1.3 ครูสรุปโดยใช้รูปภาพประกอบเรื่อง
- 1.4 ครูให้นักเรียนฝึกหัดเทคนิคการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพที่นักเรียนสนใจ โดย
พิจารณาถึงความเป็นผู้รู้จักกาลในการประกอบอาชีพ เป็นสำคัญ

คาบที่ 2.

- 2.1 ครูให้นักเรียนวางแผนการใช้เวลาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ดังนี้
สมมติว่านักเรียนจะต้องทำสิ่งเหล่านี้ให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน นักเรียนจะวางแผน
การใช้เวลาอย่างไร (คือควรทำอะไร เวลาไหน)
 - 1) ต้องทำความสะอาดบ้าน หุงข้าว ทำกับข้าว สำหรับครอบครัวทุกคน
(ในบ้านมีคน 4 คนคือ พ่อซึ่งเป็นกรรมกร ทำงานตั้งแต่ 7.00 - 19.00 น. ตัวนักเรียน
และน้องเล็ก ๆ กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.1 และ ป.3 ทุกคนจะต้องกดข้าวห่อไปกินเพื่อความ
ประหยัด)
 - 2) ต้องไปเรียนหนังสือ ซึ่งจะต้องเดินไปโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที
 - 3) ต้องทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมงอย่างน้อย
 - 4) อาจารย์ให้ฟังข่าวเหื่อไปรายงานหน้าชั้น
 - 5) วันนี้ครอบครัวกำหนดส่งเสื้ออากิโระเซ่ ซึ่งยังเหลืออีกเล็กน้อยกะว่าจะต้อง
ใช้เวลาทำต่อประมาณ 2 ชั่วโมง
 - 6) ต้องไปจ่ายตลาดเพื่อมาทำกับข้าววันรุ่งขึ้น ตลาดอยู่ระหว่างทางไป
บ้านและโรงเรียน
 - 7) ต้องซักเสื้อผ้าของตัวเอง พ่อและน้อง ๆ
- 2.2 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์การใช้เวลาในแต่ละวันของตนว่าเหมาะสม คุ่มค่า
หรือไม่ พร้อมกับวางแผนการใช้เวลาในกิจวัตรประจำวันครั้งต่อไป

คาบที่ 3.

3.1 ครูให้นักเรียนเขียนกราฟชีวิตของตนเองตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคต แล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3.2 ครูให้นักเรียนวางแผนชีวิตในระยะใกล้และไกลคือ ในระยะ 1 ปี, 5 ปี, 10 ปี, 20 ปี, 60 ปี ว่าในแต่ละช่วงของชีวิตจะกระทำการสิ่งใดบ้าง แล้วพิจารณาความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้

3.3 ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญ กำลองเตือนใจตนเอง (โดยคิดเองหรือนำคติพจน์ที่ชอบมาปรับประกาศไว้ให้เพื่อน ๆ ได้ศึกษา) เช่น

"เวลาผ่านไป บัดนี้เรากำลังทำอะไรอยู่"

" เวลาเป็นของมีค่า	อย่าผลาญเปล่าทำลาย
จงเร่งขวนขวาย	ประกอบภาระงานทั้งผอง
เตรียมตัวแต่บัดนี้	เพื่อชีวิตสุขสมปอง
เตือนไว้ให้ไตร่ตรอง	ยิ่งกว่าทองคำสูง"

"เปลวเทียนละลายแห่ง	เพื่อเปล่งแสงอันอำไพ
ชีวิตมลายไป	เพื่อสิ่งใดทั้งไว้แทน"

"ข้าเป็นกาลนานเป็นคุณ"

"ข้า ๆ ใฝ่รู้ราเล่มงาม ต่วนเร็วสาม ผลามักจะพลิกเพลง"

3. ครูสังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการรายงานผลต่อกลุ่ม

4. ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยดูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

5. สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักกาล" ตลอดจนปัญหาและวิธีแก้ไขเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

6. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักกาล"

จ. สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนประสม)

คาบที่ 1.

- 1.1 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติเรื่อง "ฤกษ์คืออยู่ที่ความพร้อม"
- 1.2 รูปภาพสรุปเรื่อง "ฤกษ์คืออยู่ที่ความพร้อม"
- 1.3 แบบฟอร์มการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพที่นักเรียนสนใจ

คาบที่ 2.

- 2.1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับวางแผนการใช้เวลาในสถานการณ์ที่กำหนดให้
- 2.2 แผ่นชาร์ตตัวอย่างการวิเคราะห์การใช้เวลาใน 1 วัน

คาบที่ 3.

- 3.1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนกราฟชีวิตของตนเอง
- 3.2 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับวางแผนชีวิตในระยะใกล้และระยะไกล
- 3.3 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนคำขวัญเตือนใจตนเอง
- 3.4 แผ่นชาร์ตตัวอย่างคำขวัญ คำกลอนเตือนใจตนเอง

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละคาบ

1. บัตรงาน (บัตรคำสั่ง) ของแต่ละคาบ
2. บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละคาบ
3. เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เน้นที่ "จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
4. เทปเพลงและเนื้อเพลง "เด็กธรรม" และเพลง "หลักธรรมนำทาง"
5. แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักกาล"

2. คู่มือครู

สำหรับดำเนินกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักกาล"

เวลาเรียน 3 คาบ

ความกตเวทิตา

การรู้จักกาล (กาลัญญตา) เป็นลักษณะของบุคคลที่รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และรู้จักใช้เวลาเป็น ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สามารถใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ คຸ່ມคຸ່ມา รู้จังหวะที่เหมาะสมในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่ 1.

- 1.1 เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างว่าผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตและการงานนั้น ส่วนสำคัญอย่างหนึ่งมาจากการรู้จักทำงานให้เหมาะสมกับยุคสมัยและรู้จักจังหวะ ใช้เวลาเป็น
- 1.2 เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการสัมภาษณ์ที่ดี

คาบที่ 2.

- 2.1 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักหัดใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
- 2.2 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนการใช้เวลาแต่ละวันอย่างมีประสิทธิภาพ

คาบที่ 3.

- 3.1 เพื่อให้นักเรียนพิจารณาถึงกาลเวลาที่ผ่านไป ที่กำลังเป็นอยู่และกำลังจะดำเนินต่อไปว่า ตนเองใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด
- 3.2 เพื่อฝึกให้นักเรียนหัดวางแผนเป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
- 3.3 เพื่อให้นักเรียนมีหลักยึดเหนี่ยวในตนเอง เพื่อให้เกิดพลังขยันในทางสร้างสรรค์

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

1. จัดนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน แล้วดำเนินกิจกรรมเรื่อง "การรู้จักกาล" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

ตอนที่ 1.

- 1.1 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ทุกข์คืออยู่ที่ความพร้อม"
- 1.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์การรู้จักกาลตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นแล้วช่วยกันสรุปเสนอแนะ
- 1.5 ให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักกาลตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1.6 ให้นักเรียนฝึกหัดเทคนิคการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพที่นักเรียนสนใจ โดยพิจารณาถึงความเป็นผู้รู้จักกาลในการประกอบอาชีพ เป็นสำคัญ

ตอนที่ 2.

- 2.1 ให้นักเรียนวางแผนการใช้เวลาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ดังนี้
สมมติว่านักเรียนจะต้องทำสิ่งเหล่านี้ให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน นักเรียนจะวางแผนการใช้เวลาอย่างไร (คือควรทำอะไร เวลาไหน)

 - 1) ต้องทำความสะอาดบ้าน หุงข้าว ทำกับข้าว สำหรับครอบครัวทุกคน (ในบ้านมีกัน 4 คนคือ พ่อซึ่งเป็นกรรมกร ทำงานตั้งแต่ 7.00 - 19.00 น. ตัวนักเรียนและน้องเล็ก ๆ กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.1 และ ป.3 ทุกคนต้องคดข้าวห่อไปกินเพื่อความประหยัด)
 - 2) ต้องไปเรียนหนังสือ ซึ่งจะต้องเดินไปโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที
 - 3) ต้องทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมงอย่างน้อย
 - 4) อาจารย์ให้ฟังข่าวเพื่อไปรายงานหน้าชั้น
 - 5) วันนี้ครบกำหนดส่งเสื้อปักโก้เท่ ซึ่งยังเหลืออีกเล็กน้อยกะว่าจะต้องใช้เวลาทำต่อประมาณ 2 ชั่วโมง
 - 6) ต้องไปจ่ายตลาดเพื่อมาทำกับข้าววันรุ่งขึ้น ตลาดอยู่ระหว่างทางไปบ้านกับโรงเรียน
 - 7) ต้องซักเสื้อผ้าของตัวเอง พ่อและน้อง ๆ

2.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์การใช้เวลาในแต่ละวันของตนเองว่าเหมาะสม คุ่มค่าหรือไม่ พร้อมกับวางแผนการใช้เวลาในกิจกรรมประจำวันครั้งต่อไป

คาบที่ 3.

3.1 ให้นักเรียนเขียนกราฟชีวิตของตนเองตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคต แล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3.2 ให้นักเรียนวางแผนชีวิตในระยะใกล้และระยะไกลคือ ในระยะ 1 ปี, 5 ปี, 10 ปี, 20 ปี, 60 ปี ว่าในแต่ละช่วงของชีวิตจะกระทำการสิ่งใดบ้าง แล้วพิจารณาความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้

3.3 ให้นักเรียนเขียนคำขวัญ คำกลอนเตือนใจตนเอง (โดยคิดเองหรือนำคติพจน์ที่ตนชอบมาประกาศไว้ให้เพื่อน ๆ ได้ศึกษา) เช่น

"เวลาผ่านไป ๆ บัดนี้เรากำลังทำอะไรอยู่"

"ข้าเป็นกาลนานเป็นคุณ"

"ข้า ๆ ได้หว่านเมล็ดงาม ค่วนเร็วสาม ผลามักจะพลิกแพลง"

"เปลวเทียนละลายแท่ง เพื่อเปล่งแสงอันอำไพ
ชีวิตมลายไป เพื่อสิ่งใดทั้งไว้แทน"

" เวลาเป็นของมีค่า อย่าพลาดหล่นทำลาย
จงเร่งชวนชวาย ประกอบการงานทั้งผอง
เตรียมตัวแต่บัดนี้ เพื่อชีวิตสุขลมปอง
เตือนไว้ให้ถวิลครอง ยิ่งกว่าทองคำสูง"

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนประสมที่ครูเตรียมไว้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มและการรายงานผลต่อกลุ่ม

2. สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้รูปภาพประกอบ

3. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรงานและบัตรสรุปกิจกรรม
4. สังเกตการฝึกหัดการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพที่นักเรียนสนใจ
5. ตรวจสอบความถูกต้องในการวางแผนการใช้เวลาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้
6. ตรวจสอบการวิเคราะห์การใช้เวลาในแต่ละวันของนักเรียน
7. สังเกตการเล่าเรื่องในกราฟชีวิตของนักเรียน
8. ตรวจสอบการวางแผนชีวิตในระยะใกล้และระยะไกลของนักเรียน
9. ตรวจสอบการเขียนคำขวัญเตือนใจตนเองของนักเรียน
10. ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัมปณิธิธรรมเรื่อง "การรู้จักกาล"

3. คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นที่กำหนดให้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ตอนที่ 1.

- 1.1 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ถูกขโมยที่ความพหุพร้อม"
- 1.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึง

การวิเคราะห์การรู้จักกาลตามหลักสัมปณิธิธรรม

- 1.4 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 1.5 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมในบทบาทสมมติที่เป็นารรู้จักกาลตามหลักสัมปณิธิธรรม

1.6 นักเรียนฝึกหัดเทคนิคการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพที่นักเรียนสนใจ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นที่รู้จักกาลในการประกอบอาชีพเป็นสำคัญ

คาบที่ 2.

2.1 นักเรียนวางแผนการใช้เวลาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ดังนี้

สมมติว่านักเรียนจะต้องทำสิ่งเหล่านี้ให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน นักเรียนจะวางแผนการใช้เวลาอย่างไร (คือควรทำอะไร เวลาไหน)

1) ต้องทำความสะอาดบ้าน หุงข้าว ทำกับข้าว สำหรับครอบครัวทุกมื้อ (ในบ้านมีคน 4 คนคือ พ่อซึ่งเป็นกรรมการ ทำงานตั้งแต่ 7.00 - 19.00 น. ตัวนักเรียน และน้องเล็ก ๆ กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.1 และ ป.3 ทุกคนต้องคดข้าวห่อไปกินเพื่อความประหยัด)

2) ต้องไปเรียนหนังสือ ซึ่งจะต้องเดินไปโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที

3) ต้องทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมงอย่างน้อย

4) อาจารย์ให้ฟังข่าวเพื่อไปรายงานหน้าชั้น

5) วันนี้ครบกำหนดส่งเสื้อถักโครเชต์ ซึ่งยังเหลืออีกเล็กน้อยกะว่าจะต้องใช้เวลาทำต่อประมาณ 2 ชั่วโมง

6) ต้องไปจ่ายตลาดเพื่อมาทำกับข้าววันรุ่งขึ้น ตลาดอยู่ระหว่างทางไปบ้านกับโรงเรียน

7) ต้องซักเสื้อผ้าของตัวเอง พ่อและน้อง ๆ

2.2 นักเรียนวิเคราะห์การใช้เวลาในแต่ละวันของตนว่าเหมาะสม กู้มค่าหรือไม่ พร้อมกับวางแผนการใช้เวลาในกิจวัตรประจำวันครั้งต่อไป

คาบที่ 3.

3.1 นักเรียนเขียนกราฟชีวิตของตนเองตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคต แล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง

3.2 นักเรียนวางแผนชีวิตในระยะใกล้และระยะไกลคือ ในระยะ 1 ปี, 5 ปี, 10 ปี, 20 ปี, 60 ปี ว่าในแต่ละช่วงของชีวิตจะกระทำให้บ้าง แล้วพิจารณาความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้

3.3 นักเรียนเขียนคำขวัญ คำกลอนเตือนใจตนเอง (โดยคิดเองหรือนำคติพจน์
ที่ตนชอบมาปืทประกาศไว้ให้เพื่อน ๆ ได้ศึกษา) เช่น

"เวลาผ่านไป ๆ บัดนี้เรากำลังทำอะไรอยู่"

"ข้าเป็นกาลนานเป็นคุณ"

"ข้า ๆ ได้พริ้งเลื่องงาม ค่วนเร็วสาม ผลามักจะพลิกเพลง"

"เปลวเทียนละลายแท่ง	เพื่อเปล่งแสงอันอำไพ
ชีวิตมลายไป	เพื่อสิ่งใดทั้งไว้แทน"

" เวลาเป็นของมีค่า	อย่าพลาดมูลค่าทำลาย
จงเร่งชวนชวาย	ประกอบการงานที่
เตรียมตัวแต่บัดนี้	เพื่อชีวิตสุขสมปอง
เตือนไว้ให้คริตรง	ยิ่งกว่าทองคำสูง"

เนื้อเรื่องบทาหสมมติ

เรื่อง "ฤกษ์ดีอยู่ที่ความพร้อม"

วันนี้นายเฉลิมชัยช่างตัดผมที่ยากจนในอดีต ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นคุณเฉลิมชัยนักออกแบบผมที่มีชื่อเสียงในฐานะช่างทรงผมระดับโลก ได้จัดให้มีการฉลองครบรอบ 20 ปี ของร้านซึ่งในอดีตเป็นร้านตัดผมเล็ก ๆ ที่เช่าหน้าบ้านเขาอยู่มาเป็นตึกตระหง่าน 4 คูหา 5 ชั้น ซึ่งได้กลายเป็นโรงเรียนสอนตัดผมทั้งชายและหญิง กิจการของเขาเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ หลังจากงานเลี้ยงผ่านไปสักครู่ พิธีกรก็ได้ทำหน้าที่สัมภาษณ์คุณเฉลิมชัยเพื่อออกรายการโทรทัศน์ดังต่อไปนี้

พิธีกร : สวัสดีครับ คุณเฉลิมชัย ผมขอแสดงความยินดีด้วยนะครับที่ท่านประสบความสำเร็จในฐานะนักออกแบบผมที่มีชื่อเสียงระดับโลก ขอให้กิจการท่านจงรุ่งเรืองตลอดไป เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ลูกหลานไทยด้วยนะครับ

เฉลิมชัย : ขอบคุณมากครับ

พิธีกร : เอาละครับ ผมเห็นจะต้องยิงคำถามที่ใคร ๆ อยากรู้กันว่า ทำไมคุณเฉลิมชัยจึงประสบความสำเร็จมีกิจการรุ่งเรืองถึงขนาดนี้ สงสัยว่าคุณเฉลิมชัยคงหาฤกษ์เปิดร้านได้ถูกโฉลกอย่างยิ่งใช่ไหมครับ? คุณเฉลิมชัยไปหาพระที่ไหนหาฤกษ์หรือเจิมป้ายให้ครับ

เฉลิมชัย : เปล่าครับผมไม่ได้ให้ใครหาฤกษ์ให้เลย ป้ายก็ไม่ต้องเจิม เพราะตอนเริ่มกิจการที่แรกไม่มีร้านที่จะให้แขวนป้าย ผมเริ่มต้นโดยการเร่รับตัดผมตามบ้านครับ ต่อ ๆ มาพอมีลูกค้ามากขึ้น ไม่จำเป็นต้องเดินไปหาลูกค้าให้เสียเวลาแล้วละครับ ผมก็เลยขอเช่าหน้าบ้านเขาตัดผม ตอนแรกก็มีเก้าอี้ตัดผมเพียงตัวเดียวพร้อมกับอุปกรณ์คู่มือที่มีอยู่นั้นแหละ ต่อมาเมื่อมีแขกมากขึ้น จึงเพิ่มเก้าอี้ตัดผมขึ้นเรื่อย ๆ และมีลูกจ้างมาช่วยเพิ่มขึ้นตามจำนวนเก้าอี้

พิธีกร : สงสัยว่าการที่คุณเฉลิมชัยมีลูกค้านั้นคงมี "นะ" ดีแน่ ๆ อยากราบเคล็ดสักครับผม

เฉลิมชัย : ผมไม่ทราบหรอกครับว่า "นะคี" นั้นคืออะไร และผมก็ไม่มีเคล็ดลับอะไรหรอก ทุกอย่างมันเป็นเรื่องที่ใคร ๆ ก็น่าจะรู้อยู่แล้วทั้งนั้น เพียงแต่ว่าใครจะทำหรือไม่ หรือทำได้ก็แค่ไหนเท่านั้น สิ่ง чтоช่วยให้ผมเป็นที่นิยมของลูกค้า หรือมีกิจการรุ่งเรือง อย่างที่คุณเห็นนี่ก็คือ

ประการแรก เราจะต้องรู้จักเอาใจลูกค้า ลูกค้าแต่ละคนต่างมีลักษณะ ใบหน้าต่าง ๆ กัน มีนิสัยไม่เหมือนกัน ผมก็ต้องรู้ว่าเขาชอบทรงผมแบบไหน หรือต้องรู้ว่าผมแบบใดจึงจะเหมาะกับบุคลิกของเขา เช่น คนเจ้าระเบียบนี้ ทรงผมจะต้องเรียบไม่กระดุกกระดิกและจะไม่ชอบ เปลี่ยนทรงผม ไม่ชอบให้ใคร มาถามหรือชวนคุยมากนักเวลาทำผม ผมก็ต้องใช้ความระมัดระวังและสุภาพ เป็นพิเศษ ผิดกับบางคนซึ่งวิ่งตามแฟชั่น พวกนี้เราจะต้องพยายามสรรหาแบบผม ใหม่ ๆ มาเสนออยู่เรื่อย ๆ

ประการที่สอง เราจะต้องศึกษาเทคนิคใหม่ ๆ หรือเพิ่มพูนความรู้ให้ ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพราะเรื่องแฟชั่นนี้เราจะหยุดอยู่กับที่ไม่ได้เลย ตอนแรก ๆ ผมก็ต้องแอบสังเกตจากร้านผมที่มีชื่อเสียง ต่อ ๆ มาตอนที่กิจการก้าวหน้าขึ้น ผมก็สามารถไปศึกษาดูงานที่ต่างประเทศได้ เพราะเรื่องแฟชั่นนี้คนไทยเราเอา แบบอย่างมาจากเมืองนอก ทั้ง ๆ ที่บางแบบก็ไม่เหมาะกับรูปหน้าคนไทย แต่ สำหรับผม ผมจะนำมาดัดแปลงให้เข้ากับใบหน้าคนไทยด้วย ไม่ใช่เอาเขามา ทั้งดุ้น ยิ่งทรงผมผู้หญิงยิ่งต้องพิถีพิถัน นอกจากจะดูรูปหน้าบุคลิกสมัยนิยมแล้ว ยังต้องรู้ด้วยว่าเขาแต่งผมจะไปงานอะไร เป็นงานกลางวันหรืองานกลางคืน เป็นต้น

ประการที่สาม สิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่า 2 ข้อแรกก็คือ นิสัยที่ดี เช่น เราจะต้องใจเย็น รู้จักโอภาปราถัย ไม่เป็นคนช่างนินทา เอาเรื่องลูกค้าไปคุย และเราจะต้องมีความรักและภูมิใจในอาชีพนี้ เพราะถ้าเรารู้สึกไม่ชอบหรือรู้สึก ต่ำต้อยดูถูกอาชีพตัวเองว่าไม่มีเกียรติแล้ว กงมีความสุขได้ยาก นอกจากนั้นจะต้อง มีความอดทนอย่างมาก เพราะลูกค้าบางคนจุกจิกขี้จู้ ไม่พอใจอะไรง่าย ๆ และ จะต้องมีความขยัน เพราะบางวันลูกค้ามากต้องยืนให้บริการตั้งแต่เช้าจรด 3 ทุ่มก็มี

และตอนที่ผมเริ่มงานใหม่ ๆ ต้องเดินทั้งวันเพื่อหาลูกค้า บางวันไม่สบาย ก็ต้องทน ยิ่งวันเสาร์วันอาทิตย์นี้เราจะหยุดงานกลับบ้านไปเที่ยวไม่ได้เลย เพราะ เป็นวันที่ผมมีเวลาว่างทำผมมากเป็นพิเศษ

พิธีกร : แหม ฟังแค่นี้ก็รู้สึกว่ายากแล้วนี่ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ นะครับ เป็นอาชีพที่มีความละเอียดอ่อนมากเหมือนกัน คนที่จะประกอบอาชีพนี้ได้ดี จะต้องเป็นทั้งศิลปิน คือ มีศิลปะ เป็นนักจิตวิทยา รู้จักผูกใจลูกค้า และเป็นนักธุรกิจที่ต้องทันเหตุการณ์ รู้ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และทำงานแข่งกับเวลาที่เดียนะครับ อ้อ ผมอยากทราบอีกนิดครับว่า ทำไมคุณเฉลิมชัยไม่ตั้งสาขาอื่น ๆ อีกละครับ

เฉลิมชัย : ผมคิดว่า ถ้าฟังกิจการที่มีอยู่ ผมก็แทบไม่มีเวลาอยู่แล้วครับ ถ้ามีสาขาจะต้องมีผู้ช่วยดูแลควบคุม ซึ่งถ้าได้คนดีมาช่วยก็ดีไป แต่ถ้าได้คนไม่ดีมาช่วยก็คงจะมาทำให้พัง ผมก็เลยทำเป็นโรงเรียน จะได้ฝึกลูกศิษย์ลูกหาให้ช่วยทำงานแทน เขาก็จะได้เป็นเจ้าของกิจการของตนเอง ซึ่งผมไม่เคยปิดบังวิชาอะไรเลย ทั้งยังช่วยแนะช่องทางในการประกอบอาชีพให้อย่างดี สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ช่างผมบางคนมองข้าม เช่น ความสะอาด ไม่ว่าจะเป็นความสะอาดของเครื่องมือ ความสะอาดของเสื้อผ้า กลิ่นตัว กลิ่นปากของช่างตลอดจนมารยาทที่พึงแสดงต่อลูกค้า เราก็ฝึกให้หมด ให้ลูกค้าติดใจทั้งน้ำมือ น้ำใจ และน้ำคำ ที่เดียวละครับ

พิธีกร : ขอบพระคุณครับที่อธิบายให้ความแจ่มแจ้งอย่างยิ่ง ความจริงอยากเรียนถามต่อแต่เสียดายที่เวลามากดลงแล้วนะครับ ผมเห็นจะต้องขอลาไปก่อนละครับ

บัตรงานเรื่อง "ถูกคืออยู่ที่ความพร้อม"

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. คุณเฉลิมชัยเริ่มต้นประกอบอาชีพข้างผมอย่างไร
2. ทำไมคุณเฉลิมชัยจึงประสบความสำเร็จ เป็นแชมป์ระดับโลก และมีกิจการที่มั่นคงก้าวหน้า
3. เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรมอย่างไร จงยกตัวอย่างให้เห็นชัด
4. นักเรียนคิดว่าการหาฤกษ์สำหรับการเริ่มต้นกิจการต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. สมมติว่านักเรียนจะต้องทำสิ่งเหล่านี้ให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน นักเรียนจะวางแผนการใช้เวลาอย่างไรให้เหมาะสม (คือให้วางแผนว่าควรทำอะไร เวลาไหน)
 - 5.1 ต้องทำความสะอาดบ้าน หุงข้าว ทำกับข้าวสำหรับครอบครัวทุกมื้อ (ในบ้านมีคน 4 คน ก๊อพอซึ่งเป็นกรรมกร ทำงานตั้งแต่ 7.00 - 19.00 น. ตัวนักเรียนและน้องเล็ก ๆ กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.1 และ ป.3 ทุกคนจะต้องห่อข้าวไปกินเพื่อความประหยัด)
 - 5.2 ต้องไปเรียนหนังสือ จึงจะต้องเดินไปโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที
 - 5.3 ต้องทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมง
 - 5.4 อาจารย์ให้ฟังข่าวประจำวันเพื่อไปรายงานหน้าชั้นเรียน
 - 5.5 ต้องไปจ่ายตลาดเพื่อมาทำกับข้าวในวันรุ่งขึ้น (ตลาดอยู่ระหว่างทางไปบ้านและโรงเรียน)
 - 5.6 ต้องซักเสื้อผ้าของตัวเอง น้อง ๆ และพ่อ

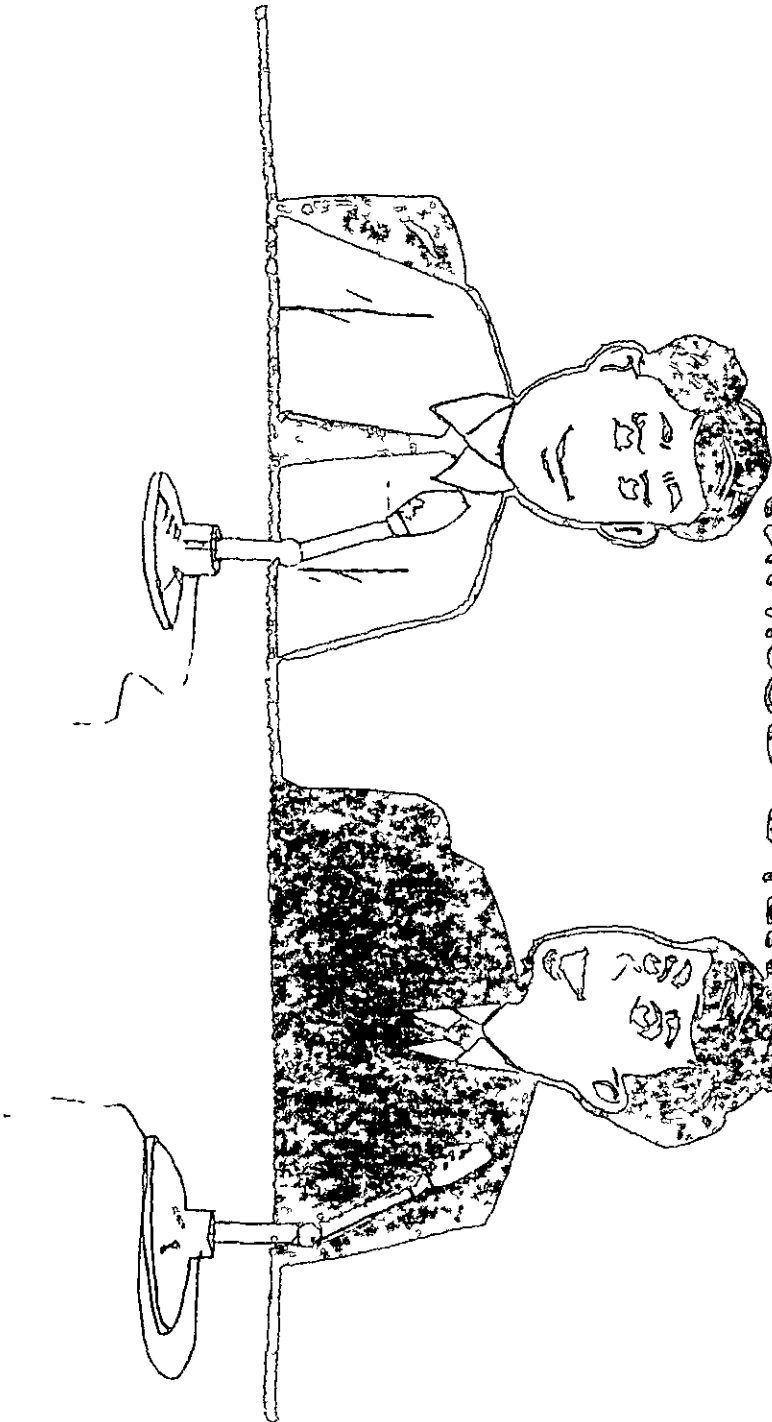
คำตอบ ชื่อ นามสกุล.....กลุ่ม.....

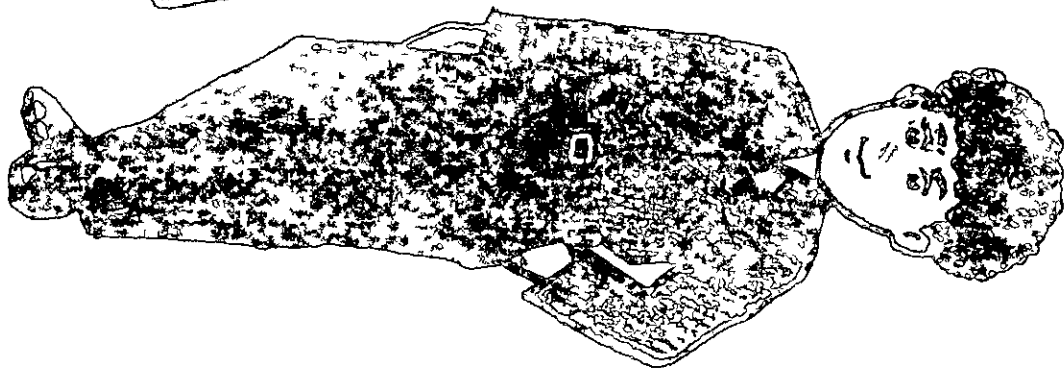
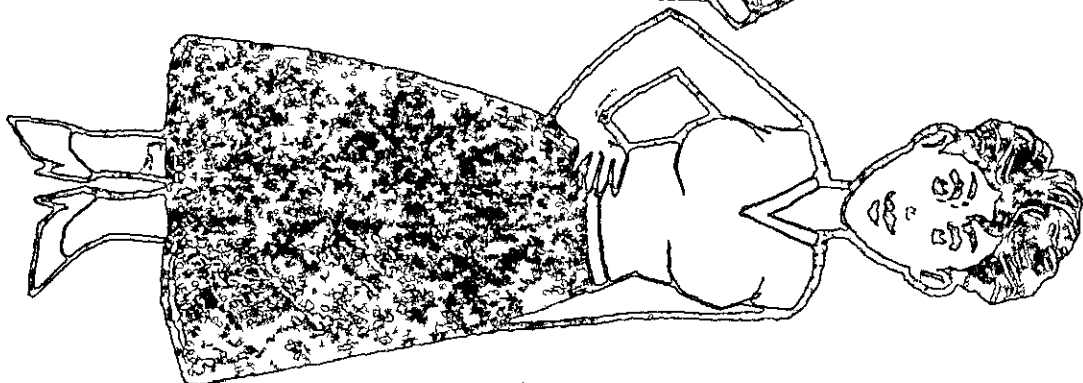
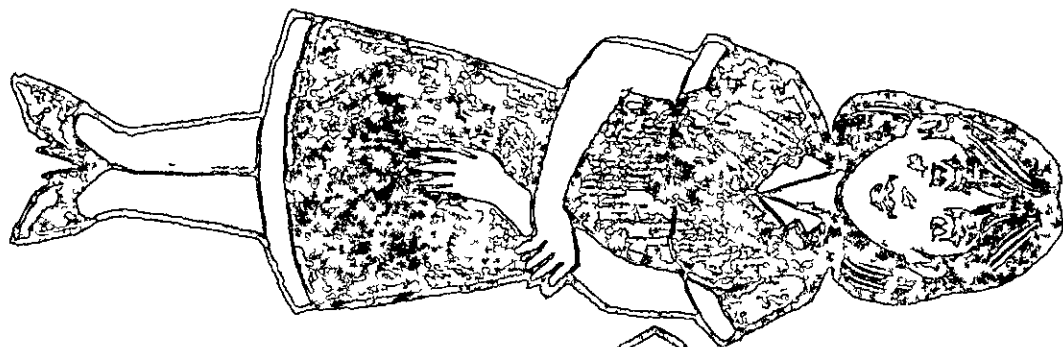
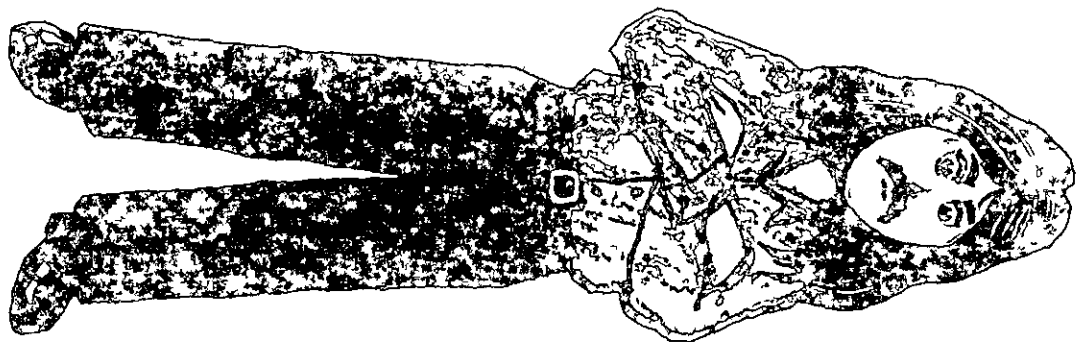
คำบรรยายประกอบภาพ เรื่อง "ฤกษ์คืออยู่ที่ความพร้อม"

- รูปที่ 1 วันนี้นายเฉลิมชัยช่างตัดผมที่ยากจนในอดีต ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นคุณเฉลิมชัย นักออกแบบผมที่มีชื่อเสียงในฐานะชนะรางวัลเป็นแชมป์ผมระดับโลก กำลังให้สัมภาษณ์รายการโทรทัศน์
- รูปที่ 2 คุณเฉลิมชัยเล่าถึงชีวิตในอดีต พร้อมกับเปิดเผยเคล็ดลับในการทำกิจการเจริญรุ่งเรือง โดยไม่ต้องอาศัยฤกษ์ยาม แต่ทำด้วยความพร้อมงานคือ
- ประการแรก เราจะต้องรู้จักเอาใจลูกค้าแต่ละคนซึ่งมีลักษณะใบหน้าต่าง ๆ กัน มีนิสัยไม่เหมือนกัน โดยเราต้องรู้ว่าลูกค้าชอบทรงผมแบบไหน เช่น คนเจ้าระเบียบ ทรงผมจะต้องเรียบไม่กระดุกกระดิก และไม่ชอบเปลี่ยนทรงผม ไม่ชอบให้ใครมาถามหรือชวนคุยเวลาทำผม
- ประการที่สอง เราต้องศึกษาเทคนิคใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ พร้อมกับพิจารณาว่าลูกค้าเขาแต่งผมจะไปงานอะไรด้วย
- ประการที่สาม เราต้องเป็นคนใจเย็น รู้จักโอภาปราถณีย์ ไม่เป็นคนช่างนินทา และต้องมีความขยัน ยิ่งวันเสาร์วันอาทิตย์เราจะหยุดงานปิดร้านไป เทียวไม่ได้เลย เพราะเป็นวันที่คนมีเวลาว่างมาทำผมมากเป็นพิเศษ
- รูปที่ 3 คุณเฉลิมชัยเน้นว่า อาชีพช่างผมนั้น "เราต้องฝึกให้ลูกค้าจิตใจทั้งน้ำมือ น้ำใจ และน้ำคำ"

អ្នកប្រឹក្សា

“ គេអីរូបម បារាំងក្មេង ”

នៅចុងផ្លូវក្រុងស្វាយរៀង
ចិន្តា ក្នុងអំឡុងពេល
អំឡុងពេល ២០០០
។ អំឡុងពេល...

ชุดการลงกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 6

เรื่อง "การรู้จักบุคคล"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักบุคคล"
ชุดการสอนประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก. การเตรียมตัวของครู

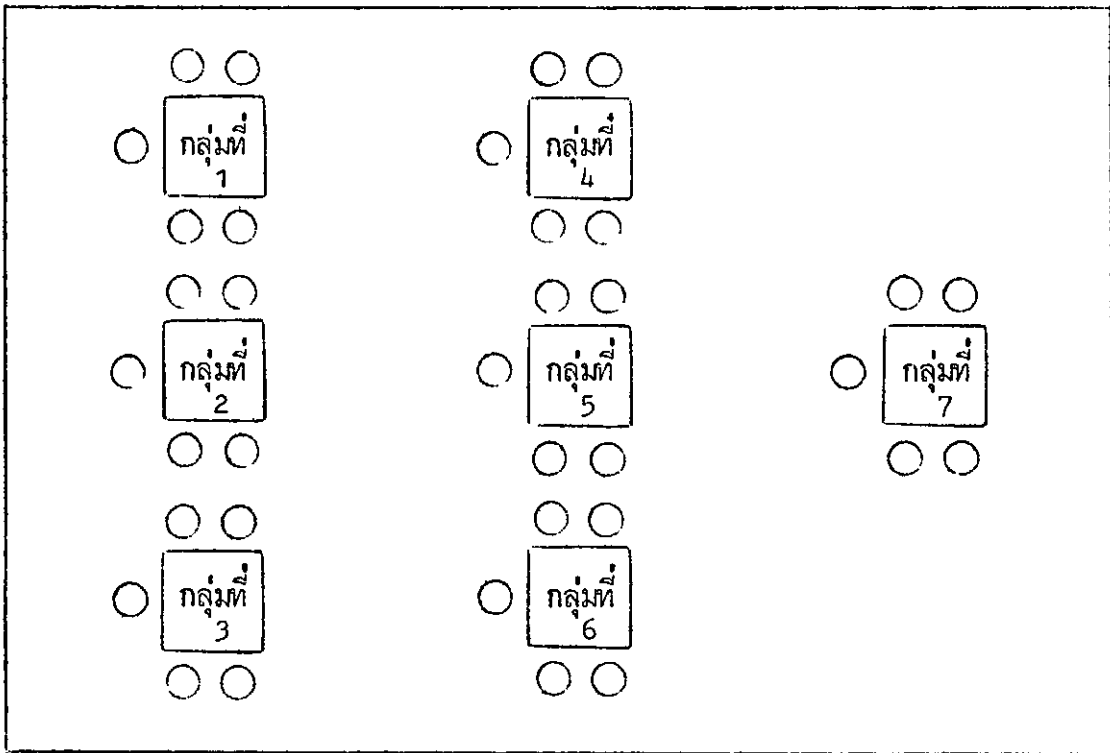
1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ

ข. การจัดกิจกรรม

1. ชุดการสอนนี้เน้นการแนะแนวคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม กับการใช้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์หาสาเหตุ การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล
2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 ... คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
3. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง
4. ต้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งที่เปลี่ยนหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

5. ให้นักเรียนหนึ่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้ากันทั่ว โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนได้อย่างสะดวก ถูกต้อง

6. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ค. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง. บทบาทของครู

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว
2. เสนอชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เรื่อง "การรู้จักบุคคล" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

- 1.1 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน"
- 1.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรงาน แล้ว
รายงานกลุ่ม
- 1.3 ครูสรุปโดยใช้รูปภาพประกอบ เรื่อง

คาบที่ 2.

- 2.1 ครูให้นักเรียนลองพิจารณาจากประสบการณ์ของนักเรียนเองว่ามีเหตุการณ์ใดบ้างที่แสดงถึงผลดีของการรู้จักบุคคล และผลเสียของการไม่รู้จักบุคคล (ซึ่งนอกจากเป็นเรื่องประกอบกิจการงานแล้วอาจจะเป็นเรื่องการคบเพื่อน การมีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบตัวที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันก็ได้)
- 2.2 ครูให้นักเรียนลองพิจารณาข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ที่เกิดมีคดีหลอกลวงกันขึ้นบ่อย ๆ เช่น ในคอลัมน์ 18 มงกุฏ เป็นต้นนั้น สาเหตุสำคัญมาจากอะไรบ้าง
- 2.3 ครูให้นักเรียนแสดงความสามารถในการชักชวนให้บุคคลอื่นร่วมมือทำสิ่งที่
เป็นประโยชน์ร่วมกัน เช่น
 - 1) สมมติว่านักเรียนต้องไปขอเรี่ยไรเงินเพื่อจะมาสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน เช่น ถนน แต่มัคคน ๆ หนึ่งซึ่งมีเงินแต่ไม่ยอมออกเงินช่วยเหลือ โดยอ้างว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องทำให้ประชาชน ท่านจะอย่างไรที่จะทำให้คน ๆ นั้นยอมสละเงินครั้งนี้ (โดยยกตัวอย่างคำพูดประกอบ)

- 2) สมมติว่ามีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนใจน้อย โกรธง่าย แต่นักเรียนต้องทำงานร่วมด้วย นักเรียนจะหาอย่างไรจึงจะสามารถทำงานกับเพื่อนคนนี้อย่างราบรื่น

คาบที่ 3.

- 3.1 ครูให้นักเรียนนำปัญหาที่อยู่ร่วมกันในกลุ่ม มาพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยพิจารณาถึงเรื่องการรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรมเป็นสำคัญ

3.2 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความสามารถในการรู้จักบุคคลและมนุษย์สัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยครูกำหนดงานให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยไม่ให้ทำงานร่วมกับผู้ที่สนิทสนมกัน ทั้งนี้เพื่อจะประเมินว่า นักเรียนสามารถร่วมมือกันทำงานได้ดีเพียงไร รู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัย รู้จักปรับตัวและแบ่งงานได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนหรือไม่

3.3 ครูให้นักเรียนอภิปรายสุภาษิต คำพังเพยต่อไปนี้ เช่น

"คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล"

"คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอับราชัย"

"คบคนต้องดูหน้า ชื้อผ้าต้องดูเนื้อ"

3. ครูสังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่ม อภิปรายและการรายงานผลต่อกลุ่ม

4. ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยดูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

5. สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสี่ปฐุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักบุคคล" ตลอดจนปัญหาและวิธีแก้ไข เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

6. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสี่ปฐุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักบุคคล"

จ. สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนประสม)

คาบที่ 1.

1.1 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติเรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน"

1.2 รูปภาพสรุปเรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน"

1.3 แผ่นชาร์ทบทกลอนสรุปเรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน" ดังนี้

" เป็นเซลล์แมนนั้นไซ้รักต้องใจกล้า

เมื่อพบหน้าผู้ใดกราบไหว้ก่อน

แต่งตัวดีพูดจาก็มีเงื่องอน

ไม่ใจร้อนนอกทนเกิดผลเอย"

คาบที่ 2.

2.1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนตัวอย่างที่แสดงถึงผลดีของการรู้จักบุคคล และผลเสียของการไม่รู้จักบุคคล

2.2 ตัวอย่างข่าวจากหนังสือพิมพ์คอลัมน์ 18 มงกุฏ

2.3 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนชักชวนให้บุคคลอื่นร่วมมือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

คาบที่ 3.

3.1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนอภิปรายปัญหาที่อยู่ร่วมกันในกลุ่มเกี่ยวกับบุคคล

3.2 แผ่นชาร์ตสุภาวิต คำพังเพยเกี่ยวกับก ระรู้จักบุคคล

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละคาบ

1. บัตรงาน (บัตรคำสั่ง) ของแต่ละคาบ
2. บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละคาบ
3. เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เน้นที่ "จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
4. เทปเพลงและเนื้อเพลง "เด็กธรรม" และเพลง "หลักธรรมนำทาง"
5. แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักบุคคล"

คู่มือครู

สำหรับดำเนินกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักบุคคล"

เวลาเรียน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรู้จักบุคคล (บุคคลปโรปัญญา) เป็นลักษณะของบุคคลที่รู้จักธรรมชาติของคนทั้งในส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกัน รู้จักลักษณะคนประเภทต่าง ๆ ทั้งดีและเลว ทำให้สามารถเลือกคบคนได้ถูกต้อง ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทและการขัดแย้งเอาเปรียบกันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่ 1.

- 1.1 เพื่อให้ นักเรียนเห็นตัวอย่างความสำเร็จจากการทำงานเพราะการรู้จักบุคคล

คาบที่ 2.

- 2.1 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักที่มาจากสถานการณ์และบุคคลแวดล้อมเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้เกิดปัญหาและส่งเสริมให้รู้จักวิธีช่วยตนเองในการเลือกคบบุคคล
- 2.2 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวิธีติดต่อกับขอความร่วมมือจากผู้อื่น

คาบที่ 3.

- 3.1 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน
- 3.2 เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสามัคคี
- 3.3 เพื่อเสริมความเข้าใจในการรู้จักบุคคลให้ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

1. จัดนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน แล้วดำเนินกิจกรรมเรื่อง "การรู้จักบุคคล" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

- 1.1 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "กลเม็ดของเชลล์แมน"
- 1.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์การรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสวงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุปเสนอแนะ
- 1.5 ให้นักเรียนสรุป เหตุการณ์และเหตุการณ์ในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม

ตอนที่ 2.

2.1 ให้นักเรียนลองพิจารณาจากประสบการณ์ของนักเรียนเองว่ามีเหตุการณ์ใบบ้างที่แสดงถึงผลดีของการรู้จักบุคคล และผลเสียของการไม่รู้จักบุคคล (ซึ่งนอกจากเป็นเรื่องประกอบกิจการงานแล้วอาจจะ เป็นเรื่องการคบเพื่อน การมีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบตัวที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันก็ได้)

2.2 ให้นักเรียนลองพิจารณาข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ที่เกิดมีคดีหลอกลวงกันขึ้นบ่อย ๆ เช่น ในคอลัมน์ 18 มงกุฏ เป็นต้นนั้น สาเหตุสำคัญมาจากอะไรบ้าง

2.3 ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการชักชวนให้บุคคลอื่นร่วมมือทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ร่วมกัน เช่น

1) สมมติว่านักเรียนต้อง ไปขอเรี่ยไรเงินเพื่อจะมาสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน เช่น ถนน แคมป์คน ๆ หนึ่งซึ่งมีเงินแต่ไม่ยอมออกเงินช่วยเหลือ โดยอ้างว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องทำให้ประชาชน ท่านจะหาอย่างไรที่จะให้คน ๆ นั้นยอมสละเงินครั้งนี้ (โดยยกตัวอย่างคำพูดประกอบ)

2) สมมติว่ามีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งเป็นกบใจน้อย โกรธง่าย แต่นักเรียนต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนจะหาอย่างไรจึงจะสามารถทำงานกับเพื่อนคนนี้ออย่างราบรื่น

ตอนที่ 3.

3.1 ให้นักเรียนนำปัญหาที่อยู่ร่วมกันในกลุ่มมาพิจารณา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยพิจารณาถึงเรื่องการรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรมเป็นสำคัญ

3.2 ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อดูความสามารถในการรู้จักบุคคลและมนุษยสัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยกรูกำหนดงานให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยไม่ให้ทำงานร่วมกับผู้ที่สนิทสนมกัน ทั้งนี้เพื่อจะประเมินว่านักเรียนสามารถร่วมมือกันทำงานได้ดีเพียงไร รู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัย รู้จักปรับตัวและแบ่งงานได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนหรือไม่

3.3 ให้นักเรียนอภิปรายสภาพจิต คำพังเพยต่อไปนี้ เช่น

"คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล"

"คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอับราชัย"

"คบคนต้องดูหน้า ชื้อผ้าต้องดูเนื้อ"

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนประสมที่ครูเตรียมไว้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม และการรายงานผลต่อกลุ่ม
2. สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้รูปภาพประกอบ
3. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรงานและบัตรสรุปกิจกรรม
4. ตรวจสอบคำตอบจากการเขียนถึงผลดีของการรู้จักบุคคล และผลเสียของการไม่รู้จักบุคคล
5. ตรวจสอบคำตอบจากการวิเคราะห์ข่าวจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการรู้จักบุคคล และการไม่รู้จักบุคคล
6. ตรวจสอบคำตอบจากการเขียนชักชวนให้บุคคลอื่นร่วมมือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน
7. ตรวจสอบคำตอบจากการวิเคราะห์ปัญหาที่อยู่ร่วมกันในกลุ่ม
8. สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียนภายในกลุ่ม การปรับตัวและการแบ่งงานที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน
9. สังเกตความถูกต้องในการอภิปรายสภาพจิต คำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักบุคคล
10. ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัมปรีชธรรมเรื่อง "การรู้จักบุคคล"

3. คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นที่กำหนดให้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 1.

- 1.1 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน"
- 1.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึง

การวิเคราะห์การรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม

- 1.4 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 1.5 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และพฤติกรรมในบทบาทสมมติที่เป็นารรู้จักบุคคล

ตามหลักสัปปุริสธรรม

คาบที่ 2.

2.1 นักเรียนลองพิจารณาจากประสบการณ์ของนักเรียนเองว่ามีเหตุการณ์ใบบ้าง ที่แสดงถึงผลดีของการรู้จักบุคคล และผลเสียของการไม่รู้จักบุคคล (ซึ่งนอกจากเป็นเรื่อง ประกอบกิจการงานแล้วอาจจะเป็น เรื่องการคบเพื่อน การมีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบตัวที่ เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันก็ได้)

2.2 นักเรียนลองพิจารณาข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ที่เกิดมีคดีหลอกลวงกันขึ้นบ่อย ๆ เช่น ในคอลัมน์ 18 มงกุฏ เป็นต้น สาเหตุสำคัญมาจากอะไรบ้าง

2.3 นักเรียนแสดงความสามารถในการชักชวนให้บุคคลอื่นร่วมมือทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ร่วมกัน เช่น

1) สมมติว่านักเรียนต้องไปขอเรี่ยไรเงินเพื่อจะสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ ร่วมกัน เช่น ถนน แต่มีคน ๆ หนึ่งซึ่งมีเงินแต่ไม่ยอมออกเงินช่วยเหลือ โดยอ้างว่าเป็น หน้าที่ของรัฐบาลจะต้องทำให้ประชาชน ท่านจะหาอย่างไรที่จะให้คน ๆ นั้นยอมสละเงิน ครั้นนี้ (โดยยกตัวอย่างคำพูดประกอบ)

2) สมมติว่ามีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนใจน้อย โกรธง่าย แต่นักเรียนต้องทำงานร่วมกับ นักเรียนจะอย่างไรจึงจะสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนนี้อย่างราบรื่น

ตอนที่ 3.

3.1 นักเรียนนำปัญหาที่อยู่ร่วมกันในกลุ่มมาพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยพิจารณาถึงเรื่องการจัดบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรมเป็นสำคัญ

3.2 นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อดูความสามารถในการจัดบุคคลและมนุษยสัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยครูกำหนดงานให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยไม่ให้ทำงานร่วมกับผู้ที่สนิทสนมกัน ๕ คน เพื่อจะประเมินว่านักเรียนสามารถร่วมมือกันทำงานได้ดีเพียงไร รู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัย รู้จักปรับตัวและแบ่งงานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนหรือไม่

3.3 นักเรียนอภิปรายสรุปภาพิต กำพืดเหยต๋อไปนี้ เชน

"คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล"

"คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอับราชัย"

"คบคนต้องดูหน้า ชื้อผ้าต้องดูเนื้อ"

เนื้อเรื่องบทาพสมมติ

เรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน"

ขึ้นชื่อเซลล์แมนระดับเซียนละก็ คุณทองใบนับว่าเป็นหนึ่งถึงกับได้สมญานามว่า "เซลล์แมนลั่นทอง" ที่เดียว เราลองมาดูวิธีทำงานของเขาว่าทำไมจึงได้สมญานามนี้ จากการขายกรังนี้ของเขา เริ่มต้นที่ร้านขายโลงแห่งหนึ่ง

"สวัสดีครับ เสี่ย" ทองใบวางกระเป๋าเจมส์บอนลงที่พื้น พร้อมกับยกมือไหว้คนจีนวัยประมาณ 50 ปี อย่างนอบน้อม

คนที่ทองใบเรียกว่าเสี่ยเงยหน้าขึ้นจากโต๊ะที่ตนกำลังถือลูกคิดขึ้นมอง พร้อมกับพูดว่า

"มีธุระอะไร ล้อจะซื้อโลงหรือ"

"ครับ ผมว่าจะมาดูโลงไว้สักใบสำหรับใส่ศพตัวเอง"

"เอ๊ะ ล้อนี่แปลก ยังหนุ่มแน่นอยู่แท้ ๆ ทำไมจึงหาโลงให้กับตัวเอง หรือล้อรู้วันตาย"

"ความตายนั้นใครจะหยั่งรู้ได้ นอกจากคนที่มีภูมิญา"

"อ้าว แล้วทำไมจึงรีบร้อนซื้อโลงไว้ล่ะ หรือใครจะฆ่า"

"เปล่าหรอก ผมไม่มีศัตรูที่ไหนที่เขาอาจมาถึงกับเอาชีวิต ชีวิตผมทำแต่ประโยชน์อยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ให้หลักประกันความมั่นใจในชีวิตแก่คนในครอบครัวทั้งหลายมาแล้วมากต่อมาก เมื่อวานนี้ผมยังนำเงินไปให้ครอบครัวหนึ่งเป็นเงิน 5 แสนบาท ซึ่งถ้าไม่ได้ผม ครอบครัวนี้คงลำบากไปมากทีเดียว ลูก ๆ อาจจะต้องออกจากโรงเรียนกลางคันก็ได้ เพราะแม้ไม่ได้มีอาชีพอะไร มีแต่พ่อหารายได้คนเดียว กรันพ่อตายลงอย่างกะทันหัน เพราะถูกรถชน ครอบครัวจึงเคืองคร้างทีเดียว ลูก ๆ ก็ยังเล็กทั้งนั้น มีทั้งหมดตั้ง 5 คน นี่ถือว่าแก่ทำประกันชีวิตไว้กับผมเพียงส่งได้ไม่กี่งวด เลยได้กำไรมหาศาลเหมือนถูกลอตเตอรี่ทีเดียว ตอนแรกแก่ก็ไม่อยากทำประกันหรอก เพราะเห็นว่าไม่จำเป็น"

กรันแล้วคุณทองใบก็วกกลับมาที่ตัวเสี่ย ซึ่งตอนนี้ยังรับฟังอยู่ด้วยก็

"ตอนนี้การค้าเสี่ยเป็นยังงัยครับ คงขายดีสิครับ เพราะกนกายลงทุกวันโดยเฉพาะโรคมะเร็ง โรคหัวใจวาย และโรคอุบัติเหตุก็เกิดขึ้นชุกชุมเหลือเกิน อยู่ดี ๆ เพื่อนฝูงเคยพบหน้ากันวันนี้ พรุ่งนี้ตายเสียแล้ว ชีวิตคนนี่ไม่แน่นอนเอาเสียเลยหรือเสี่ยว่ายังไง"

"ก็เป็นธรรมดา คนตายมาก ๆ ก็ อ้าวจะให้ขายโลงได้มากขึ้น ตอนนั้นก็กิจการไม่ค่อยสู้ดีเพราะมีคนขายแข่งมาก"

"เสีย มีลูกหลายคนหรือเปล่าครับ"

"ก็มีอยู่ 3 คน กำลังเรียนอยู่ทั้งนั้นเหมือนกัน"

"เสีย ไม่คิดหาหลักประกันให้กับลูก ๆ บ้างหรือครับ เกิดเราเป็นอะไรไป"

"จะให้ทำอย่างไรละ เราก็หาเงินเก็บให้เขาแล้ว"

"แต่จะเพียงพอหรือเปล่าครับ" คุณทองใบ เลียบ เคียงเพื่อฐานะการเงินและ

ความจำเป็นในครอบครัว

"พอไม่เอาก็ไม่รู้ เคียวนี่เงินก็หายากจะให้เหลือเก็บมาก ๆ ได้ยังไง"

"แต่ถ้าเสียใช้วิธีประกันชีวิต มันก็เหมือนกับเอาเงินไปฝากไว้ ถ้ากรมกำหนดโดยเราไม่เป็นอะไรก็ได้เงินคืนหรือมรดกเอาเบี้ย แต่ถ้าเกิดเป็นอะไรไปไม่ว่าเราจะพิการหรือตายไปเราก็ได้ประโยชน์ตอบแทนเกินค่าเงินที่เราฝากไว้มากทีเดียว เหมือนกับรายเมื่อวานนี้แกส่งได้เพียงหมื่นเดียว แต่ได้เงินตั้ง 5 แสน ขอโทษเถอะตอนนี้เสียก็อายุมากแล้ว ลูก ๆ ก็กำลังเรียน ถ้าให้เราได้คุ้มครองเสีย เสียก็จะได้หมดห่วงไปอย่างหนึ่งใช่ไหมครับ"

เมื่อเห็นเสียสนใจ แต่ยังไม่มีความลังเลอยู่ ทองใบก็เลยรุกต่อ

"เสีย ยิ่งลังเลอะไรอยู่อีกละครับ"

"อ้าวเห็นมาหลายรายแล้ว ตอนแรกก็มาบอกว่าคืออย่างโน้นคืออย่างนี้ แต่พอตายลงกลับหายเข้ากลีบเมฆ ติดต่อจะเอาเงินประกันก็โยกโย้"

"ถ้างานนี้เป็นบริษัทที่กระจอกละมั่งครับ บริษัทผมนี้เป็นบริษัทใหญ่เชื่อถือได้ เสียไม่เคยเห็นที่เขาโฆษณาทางทีวีหรือครับ บริษัทเรามีหลักทรัพย์เป็นพันล้านบาททีเดียวนะครับ และได้รับการรับรองจากรัฐบาลนะครับ" พูดแล้วคุณทองใบก็แสดงหลักฐานให้ดู พร้อมกับให้ความมั่นใจแก่เจ้าของร้านว่าตนติดต่อลูกค้าอย่างสม่ำเสมอทุกคน

ในที่สุดคุณทองใบก็ได้ลูกค้าเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง ทั้งที่ลูกค้าคนนี้เคยปฏิเสธเพื่อนคุณทองใบที่เคยมาขายประกันเมื่อเร็ว ๆ นี้ โดยที่เพื่อนคนนั้นยังไม่ทันเปิดฉากเจรจาด้วยซ้ำ

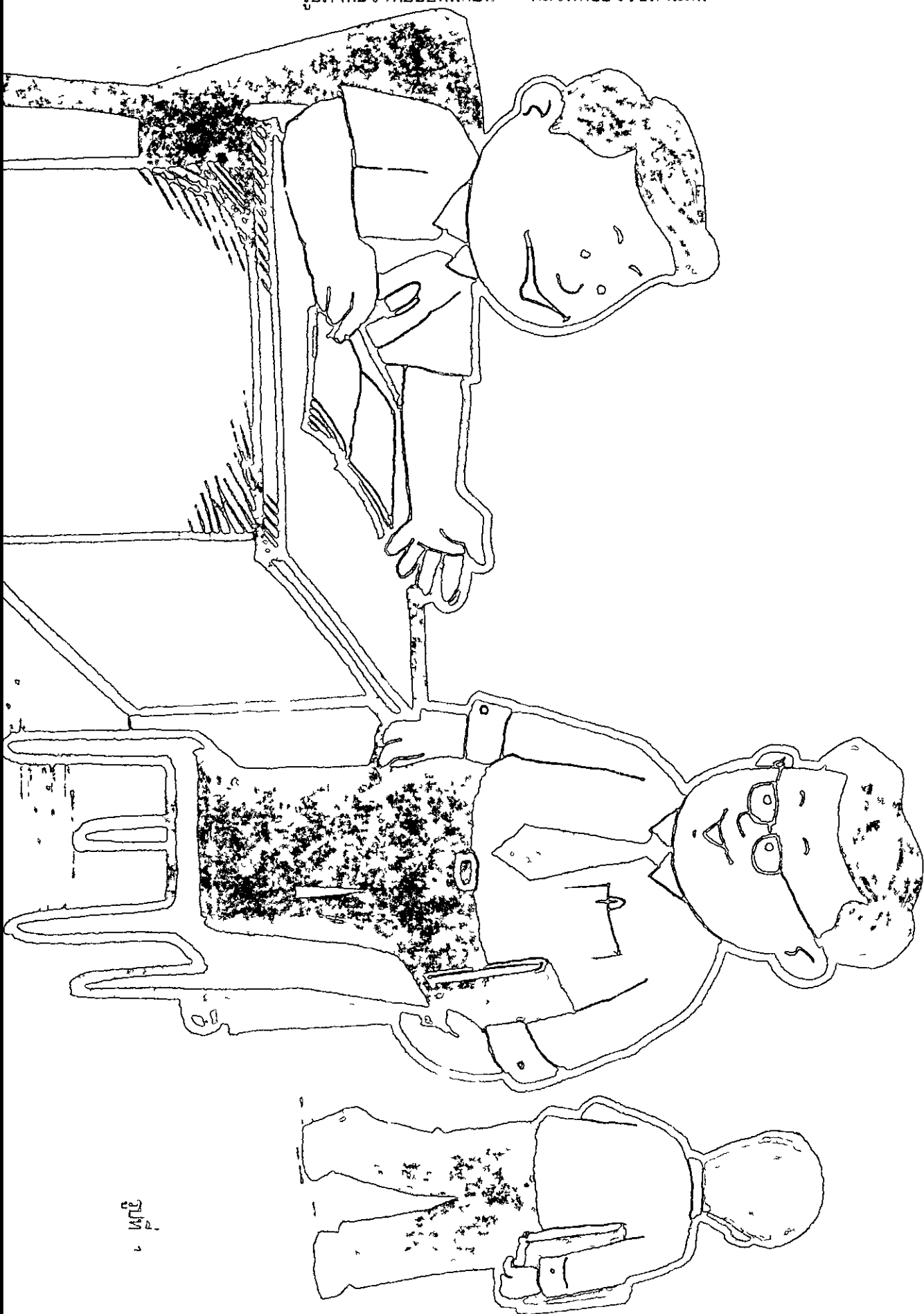
บัตรงานเรื่อง "กลเม็ดของเซลล์แมน"

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

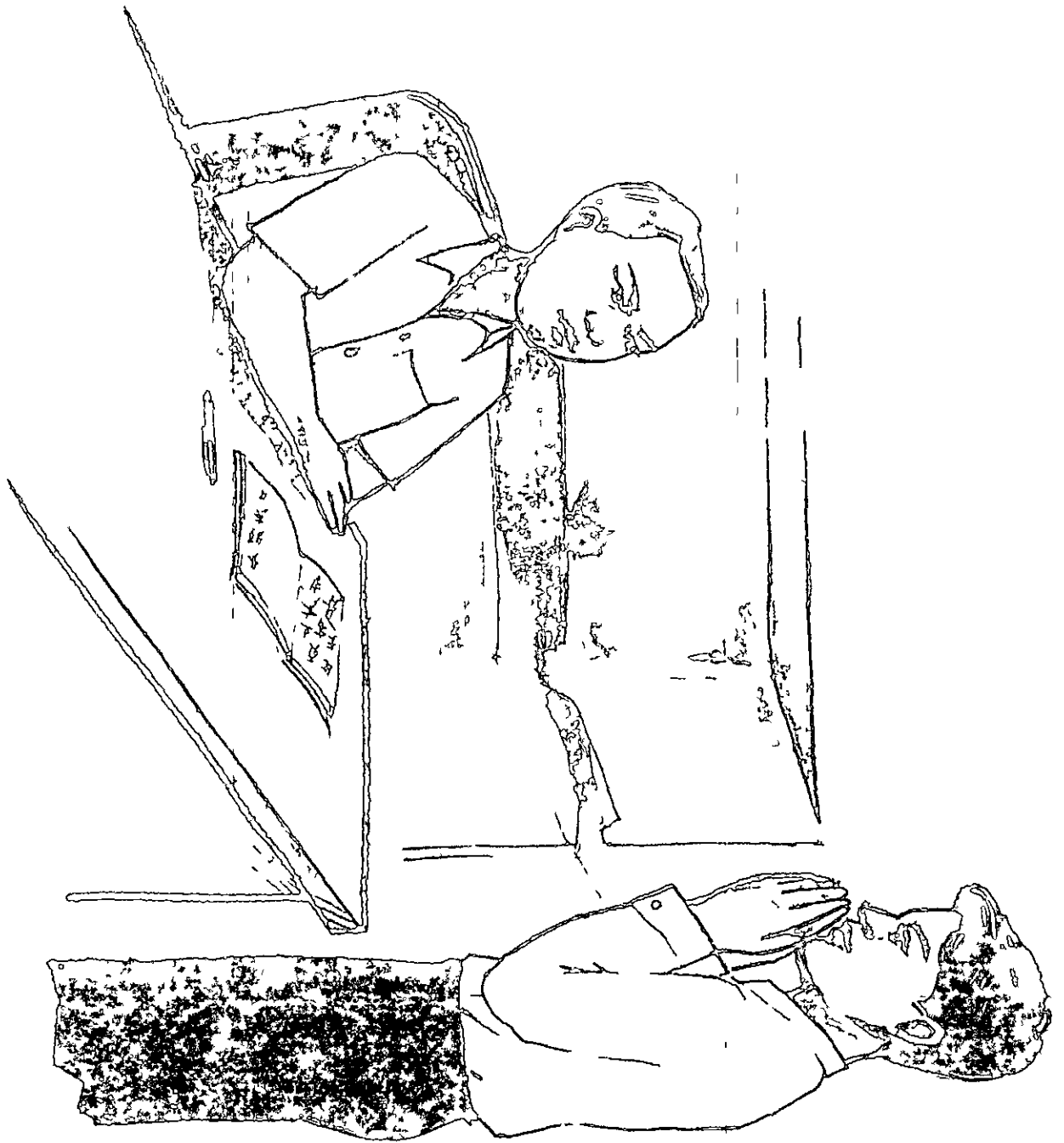
1. ทำไมคุณทองใบจึงสามารถทำให้เจ้าของร้านขายโลงยอมทำประกันชีวิตกับตน ซึ่งปกติแล้วลูกค้ารายนี้เคยปฏิเสธผู้ขายประกันรายอื่นมาแล้ว (โดยอาจวิเคราะห์ทั้งแต่การเริ่มต้นเจรจาของลูกค้าให้ลูกค้าไม่ปฏิเสธตั้งแต่แรก และการดึงความสนใจของลูกค้ามายังจุดสำคัญที่ตนจะเสนอให้พิจารณา)
2. หลักสำคัญที่เซลล์แมนจะต้องศึกษาเพื่อขายสินค้าหรือบริการของคนให้ได้ นั่นคืออะไร หรือจิตวิทยาในการขายนั้นเกี่ยวข้องกับความรู้จักบุคคลอย่างไร
3. สมมติว่ามีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนใจน้อย โกรธง่าย แต่นักเรียนต้องทำงานร่วมกับเพื่อนจะหาอย่างไรจึงจะสามารถทำงานกับเพื่อนคนนี้อย่างราบรื่น
4. สมมติว่านักเรียนต้องไปขอเงินเพื่อนเพื่อนมาสร้างสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกัน เช่น ถนนเข้าหมู่บ้าน ๆ แต่มีคน ๆ หนึ่งซึ่งมีฐานะดี แต่ไม่ยอมออกเงินโดยอ้างว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องทำให้ต่างหาก ท่านจะหาอย่างไรที่จะให้คน ๆ นั้นยอมสละเงินร่วมบริจาคครั้งนี้ (โดยยกตัวอย่างคำพูดประกอบ)

คำตอบ ชื่อ นามสกุล.....กลุ่ม.....

รูปภาพปร กอบบทกลอน กต เมื่อกของ เซลล์แมน"

เอกมณีใน ๑๑ เอลส์แมนลีนอง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม

หน่วยการสอนที่ 7

เรื่อง "การรู้จักชุมชน"

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม เรื่อง "การรู้จักชุมชน"

ชุดการสอนประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก. การเตรียมตัวของครู

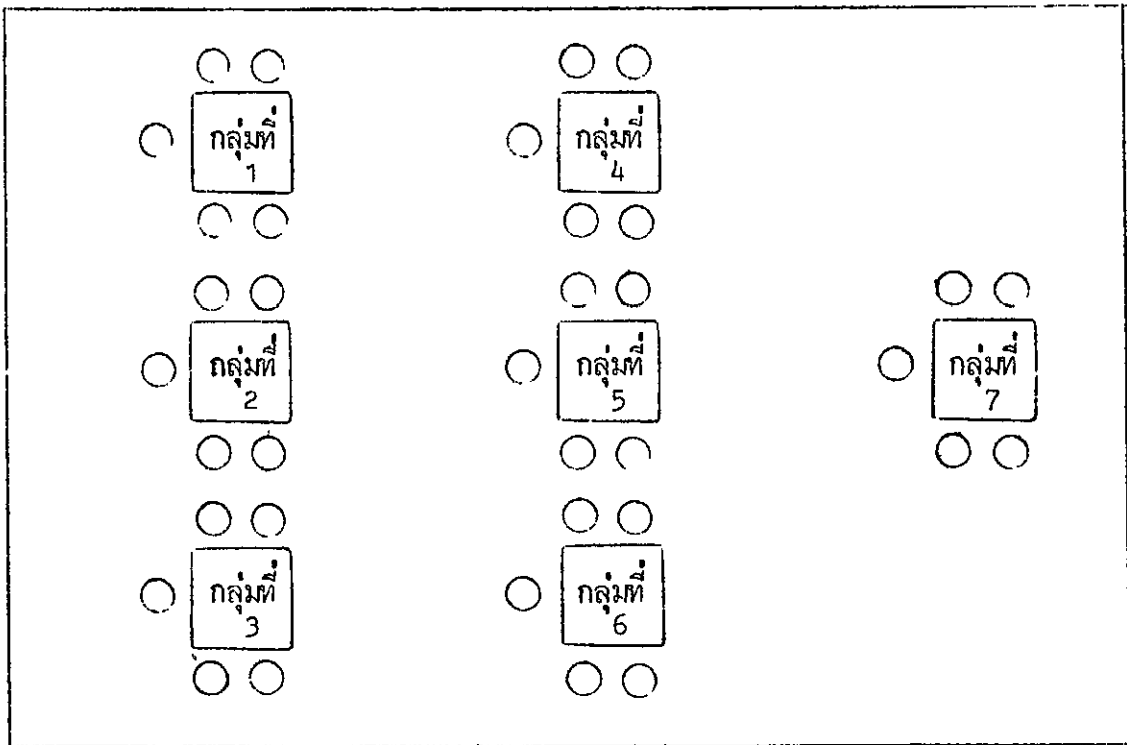
1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ

ข. การจัดกิจกรรม

1. ชุดการสอนนี้เน้นการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม ด้วยการใช้ชุดการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและสื่อประสม ให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การวิเคราะห์สาเหตุ การวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการประเมินผล
2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 ... คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม ละ 5 คน
3. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติออกเสียง
4. ห้องเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้งที่เปลี่ยนหน่วยการสอนหรือเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำหน้าที่ประธาน เลขานุการและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

5. ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มในการอภิปรายอย่างสะดวกเห็นหน้ากันทั่ว โดยอาจนั่งเป็นรูป □ หรือ ○ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง และครูสามารถสังเกตการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมด้านสัจปรีธรรมของนักเรียนได้อย่างสะดวก ถูกต้อง

6. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ก. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้น ประกอบรูปภาพที่เตรียมไว้
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ง. บทบาทของครู

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว
2. เสนอชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัจปรีธรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน"

ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

1.1 ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"

1.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในใบ้ตรงงาน แล้ว

รายงานกลุ่ม

1.3 ครูสรุปโดยใช้รูปภาพประกอบเรื่อง

คาบที่ 2.

2.1 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลดีจากการรู้จักชุมชนหรือสังคมและ
ผลเสียจากการที่บุคคลไม่รู้จักชุมชนหรือสังคม อย่างน้อยกลุ่มละ 2 ราย

2.2 ครูให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับชุมชน
หรือสังคมที่เราอยู่ ดังนี้

1) ถ้านักเรียนจะค้าขายในสถานที่ต่อไปนี้ นักเรียนจะขายอะไร เพราะเหตุใด

- โรงพยาบาล
- โรงเรียน
- โรงภาพยนตร์
- ที่พักคนโดยสาร
- วัด
- สถานที่ท่องเที่ยว
- สถานีรถไฟ, รถโดยสาร

2) สมมติว่านักเรียนจะหารายได้พิเศษ นักเรียนคิดจะทำอะไรบ้าง

2.3 ครูให้นักเรียนฝึกการแสดงออกทางด้านการขายต่อบุคคลในชุมชน เช่น
ต่อผู้ใหญ่ ต่อพระสงฆ์ ต่อเพื่อน โดยกำหนดสถานการณ์ให้

คาบที่ 3.

3.1 ครูให้นักเรียนไปทัศนศึกษาสำรวจอาชีพในชุมชน เช่น โรงงานพิมพ์ย้อมผ้า ศรีโพนาลัยสวนสามพราน, ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สามพราน, สวนส้มโอของคุณติม ไทหวี เป็นต้น แล้วให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสถานที่นั้น ตลอดจนสัมภาษณ์บุคคลผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ด้วย

3.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากการไปสำรวจอาชีพในชุมชน แล้วรายงานผลต่อกลุ่ม

3. ครูสังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่ม อภิปราย และการรายงานผลต่อกลุ่ม

4. ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา โดยดูแลให้ทั่วทุกกลุ่ม

5. สรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่มในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสี่ปฐพีธรรม เรื่อง "การรู้จักชุมชน"

6. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณธรรมด้านสี่ปฐพีธรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน"

จ. สิ่งที่ครูต้องเตรียม (สื่อการสอนประสม)

คาบที่ 1.

1.1 เนื้อเรื่องบทบาทสมมติเรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"

1.2 รูปภาพสรุปเรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"

คาบที่ 2.

2.1 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับเขียนบุคคลที่ได้รับผลดีจากการ รู้จักชุมชน และบุคคลที่ได้รับผลเสียจากการไม่รู้จักรู้จักชุมชน

2.2 กระดาษเปล่าขนาด 4×6 นิ้ว สำหรับตอบคำถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับชุมชนหรือสังคมนั้น

2.3 รูปภาพมารยาทไทยในการแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ พระสงฆ์และเพื่อน ในสังคมของไทย

ภาพที่ 3.

3.1 แบบฟอร์มการสำรวจอาชีพในชุมชน

สื่อการสอนประสมที่ใช้ร่วมกันในแต่ละภาพ

1. บัตรงาน (บัตรคำสั่ง) ของแต่ละภาพ
2. บัตรสรุปกิจกรรมของแต่ละภาพ
3. เทปเพลง "ความฝันอันสูงสุด" เน้นที่ "จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"
4. เทปเพลงและเนื้อเพลง "เกีกรธรรม" และเพลง 'หลักธรรมนำทาง'
5. แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน"

2. คู่มือครู

สำหรับดำเนินกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน"

เวลาเรียน 3 ภาพ

ความคิกรวบยอด

การรู้จักชุมชน (ปรีสัณฺฑตา) เป็นลักษณะของบุคคลที่รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละท้องถิ่น ทำให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัว เข้ากับชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ความรังเกียจ การทะเลาะวิวาทและเหยียดหยามดูหมิ่นกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ภาพที่ 1.

- 1.1 เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของการไม่รู้จักชุมชน ควบคู่กับคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมข้ออื่น ๆ ที่ศึกษามาแล้ว

ภาพที่ 2.

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาจากตัวอย่างจริงจะเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น
- 2.2 เพื่อให้นักเรียนเลือกประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับสภาวะชุมชนหรือสังคม

ได้ถูกต้องเหมาะสม

2.3 เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีปฏิบัติทางมารยาทที่ถูกต้องกับบุคคลและสถานที่ที่ตนต้องพบในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง เหมาะสม

คาบที่ 3.

3.1 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักสำรวจอาชีพในชุมชนของตนเอง

3.2 เพื่อให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน

กิจกรรมสำหรับนักเรียน

1. จัดนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการ 1 คน แล้วดำเนินกิจกรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน" ตามลำดับในแต่ละคาบดังนี้

คาบที่ 1.

1.1 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"

1.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์การรู้จักชุมชนตามหลักสัปปุริสธรรม

1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น แล้วช่วยกันสรุปเสนอแนะ

1.5 ให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์และเหตุการณ์ในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักชุมชนตามหลักสัปปุริสธรรม

คาบที่ 2.

2.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลดีจากการรู้จักชุมชนหรือสังคม และผลเสียจากการที่บุคคลไม่รู้จักชุมชนหรือสังคม อย่างน้อยกลุ่มละ 2 ราย

2.2 ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับชุมชนหรือสังคมที่เราอยู่ กันนี้

1) ถ้านักเรียนจะค้าขายในสถานที่ต่อไปนี้ นักเรียนจะขายอะไร เพราะ

เหตุใด

- โรงพยาบาล
- โรงเรียน
- โรงภาพยนตร์
- ที่หักคนโดยสาร
- วัด
- สถานที่ท่องเที่ยว
- สถานีรถไฟ, รถโดยสาร

2) สมมติว่านักเรียนจะหารายได้พิเศษ นักเรียนคิดจะทำอะไรบ้าง

2.3 ให้นักเรียนฝึกการแสดงออกทางด้านการขายต่อบุคคลในชุมชน เช่น

ต่อผู้ใหญ่ ต่อพระสงฆ์ ต่อเพื่อน โดยกำหนดสถานการณ์ให้

คาบที่ 3.

3.1 ให้นักเรียนไปทัศนศึกษาสำรวจอาชีพในชุมชน เช่น โรงงานหิมพ์ย้อมผ้า
กรีไญลย์สวนสามพราน, ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สามพราน, สวนส้มโอของคุณทิม
ไทยทวี เป็นต้น แล้วให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสถานที่นั้น ตลอดจน
สัมภาษณ์บุคคลผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ด้วย

3.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากการไปสำรวจอาชีพในชุมชน
แล้วรายงานผลต่อกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ใช้สื่อการสอนประสมที่ครูเตรียมไว้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม
และการรายงานผลต่อกลุ่ม
2. สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้รูปภาพประกอบ

3. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรงานและบัตรสรุปกิจกรรม
4. ตรวจสอบการเขียนตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลดีจากการรู้จักชุมชนหรือสังคม และผลเสียจากการที่บุคคลไม่รู้จักชุมชนหรือสังคม
5. ตรวจสอบความถูกต้องจากการเลือกประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนหรือสังคม
6. สังเกตการแสดงออกทางด้านมารยาทต่อบุคคลในชุมชนหรือสังคมของนักเรียน
7. สังเกตขณะนักเรียนไปทัศนศึกษาสำรวจอาชีพในชุมชน
8. ตรวจสอบประเมินผลการสำรวจอาชีพในชุมชนของนักเรียน
9. ใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน"

3. คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นที่กำหนดให้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ตอนที่ 1.

- 1.1 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"
- 1.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามจากบัตรงาน โดยใช้การอภิปรายร่วมกัน
- 1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย โดยเน้นถึงการวิเคราะห์การรู้จักชุมชนตามหลักสัปปุริสธรรม
- 1.4 นักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
- 1.5 นักเรียนสรุปเหตุการณ์และเหตุการณ์ในบทบาทสมมติที่เป็นการรู้จักชุมชนตามหลักสัปปุริสธรรม

ตอนที่ 2.

- 2.1 นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลดีจากการรู้จักชุมชนหรือสังคม และผลเสียจากการที่บุคคลไม่รู้จักชุมชนหรือสังคม อย่างน้อยกลุ่มละ 2 ราย

2.2 นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับชุมชนหรือสังคมที่เราอยู่ ดังนี้

1) ถ้านักเรียนจะค้าขายในสถานที่ต่อไปนี้ นักเรียนจะขายอะไร เพราะเหตุใด

- โรงพยาบาล
- โรงเรียน
- โรงภาพยนตร์
- ที่พักคนโดยสาร
- วัด
- สถานที่ท่องเที่ยว
- สถานีรถไฟ, รถโดยสาร

2) สมมติว่านักเรียนจะหารายได้กินเก็บ นักเรียนคิดจะทำอะไรบ้าง

2.3 นักเรียนฝึกการแสดงออกทางด้านการขายต่อบุคคลในชุมชน เช่น ต่อผู้ใหญ่ ต่อพระสงฆ์ ต่อเพื่อน โดยกำหนดสถานการณ์ได้

คาบที่ 3.

3.1 นักเรียนไปทัศนศึกษาสำรวจอาชีพในชุมชน เช่น โรงงานพิมพ์ย้อมผ้า กรังโบลย์สวนสามพราน, ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สามพราน, สวนส้มโอของคุณทิพย์ไทยทวี เป็นต้น แล้วให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสถานที่นั้น ตลอดจนสัมภาษณ์บุคคลผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ด้วย

3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากการไปสำรวจอาชีพในชุมชน แล้วรายงานผลต่อกลุ่ม

เนื้อเรื่องบทอาทสมมทิ

เรื่อง "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"

โนเกาลเป็นปลัดอำเภอนมูม เขาถูกย้ายจากอำเภอนิ่งจากภาคอีสานไปอยู่ที่ภาคใต้ จึงประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เขานำภรรยาไปด้วย

ด้วยเหตุที่โนเกาลเคยอยู่ในชนบท ที่ชาวบ้านนิยมดื่มสุราก็จนเป็นกบทองแดงและ มีค่านิยมว่าลูกผู้ชายต้องก้มเกล้า เพื่อให้เข้ากับชาวบ้านได้ โนเกาลจึงหัดดื่มจนติดเป็นนิสัย กรันย้ายมาอยู่ภาคใต้เขาก็ยังประเพณีคนเช่นนั้นอีกแต่ไม่มีใครไปชวนดื่มที่บ้าน เพราะคน ส่วนใหญ่ไม่นิยมดื่มเหมือนกัน เขาก็เลยต้องชวนเพื่อนข้าราชการและชาวบ้านบางคนมาดื่มที่บ้าน ข้างยังเกณฑ์ลูกสาวชาวบ้านที่สวยงามให้มาช่วยอีก รืออา วรและเกรื่องดื่มให้อีกด้วย เรื่องนี้ ชาวบ้านไม่พอใจมากเพราะคนในท้องถิ่นนี้หวงลูกสาวและเกร่งครักในประเพณีมาก นอกจากนั้น เมื่อดื่มจนเมาแล้วพากันส่งเสียงอะอะเป็นทวนหู รำคาญแก่ชาวบ้านก็ ๆ ในแถบนั้น จนเป็นที่รู้กันทั่วว่า ปลัดอำเภอกินเมามาก ทำให้เป็นที่รังเกียจแก่คนทั่วไปว่าเป็นข้าราชการที่ประพฤติดน ไม่เหมาะสม และเรื่องนี้รู้ไปถึงนายอำเภอ จึงเรียกไปว่ากล่าวตักเตือน แต่โนเกาลก็ยังเลิก ไม่ได้

สำหรับเรื่องการงานนั้น เมื่อทางราชการเร่งรัดอะไรเขาก็จะปฏิบัติคดไม่ได้ พิจารณาเรื่องความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น เมื่อทางราชการมีนโยบายจะให้ชาวบ้านปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ สุกร เขาก็จะเกณฑ์ให้ชาวบ้านเลี้ยงสุกรให้หมดทุกคนรอบครัว ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก

ส่วนฝ่ายภรรยานั้น เดิมเคยหารายได้จากการขายข้าวขาหมู กรันย้ายมาอยู่ภาคใต้ ก็ทำข้าวขาหมูขายอีกแต่ก็ขายไม่ออก ประกอบกับค่าครองชีพที่นี่แพงกว่าที่ตนเคยอยู่ และสามี ก็ยังพาคนอื่นมากินเหล้า กินข้าที่บ้าน จึงเมื่ออยู่ภาคอีสานเขาไปร่วมวงกินกับชาวบ้านตาม บ้านต่าง ๆ ไร่นำให้เดือดร้อนแก่ครอบครัวเหมือนกับเมื่อย้ายมาอยู่ที่นี่ เมื่อเงินทองไม่เอาใช้ หนัก ๆ เข้า ก็มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันทุกวัน ฝ่ายสามีก็ต้องไปกู้หนี้ยืมสินเขามาใช้ หนัก ๆ เข้าก็ไม่มีใครให้ยืมเพราะเขาไม่เคยยืมใครเลย จนในที่สุดเขาก็เคยลงมือกับพ่อค้าลักลอบนำสินค้า พืชยาเสพติดเข้ามา แต่ทำอยู่ได้ไม่นาน ในที่สุดก็ถูกจับและถูกไล่ออกจากราชการ

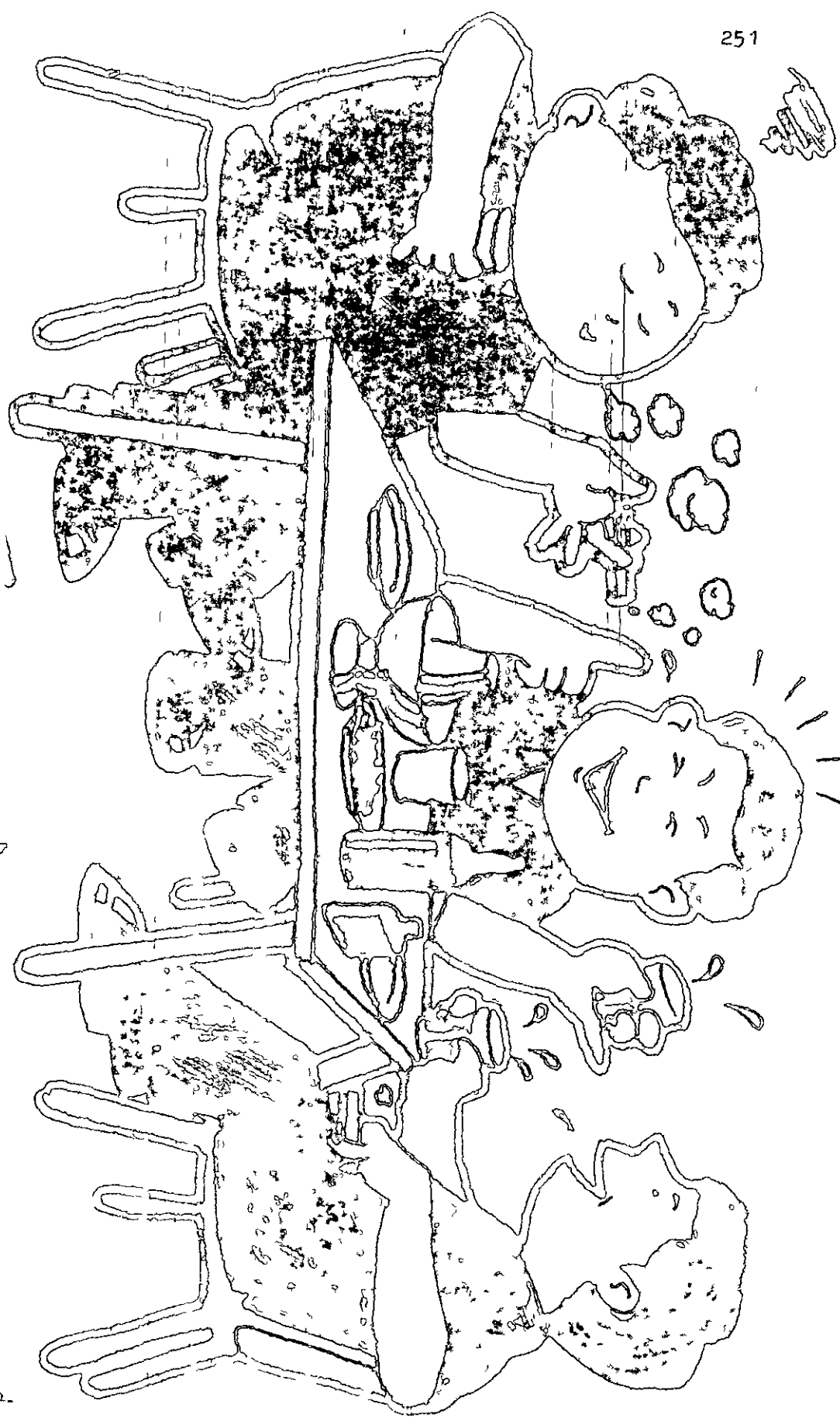
บัตรงานเรื่อง "เข้าเมืองกาหลัว ต้องหลิวตาม"

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. ไทกาลประมุขดินเหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่และชุมชนที่เขาไปอยู่หรือไม่
2. การที่ไทกาลอยู่ที่ภาคอีสาน และร่วมดื่มกับชาวบ้านเพื่อให้เข้ากับชาวบ้านได้นั้น เป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่
3. ทำไมภรรยาของเขาจึงขายข้าวขามไม่ได้
4. ไทกาลและครอบครัวมีทางเลือกหรือไม่ที่จะดำเนินชีวิตให้พอกินพอใช้โดยไม่เดือดร้อน
5. ถ้าภรรยาไทกาลจะค้าขายหรือทำอาหารขาย ควรจะขายอะไรจึงจะเหมาะสมกับท้องถิ่น
6. ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลดีจากการรู้จักชุมชนหรือสังคม และผลเสียจากการที่บุคคลไม่รู้จักชุมชนหรือสังคมเพิ่มเติม อย่างน้อยกลุ่มละ 2 ราย

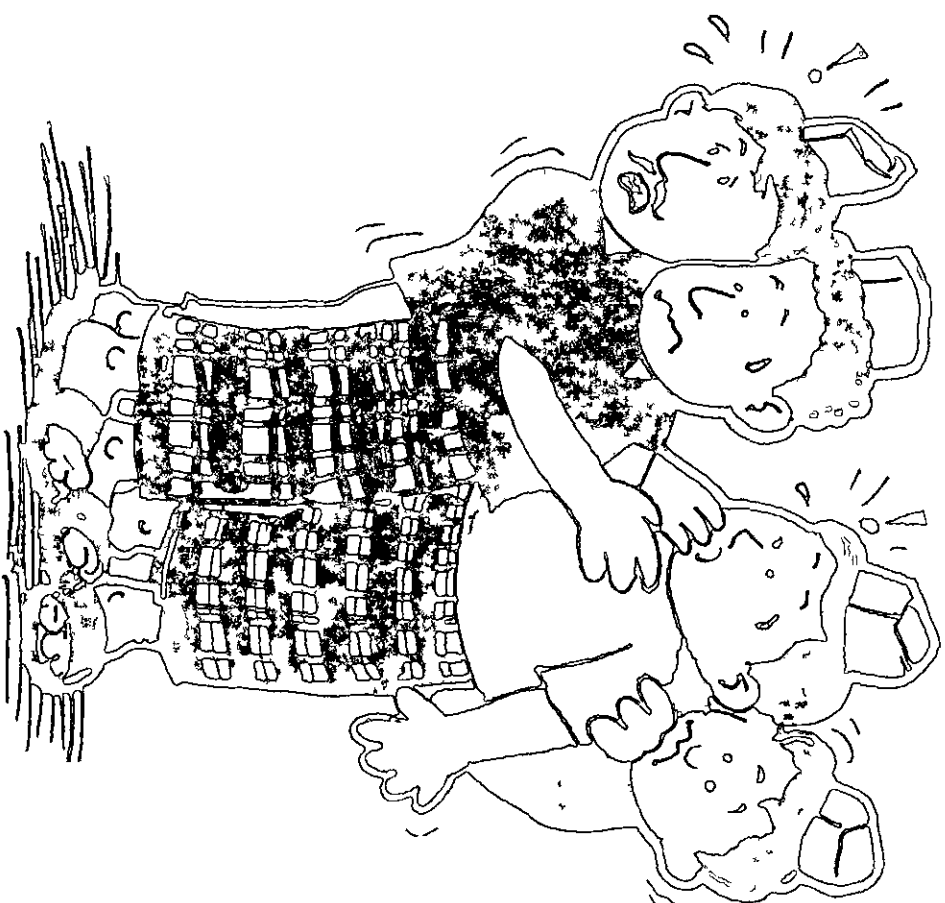
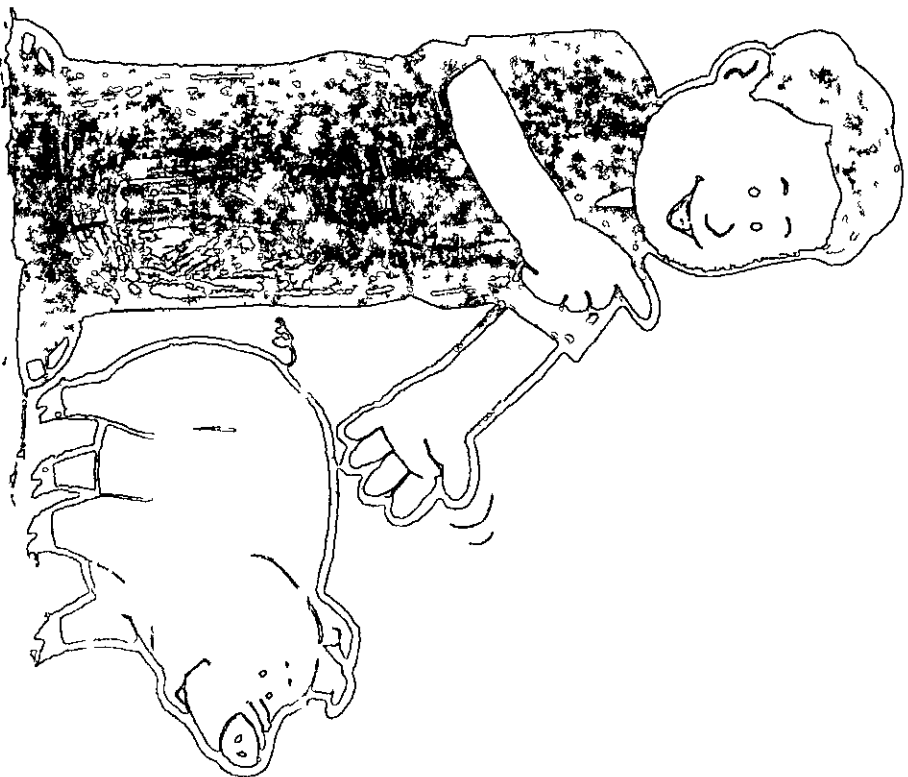
คำตอบ ชื่อ นามสกุล.....กลุ่ม.....

รูปภาพแสดงเรื่อง "เจ้าเมืองตากท้าว" คือ ท้าวตากท้าว" ปลัด ไผ่ตงชวนชาบ้านร่วมคตมสู่รทกเป็น

เจ้าตากท้าว

๑๐๐

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรม สำหรับการสอนแบบปกติ

แผนการสอนครั้งที่ 1

เรื่อง การรู้จักเหตุ (อัมมัญญา) ความหมายของการรู้จักเหตุ, การวิเคราะห์เหตุ
จากสถานการณ์ตัวอย่าง

เวลา 50 นาที

ความกิตรวบยอด การรู้จักเหตุ (อัมมัญญา) หมายถึง การรู้ว่าเหตุการณ์หรือปัญหาที่ประสบ
อยู่นั้น มีสาเหตุจากอะไร ทำให้เป็นผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้อง
และแก้ปัญหาได้ตรงจุด ไม่เป็นคนงมงายไร้เหตุผล เป็นบุคคลที่รู้เหตุแห่ง
ความเจริญ – ความเสื่อม รู้เหตุแห่งความสุข – ความทุกข์ โดย

1. ผู้ที่รู้จักเหตุจะเป็นผู้ที่ฉลาด สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด
2. ผู้ที่จะมีความสุขในชีวิตจะต้องประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความ
ถนัด ความสนใจ นิสัยและบุคลิกภาพ
3. ผู้ที่จะมีความสำเร็จในชีวิตและการงาน จะต้องรู้จักเหตุที่จะทำ
ให้ตนก้าวหน้า และรู้ว่าปัญหาที่ตนกำลังประสบอยู่นั้นมาจาก
สาเหตุใด

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักเหตุได้
 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุจากสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างได้

- สื่อการสอน
1. รูปภาพผู้ขายกำลังให้พระรดน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์
 2. แผนภูมิความหมายของการรู้จักเหตุ
 3. แผ่นข้อความสถานการณ์ตัวอย่างที่ให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนดูรูปภาพ ผู้ชายกำลังให้พระรอน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์
2. ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพที่เห็น และการเคยกระทำหรือไม่เคยกระทำพฤติกรรมเช่นนี้
3. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา) และยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายจากแผนภูมิ
4. ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุ
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการรู้จักเหตุ
7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตจากการวิเคราะห์เหตุในสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง
3. สังเกตจากการสรุปความหมายของการรู้จักเหตุ
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 2

เรื่อง การรู้จักเหตุ (อัมมัญญา) . เหตุแห่งความเจริญของชีวิตและเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต

เวลา 50 นาที

ความกิตติขยอต เหตุแห่งความเจริญของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ การพูดและการคิด ที่เป็นไป เพื่อความสุขความเจริญของชีวิตตนเองและสังคมส่วนรวม เช่น การให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ทำกาย วาจา ใจให้สะอาด สว่าง สงบสันต์ การเลี้ยงชีวิตไปทางที่ดีที่ชอบประกอบด้วยคุณธรรม ทุกอย่าง ย่อมเป็นไปตามเหตุและปัจจัย ส่วนผู้ที่ทำเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิตย่อม ใต้ประสบความเสื่อม ความทุกข์ ความเดือดร้อนและหายนะ

- จุดมุ่งหมาย 1 เพื่อให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความเจริญของชีวิตได้
2 เพื่อให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิตได้

- สื่อการสอน 1. แผนภูมิเหตุแห่งความเจริญของชีวิต
2. แผนภูมิเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความเจริญของชีวิตตามที่นักเรียนเข้าใจ
2. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นเหตุแห่งความเจริญของชีวิต
3. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความเจริญของชีวิต โดยใช้แผนภูมิประกอบ
4. ครูให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิตตามที่นักเรียนเข้าใจ
5. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต
6. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต โดยใช้แผนภูมิประกอบ
7. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปเหตุแห่งความเจริญของชีวิตและเหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต
8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการยกตัวอย่างประกอบ
- 3 สังเกตจากการสรุปถึงเหตุแห่งความเจริญของชีวิตและ เหตุแห่งความเสื่อมของชีวิต
- 4 ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 3

เรื่อง การรู้จักเหตุ (อัมมัญญา) เหตุแห่งความสุขของชีวิตและเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด บุคคลผู้รู้จักเหตุแห่งความสุขและเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต ย่อมจะต้องมีระเบียบ วินัย มีความซื่อสัตย์สุจริตและมุกติธรรม ยึดมั่นอยู่ในอาชีพที่สุจริต รู้จักพึ่งตนเอง มีอุดมคติสำหรับดำเนินชีวิต มีจิตใจเข้มแข็งและหนักแน่น มีความเสียสละประกอบด้วยเมตตากรุณา มีกตัญญูทวาทิตต่อผู้มีอุปการะคุณ พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้เชื่อในเหตุและผลที่สามารถจะพิสูจน์ได้ในปัจจุบัน บุคคลที่ทำเหตุแห่งความเจริญจะนำผลมาซึ่งความสุข บุคคลที่ทำเหตุแห่งความเสื่อมจะนำผลมาซึ่งความทุกข์

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความสุขของชีวิตได้
 2. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิตได้
 3. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกวิธีจัดความทุกข์เพื่อความสุขของชีวิตได้

- สื่อการสอน
1. แผนภูมิเหตุแห่งความสุขของชีวิต
 2. แผนภูมิเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต
 3. รูปภาพ 2 มิติ (ยิ้มกับบึ้ง)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความสุขของชีวิตตามที่นักเรียนเข้าใจ
2. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นเหตุแห่งความสุขของชีวิต
3. ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความสุขของชีวิต โดยใช้แผนภูมิประกอบ
4. ครูให้นักเรียนบอกเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิตตามที่นักเรียนเข้าใจ

- 5 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต
- 6 ครูอธิบายถึงเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต โดยใช้แผนภูมิประกอบ
- 7 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายวิธีขจัดความทุกข์เพื่อความสุขของชีวิต
- 8 ครูให้นักเรียนดูรูปภาพ 2 มิติ (ยิ้มกับบึ้ง)
- 9 ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับภาพ 2 มิติ
- 10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเหตุแห่งความสุขของชีวิตและเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต โดยใช้รูปภาพ 2 มิติและแผนภูมิประกอบ
- 11 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการยกตัวอย่างประกอบ
3. สังเกตจากการอภิปรายวิธีขจัดความทุกข์เพื่อความสุขของชีวิต
- 4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ 2 มิติ (ยิ้มกับบึ้ง)
- 5 สังเกตจากการสรุปถึงเหตุแห่งความสุขของชีวิตและเหตุแห่งความทุกข์ของชีวิต
- 6 ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 4

เรื่อง การรู้จักผล (อัตถิยัญตา) ความหมายของการรู้จักผล, การวิเคราะห์ผล
จากสถานการณ์ตัวอย่าง

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักผล (อัตถิยัญตา) หมายถึง การรู้จักผลของการกระทำในปัจจุบัน
รู้ว่าหากเกิดเหตุหรือกระทำพฤติกรรมใดขึ้นมาจะส่งผลในอนาคตอย่างไรบ้าง
ทำให้เป็นผู้สามารถทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้องจากพฤติกรรม
ในปัจจุบัน มีวิจาร์ญาณในการตัดสินใจที่ดี และสามารถดำเนินชีวิตอย่าง
ถูกต้องเพื่อให้ได้ผลตามต้องการ

- จุดมุ่งหมาย
- 1 เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักผลได้
 - 2 เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ผลจากสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างได้

- สื่อการสอน
- 1 แผ่นข้อความพุทธภาษิต "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"
 - 2 แผนภูมิความหมายของการรู้จักผล
 - 3 แผ่นข้อความสถานการณ์ตัวอย่างที่ให้นักเรียนวิเคราะห์หาผล

กิจกรรมการเรียนการสอน

- 1 ครูนำแผ่นข้อความพุทธภาษิต "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" มาสนทนากับนักเรียน
- 2 ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น
- 3 ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักผล (อัตถิยัญตา) และยกตัวอย่างประกอบ
แผนภูมิ
- 4 ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์หาผล
- 5 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
- 6 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการรู้จักผล
- 7 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

- 1 สิ่งเกิดจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- 2 สิ่งเกิดจากการวิเคราะห์ผลจากสถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง
- 3 สิ่งเกิดจากการสรุปความหมายของการรู้จักผล
- 4 ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 5

เรื่อง การรู้จักผล (อัตถิภาวนา) การวิเคราะห์ผล, ประโยชน์และการนำไปใช้ใน
ชีวิตจริง

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ความเป็นผู้รู้จักผลนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก คนที่มีสติปัญญารอบคอบ เมื่อมี
ผลสิ่งใดเกิดขึ้นแก่ตนย่อมจะใช้สติปัญญาพิจารณาโดยรอบคอบว่าผลที่เกิดขึ้น
มานั้น เนื่องมาจากเหตุอะไร มาจากเหตุแห่งความเจริญหรือเหตุแห่ง
ความเสื่อม แล้วรู้จักวิเคราะห์ผลก็ นำไปใช้ได้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง

จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ผลดีจากคำกลอนได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้และนำไปใช้ในชีวิตรจริงจากคำกลอน

สื่อการสอน 1. แผ่นคำกลอน "อันความรู้รู้กระจ่างแม้อย่างเดียว แต่ให้เขี้ยวชาญเกิด
จะเกิดผล"
2. แผนภูมิสรุปประโยชน์ที่ได้และการนำไปใช้ในชีวิตรจริงจากคำกลอนของ
สุนทรภู่

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำแผ่นคำกลอนของสุนทรภู่ที่ว่า "อันความรู้รู้กระจ่างแม้อย่างเดียว
แต่ให้เขี้ยวชาญเกิดจะเกิดผล" มาให้นักเรียนศึกษา
2. ครูให้นักเรียนอธิบายวิเคราะห์ผลดีจากคำกลอนนี้
3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำตามคำกลอนนี้เน้นในด้านการศึกษา
และอาชีพ
4. ครูให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้จากคำกลอนนี้
5. ครูให้นักเรียนวางแผนทางปฏิบัติ การนำไปใช้ในชีวิตรจริงจากคำกลอนนี้

6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้และการนำไปใช้ในชีวิตจริงจากคำกลอนบทนี้ โดยใช้แผนภูมิประกอบ
7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายวิเคราะห์ผลดีจากคำกลอนของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
3. สังเกตจากการยกตัวอย่างประกอบคำกลอน
4. สังเกตจากการสรุปประโยชน์ที่ได้และการนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 6

เรื่อง การรู้จักผล (อรรถกถา) ผลดี - ผลชั่ว, การวิเคราะห์พฤติกรรมในปัจจุบัน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด บุคคลเกิดขึ้นมาก็เพราะมีเหตุ มีกรรมดีและกรรมชั่วเป็นเหตุ ก่นทำกรรมดีเกิดมารูปงามมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสามารถสูง ก่นทำกรรมชั่วไว้เกิดมารูปร่างพิกลพิการ - เป็นก่นโง่เขลาไร้ความสามารถ พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้รู้จักทั้งเหตุและผล ก่นที่รู้จักผลอย่างถ่องแท้จะสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมได้ด้วยความคิดริเริ่มและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่า ผลอย่างไรเรียกว่า ผลดี
 2. เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่า ผลอย่างไรเรียกว่า ผลชั่ว
 3. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมในปัจจุบันที่เป็นทั้งผลดีและผลชั่วได้

- สื่อการสอน
1. รูปภาพในหนังสือพิมพ์ที่เป็นข่าวเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นผลดี - ผลชั่ว
 2. ตารางวิเคราะห์พฤติกรรมในปัจจุบัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. กรณำรูปภาพในหนังสือพิมพ์ที่เป็นข่าวเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นผลดี - ผลชั่วมาให้นักเรียนศึกษา
2. กรุให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับผลดี - ผลชั่ว
3. กรุให้นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมในปัจจุบันของตนเองที่เป็นทั้งผลดีและผลชั่วลงในตารางที่แจกให้
4. กรุให้นักเรียนหาวิธีปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง
5. กรุให้นักเรียนมารายงานหน้าชั้นให้เพื่อน ๆ ฟังในการวิเคราะห์พฤติกรรมในปัจจุบันของตนเอง

6. ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุป
7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจที่มีต่อภาพและข่าวที่เป็นผลดี - ผลชั่ว
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
3. ฟังการวิเคราะห์เหตุการณ์ในปัจจุบันของนักเรียน
4. ฟังการเสนอวิธีปรับปรุงแก้ไขเหตุการณ์ของนักเรียน
5. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 7

เรื่อง การรู้จักตน (อัตตัญญา) • การวิเคราะห์ตนเอง

เวลา 50 นาที

ความถี่รวบยอด การรู้จักตน (อัตตัญญา) หมายถึง การรู้ว่าตนเป็นคนเช่นไร มีความสามารถแค่ไหน มีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างไร มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร มีค่านิยมและจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ฯลฯ ซึ่งจะทำให้สามารถวางตัวได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตน ไม่เป็นคนมองตัวเองสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

- จุดมุ่งหมาย
- 1 เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของบทกลอนการรู้จักตนได้
 - 2 เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเองได้

- สื่อการสอน
- 1 บทกลอนของท่านพุทธทาสภิกขุ "จงรู้จักตัวเอง . . ."
 - 2 ตารางการวิเคราะห์ตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- 1 ครูให้นักเรียนศึกษาบทกลอนอันเป็นข้อกติกจากพระเทพวิสุทธิเมธี (ท่านพุทธทาสภิกขุ) ข้อความว่า
 "จงรู้จักตัวเอง" คำนี้หมายถึง
 ว่าค้นพบแก้วได้ในตัวท่าน
 หานอกตัวทำไมให้ป่วยการ
 กอแก้วบานอยู่ในเราอย่าเขลาไป
 ในดอกบัวมณีที่ เถิดอุทุม
 เฝื่อนมนุษย์ค้นหามาให้ไถ่
 การตรัสรู้หรือสู้สิ่งใดใด
 ล้วนมาจากความรู้ตัวตนเอง

2. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข้อความในบทกลอน
3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากบทกลอนนี้
4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเองตามข้อมูลในตารางวิเคราะห์ตนเอง
ในแต่ละด้าน (ได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ
ความรับผิดชอบ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยม จุดมุ่งหมายใน
ชีวิตทางการศึกษาและอาชีพ)
5. ให้นักเรียนจับคู่กันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการวิเคราะห์ตนเอง
ให้เพื่อนฟัง
6. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ตนเอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในบทกลอนของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความกตัญญู
3. สังเกตจากการตอบคำถาม
4. ตรวจสอบการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 8

เรื่อง การรู้จักตน (อัตตัญญา) ความหมายของการรู้จักตน, ประโยชน์ที่ได้รับ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักตน (อัตตัญญา) หมายถึง การรู้ว่าตนเป็นคนเช่นไร มีความสามารถแค่ไหน มีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างไร มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร มีค่านิยมและจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ฯลฯ ซึ่งจะทำให้สามารถวางตัวได้เหมาะสม สามารถเลือกทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตน ไม่เป็นคนมองตัวเองสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

- จุดมุ่งหมาย
- 1 เพื่อให้ให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักตนได้
 - 2 เพื่อให้ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการรู้จักตนได้

- สื่อการสอน
1. รูปภาพผู้หญิงกำลังขายของด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส
 2. แผนภูมิความหมายของการรู้จักตน
 3. แผนภูมิสรุปประโยชน์ของการรู้จักตน

กิจกรรมการเรียนรู้

- 1 ครูให้นักเรียนดูรูปภาพผู้หญิงกำลังขายของด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส
- 2 ครูเล่าเรื่องชีวิตของผู้หญิงในรูปภาพให้นักเรียนฟัง
- 3 ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพและเนื้อเรื่อง
- 4 ครูอธิบายความหมายของการรู้จักตน (อัตตัญญา) และยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายจากแผนภูมิ
- 5 ครูให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการรู้จักตน
- 6 ครูให้นักเรียนวางแผนทางปฏิบัติ การนำไปใช้ในชีวิตจริงของการรู้จักตน

- 7 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของการรู้จักตนและการนำไปใช้ใน
ชีวิตจริง
- 8 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการสรุปความหมายของการรู้จักตน
- 3 สังเกตจากการสรุปประโยชน์ของการรู้จักตน
- 4 ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 9

เรื่อง การรู้จักตน (อัตตัญญา) วิธีชนะตนเอง

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ความเป็นผู้รู้จักตนนับว่ามีคุณประโยชน์อย่างมากมาย สามารถจะเอาชนะตนเองและฝึกตนเองได้ คนที่รู้จักตนนั้นชื่อว่า คนไม่ประมาท ย่อมถือโอกาสเตือนตนอยู่เสมอ รู้เท่าทันว่าความรักใคร่จะเสมอด้วยรักษาตนคุ้มครองตนให้อยู่ในแนวทางที่ถูกที่ชอบ ทำตนให้สามารถพึ่งตนเองได้และวางตนให้พอดีกับภาวะและฐานะ

- จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อให้นักเรียนตอบคำถามที่ว่า "ความรักเสมอตนไม่มี" ได้
2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีชนะตนเองได้

- สื่อการสอน 1. แผ่นข้อความ "ความรักเสมอตนไม่มี"
2. แผนภูมิสรุปวิธีชนะตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. กรู้นำแผ่นข้อความ "ความรักเสมอตนไม่มี" มาให้นักเรียนศึกษา
2. กรูให้นักเรียนอภิปรายถึงข้อความดังกล่าว พร้อมกับยกตัวอย่างประกอบ
3. กรูให้นักเรียนบอกวิธีชนะตนเองตามที่นักเรียนเข้าใจ
4. กรูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นวิธีชนะตนเอง
5. กรูให้นักเรียนช่วยกันสรุปวิธีชนะตนเอง
6. กรูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

1. สิ่งเกิดจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. สิ่งเกิดจากการอภิปรายของนักเรียน
3. สิ่งเกิดจากการยกตัวอย่างประกอบ
4. สิ่งเกิดจากการสรุปวิธีขั้นตอนตนเอง
5. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 10

เรื่อง การรู้จักประมาณ (มัตตัญญูตา) ความหมายของการรู้จักประมาณ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักประมาณ (มัตตัญญูตา) หมายถึง การเป็นผู้รู้จักความพอดีในการกิน การใช้จ่ายเงินและทรัพยากรอย่างประหยัด การเรียน การทำงาน หรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เป็นผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเอง

จุดมุ่งหมาย 1 เพื่อให้ให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักประมาณได้
2 เพื่อให้นักเรียนอธิบายคำกลอนของสุนทรภู่เกี่ยวกับการรู้จักประมาณได้

สื่อการสอน 1 แผนภูมิคำกลอนจากสุภาษิตสอนหญิงของสุนทรภู่
2 แผนภูมิสรุปความหมายของการรู้จักประมาณ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนศึกษาคำกลอนจากสุภาษิตสอนหญิงของสุนทรภู่ ที่ว่า
“มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
เมื่อมีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจบ อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน”
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากคำกลอนนี้
3. ครูให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ ข้อคิดที่ได้จากคำกลอนนี้
4. ครูอธิบายถึงความเป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตตัญญูตา) โดยชี้แผนภูมิประกอบ
5. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นผู้รู้จักประมาณและการกระทำที่ไม่รู้จักประมาณ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
7. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงความหมายของการรู้จักประมาณ
8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการอภิปรายแสดงความกึกก้องของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการตอบคำถาม ยกตัวอย่างประกอบพฤติกรรม
- 3 สังเกตการสรุปความหมายของการรู้จักประมาณ
- 4 ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 11

เรื่อง การรู้จักประมาณ (มัตตัญญตา) การรู้จักประมาณในการดำเนินชีวิต,
คุณประโยชน์ของการรู้จักประมาณ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ความเป็นผู้รู้จักประมาณมีคุณประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในด้านการงาน การศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติธรรมตลอดจนชีวิตในสังคมและครอบครัว เป็นไปอย่างราบรื่น โดยต้องรู้จักความพอดีในการบริโภคเมื่อไม่ควรรซื้อ ก้อย่าไปฟิรซื้อ ให้เป็นมือเป็นกราวทั้งควาหวาน ประกอบกิจการงานตาม กำลังความสามารถของตน ไม่โลภมากจนลาภหาย ต้องเป็นนกรน้อยทำรัง แต่พอตัว รู้จักความพอดีในชีวิต มีความพอใจในสิ่งที่มีและได้มาโดยชอบ ในลักษณะรู้จักพอก่อสุขทุกสถาน

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักประมาณได้
 2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายคุณประโยชน์ของการรู้จักประมาณได้

- สื่อการสอน
1. แผ่นข้อความคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ
 2. แผ่นข้อความ "กินเพื่ออยู่ กับ อยู่เพื่อกิน"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนศึกษาแผ่นข้อความคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักประมาณ ดังนี้
"นกรน้อยทำรังแต่พอตัว"
"รู้จักพอก่อสุขทุกสถาน ไม่รู้จักพอก่อทุกข์ทิวาวาร"
"ไม่ควรรซื้อก้อย่าไปฟิรซื้อ ให้เป็นมือเป็นกราวทั้งควาหวาน"
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากคำพังเพยนี้
3. ครูให้นักเรียนอธิบายถึงคุณประโยชน์ของการรู้จักประมาณ

- 4 ครูนำแผ่นข้อความ "กินเพื่ออยู่ กับ อยู่เพื่อกิน" มาให้นักเรียนศึกษา
- 5 ครูให้นักเรียนช่วยกันอธิบายความแตกต่างระหว่าง "กินเพื่ออยู่ กับ อยู่เพื่อกิน"
- 6 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปโดยใช้แผนภูมิประกอบ
- 7 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในคำพังเพยที่ยกมาเป็นตัวอย่าง
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น
3. สังเกตจากการอธิบายถึงคุณประโยชน์ของการรู้จักประมาณ
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 12

เรื่อง การรู้จักประมาณ (มัตตัญญูตา) : การวางแผนในการใช้จ่าย, การวางแผน
ในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักประมาณเปรียบเสมือนเป็นผู้มีความสันโดษ คือ ยินดีในสิ่งตนมี
และได้มาด้วยความชอบธรรม ผู้ที่รู้จักประมาณจะไม่มีภาคีร้อน
เพราะความอยากเป็นอยากมีและอยากได้ การใช้จ่าย การศึกษาและ
การประกอบอาชีพ ควรมีการวางแผนด้วยสติปัญญารอบคอบ แล้วดำเนิน
ชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเอง

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักประมาณในการใช้จ่ายเงิน
 2. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายจนเป็นกิจนิสัย
 3. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

- สื่อการสอน
1. ตารางการบันทึกรายจ่ายประจำวันของนักเรียน
 2. ตารางการวางแผนในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกรายจ่ายในสัปดาห์ที่แล้วและสัปดาห์นี้ ลงใน
ตารางที่แจกให้
2. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่ารายการจ่ายอะไรมีประโยชน์และไม่มีประโยชน์
แล้ววิเคราะห์ตนเองในการใช้จ่ายเงิน
3. ครูให้นักเรียนจับคู่กันสนทนาวางแผนการใช้จ่ายร่วมกัน
4. ครูให้นักเรียนทำบันทึกรายจ่ายประจำวัน, ประจำเดือน โดยมีการวางแผน
อย่างรอบคอบ

- 5 ครูให้นักเรียนวางแผนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยรู้จักประมาณตนเองแล้วเขียนบันทึกส่งครู
- 6 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการซักถาม แสดงความจำใจเห็น
2. ตรวจสอบที่กรายจ่ายประจำวันของนักเรียน
3. ตรวจสอบที่การวางแผนในการศึกษาและประกอบอาชีพ

แผนการสอนครั้งที่ 13

เรื่อง การรู้จักกาล (กาลัญญา) . พุทธภาณิตในการรู้จักกาล, การวิเคราะห์ตนเอง
ในการใช้เวลา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักกาล (กาลัญญา) หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับ
กาลเทศะ และรู้จักใช้เวลาเป็น ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สามารถใช้เวลาให้
เป็นประโยชน์ คู้มค่า รู้จังหวะที่เหมาะสมในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ
เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จักวิเคราะห์ตนเองใน
การใช้เวลาจะเป็นการวางแผนในการใช้เวลาได้เหมาะสมกับจังหวะ
เวลา ยุคสมัย และรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ คู้มค่าแก่ตนเองทั้งใน
ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

- จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของพุทธภาณิตที่ยกมาเป็นตัวอย่างได้
2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเองในการใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม

- สื่อการสอน 1. แผ่นพุทธภาณิต "วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เรากำลังทำอะไรอยู่"
2. ตารางการวิเคราะห์การใช้เวลาของนักเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนศึกษาแผ่นพุทธภาณิตของพระพุทธองค์ที่ทรงตรัสไว้ว่า
"วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เรากำลังทำอะไรอยู่"
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากพุทธภาณิตนี้
3. ครูให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ ข้อคิดที่ได้จากพุทธภาณิตนี้
4. ครูให้นักเรียนพิจารณาการใช้เวลาของนักเรียนในอดีตและปัจจุบันว่าใช้
เวลาได้คุ้มค่าและมีประโยชน์หรือไม่เพียงใด ลงในตารางที่ครูแจกให้

- 5 ครูให้นักเรียนวางแผนการใช้เวลาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ตนเองด้านการศึกษา ในเวลา 1 สัปดาห์
- 6 ครูให้นักเรียนมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังในการวางแผนการใช้เวลาของแต่ละคน
7. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของการกระทำดังกล่าว

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการสรุปประโยชน์ที่ได้จากพุทธภาษิต
4. ตรวจตารางการวิเคราะห์การใช้เวลาของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 14

เรื่อง การรู้จักกาล (กาลัญญตา) ความหมายและคุณประโยชน์ของการรู้จักกาล

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด คุณค่าของชีวิตมนุษย์อยู่ที่การรู้จักใช้เวลาของชีวิตให้มีประโยชน์คุ้มค่าตามกำลังและความสามารถ โดยต้องรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และรู้จักใช้เวลาเป็นในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักกาลได้
 2. เพื่อให้นักเรียนบอกคุณประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักกาลได้

- สื่อการสอน
1. แผนภูมิความหมายของการรู้จักกาล
 2. แผนภูมิสรุปคุณประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักกาล

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักกาลตามที่นักเรียนเข้าใจ
2. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นผู้รู้จักกาล
3. ครูอธิบายความหมายของความเป็นผู้รู้จักกาลเพิ่มเติม
4. ครูให้นักเรียนบอกคุณประโยชน์ที่ได้รับจากการเป็นผู้รู้จักกาล
5. ครูให้นักเรียนบอกแนวทางการใช้เวลาให้เกิดคุณประโยชน์แก่ตนเอง
6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
7. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการรู้จักกาลและคุณประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แผนภูมิประกอบ
8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม แสดงความกตัญญูของนักเรียน
2. สังเกตจากการยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นผู้รู้จักกาล
3. สังเกตจากการสรุปความหมายและประโยชน์ของการ เป็นผู้รู้จักกาล
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 15

เรื่อง การรู้จักกาล (กาลัญญตา) : คำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักกาล, ความสำคัญและ
คุณประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักกาล

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักกาลนับว่ามีความสำคัญและคุณประโยชน์อย่างยิ่ง คือย่อมสามารถ
ทำประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมาย กิจกรรมบางอย่างต้องทำรวดเร็ว
แข่งขันกับเวลาทำช้าไม่ได้ดังคำพังเพยว่า "พายุเกิดนะพ่อยายุ ปลายทาง
สายบัวจะเน่า" กิจกรรมบางอย่างต้องการความสุขุมรอบคอบต้องทำ
ช้า ๆ หากทำเร็วก็เกิดผลเสียหายหรือทำได้ไม่ดีดังคำพังเพยว่า
"ช้า ๆ ได้พร้าเล่มงาม ด่วนเร็วสามผลามมักจะพลิกแพลง" อีกทั้งคำ
โบราณกล่าวไว้ว่า "ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน"
ฉะนั้นผู้รู้จักกาลย่อมไม่ปล่อยให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์

- จุดมุ่งหมาย 1 เพื่อให้นักเรียนอธิบายคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักกาลได้
2 เพื่อให้นักเรียนอธิบายความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักกาลได้

- สื่อการสอน 1 แผ่นคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักกาล
"ช้าเป็นกาล นานเป็นคุณ"
"ช้า ๆ ได้พร้าเล่มงาม ด่วนเร็วสามผลามมักจะพลิกแพลง"
"พายุเกิดนะพ่อยายุ ปลายทางสายบัวจะเน่า"
2 แผนภูมิสรุปความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักกาล

กิจกรรมการเรียนการสอน

- 1 ครูให้นักเรียนศึกษาแผ่นคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักกาล
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำพังเพยที่ยกมานี้

- 3 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ ข้อคิดที่ได้รับจากคำหึงเพยนี้
- 4 ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญ คำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักกาล
- 5 ครูให้นักเรียนอธิบายถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของคำขวัญ คำกลอนนั้น ๆ เป็นรายบุคคล
- 6 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมนี้ โดยใช้แผนภูมิ ประกอบ
- 7 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากความสนใจในคำหึงเพยที่ยกมาเป็นตัวอย่างของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น
- 3 สังเกตจากการสรุปความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักกาล
- 4 ตรวจสอบคำขวัญ คำกลอนเกี่ยวกับการรู้จักกาลของนักเรียน
- 5 ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 16

เรื่อง การรู้จักบุคคล (บุคคลปโรปรัญตา) : มงคลสูตรของพระพุทธองค์, มิตรที่ดี

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักบุคคล (บุคคลปโรปรัญตา) หมายถึง การรู้จักธรรมชาติของคนทั้งในส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกัน รู้จักลักษณะคนประเภทต่าง ๆ ทั้งดีและเลว ทำให้สามารถเลือกคบคนได้ถูกต้อง ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความสัมพันธ์ที่ดี แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท และการขัดแย้งเอาเปรียบกันได้

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายมงคลสูตรของพระพุทธองค์ได้
 2. เพื่อให้เรียนบอกคุณประโยชน์ของการรู้จักบุคคลตามมงคลสูตรได้

- สื่อการสอน
1. แผ่นข้อความในมงคลสูตร "คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล"
 2. แผ่นข้อความสรุปลักษณะของมิตรที่ดี 4 ประการ
 3. แผนภูมิสรุปคุณประโยชน์ของการรู้จักบุคคลตามมงคลสูตร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำแผ่นมงคลสูตรของพระพุทธองค์ที่ว่า "คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล" มาให้นักเรียนศึกษา
2. ครูให้นักเรียนอภิปรายข้อความในมงคลสูตร
3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นการคบคนพาล, การคบบัณฑิต
4. ครูให้นักเรียนบอกประโยชน์และโทษที่ได้จากการกระทำความดีในมงคลสูตร
5. ครูอธิบายเพิ่มเติมลักษณะของมิตรที่ดี 4 ประการ
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปการรู้จักบุคคลตามมงคลสูตร
7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

- 1 สัมผัสจากการตอบคำถามของนักเรียน
- 2 สัมผัสจากการอภิปรายของนักเรียน
3. สัมผัสจากการยกตัวอย่างประกอบการกระทำที่เป็นการคบคนพาล ,
การคบบัณฑิต
- 4 สัมผัสจากการสรุปประโยชน์ของการรู้จักบุคคล
- 5 ตรวจสอบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 17

เรื่อง การรู้จักบุคคล (บุคคลปโรปัญญา) ความหมายและคุณประโยชน์ของการรู้จัก
บุคคล

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ความเป็นผู้รู้จักบุคคล (บุคคลปโรปัญญา) หมายถึง การรู้จัก
ธรรมชาติของคนทั้งในส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกัน รู้จักลักษณะ
คนประเภทต่าง ๆ ทั้งดีและเลว ทำให้สามารถเลือกคบคนได้ถูกต้อง
ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ที่
แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทและการขัดแย้งเอาเปรียบกันได้

จุดมุ่งหมาย 1 เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักบุคคลได้
2 เพื่อให้นักเรียนอธิบายความสำคัญและประโยชน์ของการรู้จักบุคคลได้

สื่อการสอน 1 แผนภูมิความหมายของการรู้จักบุคคล
2 แผนภูมิสรุปคุณประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักบุคคล

กิจกรรมการเรียนการสอน

- 1 ครูให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักบุคคลตามที่นักเรียนเข้าใจ
- 2 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นการรู้จักบุคคล
- 3 ครูอธิบายความหมายของความเป็นผู้รู้จักบุคคลเพิ่มเติม
- 4 ครูให้นักเรียนบอกคุณประโยชน์ที่ได้รับจากการเป็นผู้รู้จักบุคคล
- 5 ครูให้นักเรียนบอกแนวทางการปรับปรุงตนเองในการเป็นผู้รู้จักบุคคล
- 6 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
- 7 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและคุณประโยชน์ของการรู้จักบุคคล,
โดยใช้แผนภูมิประกอบ
- 8 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียน

การประเมินผล

- 1 สิ่งเกิดจากการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- 2 สิ่งเกิดจากการยกตัวอย่างการกระทำที่เป็นผู้รู้จักบุคคล
- 3 สิ่งเกิดจากการสรุปความหมายและประโยชน์ของการ เป็นผู้รู้จักบุคคล
- 4 ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 18

เรื่อง การรู้จักบุคคล (บุคคลปโรปรัญญา) . แนวคิดจากโคลงสุภาษิต, แนวคิดจากภาพบัว 4 เหล่า, คำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักบุคคล

เวลา 50 นาที

ความคืบหน้า การรู้จักบุคคล มีประโยชน์ต่อตนเองในการช่วยให้เรารู้จักบุคคลที่เราจะคบหาและเกี่ยวข้องกับ โดยมีความสำคัญสำหรับช่วยในการพิจารณาว่าเขาเป็นคนเช่นไร ควรคบเป็นมิตรหรือไม่ และการปฏิบัติตนต่อบุคคลนั้น ๆ อย่างไร จึงจะอยู่ร่วมกันในหมู่คณะได้ดังคำกล่าวที่ว่า "สังคมอุดมสุขศรี เพราะได้คนดีมีสัปปุริสธรรม"

- จุดมุ่งหมาย
- 1 เพื่อให้นักเรียนอธิบายแนวคิดจากโคลงสุภาษิตพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ได้
 - 2 เพื่อให้นักเรียนอธิบายแนวคิดจากภาพบัว 4 เหล่าได้
 - 3 เพื่อให้นักเรียนอธิบายคำพังเพยเกี่ยวกับการรู้จักบุคคลได้
 - 4 เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักบุคคลที่มีในตนเองได้

- สื่อการสอน
- 1 แผ่นโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5

" ฝูงชนกำเนิดคล้าย	คลังกัน
ใหญ่ย่อมแพ้ผิวพรรณ	แพก้าง
ความรู้อาจเรียนทัน	กันหมค
ยกแต่ชั่วดีกระด้าง	อ่อนแก่ฤาไหว "
 - 2 ภาพบัว 4 เหล่า
 - 3 แผนภูมิสรุปแนวคิดจากภาพบัว 4 เหล่า
 - 4 แผ่นคำพังเพย "คบคนใต้วหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ"
 - 5 แผนภูมิสรุปประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักบุคคล

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำแผ่นโคลงสุภาพิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 มาให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย
2. ครูนำภาพัว 4 เหล่า มาให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย
3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดจากภาพัว 4 เหล่า โดยใช้แผนภูมิประกอบ
4. ครูนำแผ่นคำพังเพย "ทบคนให้ดูหน้า ชื้อผ้าให้ดูเนื้อ" มาให้นักเรียนอภิปราย
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปคุณประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักบุคคล
6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน
3. สังเกตจากการสรุปคุณประโยชน์ของความเป็นผู้รู้จักบุคคล
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 19

เรื่อง การรู้จักชุมชน (ปรีดีปฐกา) ความหมายของการรู้จักชุมชน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การรู้จักชุมชน (ปรีดีปฐกา) หมายถึง การรู้จักชนบทธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่มแต่ละท้องถิ่น ทำให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ป้องกันการกระทำที่ไม่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ความรังเกียจ การทะเลาะวิวาทและเหยียดหยามกัน

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของการรู้จักชุมชนได้
 2. เพื่อให้นักเรียนบอกสาเหตุว่าทำไมเราต้องเป็นผู้รู้จักชุมชนด้วย
 3. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์การรู้จักชุมชนจากนิทานเรื่อง "เศรษฐีหนู" ได้

- สื่อการสอน
1. นิทานเรื่อง "เศรษฐีหนู"
 2. ภาพเกษตรอำเภอที่กำลังแนะนำให้ชาวมุสลิมเลี้ยงสุกร อย่างน้อยครอบครัวละ 1 ตัว
 3. แผนภูมิความหมายการรู้จักชุมชน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเล่านิทานเรื่อง "เศรษฐีหนู" ให้นักเรียนฟัง
2. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์การรู้จักชุมชนจากนิทานที่เล่า
3. ครูนำภาพเกษตรอำเภอที่กำลังแนะนำให้ชาวมุสลิมเลี้ยงสุกร อย่างน้อยครอบครัวละ 1 ตัว มาให้นักเรียนดู
4. ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนจากรูปภาพที่นำมาให้ดู
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของการรู้จักชุมชนตามที่นักเรียนเข้าใจ

6. ครูอธิบายความหมายของการรู้จักชุมชนเพิ่มเติม
7. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาเหตุว่าทำไมเราต้องเป็นผู้รู้จักชุมชนด้วย
8. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สิ่งเกิดจากการวิเคราะห์การรู้จักชุมชนจากนิทานเรื่อง "เศรษฐีหนู"
2. สิ่งเกิดจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่งเกิดจากการอภิปรายของนักเรียน
4. สิ่งเกิดจากการสรุปความหมายของการรู้จักชุมชนของนักเรียน
5. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 20

เรื่อง การรู้จักชุมชน (ปรีดีปฐมา) กำแพงเพชร, ประโยชน์ของการรู้จักชุมชน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ความเป็นผู้รู้จักชุมชน จะช่วยให้เรารู้จักถิ่น รู้จักชุมชนและรู้การอันควรประพฤติปฏิบัติในถิ่นที่ชุมชนและต่อชุมชนนั้นว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหาควรต้องแสดงกริยาอย่างนี้ ควรต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้มีระเบียบวินัย วัฒนธรรมประเพณี มีความต้องการอย่างนี้ ควรเกี่ยวข้องกับ ควรต้องสงเคราะห์ ควรรับใช้ ควรบำเพ็ญประโยชน์ให้อย่างนี้ ฯ เป็นต้น

- จุดมุ่งหมาย
- 1 เพื่อให้นักเรียนอธิบายกำแพงเพชรเกี่ยวกับการรู้จักชุมชนได้
 - 2 เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับคนเราทุกคนอย่างไรบ้าง
 - 3 เพื่อให้นักเรียนบอกคุณประโยชน์ของการรู้จักชุมชนได้

- สื่อการสอน
- 1 แผ่นคำพังเพย "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม"
 - 2 แผนภูมิสรุปคุณประโยชน์ของการรู้จักชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- 1 ครูนำแผ่นคำพังเพย "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม" มาให้นักเรียนศึกษา
- 2 ครูให้นักเรียนอภิปรายคำพังเพยดังกล่าว
- 3 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำในลักษณะเข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
- 4 ครูให้นักเรียนอภิปรายว่าชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับคนเราทุกคนอย่างไรบ้าง
- 5 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ของการรู้จักชุมชน
- 6 ครูอธิบายประโยชน์ของการรู้จักชุมชนเพิ่มเติม โดยใช้แผนภูมิสรุป
- 7 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน
- 3 สังเกตจากการยกตัวอย่างประกอบ
- ๖ 4 สังเกตจากการสรุปผลประโยชน์ของการรู้จักชุมชน
- 5 ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนครั้งที่ 21

เรื่อง การรู้จักชุมชน (ปรีชาญาณ) : การสำรวจอาชีพในชุมชน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด การสำรวจอาชีพในชุมชน จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสรู้จักตนเองถึงความสามารถ จุดเด่น ทักษะ กำนิยม ความสนใจตลอดจนบุคลิกภาพโดยทั่ว ๆ ไปของเขาว่าเป็นอย่างไร และเป็นการช่วยให้นักเรียนได้สำรวจข้อมูลทางอาชีพอันเป็นแนวทาง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงานในอนาคต

- จุดมุ่งหมาย
- 1 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกหัดสำรวจอาชีพในชุมชนของตนเอง
 - 2 เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักความสนใจในอาชีพของชุมชน
 - 3 เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคล สถานที่สาธารณะ หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนสถานประกอบการที่ไปเยี่ยมชม

- สื่อการสอน
1. แบบสำรวจอาชีพในชุมชน
 2. สถานประกอบการที่ไปเยี่ยมชม ก่อ ส่วนสามพราน, ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สามพราน, โรงงานศรีโกลดหิมพีย้อมและสวนส้มคุณทิพย์ ไทยทวี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- 1 ครูแนะนำชี้แจงการไปสำรวจอาชีพในชุมชนแก่นักเรียน
- 2 ครูพานักเรียนไปสำรวจอาชีพในชุมชน แล้วให้นักเรียนสัมภาษณ์ข้อมูลต่อไป
 - 2.1 ลักษณะของงานอาชีพนั้น
 - 2.2 สภาพการทำงาน (หนัก/เบา/ในร่ม/กลางแจ้ง)
 - 2.3 ปัจจัยหรือองค์ประกอบในการประกอบอาชีพ
 - 2.4 ความก้าวหน้าของงานอาชีพ

- 2 5 ลักษณะเงินเคียน/รายได้/สวัสดิการ
- 2 6 ความต้องการของตลาดแรงงานต่ออาชีพ
- 2 7 การศึกษาที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ
- 2 8 บุคลิกที่จำเป็นของผู้ประกอบอาชีพ
- 2 9 แรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ
- 2 10 ความพึงพอใจในอาชีพ
- 2 11 แนวโน้มอาชีพในอนาคต
- 2 12 ปัญหาหรืออุปสรรคในการประกอบอาชีพ
- 2 13 ข้อเสนอแนะ
- 3 เมื่อกลับจากการสำรวจอาชีพในชุมชน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแล้ว
เสนอรายงาน

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการไปเยี่ยมชมสถานประกอบการของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการซักถามผู้ประกอบการอาชีพของนักเรียน
- 3 สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน
- 4 ตรวจรายงานที่นักเรียนนำเสนอ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม
และ
แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม

แบบสอบถามคุณธรรมด้านสัมปรีชธรรม

คำชี้แจง

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านนักเรียนเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำของนักเรียนว่าเหมือนกับบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ละข้อในแบบสอบถามนี้หรือไม่ เพียงใด ไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกหรือการกระทำที่ต่างกัน ฉะนั้นโปรดตอบให้ตรงกับความคิด ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

วิธีตอบแบบสอบถาม

1. สถานการณ์ในแต่ละข้อจะเป็นคำถามที่ถามถึงความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำของตัวนักเรียนว่า นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ โดยตอบตามความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่เคยประพฤติปฏิบัติของนักเรียนเองว่าเหมือนกับบุคคลในสถานการณ์แต่ละข้อของแบบสอบถามนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ให้ตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด
2. เลือกกาเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในช่องที่คิดว่าเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

(๐) ถ้าผู้ถามมีความสามารถและชอบนำอาหาร ขนมต่าง ๆ เมื่อเธอเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงตัดสินใจเรียนต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาทางด้านคหกรรม

ถ้าท่านเป็นกรรณิกา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ

(๐๐) นายทองคำชายของชาตุน เพราะชาตุน เขาใจใส่ในกิจการ แต่เขาคิดว่า เป็นเพราะดวงตนไม่ดี จึงไปร่อนน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์

ถ้าท่านเป็นนายทอง ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ

วิธีตอบพิจารณาดังนี้

ข้อหมายเลข 1 หมายความว่า กระทำน้อยที่สุด

ข้อหมายเลข 2 หมายความว่า กระทำน้อย

ข้อหมายเลข 3 หมายความว่า กระทำปานกลาง

ข้อหมายเลข 4 หมายความว่า กระทำมาก

ข้อหมายเลข 5 หมายความว่า กระทำมากที่สุด

อนึ่งแบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา แต่โปรดอย่าให้เสียเวลาในการคิดแต่ละข้อมากนัก ให้ตอบไปตามความรู้สึก ความคิดหรือการกระทำในครั้งแรกที่อ่าน คำตอบของนักเรียนจะไม่นำไปเปิดเผยเป็นรายบุคคล แต่จะนำมาศึกษาเพื่อประโยชน์ทางการวิจัย และการปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปุริสธรรมเท่านั้น จึงขอให้นักเรียนสบายใจที่จะตอบอย่างเสรีตามความคิด ความรู้สึกหรือการกระทำตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

- 3
1. บรีซาเห็นว่าตนมีสติปัญญาปานกลาง ถ้าต้องการให้ผลการเรียนดีเท่ากับคนที่สติปัญญาดี ก็ต้องขยันและตั้งใจเรียนให้มากขึ้นกว่าคนที่สติปัญญาดีอีกเท่าตัว
ถ้าท่านเป็นบรีซา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 2
2. บุญธรรมชอบเลี้ยงงานและขาดงานบ่อย ๆ หอดึงลิ้นปีจึงไม่ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น เขาโกรธหัวหน้า ทว่าหัวหน้ากลับแก้แค้นตน
ถ้าท่านเป็นบุญธรรม ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 3
3. ลมึกอยากร่ำรวย จึงมูมานะทำงานอย่างหนักและพยายามศึกษาหาหนทางที่จะปรับปรุงกิจการงานของตนให้ดีขึ้นเสมอ
ถ้าท่านเป็นลมึก ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 5
4. ยินคิมหารายได้พิเศษจากเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ เสมอ เช่น ทำบัตรอวยพรขายในวันปีใหม่ ทำกระถางขายในวันลอยกระทง ทำขนมขายในเทศกาลต่าง ๆ
ถ้าท่านเป็นยินคิม ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 4
5. เกสรมาจากครอบครัวที่ยากจน เธอรู้จักคุณค่าของเงินทุกบาท ถึงแม้เธอกำลังจะจบมหาวิทยาลัยแล้วก็ตาม เธอรู้จักในการใช้จ่ายเงินด้วยความมัธยัสถ์ ไม่ทำเป็นกนใจเต็มใจจ่ายไม่เอื้อย อย่างนักก็คบบางคน
ถ้าท่านเป็นเกสร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 7
6. ญาติผู้ใหญ่ตักเตือนให้เลิกขายเรื่องการแต่งกาย เช่น ทรงผม เสื้อผ้า โดยแนะนำให้คำนึงถึงความนิยมของคนไทยโดยทั่วไป แต่ก็ขายจะได้เลี้ยงตัวด้วยความไม่พอใจ เพราะรำคาญที่ผู้ใหญ่ไม่เข้าใจวัยรุ่นอย่างเขา
ถ้าท่านเป็นญาติ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 3
7. ศรีสุคามมีความสามารถและชอบคำอาหาร ขนมต่าง ๆ ขาด เมื่อเธอเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงตัดสินใจเรียนต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้านคหกรรม
ถ้าท่านเป็นศรีสุคาม ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- 8
8. อธิติใช้งานประเสริฐน้อย ๆ เพราะคล่องงานทุกอย่างจนประเสริฐไม่มีเวลาว่าง ทำให้เจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ว่างงานไม่ค่อยได้ทำอะไร
ถ้าท่านเป็นอธิติ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

9. ชาดูชัยได้รับ เลือกกิ่งไม้เป็นหัวห้ำขึ้นมาตลอดจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขาตั้งใจทำงานด้วยความรับผิดชอบ เสียสละ ช่วยเหลือเพื่อน ๆ ด้วยดีทุกคน เพราะเขาคิดว่าตนเองเป็นหัวหน้าที่เพื่อน ๆ ให้ความไว้วางใจ จึงต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด
- ถ้าท่านเป็นชาดูชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
0. ญาติมาขอยืมเงินมีหลักทรัพย์ ไม่มีเงินให้ยืมญาติขอร้องไห้ให้พี่ตนนำเงินของบริษัทที่พี่ตนรับผิดชอบมาให้ก่อน พี่ตนไม่ยอมทำตามแต่ญาติจะโกรธก็ต่าง เพราะถ้าบริษัทตรวจบัญชีพบพี่ตนจะมีความผิด
- ถ้าท่านเป็นพี่ตน ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
1. เกมมีรายได้น้อยจึงบอกให้มาลีซึ่งเป็นภรรยาช่วยกันจ่ายอย่างประหยัดจะได้มีเงินเก็บบ้างแต่มาลีคิดว่าควรใช้จ่ายตามสบาย เพราะถึงเก็บได้ก็เก็บน้อยก็เลยไม่ช่วยเก็บ ครั้งลูกป่วยขาดเงินรักษา มาลีโกรธเกมว่าหาเงินไม่พอเลี้ยงครอบครัว
- ถ้าท่านเป็นมาลี ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
2. ขณะที่منتชัยกำลังรดน้ำศพญาติ เห็นเด็กวัยรุ่นที่มาในงานหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน รนก็ขยี้จึงเข้าไปตักเตือนว่า ไม่ควรแสดงกิริยาเช่นนี้ในงานศพ
- ถ้าท่านเป็นمنتชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
3. สมชัยกับสุชาติเดินผ่านหน้าพระอุโบสถวัดไร่ขิง สมชัยยกมือไหว้ไปทางพระอุโบสถ สุชาติหัวเราะแล้วบอกว่า "ถูกไหว้ใคร ไหว้ทำไม ไม่เห็นมีพระอะไรอะไรเลย"
- ถ้าท่านเป็นสมชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
- ประพจน์เห็นพระภิกษุแล้วยกมือไหว้ ส่วนประสงฆ์ไม่ไหว้เพราะถือว่า พระภิกษุไม่มีรูปสุทธเหมือนพระพุทธรูป
- ถ้าท่านเป็นประพจน์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
- ทวีเป็นผู้พิพากษา หนายความคนหนึ่งเป็นเพื่อนทวี ได้ขอเรื่องทวีให้พิพากษาความเข้าข้างลูกความของตน
- ถ้าท่านเป็นทวี ท่านจะกระทำตามคำขอหรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
- จากข้อความในข้อ 15
- ถ้าท่านเป็นหนายความ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ

7. ผู้บังคับกองหลังที่ 1 กับผู้บังคับกองหลังที่ 2 ได้รับคำสั่งให้เข้าโจมตีข้าศึกพร้อมกัน แต่ผู้บังคับกองหลังที่ 2 สั่งให้ทหารเข้าโจมตีก่อนเวลา 30 นาที โดยคิดว่า ถ้าชนะข้าศึกจะได้ความดีความชอบแต่กองเดียว ปรากฏว่าแพ้ข้าศึกเพราะกำลังน้อยกว่า
- ถ้าท่านเป็นผู้บังคับกองหลังที่ 2 ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
8. ฟิลิปปินส์ต้องขับรถเป็นระยะทางไกล ขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน เขาดื่มสุรานิดหน่อยด้วย ผู้หญิงที่ไปด้วยขอร้องไม่ให้ดื่ม เพราะไม่ปลอดภัยในการขับรถแต่ฟิลิปปินส์ยังคงดื่มสุราต่อไป
- ถ้าท่านเป็นฟิลิปปินส์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
9. มาโนชโกรธอาจารย์ที่ไม่ให้ตนมีสิทธิ์สอบปลายภาค เพราะเวลาเรียนไม่ถึง 80% มาโนชคุยกับเพื่อนว่าอาจารย์ไม่ผ่อนผันกลุ่มมั่วๆ กันบ้าง ไม่เห็นใจเด็กเลย
- ถ้าท่านเป็นมาโนช ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
0. คนร้ายคนหนึ่งแย่งชิงสร้อยคอทองคำจากผู้หญิง แล้ววิ่งหนีเข้าไปในซอย ตำรวจสองนายออกเวรแล้วผ่านมาพบเหตุการณ์โดยบังเอิญ จึงวิ่งตามเข้าไป คนร้ายใช้ปืนยิงลงออกมา ตำรวจทั้งสองนายไม่มีปืน จึงรีบโทรแจ้งตำรวจที่ตำรวจที่อยู่ใกล้
- ถ้าท่านเป็นตำรวจ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
1. ประยูรสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ จึงขอให้บิดาส่งไปเรียนที่อเมริกา บิดาเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ แต่ต้องส่งลูกเรียนหลายคน บิดาจึงไปประยูรเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประยูรไม่ยอมยืนยันจะไปเรียนอเมริกาให้ได้ เพราะได้ปริญญาเร็วและมีเกียรติ
- ถ้าท่านเป็นประยูร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
2. นักเรียนไม่ทำการบ้านมาเกือบทั้งห้อง ครูประหลาดใจมาก จึงคืนนักเรียนถ้วยไม่เรียนจนกระทั่งหลายที วันรุ่งขึ้นนักเรียนไม่มาเรียนหลายคน บางคนก็ลาป่วย
- ถ้าท่านเป็นครูประหลาด ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
- ขณะที่ประธานในการประชุมกำลังพูดอยู่ เกรียงไกรคุยกับเพื่อนและหัวเราะกันคิกคักตลอดเวลาโดยไม่ฟังคนอื่นพูดเลย เพราะเขารู้สึกว่าการพูดที่ไม่รู้จักจบสิ้น
- ถ้าท่านเป็นเกรียงไกร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ

4. ลำอานค์นอนเวลา 22.00 น. เป็นประจำ วันหนึ่งลำอานค์ไปช่วยงานบ้านคุณป้า เมื่อใกล้เวลา 22.00 น. ลำอานค์ก็ขอกลับบ้านเพื่อนอนตามปกติ คุณป้าโกรธเพราะช่วยแล้วไม่ช่วยให้เสร็จงาน
- ถ้าท่านเป็นลำอานค์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
5. โอกาสให้ความสนิทสนมกับวิจิตซึ่งเป็นลูกน้อง วันหนึ่งวิจิตรับโทรศัพท์แล้วบอกโอกาสว่า เจ้านายโทรศัพท์มาหา โอกาสรีบไปรับโทรศัพท์ซึ่งที่จริงภรรยาของตนโทรศัพท์มา วิจิตหัวเราะชอบใจ
- ถ้าท่านเป็นโอกาส ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
6. สมเด็จพระชัยรัตนวงษ์จังหวัดกัวความเร็ว 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อเข้าเขตกรุงเทพฯ เขาต้องลดความเร็วลง แม้จะเป็นผู้มีฝีมือในการขับรถก็ตาม
- ถ้าท่านเป็นสมเด็จพระชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
7. สิริรู้จักกับสนองได้ไม่นานแต่ทั้งคู่ถูกกอดกันจึงสนิทสนมกันในเวลารวดเร็ว สิริได้ฝากของมีค่าไปให้อุติของทน ซึ่งสนองบอกว่ารู้จักคุ้นเคยกันดี
- ถ้าท่านเป็นสิริ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
8. น้องสาวของนายแพทย์สุวิทย์ตั้งครรภ์โดยมิได้แต่งงาน ที่สาวขอร่อนนายแพทย์สุวิทย์ทำแท้งให้น้องสาวเพื่อเห็นแก่ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลตัวเอง นายแพทย์สุวิทย์ไม่ยอมทำ
- ถ้าท่านเป็นนายแพทย์สุวิทย์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
9. จรูญเป็นผู้มีรายได้ไม่พอ แต่เขาพยายามประหยัดและเก็บออมทีละเล็กละน้อย เขาเชื่อว่าการประหยัดจะทำให้เขามีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น
- ถ้าท่านเป็นจรูญ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
10. น้องชายประพันธ์ถูกงูพิษกัดที่ข้อเท้า ประพันธ์เอาผ้ารัดเหนือแผลแล้วรีบนำส่งสถานอนามัยแต่ระยะทางไกล เมื่อถึงสถานอนามัยแพทย์ตรวจอาการผู้ป่วยสักครู่หนึ่งคนป่วยก็ตาย ประพันธ์กล่าวว่า "ที่น้องชายตายเพราะระยะทางไกลกว่าจะถึงมือแพทย์"
- ถ้าท่านเป็นประพันธ์ ท่านจะคิดเช่นนี้หรือไม่ ไม่คิด /1/2/3/4/5/ คิด

1. วิเชียรไปรับราชการในชนบทพักในถ้ำอำเภอดำเนินทางไปเช้าเย็นกลับ เขาไม่เคยคุยกับ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแม้แต่ท่านเจ้าอาวาส เพียงแต่เคยเห็นกันเท่านั้น เขาทำงานมาหลาย
เดือนแต่ไม่มีชาวบ้านรู้จักตัวเขาเลย
ถ้าท่านเป็นวิเชียร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
2. นิรัชราไปทำบุญกับบิดามารดาที่วัดเสมอ ๆ เพื่อนว่านิรัชราเป็นนายแก่ คร่ำครี เรียนถึงมหาวิทยาลัย
แล้วยังทำตัวเป็นสาวลูกทุ่งอยู่ให้ นิรัชราก็ยังคงไปทำบุญเช่นเคย
ถ้าท่านเป็นนิรัชรา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
3. สวาทกู้เงินสมจันต์แล้วบอกจะคืนให้ภายในสิบวัน เวลาล่วงไปเดือนแล้ว สวาทก็ไม่คืนเงินให้แต่จะ
มาทวงอีก และสัญญาจะคืนให้แน่นอนในหนึ่งสัปดาห์ สมจันต์จึงไม่ยอมให้
ถ้าท่านเป็นสมจันต์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
4. บิดาของเทิดศักดิ์ต้องการให้เขาเรียนต่อในวิทยาลัยครูจนได้ปริญญาและรับราชการเพื่อหลักฐาน
ที่มั่นคงของชีวิต แต่เทิดศักดิ์ไม่ชอบการเป็นครูเพราะอาชีพครูหางานยากและไม่เป็นอิสระแก่
ตนเอง เขาจึงตัดสินใจไปเรียนช่างยนต์ที่เขาถนัดและสนใจ
ถ้าท่านเป็นเทิดศักดิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
5. นิตยาไปหาสามีที่ทำงาน ถูกเฝ้าสามีทุกก่ต่างยกมือไหว้นิตยา วันแต่สามีคนเดียว ทำให้นิตยา
ไม่พอใจแถมรี เพราะคิดว่าสามีน่าจะยกย่องคนเท่า ๆ กับสามีด้วย
ถ้าท่านเป็นนิตยา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
6. อาจารย์สุพจน์ไม่ได้เข้าลอนตอนต้นเทอม เมื่อสอนนักเรียนไม่ทันก็ให้นักเรียนมาเรียนในวันหยุด
ทดแทน นักเรียนไม่ยอมมาเรียน อาจารย์สุพจน์โกรธจึงบังคับให้นักเรียนมาเรียน มิฉะนั้นจะให้
สอบตก
ถ้าท่านเป็นอาจารย์สุพจน์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
7. เพื่อนของลุงช่วยฝากงานให้ลารก็จึงได้งานทำ ลารก็อยากให้เพื่อนซึ่งรักกันมากมีงานทำ อยาก
ขอร้องให้ลุงช่วยพูดกับเพื่อนของท่านอีกก็ไม่กล้า เพราะเขาฝากตัวเองมาครั้งหนึ่งแล้ว
ถ้าท่านเป็นลาร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

8. วิจิตเป็นคนใจกว้างเขามักพาเพื่อนไปเลี้ยงสุราเสมอ แต่ถ้าวิจิตเมาจะต้องมีเรื่องชกต่อยกับคนอื่น ๆ เสมอ วันหนึ่งวิจิตมาชวนวินัยไปเลี้ยงสุราในวันเกิด วินัยไม่ยอมไปกับวิจิต
- ถ้าท่านเป็นวินัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
9. สมหวังได้รับเงินเดือน ๆ ละ 2,785 บาท เมื่อรับเงินเดือนแล้วเขาจะจ่ายซื้อสิ่งที่ต้องการตามใจชอบในตอนสิ้นเดือน ปลายเดือนจึงต้องขอยืมหรือกู้ยืมเงินมาใช้เสมอ
- ถ้าท่านเป็นสมหวัง ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
10. ณรงค์ได้กับเรืออีก 4 กน จะไปอู่ระต่างจังหวัดในตอนเช้า แต่ณรงค์ตื่นสายจึงไปไม่ทันตามนัดหมาย โดยไปช้ากว่าเวลากำหนดถึง 1 ชั่วโมง
- ถ้าท่านเป็นณรงค์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
1. วิชาญเป็นข้าราชการเอกไปทำงานสายเสมอ เพราะต้องไปส่งลูกที่โรงเรียนบ้าง ไปโรงพยาบาลบ้าง หรือรถติดบ้าง ทำให้ประชาชนที่มาติดต่อกับวิชาญต้องคอยเป็นเวลานานเสมอ ๆ
- ถ้าท่านเป็นวิชาญ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
2. ไพศาลถูกเนรเทศไปในงานแต่งงานเพื่อน เจ้าภาพไม่พอใจเพราะไม่เป็นมงคลแต่งงาน ไพศาลให้เหตุผลว่า "แต่งอย่างไรก็ได้ แต่งอย่างนี้ก็เรียบร้อยดีแล้ว"
- ถ้าท่านเป็นไพศาล ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
3. วาสนาเห็นสามีซื้อข้าวของเครื่องตัวไปฝากน้องสาวจากญาติผู้ใหญ่ในบ้านสังกรานต์ วาสนาจึงห้ามว่า "วันนี้ไม่วาง ไม่จำเป็นต้องไปวันนี้ ไปวันไหนก็ได้"
- ถ้าท่านเป็นวาสนา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ชาคครูชั้นร้อง ครูชีวินเป็นอาจารย์ใหญ่ จึงให้ครูที่จบปริญญาตรีทางคณิตศาสตร์ไปสอนชั้นร้อง เพราะวิชาคณิตศาสตร์มีครู ป.กค.สูง สอนอยู่แล้ว
- ถ้าท่านเป็นครูชีวิน ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
5. ดิเรกเป็นนักเรียนที่สนใจกิจกรรมของโรงเรียนอย่างจริงจัง ทำให้มีประสบการณ์ในกิจกรรมต่าง ๆ มาก แต่เขาก็หาเวลาทบทวนอยู่เสมอ ไม่ทำกิจกรรมเพียงอย่างเดียว
- ถ้าท่านเป็นดิเรก ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

6. สามีของสาวิกาชอบเล่นการพนัน เขาเชื่อว่าเขามักมีโชคในการพนันเสมอ สาวิกาขอร้องให้เลิกเล่นเพราะไม่เคบเห็นใครร่ำรวยด้วยการพนันเลย มีแต่จะหมดตัว
- ถ้าท่านเป็นสาวิกา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
7. เจ้านายสั่งให้สนิททุจริตต่อหน้าที่ไ้ด้านการเงิน สนิทต้องทำตามคำสั่งที่ไม่ชอบเพราะกลัวเจ้านายผู้้นกลั่นแกล้งจึงต้องทำตาม
- ถ้าท่านเป็นสนิท ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
8. กาญจนาต้องการให้ผลการเรียนของตนดีขึ้น เธอจึงขยอ่านหนังสือดั่งแก้กันหอม พร้อมทั้งหมั่นค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดเป็นประจำ
- ถ้าท่านเป็นกาญจนา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
9. ไกรศักดิ์เป็นลูกชายเอาอำเภอก็คิดได้ ถียงกับลูกชายครูใหญ่ ซึ่งเป็นลูกน้องนายอำเภอยจนถึงกับชกต่อยกัน ไกรศักดิ์ก็คิดว่าลูกครูใหญ่ไม่มาจะต่อสู้กับตนเพราะตนเป็นลูกนายอำเภอ แต่ลูกชายครูใหญ่กลับไม่ยอมให้ตนเหนือกว่า
- ถ้าท่านเป็นไกรศักดิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
10. สมชายเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยเกิดไปรักหญิงคนเดียวกับสมเดช จึงร่ำรวยกว่าตนมาก เพื่อน ๆ ของสมชายแนะนำให้สมชายทำตัวให้เหมือนกับคนร่ำรวย เช่น ก่อนรถเก๋ง เช่าบ้านหลังโต ๆ มิฉะนั้นจะสู้สมเดชไม่ได้ แต่สมชายไม่ยอมทำอย่างนั้น
- ถ้าท่านเป็นสมชาย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
1. ยลธิ์เลือกสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยเลือกสาขาที่ชอบเข้ายากที่สุดและสอบเข้าไม่ยากนักปะปนกันไปเพื่อให้มีที่เรียนก่อน เมื่อได้ปริญญาแล้วค่อยเลือกเอาว่าจะไปทำงานอะไร
- ถ้าท่านเป็นยลธิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ
2. ลูกชายนายแพทย์มูลไม่ค่อยสนใจในการเรียนหนังสือ หนีเรียนไปเที่ยวกับเพื่อนบ่อย ๆ พอสอบปลายปีขึ้นมัธยมก็จบปีที่ 3 จึงสอบได้เกรดเฉลี่ยเพียง 1.00 นายแพทย์มูลกล่าวว่า ที่ลูกชายตนสอบได้เกรดต่ำนี้เป็นความบกพร่องของครู
- ถ้าท่านเป็นนายแพทย์มูล ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ / 1/2/3/4/5/ กระทำ

3. ในขณะที่ทำงานอยู่ วิชัยจะโทรทักหึงถึงคนรักบ่อยครั้งเกือบจะออกไปทานข้าวหรือไปทำธุระด้วยกันบ้าง ถ้าวันไหนไม่ได้ทำเช่นนี้ เขาจะรู้สึกหงุดหงิดและไม่อยากทำงาน
- ถ้าท่านเป็นวิชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
4. เมื่อลูกสาวสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ได้ มารดาไม่ยอมให้ลูกสาวไปเรียนที่กรุงเทพฯ เพราะเป็นห่วงลูกสาวมาก กลัวจะลำบาก
- ถ้าท่านเป็นมารดา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
5. วิเชียรเร่งวีระให้รีบทานข้าวเพราะใกล้เวลา 6.00 น. ซึ่งรถทัศนาวจรจะออก แต่วีระบอกว่า "เวลาคนไทยคุณก็น่าจะรู้ดี ผมว่ากว่ารถจะออกก็คง 6.30 น. โน่นแหละ" แล้ววีระก็ทานข้าวต่อไปโดยไม่ต้องรีบร้อน
- ถ้าท่านเป็นวีระ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
6. เพื่อน ๆ มาชวนนอร์ชไปเที่ยวงานนมัสการองค์ประปฐมเจดีย์ นอร์ชจึงเข้าไปขออนุญาตบิดามารดา ขณะที่ท่านทั้งสองกำลังโต้เถียงกันเกี่ยวกับธุรกิจการงาน จึงถูกบิดามารดาปฏิเสธ
- ถ้าท่านเป็นนอร์ช ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
7. ประสงค์เดินสวนทางกับครูที่เคยสอนมาเมื่อสมัยเป็นเด็ก ๆ ประสงค์ลำบากใจที่จะต้องไหว้ ทักทายครู เพราะตนไม่ค่อยได้ไหว้ครูบ่อยนัก เขาจึงเดินก้มหน้าทำเป็นไม่เห็นครูเสีย
- ถ้าท่านเป็นประสงค์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
8. อาจารย์สมโภชให้ครูอาจารย์ผู้ใหญ่ทุกครั้งทีเจอกัน อาจารย์สมนึกไปอยู่ต่างประเทศเสียนาน เขากล่าวว่า "ไม่ควรไหว้ครู เปลี่ยนเป็นการทักทายด้วยคำว่า สวัสดี ก็น่าจะพอแล้ว"
- ถ้าท่านเป็นสมนึก ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
9. กักดาจะคบใครเป็นมิตรนั้น เขาจะดูที่บุคลิกลักษณะและหน้าตาของคน ๆ นั้น ถ้าถูกใจเขาจะคบเป็นมิตรสนิททันที
- ถ้าท่านเป็นกักดา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
10. สุจินต์ประสบปัญหาทางการเงิน จึงนำเงินของทางราชการที่ตนรับผิดชอบไปใช้ก่อนแล้วจะนำมาคืนเมื่อหาได้แล้ว
- ถ้าท่านเป็นสุจินต์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

1. มัทส เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยแต่ทำงานด้วยความซื่อตรงและตั้งใจทำงานจริง เขาเชื่อว่า "ทำดีจะได้ผลตอบแทน"

ถ้าท่านเป็นมัทส ท่านจะคิดเช่นนี้หรือไม่ ไม่คิด /1/2/3/4/5/ คิด
2. นรินทร์ แต่งกายไปในงานศพด้วยเสื้อลายสีฉูดฉาด เมื่อเพื่อนถามว่าทำไมจึงแต่งกายแบบนี้ เขาให้เหตุผลว่า "ทุกคนต้องตาย จึงไม่ควรเกรงใจโลกให้มากนัก แต่งอย่างนี้ทำให้กลายโลกได้"

ถ้าท่านเป็นนรินทร์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
3. วิรัตน์ ให้มานพทดลองสูบบุหรี่อื่นเพื่อเป็นการหาประสบการณ์ มานพไม่ยอมทำตามเพราะกลัวคิดในระยะหลัง ๆ มาทบทวนบ้างก็ยังไม่ยอมไปเที่ยวกับวิรัตน์อีก

ถ้าท่านเป็นมานพ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
4. ครูวิภา เคยเล่นบาสเก็ตบอลมาบ้างเล็กน้อย เมื่อเพื่อนครูเสนอให้เป็นผู้ฝึกซ้อมบาสเก็ตบอลแก่นักเรียนเพื่อส่งเข้าแข่งขัน ครูวิภาก็ตอบรับแต่ให้นักเรียนฝึกซ้อมกันเอง

ถ้าท่านเป็นครูวิภา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
5. วิชัย มีเงินเดือนแต่ไม่เอาใช้ จึงหันมาเล่นสลากกินแบ่งรัฐบาลงวดละหลาย ๆ ใบ เขาคิดว่าถ้าโชคดีอาจเป็นเศรษฐีได้ในเวลาเร็ว

ถ้าท่านเป็นวิชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
6. นายสุกมักคุยว่าตนเองเป็นคนร่ำรวยเสมอ ๆ ที่หนึ่งโจรปล้นบ้านนายสุกและได้ทรัพย์สินเงินทองไปพอสมควร นายสุกโกรธเพื่อนบ้าน และกล่าวว่าเพื่อนบ้านเป็นสายให้โจรเข้าปล้นบ้านตน

ถ้าท่านเป็นนายสุก ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
67. สะอาดและเพื่อน ๆ เข้าไปเล่นฟุตบอลในสนามที่ราชการ เมื่อถึงเวลา 18.00 น. ภารโรงขอให้เลิกเล่นเพราะได้เวลาปิดทำการแล้ว แต่สะอาดและเพื่อนยังคงเล่นฟุตบอลกันต่อไป

ถ้าท่านเป็นสะอาด ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
68. เสนาะ จะเดินทางไปบินดูโลกโดยขบวนรถไฟไปจากสถานีเวลา 7.00 น. แต่เขาอนอนหลับ จึงไปถึงสถานีเลยเวลา 7.00 น. ซึ่งขบวนรถไฟได้ออกไปแล้ว

ถ้าท่านเป็นเสนาะ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

- บิดาเก็บเงินเป็นเวลาหลายปีเพื่อปลูกบ้านใหม่ กรรมการขอเงินจำนวนนี้ไปซื้อรถเก๋ง เพราะเห็นเพื่อน ๆ เขามีรถขับกันทั้งนี้
- ถ้าท่านเป็นกรรมการ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- นายชมเป็นคนขับรถของกิตติ หลังจากเลิกงานแล้ว นายชมต้องขับรถแท็กซี่ด้วยเพราะมีบุตรต้องอุปการะหลายคน กิตติจึงให้ทยอยเงินเสมอ นายชมนำเงินมาคืนก็รับไว้ ถ้าไม่คืนก็ไม่ทวงถาม
- ถ้าท่านเป็นกิตติ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- ครูช่างไม้ไปหาโรงเรียน อาจารย์ใหญ่จึงได้ครุฑนครที่ว่างสอนแทนครูช่างไม้ ครูนครจึงให้นักเรียนร้องเพลง อาจารย์ใหญ่ไม่พอใจเพราะต้องการให้สอนวิชาช่างไม้
- ถ้าท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- สุรียร์เป็นคนสวยอยากทำงานสบาย รายได้ก็ จึงไปสมัครเป็นแอร์โฮสเตส ในที่สุดก็ถูกไล่ออกเพราะไปแสดงกิริยาไม่สุภาพกับผู้โดยสาร
- ถ้าท่านเป็นสุรียร์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- สมศรีรู้ตัวว่าตนฐานะยากจนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงไม่คิดเรียนต่อ แต่ออกมาเป็นลูกจ้างที่ร้านอาหาร เชื่อว่าจะได้ศึกษางานไปด้วย โดยคิดว่าสักวันหนึ่งเธอจะต้องเป็นเจ้าของร้านอาหารของตนเองให้ได้
- ถ้าท่านเป็นสมศรี ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- นายทองคำชายของขาดทุน เพราะขาดความเอาใจใส่ในกิจการของตนเอง แต่เขาก็คิดว่าเป็นเพราะดวงตนไม่ดี จึงไปร่อนน้ำมนต์ละเดาะเคราะห์
- ถ้าท่านเป็นนายทอง ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- สมพรกู้เงินกู้ยืมแล้วไม่คืนตามกำหนดแต่ผลัดผ่อนมาเรื่อย ๆ ในระหว่างนี้สมพรก็ไม่ประหยัดเรื่องการใช้จ่าย พยายามยื้นคำขาดจะฟ้องศาล สมพรเป็นทุกข์และโกรธหิ้วย
- ถ้าท่านเป็นสมพร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- เจ้านายสั่งให้สำเร็จพิมพ์หนังสือให้เสร็จในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น แต่กลางคืนเขาคิ่มีสุรากับเพื่อนจนเมาทำงานสาย จึงพิมพ์ไม่เสร็จในตอน 9.00 น. มาเสร็จและส่งในเวลา 10.00 น.
- ถ้าท่านเป็นสำเร็จ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

- ครุสมจิตรเป็นหนุ่มโสด เขาชอบใช้จ่ายอย่างไม่คิดหน้าคิดหลัง ชอบสูบบุหรี่ ดื่มสุราเป็นเงินเงินเดือนไม่พอใช้จ่ายจึงต้องขอยืมคนอื่นเป็นประจำ
- ถ้าท่านเป็นครุสมจิตร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- รุ่งศักดิ์เป็นพนักงานเกษตรอำเภอที่เพิ่งได้รับการบรรจุใหม่ในท้องถิ่นซึ่งคนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม เขาได้รับนโยบายจากรัฐบาลให้ส่งเสริมชาวบ้านปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ อาทิ เป็ด ไก่ สุกร ฯ เขาจึงไม่รอช้าว่าประกาศให้ชาวบ้านทุกคนต้องเลี้ยงสุกรอย่างน้อยรอบครัวละ 1 ตัว
- ถ้าท่านเป็นรุ่งศักดิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- สมรเป็นคนใจน้อย โกรธง่าย แต่ชอบให้คนอื่นชมเชยตนเอง คั่งขี้เมื่อทำงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียน อาริซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นจะชมเชยสมรเสมอเมื่อเธอให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มด้วยดี
- ถ้าท่านเป็นอาริ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ
- สมชายมีอาชีพเป็นเซลล์แมนขายประกันชีวิต เมื่อไปพบลูกค้า เขาจะยิ้มแย้มทักทายแสดงความอบอุ่น นอกจากอย่างรู้เขารู้เรากับลูกค้าเสมอ จนได้รับฉายาว่า "เซลล์แมนล้นทอง"
- ถ้าท่านเป็นสมชาย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่ ไม่กระทำ /1/2/3/4/5/ กระทำ

~~~~~

"สัปปุริสธรรม คุณธรรมนำชีวิต"

ภาคผนวก

แบบสอบถามคุณธรรมด้าน "สัจปรีธรรม"

- ก. สถานการณ์ทางบวก ได้แก่ข้อ 1, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 20, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 37, 38, 45, 46, 48 50, 61, 63, 70, 73, 79 และ 80 ข้ออื่น ๆ นอกจากนี้เป็นสถานการณ์ทางลบ
- ข. แบบสอบถามมีทั้งหมด 80 ข้อ แบ่งออกตามคุณลักษณะของสัจปรีธรรม ได้ดังนี้
1. การรู้จักเหตุ ได้แก่ข้อ 2, 9, 17, 18, 29, 46, 47, 60, 61, 65 และ 74
  2. การรู้จักผล ได้แก่ข้อ 3, 10, 11, 19, 30, 36, 48, 51, 52, 66 และ 75
  3. การรู้จักตน ได้แก่ข้อ 1, 7, 15, 16, 28, 34, 35, 45, 49, 50, 64, 72 และ 73
  4. การรู้จักประมาณ ได้แก่ข้อ 5, 20, 21, 22, 26, 37, 39, 53, 54, 69 และ 77
  5. การรู้จักกาล ได้แก่ข้อ 4, 12, 23, 24, 40, 41, 55, 56, 67 68 และ 76
  6. การรู้จักบุคคล ได้แก่ข้อ 8, 14, 27, 33, 38, 44, 59, 63, 70, 71, 79 และ 80
  7. การรู้จักชุมชน ได้แก่ข้อ 6, 13, 25, 31, 32, 42, 43, 57, 58, 62 และ 78

แบบทดสอบคุณธรรมก้านสัปปริสธรรมเรื่อง "การรู้จักเหตุ"

- 1 ความเป็นผู้รู้จักเหตุ ตรงกับกำบาลีในข้อใด
 ก อัตถัญญตา   ข มัตถัญญตา   ก อัมมัญญตา   ง กาลัญญตา
- 2 พระพุทธองค์สอนให้เชื่อในเรื่องใดของสัปปริสธรรม
 ก เหตุและผล   ข กรรมและผลของกรรม   ค บุญและบาป   ง ความดีและความชั่ว
- 3 การกัมสุรา เป็นเหตุแห่งความเสื่อมได้อย่างไร
 ก ทำให้เสียทรัพย์สินเงินทองไปซื้อมาดื่ม   ข ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทเมื่อคัมจนเมา
 ค ทำให้เกิดโรคบางอย่างเช่นตับแข็ง   ง ถูกหักข้อ
- 4 ข้อใด ไม่ใช่ เหตุแห่งความเสื่อม
 ก การนอนตื่นสาย   ข การขาดงานบ่อย ๆ
 ก ทำการบ้านจนดีทุกวัน   ง การเบียดเบียน
- 5 ข้อใด ไม่ใช่ เหตุแห่งความเจริญ
 ก การพุดนินทาเพื่อนที่ตนไม่ชอบ   ข การรักชาติเป็นประจำ
 ค การให้ทานแบ่งปันแก่บุคคลที่ควรให้   ง การเลี้ยงชีวิตไปใ้แต่ทางที่ชอบธรรม
- 6 คนที่รู้จักเหตุแห่งความเจริญ - ความเสื่อมจะแสดงออกได้อย่างไร
 ก มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม   ข รู้จักมองตนเองมีจิตใจเข้มแข็งและหนักแน่น
 ก ยึดมั่นในอาชีพที่สุจริต มีวินัยในตนเอง   ง ถูกทุกข้อ
- 7 คำพังเพยใดตรงกับเรื่อง เหตุ ในสัปปริสธรรม
 ก รำไม่ดี โทษปีโทษกลวง   ข ปลาหมอตายเพราะปาก
 ก เห็นช้างขี้ ชี้ตามช้าง   ง เข้าเมืองกาหลัว ต้องหลว่กาตาม
- 8 คำพังเพยใด ไม่เกี่ยวกับเรื่องเหตุ ตามหลักสัปปริสธรรม
 ก วัชทายล้อมคอก   ข เบกงั่วเห้หาเสี้ยน
 ค ไม้พ่ก้งจไม่ชุง   ง เหตุก็เป้มกริเกกั้ว บุญชั่วอ่ปราชัย

แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเรื่อง 'การรู้จักผล'

1. ความเป็นผู้รู้จักผล ตรงกับคำบาลีในข้อใด

ก. อัตถัญญตา	ข. มัตตัญญตา	ก. อัมมัญญตา	ง. ปริสัณญตา
2. ผล จะเกิดขึ้นได้เพราะอะไร

ก. ตน	ข. เหตุ	ก. การกระทำ	ง. บุคคล
3. ผลอย่างใดที่เรียกว่า ผลดี

ก. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	ข. ทำก็ได้กัมที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป	ค. กมทำกรรมดีย่อมเกิดจากก รรทำเหตุที่ดี	ง. นัก เรียนที่ขยันคู้หนังสือสม่ำเสมอเข้ามหาวิทยาลัยได้
4. ผลอย่างใดที่เรียกว่า ผลชั่ว

ก. คนที่ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หอถูกจับได้จึงถูกไล่ออกทำให้เสียอนาคต	ข. คนที่ขบถเลี้ยงงานบ่อย ๆ พอสิ้นปีนายจ้างจึงไม่ขึ้นเงินเดือนให้	ก. ถูกทั้งข้อ ก และข้อ ข	ง. ผิดทั้งข้อ ก และข้อ ข
5. คำพังเพยใดตรงกับเรื่อง ผล ในสัปปริสธรรม

ก. วิชาขายล้อมกอก	ข. คนเป็นที่พึ่งแก่ตน	ก. น้ำลคตอญก	ง. ไม่ซีกังคไม้ซุง
6. การเป็นผู้รู้จักผล จะส่งผลอย่างไรต่อบุคคล

ก. ทำให้เป็นผู้มีสติปัญญารอบคอบ	ข. ทำให้เป็นผู้ที่พึ่งตนเองได้	ก. ทำให้เป็นผู้มีความป้อสัตย์สุจริตและมุตติธรรม	ง. ทำให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ

- 7 การกระทำในข้อใดเป็นการรู้จักผลตามหลักสัพบุรีธรรม
- ก อุบาสกรำรวยจึงซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลงวดหลาย ๆ ใบ
  - ข สมคิดต้องการให้ร้านค้าของตนเจริญรุ่งเรือง จึงไปหานางกวักมาบูชา
  - ค สมรภูเงินหายแล้วไม่คืนตามกำหนดเวลา แต่ลักก่อนมาเรื่อย ๆ
  - ง วันใดต้องการให้ผลการเรียนของตนดีขึ้น เธอจึงขยี้เอาหนังสือตั้งแต่ต้นเทอม
- 8 พระเทพองค์ตรัสสอนให้รู้จักทั้งเหตุและผล บุคคลที่รู้จักผลอย่างต้องแท้จะส่งผลต่อตนเองอย่างไรบ้าง
- ก เป็นคนมีระเบียบวินัย มีความเสียสละ
  - ข เป็นคนที่มีความเขตตาอารี มีกตัญญูแก่เวท
  - ค เป็นคนมีอุกมกิตี คัดสนใจอย่างมีเหตุผล ง ถูกทุกข้อ
- 9 การรู้จักผล ตามหลักสัพบุรีธรรม หมายถึงข้อใดมากที่สุด
- ก การรู้ว่าสรรพสิ่งที่เกิดม ในโลกย่อมมี เหตุผลเป็นต้นเกิด
  - ข การรู้ว่าความทุกข์เป็นผลที่เกิดมาจากเหตุหลายอย่างประกอบกัน
  - ค การรู้ว่าเหตุของการกระทำในปัจจุบัน จะส่งผลอย่างไรในอนาคตบ้าง
  - ง การรู้ว่าหากเกิดเหตุหรือกระทำพฤติกรรมใดขึ้นมาจะส่งผลในอนาคตอย่างไรบ้าง
- 10 ประโยชน์ของการเป็นผู้รู้จักผล ข้อใดสำคัญที่สุด
- ก เป็นบุคคลที่พึ่งตนเองได้ มีจรรยาณในการกักสใจที่ดี มีวินัยในตนเอง
  - ข เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสติปัญญารอบอบ สามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง
  - ค เป็นบุคคลที่วางตัวได้เหมาะสมในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตได้เหมาะสมกับตนเอง
  - ง เป็นบุคคลที่สามารถนำพาหรือคาดการณ์ภายหน้าได้ถูกต้อง มีจรรยาณในการคัดสใจที่ดี

o/c' o/o o/o o/o o/o o/o o/o o/o o/o c' o/c u/c c/c

แบบทดสอบคุณธรรมก้านสัปปริสธรรมเรื่อง "การรู้จักตน"

1. ความเป็นผู้รู้จักตน ตรงกับคำบาลีในข้อใด
  - ก. อัมมัญญา ข. อคตัญญา ค. อคตัญญา ง. มัตตัญญา
2. การรู้จักตน การรู้จักตนในลักษณะใดบ้าง
  - ก. ความรู้ความสามารถ ความถนัดของตนเอง ข. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
  - ค. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง ง. ถูกทุกข้อ
3. ความเป็นผู้รู้จักตน มีประโยชน์อย่างไรบ้าง
  - ก. ทำให้สามารถเอาชนะตนเองและฝึกตนเองได้
  - ข. ทำให้สามารถเอาชนะกิเลสต่าง ๆ ได้
  - ค. ทำให้สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมได้ ง. ถูกทุกข้อ
4. กำแพงเยื่อตรงกับเรื่อง ตน ในสัปปริสธรรม
  - ก. แก้วงั้นหาเสียเลย ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
  - ค. ชักหน้าไม่ถึงหลัง ง. รำไม่วิเศษปีนบกลอง
5. การรู้จักตน ตรงกับคำกล่าวในข้อใดมากที่สุด
  - ก. กนเป็นที่ถึงแห่งตน ข. กำน้ำเริกละลายแม่น้ำ
  - ค. เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม ง. กบถให้กูหน้า ชื้อผ้าให้กูเนื้อ
6. การรู้จักตน ตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึงข้อใดมากที่สุด
  - ก. การรู้ว่าเรามีธรรมชาติเป็นคนเช่นไรทั้งในเวลานี้และแล้ว แล้วปฏิบัติตนให้เหมาะสม
  - ข. การรู้ว่าตนมีความสามารถแค่ไหน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร แล้วดำเนินชีวิตตามนั้น
  - ค. การรู้ว่าตนมีภาวะและฐานะอย่างไรแล้วปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับภาวะและฐานะของตนนั้น
  - ง. การรู้ว่าตนต้องปรับตัวให้เข้ากับชุมชนหรือสังคมเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนที่สืบ

- 7 บุคคลที่รู้จักตน จะสามารถเอาชนะตนเองได้อย่างไร
- ก ไม่จองเวรซึ่งกันและกัน
  - ข ไม่ปล่อยให้อำนาจของกิเลสพัดพาไปสู่ความเลวทราม
  - ค ไม่มีโลก โกรธ หลงในตนเอง
  - ง ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้มีความทุกข์ มีแต่ความเมตตา
- 8 ประโยชน์ของการเป็นผู้รู้จักตน ข้อใดสำคัญที่สุด
- ก ทำให้สามารถวางตัวได้เหมาะสม เลือทางศึกษาและประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตน
  - ข ทำให้สามารถทำนายหรือคาดการณ์ภายหน้าได้ถูกต้อง วิเคราะห์ปัญหาในการตัดสินใจที่ดี
  - ค ทำให้สามารถประกอบกิจการงานต่าง ๆ ได้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ง ทำให้สามารถปรับตัวให้เหมาะสมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่เป็นทาสของกิเลส ไร้เหตุผล
- 9 เนตรนภาเรียนหนังสือเก่ง สอบได้ที่หนึ่งทุกครั้ง เนตรนภาจึงทำตัวหยิ่งและดูหมิ่นเพื่อนที่เรียนหนังสือไม่เก่งอยู่เสมอ เวลาเพื่อนถามอะไรก็มักไม่ยอมตอบ ถ้านักเรียนเป็นเนตรนภาจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก คิดว่าเราเก่งกว่าเพื่อน ๆ ต้องเอาใจเรา
  - ข ทำตัวให้เหนือกว่าเพื่อนดีแล้วเพื่อศักดิ์ศรี
  - ค ไม่คิดว่าเราเก่งกว่าเพื่อนแต่ก็ช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่เราจะทำได้
  - ง เรียนหนังสือให้เก่งตามเดิมก็แล้ว

แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเรื่อง การรู้จักประมาณ

- 1 ความเป็นผู้รู้จักประมาณ ตรงกับคำบาลีในข้อใด
  - ก อัตตัญญูตา   ข อุตตัญญูตา   ก ปริสัญญูตา   ง มัตตัญญูตา
- 2 การรู้จักประมาณ ตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึงข้อใดมากที่สุด
  - ก ความเป็นผู้รู้จักความพอดีในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง
  - ข ความเป็นผู้รู้จักความพอดีในเหตุผลและธรรมชาตินองบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเรา
  - ก ความเป็นผู้รู้จักความพอดีในทุกสิ่งทุกอย่างทั้งส่วนที่และแล้ว ทำให้เลือกคบคนได้ถูกต้อง
  - ง ความเป็นผู้รู้จักความพอดีในการกิน การใช้จ่าย การเรียน การทำงานหรือการประกอบกิจการมต่าง ๆ
- 3 ความเป็นผู้รู้จักประมาณ มีลักษณะกษายคุณธรรมข้อใด
  - ก สันโตษ   ข หิริ โอตปปะ   ก ขันติ โสรัจจะ   ง อิทธิบาทสี่
- 4 ความเป็นผู้รู้จักประมาณ สอดคล้องกับคำกล่าวใดในข้อใดมากที่สุด
  - ก ไม่ประมาณ   ข เกินทางสายกลาง   ก มีสติปัญญารอบคอบ   ง ไม่โลภโกรธหลง
- 5 คำพังเพยใดตรงกับเรื่อง การรู้จักประมาณ ตามหลักสัปปริสธรรม
  - ก ยักเข้ไม่ถึงหลัง   ข ทำน้ำแระกจะลายแม่น้ำ
  - ค เห็นช้างซี ช้ตามช้าง   ง รู้จักหน่อกล้วยทุกสถาน
- 6 คำกล่าวใดสอดคล้องกับ ความเป็นผู้รู้จักความพอดีในการบริโภค
  - ก มีสติพึงบรรจบให้ครบบาท   ข นกน้อยทำรังแต่เวตัว
  - ก จงกินเพื่ออยู่มิได้อยู่เพื่อกิน   ง รู้จักหน่อกล้วยทุกสถาน
- 7 คำกล่าวใดสอดคล้องกับ ความเป็นผู้รู้จักประมาณในการประกอบกิจการงานอันเป็นหน้าที่หรืออาชีพ
  - ก มีสติพึงบรรจบให้ครบบาท   ข นกน้อยทำรังแต่เวตัว
  - ค จงกินเพื่ออยู่มิได้อยู่เพื่อกิน   ง รู้จักหน่อกล้วยทุกสถาน

แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเรื่อง "การรู้จักกาล"

1. ความเป็นผู้รู้จักกาล ตรงกับคำบาลีในข้อใด
  - ก. กาลัญญตา   ข. กาลัญญตา   ค. มัตถัญญตา   ง. เวลัญญตา
2. พระพุทธองค์สอนให้เตือนตนเองในเรื่องกาลเวลาอย่างไรบ้าง
  - ก. ช้าเป็นกาล นานเป็นคุณ
  - ข. บ่ายเกิดหนาวจะวายสายบัวจะเน่า
  - ค. วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เรากำลังจะทำอะไรอยู่
  - ง. ช้า ๆ ได้พริ้วเล่มงาม หากเร็วสามผลามมักเลิกแผลง
3. การรู้จักกาลตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึงข้อใดมากที่สุด
  - ก. การรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะและรู้จักใช้เวลาเป็น
  - ข. การรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ กู้มกำในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ
  - ค. การรู้จักดำเนินชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่ เหมาะสมกับตนเอง
  - ง. การรู้จักตนเองว่ามีภาวะและฐานะอย่างไร แล้วปฏิบัติตนให้เหมาะสมถูกต้อง
4. บุคคลที่รู้จักกาล จะเป็นประโยชน์แก่ตนเองอย่างไรบ้าง
  - ก. เป็นคนตรงต่อเวลา   ข. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์กุ่มกำ
  - ค. วางโครงการชีวิตได้อย่างเหมาะสม   ง. ถูกทุกข้อ
5. คำพังเพยใดตรงกับเรื่อง การรู้จักกาล ตามหลักสัปปริสธรรม
  - ก. ไม่ชิ่งกัดไม่ขูง   ข. งมเข็มในมหาสมุทร
  - ค. น้ำขึ้นให้รีบตัก   ง. รักยาวให้บันรักสั้นให้ต่อ
6. กำโบราณกล่าวไว้ว่า "ระยะทางพิสุจน์มา กาลเวลาพิสุจน์ " อะไร
  - ก. ความไม่ประมาท   ข. ความสุขความเจริญ
  - ค. ความอดทน   ง. ความดีของคน

- 7 กิจกรรมบางอย่างต้องการความสุขรอบคอบ หากทำเร็วก็จะเกิดผลเสียหายหรือทำได้ไม่ถนัดทั้งคำทั้งเพในข้อใด
- วันกินลงไป ๑ บัดนี้เรากำลังทำอะไรอยู่
  - บ่ายเกิดหนวดตาจะวายสายบัวจะเน่า
  - กระแสน้ำกับเวลาไม่เคยกอดใคร
  - ข้า ๑ ได้พริ้งเลื่องงามหากเร็วสามผลามมักพลิกแปลง
- 8 ประโยชน์ของการเป็นผู้รู้จักกาล ข้อใดสำคัญที่สุด
- เป็นบุคคลที่ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ถู่มก่า รู้จังหวะที่เหมาะสมในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ
  - เป็นบุคคลที่ใช้เวลาเป็นเหมาะสมกับกาลเทศะ อีกทั้งสามารถทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้อง
  - เป็นบุคคลที่ใช้กนเป็น ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามกัน
  - เป็นบุคคลที่สามารถวิเคราะห์ปัญหาในการใช้เวลาได้ถูกต้องและแก้ปัญหาได้ตรงจุดด้วยสติปัญญารอบคอบ
- 9 ข้อใดเป็นการรู้จักกาล ตามหลักสัปปุริสธรรม
- นายทองคำชายของขาดทุน จึงไปเช่าแกวักมาบุบ
  - ลมพรชอบ ร่องง นมอย ๑ ลิ่นปิ้งไม้ไผ่เงินเกื้อนขึ้น
  - กานดามักหารายได้พิเศษจากเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ เสมอ
  - สมนึกอยากร่ำรวยจึงมุนานะ ำงานอย่างหนักและพยายามปรับปรุงกิจการของตนให้ดีขึ้น

10 บุคคลใด เป็นผู้ไม่รู้จักกาล ตามหลักสัปปริสธรรม

- ก สามารถเป็นนักเรียนชั้น ม 3 เวลาพักกลางวัน เขาจะใช้เวลาวางเข่าท่องสมุค ไปอ่านหนังสือพิมพ์ และก๊ากันกว่าเค็งเค็มเบ้เฝระจำ
- ข ขณะทีประธานในการประชุมกำลังพูดอยู่ เกรียงไกรคุยกับเพื่อนและหัวเราะกันคึกคัก ตลอดเวลา ไม่ฟังคนอื่นพูดเลย เพราะเขาเบื่อง่ายการพูดที่ไม่รู้จักจบสิ้น
- ก มนัสเป็นช่างตัดผม ทุกวันเสาร์ อาทิตย์ เขาจะทำงานตั้งแต่เช้าจนตก เพราะ เป็นวันทีมีกนมีเวลาวางมาตัดผมกันมากเป็นกิโล
- ง เพื่อน ๆ มาชวนอรชรไปเที่ยวงานมนัสการวงก์ระปฐมเจดีย์ แต่ใกล้เวลาสอบ ปลาภาค อรชรจึงตั้งใจไม่ไปทั้ง ๆ ที่ตั้งใจมานานแล้วว่าจะเที่ยวงานนี้ให้ได้

%%%%%%%%%

7. มิตรที่ดีย่อมอนุเคราะห์มิตรด้วยกัน ยกเว้นข้อใด
- ก. คอยระวังรักษามิตรในยามที่มิตรตกอยู่ในความประมาท
  - ข. รักษาทรัพย์สินของมิตรในยามที่มิตรตกอยู่ในความประมาท
  - ค. เมื่อมิตรได้รับภัยพิบัติก็ให้มิตร ได้พึ่งพาอาศัย ไม่เบือนหน้าหนี
  - ง. ในยามที่มิตรมีกรณีกิจ เกิดขึ้นก็เมินเฉยหรือดูดาบปล่อยไปตามยถากรรม
8. เหตุใดจึงต้องเลือกบุคคลที่เราต้องการคบให้ดี
- ก. เพราะคบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ
  - ข. เพราะเข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
  - ค. เพราะคบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล
  - ง. เพราะเวลาเป็นของมีค่า อย่าผลาญเปล่าทำลาย
9. ประโยชน์ของการเป็นผู้รู้จักบุคคล ข้อใดสำคัญที่สุด
- ก. เป็นผู้มั่งมั่งร่ำรวยสัมพันธที่ดี
  - ข. สามารถเลือกคบคนได้ถูกต้องเหมาะสม
  - ค. ใช้คนเป็นและปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเหมาะสม
  - ง. ช่วยแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทเอาเปรียบกันได้
10. บุคคลใดเป็นผู้รู้จักบุคคลตามหลักสัปบุตติธรรม
- ก. ครูช่างไม้ไม่มาโรงเรียน อาจารย์ใหญ่จึงให้ครูคนตรีซึ่งว่างไปช่วยสอนแทนก่อน
  - ข. อธิบดีใช้งานประเสริฐบ่อย ๆ เพราะคล่องงานทุกอย่าง ทำให้เจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ว่างงานไม่ค่อยได้ทำอะไร
  - ค. ศักดาจะคบคนใดเป็นมิตรนั้น เขาจะดูที่บุคลิกลักษณะและหน้าตาของคนนั้น ถ้าถูกใจ เขาจะคบ เป็นมิตรสนิททันที
  - ง. วิรัตน์ให้มานพทดลองเสฟผงขาวเพื่อเป็นการหาประสบการณ์ มานพไม่ยอมทำตาม เพราะกลัวผิด ในระยะหลัง ๆ มานพจึงบ้ายเบี่ยงไม่ยอมไปเที่ยวกับวิรัตน์อีก

%%%%%%%%%

แบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเรื่อง "การรู้จักชุมชน"

- 1 ความเป็นผู้รู้จักชุมชน ตรงกับคำบาลีในข้อใด
  - ก บุคคลสัญญาตา ข บุรุษสัญญาตา ค ปริสัญญูตา ง บุคคลปโรปรัญญาตา
- 2 การรู้จักชุมชนตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึงข้อใดมากที่สุด
  - ก การรู้ถึงความต้องการของชุมชนที่เราอยู่
  - ข การรู้จักสภาพและฐานะของชุมชนที่เราอยู่
  - ค การรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ชุมชนนั้น ๆ ต้องการ
  - ง การรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่มแต่ละท้องถิ่น
- 3 คำพังเพยใดตรงกับเรื่อง การรู้จักชุมชน ตามหลักสัปปริสธรรม
  - ก คบคนให้ดูหน้า ชู้ผ้าให้ดูเนื้อ
  - ข. รักยาวไว้บ้าน รักสั้นให้ต่อ
  - ค. รำไม่ดี โทษปีโทษกลอง
  - ง เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
- 4 ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของชุมชน
  - ก. สลัม, สมาคม
  - ข หมู่บ้าน, ตำบล
  - ค โรงเรียน, วิทยาลัย
  - ง วงศ์ตระกูล, สายโลหิต
- 5 การรู้จักชุมชนหรือสังคมที่เราไปอยู่ สิ่งสำคัญที่เน้นถึงข้อใด
  - ก นิสัย
  - ข การแสดงออก
  - ค. การปรับตัว
  - ง. การเป็นตัวของตัวเอง
- 6 การรู้จักชุมชนในการรวมกันเพื่อประกอบกิจการงานต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมของชุมชน สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการดำเนินงานคือข้อใด
  - ก จุดมุ่งหมายของชุมชน
  - ข. ความต้องการของชุมชน
  - ค ผู้นำของชุมชน
  - ง. สภาพแวดล้อมของชุมชน
- 7 การรู้จักชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อตนเองที่แท้จริง เราควรรู้จักสิ่งใดของชุมชนบ้าง
  - ก สภาพและฐานะของชุมชน
  - ข ความต้องการของชุมชน
  - ค ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน
  - ง ถูกทุกข้อ

8. การรู้จักชุมชนให้คุณประโยชน์แก่บุคคลใดมากที่สุดในปัจจุบัน
- ก ทหาร ตำรวจ ข นายอำเภอ ค นักเรียน ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 9 ประโยชน์ของการเป็นผู้รู้จักชุมชน ข้อใดสำคัญที่สุด
- ก ทำให้รู้จังหวะที่เหมาะสมในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ
- ข ทำให้ปรับตัวเข้ากับชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องได้เหมาะสม
- ค ทำให้สามารถดำเนินชีวิตตามหลักสายกลางอันเป็นหนทางที่เหมาะสมกับตนเองได้
- ง ทำให้เกิดความเข้าใจคึกคักต่อกัน ป้องกันการเข้าใจผิดและดูหมิ่นเหยียดหยามกันได้
- 10 บุคคลใดเป็นผู้รู้จักชุมชน ตามหลักสี่ปฐิธธรรม
- ก มยุรีย้ายบ้านจากภูเก็ตไปร้อยเอ็ด เธอมีอาชีพขายข้าวแกง เมื่อเธอไปถึงเธอก็ยังคงขายแกงเหลืองเป็นอาหารหลักเช่นเคย
- ข หินกร เป็นกำนันตำบลไร่ขิง เขาช่วยเหลืองานของชุมชน เป็นตัวแทนชาวสวนส้มโอและพัฒนาถนนที่ใช้ในการคมนาคมให้ค้อยู่เสมอ
- ค ไพศาลผูกเน็คไทส์คำไปในงานแต่งงานเพื่อน เจ้าภาพไม่พอใจเพราะไม่เป็นมงคลแก่งาน ไพศาลให้เหตุผลว่า "เป็นสิทธิขงผมจะแต่งตัวอย่างไรก็ได้ แต่งอย่างนี้ก็เรียบร้อยดีแล้ว"
- ง วิเชียรไปรับราชการในชนบทแต่พักในตัวอำเภอโดยเดินทางไปกลับทุกวัน เขาไม่เคยคุยกับกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือแม้แต่เจ้าอาวาสเพียงแต่เคยเห็นหน้ากันเท่านั้น เขาทำงานมาหลายเดือน แต่ไม่มีชาวบ้านรู้จักเขาเลย

%%%%%%%%%

ใบ เฉลยคำตอบแบบทดสอบคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม

<u>การรู้จักเหตุ</u>	1 ค	2 ก	3 ง	4 ค	5 ก
	6 ง	7 ข	8 ค	9 ข	10 ค
<u>การรู้จักผล</u>	1 ก	2 ข	3 ง	4 ค	5 ค
	6 ก	7 ง	8 ง	9 ง	10 ง
<u>การรู้จักตน</u>	1 ค	2 ง	3 ง	4 ง	5 ก
	6 ค	7 ข	8 ก	9 ค	10 ข
<u>การรู้จักประมาณ</u>	1 ง	2 ง	3 ก	4 ข	5 ง
	6 ค	7 ข	8 ก	9 ก	10 ค
<u>การรู้จักกาล</u>	1 ข	2 ค	3 ก	4 ง	5 ค
	6 ง	7 ง	8 ก	9 ค	10 ข
<u>การรู้จักบุคคล</u>	1 ค	2 ก	3 ค	4 ก	5 ก
	6 ค	7 ง	8 ก	9 ข	10 ง
<u>การรู้จักชุมชน</u>	1 ค	2 ง	3 ง	4 ง	5 ค
	6 ข	7 ง	8 ง	9 ข	10 ข

"สัปปริสธรรม คุณธรรมนำชีวิต"

ภาคผนวก ก.

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตาม-

หลักสัปปุริสธรรม

และ

คุณภาพของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรม

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปรีธรรม

$$E_1 = \frac{\frac{\Sigma X}{N} \times 100}{A}$$

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{B} \times 100}{B}$$

$$\Sigma X = 479.42$$

$$\Sigma F = 307.28$$

$$N = 35$$

$$A = 15$$

$$B = 10$$

$$E_1 = \frac{\frac{479.42}{35} \times 100}{15}$$

$$= \frac{1369.77}{15}$$

$$E_1 = 91.31$$

$$E_2 = \frac{\frac{307.28}{35} \times 100}{10}$$

$$= \frac{877.94}{10}$$

$$E_2 = 87.79$$

ประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปรีธรรม

$$E_1 \quad E_2 = 91.31 \quad 87.79$$

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมเป็นรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t
1	4.83 ^{**}	28	6.34 [^]	55	5.83 ^{**}
2	4.89 ^{**}	29	4.53 [^]	56	6.14 ^{**}
3	5.10 ^{**}	30	7.20 [^]	57	6.83 ^{**}
4	3.77 ^{**}	31	2.96 [^]	58	11.24 ^{**}
5	8.35 [^]	32	3.58 ^{**}	59	5.20 ^{**}
6	6.68 ^{**}	33	3.14 [^]	60	5.45 ^{**}
7	4.15 [^]	34	5.81 [^]	61	3.02 ^{**}
8	9.62 ^{**}	35	4.38 [^]	62	4.78 ^{**}
9	3.49 ^{**}	36	5.53 [^]	63	8.32 ^{**}
10	2.68 [^]	37	8.26 [^]	64	5.20 ^{**}
11	1.98 [*]	38	6.33 [^]	65	3.93 ^{**}
12	6.32 ^{**}	39	5.78 ^{**}	66	6.56 ^{**}
13	4.46 ^{**}	40	2.76 ^{**}	67	7.16 ^{**}
14	5.18 ^{**}	41	6.65 [^]	68	3.95 ^{**}
15	5.60 ^{**}	42	3.45 [^]	69	2.29 [^]
16	4.28 ^{**}	43	5.92 ^{**}	70	5.46 ^{**}
17	7.17 ^{**}	44	11.47 [^]	71	5.04 ^{**}
18	5.19 ^{**}	45	6.30 [^]	72	7.13 [*]
19	3.47 ^{**}	46	2.90 [^]	73	6.58 ^{**}
20	8.63 ^{**}	47	4.76 [^]	74	4.27 ^{**}
21	6.15 ^{**}	48	4.81 [^]	75	5.19 [*]
22	5.84 ^{**}	49	7.35 [^]	76	12.64 ^{**}

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t
23	6.63 ^{**}	50	6.42 ^{**}	77	8.32 ^{**}
24	12.61 ^{**}	51	5.58 ^{**}	78	5.54 ^{**}
25	7.38 ^{**}	52	9.30 [*]	79	7.73 ^{**}
26	5.42 ^{**}	53	3.47 ^{**}	80	4.18 ^{**}
27	3.13 ^{**}	54	4.53 ^{**}		

^{**}มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

^{*}มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คุณภาพของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมทั้งฉบับ

n	ΣS_i^2	S_t^2	r_{tt}
80	459.49	4621.53	0.887